

food appeal

50% + 10%

הנחה הנחה

לחבר מועדון ומצטרפים חדשים

בתוקף עד ה-15.9.23 | עד גמר המלאי | על הפריטים המשתתפים במבצע

בשבע

יום חמישי, כ"א אלול תשפ"ג, 07.09.2023 | פרשת ניצבים וילך | גיליון מס' 1061

food appeal

זמני הדלקת נרות ניצבים וילך

מוצ"ש	הדלקת נרות	יום
19:29	18:19	יום
19:32	18:36	ת"א
19:31	18:29	חיפה
19:31	18:36	ב"ש

עם פודאפיל השבת שלכם תראה אחרת

גם אחרי 30 שנה פרדיגמת אוסלו גובה קורבנות // רבקי גולדפינגר

כרופ' שלמה בן עמי, שר החוץ בממשלת ברק, מודה שרעיון המדינה הפלשתינית עבר מן העולם // ניצן קידר

הקלטת שהגיעה מיוהנסבורג בדרך מקרה לאיחוד הרבנים חשפה את פרצופו של ערפאת // דביר עמר

בחזרה אל הפעילים שהובילו את המאבק הציבורי בהסכמי אוסלו // יוסף ארנפלד, אתנחתא

השיטות המבריקות שבהן שיווק השמאל את ההסכם לציבור הישראלי // ידידיה מאיר

מחלום לסיוט

30 שנה לאוסלו

מבוגרים לא אחראים

בכירי מערכת המשפט אחראים יותר מכל גורם אחר למשבר הקשה שישראל נקלעה אליו. במקום לנהוג במתינות ובאחריות, מי שהיו אמורים להיות המבוגר האחראי דבקים בהתנהלות אימפריאליסטית, נוקשה וכוחנית. האם אהרן ברק ואסתר חיות עומדים לחולל הכיכה חוקתית נוספת ולהוביל את ישראל למשבר חוקתי? // עמנואל שילה

צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

בלעדי ל'בשבע': אלישע ירד, שנעצר בחשד לרצח בעימות בבורקא, מגולל לראשונה את גרסתו // חגית רוזנבאום

תקומה 2023

כ"א אלול | 7.9 חמישי | 18:00

מול בית המשפט העליון בירושלים

היום

הפגנת החירות

ערב הדין בניסיון לפסילת חוק הסבירות

בג"צ

אין לך סמכות לפסול את בחירת העם אל תגררו את המדינה למשבר חוקתי

מגוון סירים ומחבתות*
PLATINUM שחור/זהב
EST. 1990
SOLTAM
PROFESSIONAL COOKWARE

פריט
שני*
ב-10

כל הסירים
והמחבתות*
CHEF PICKARD
CELEBRATE YOUR FOOD

MASIMO

טוסטר אובן 34 ליטר*
TOSTOV 34L | 1300W

₪329⁹⁰
₪379.90

טוסטר אובן 20 ליטר*
TOSTOV 20L | 1500W

₪179⁹⁰
₪199.90

מגוון פלטות שבת*
החל מ-

₪99⁹⁰

1+3
מתנה*

מגוון צלחות תפזורת
סדרת "קלאסיק"
שחור | לבן | אפור | תכלת

חגיגת חג ב-הווססנטר תלפיות | קניין מלחה

סיר בישול איטי*
במגוון גדלים
החל מ-

₪149⁹⁰

Gold Line

קומקום זכוכית
מעוצב "SHARDEN"

1.8 ליטר*
ATL-717

₪99⁹⁰
₪119.90

Midea

5
שנות
אחריות

800W

מיקרוגל דיגיטלי 23 ליטר*
EM823A2GU | לבן | שחור | 8 תוכניות בישול אוטומטיות

₪399⁹⁰
₪449

Moulinex
מיקסור רב תכליתי 4.8 ליטר*
QA150127

₪262⁹⁰
₪349.90

Gold Line

מגוון מיחמים
"בראשית"

החל מ-

₪199⁹⁰

Naaman
מגוון כלי הגשה
עץ *walnut

החל מ-

₪49⁹⁰

SERVICE

מגוון מערכות אוכל פורצלן 18 חלקים*

₪149⁹⁰
החל מ-

פסים כחול לבן

אתני שחור לבן

לבן עם פס זהב

1500W
Easy
To Clean

מבצע מיוחד לחברי מועדון

PowerCard

מסחטת מיצים קשים*

JE2802

₪99⁹⁰

₪209.90

מגוון מערכות סכו"ם*
24 חלקים

₪99⁹⁰

₪149.90

*ממגוון המק"טים המשתתפים במבצע. בתוקף עד ה-16.09.2023 ו/או עד גמר המלאי. בלעדי בסניפי ירושלים: תלפיות, קניין מלחה. הום סנטר רשאים מכל סיבה שהיא, להפסיק ו/או לעצור את מבצעי המוצרים. התמונות להמחשה בלבד. הרשת שומרת הזכות להגביל את כמות הקניה. כל המחירים כוללים מע"מ. אין כפל מבצעים והנחות. חלק מהמוצרים אינם נמצאים בכל הסנירים. לכל הפריטים המתפרסמים במודעה זו שמחירים מעל 50₪, קיים ברשת מלאי של לפחות 50 יח'. לעיתים נדירות יתכן שהמוצר המפורסם במודעה זו לא ימצא ברשת כתוצאה מתהליך היבוא של המוצר לישראל, בנסיבות אלו ניתן להזמין בחנות את המוצר במחיר המפורסם ולקבלו כשיגיע לחנות. הובלה, הרכבה ומדידה בכפוף למדיניות הום סנטר המפורסמת בסניפים. המחיר הקודם של המוצרים שבמבצע בתוקף לפחות בשבוע האחרון. מחירי המועדון המופיעים במודעה זו מותנים בתשלום בכרטיס אשראי PowerCard בלבד בתחילת העסקה. ט.ל.ח.

רכישה מהבית

איתור סניכים

שירות לקוחות

www.homecenter.co.il

השנה ב-הואסנטר! DEAL

לקבלת ה-DEAL
סרקו

קונים בחנות מעל 300 ₪ ובוחרים מוצר במחיר מיוחד!

השנה!
כסאות פלסטיק*
14-60 ₪
ליח' 34.90 ₪

השנה!
שולחן מתקפל*
180X74X74 ס"מ
89⁹⁰ ₪
179.90 ₪

סוכה מודולרית*
3X3 מטר | כולל בד PE

השנה!
249⁹⁰ ₪
395 ₪

*התמונה להמחשה בלבד

השנה!
מיקרוגל 20 ליטר*
מכני | שחור
139⁹⁰ ₪
279.90 ₪

השנה!
מסך טלוויזיה 43" *
FULL HD | SMART TV
REV43H080SM
599⁹⁰ ₪
899.90 ₪

השנה!
מערכת ישיבה זוגית
"סיטאל" *
אפור | חום
299⁹⁰ ₪
899.90 ₪

*ממגוון המק"טים המשתתפים במבצע | בתוקף עד ה-16.09.23 או עד גמר המלאי | הטבה אחת לכל קניה | בכפוף לתנאי המבצע | לא כולל מחלקת מטבחים, זכייני תאורה, רכב, שטיחים | למשלמים בכרטיס אשראי ומזומן בלבד | תקף בסניפי הרשת בלבד | מבצע דיל השנה לקונים ב-300 ש"ח ומעלה.

כסא מתקפל עץ*
99⁹⁰ ₪
ליח' 199

קונסולה מודולרית
נפתחת עד 3 מטרים*
1,590 ₪
עץ | לבן LIVEA
1,990 ₪

12 סועדים
קונסולה
במצב פתוח

קונסולה
במצב סגור

LIVEA
כסא "אלמוג" *
אפור | שקוף
בקניית 4 יח' *
199⁹⁰ ₪
249.90 ₪

LIVEA
כורסת טלוויזיה "פריז" *
נפתחת אפור
999 ₪

LIVEA
שולחן אוכל
עגול*
קוטר 110 ס"מ
נפתח 7-150 ס"מ
949⁹⁰ ₪
1,599.90 ₪

כסא מתקפל מרופד*
שחור | לבן LIVEA

בקניית 4 יח' *
50 ₪
ליח' 69.90 ₪

LIVEA
כסא "רמיני" *
אפור | אפור כהה

בקניית 4 יח' *
299 ₪
ליח' 349

הבית שלך צריך הואסנטר

רק לחברי מועדון PowerCard
גם מחירים מיוחדים וגם 3% החדר כספי
מהתשלום נטו

אמא'לה! אני מפחדת ממחטים

עכשיו לא צריך מח עצם
צריך כסף!

תורמים 180 ש"ח, הופכים דגימת מח עצם
לשמישה ומצילים חיים של עשרות חולים
שזקוקים להשתלה!

תרמו עכשיו! *2236 | ami.org.il

"פגיעה בחקלאות היא פגיעה בציונות"

בצלאל סמוטריץ'
אב תשפ"א, אוגוסט 2021

צילום: רוני אלש

יוחאי נאה
קשת, רמת הגולן

בצלאל, אל תייבש את ענף החלב בוחרים ברמת הגולן ולא בפולין

"...החקלאות, אצל כל העמים רק גורם כלכלי חיוני פשוט. אבל העם
אשר הנושא שלו כולו הוא קודש קדשים, וארצו ושפתו וכל ערכיו כולם
קודש הם... - הרי גם חקלאותו כולה היא ספוגת קודש"

הרב קוק זצ"ל (מאמרי הראי"ה)

שנה חדשה

יוחננוף

סופרשוק לכולם

בשר קפוא
מס' 5

מוגבל ל-4 ק"ג
בקנייה מעל 100₪

לק"ג
₪39⁹⁰

פילה אמנון
עם עור
קפוא

מוגבל ל-4 ק"ג
בקנייה מעל 100₪

לק"ג
₪14⁹⁰

שמן קנולה
יוחננוף
1 ליטר

₪14²

אורז בסמטי
יוחננוף
1 ק"ג

₪16²

נס קפה
קלאסיק
190 גרם

₪9⁹⁰

דבש
יד מרדכי
350 גרם

מוגבל ל-3 יח'

₪9⁹⁰

לקראת החג הרחבנו את שעות הפעילות בסניפים

אזהרה: צריכה מופרזת של אלכוהול מסכנת חיים ומזיקה לבריאות!

לחווית קניות
מהנייד סרקו
את הברקוד

והמבצעים דבש!

טונה סטארקיסט
גרם 120 x 4

16.90 ₪

טחינה אחווה
גרם 500

18.2 ₪

סילאן לחיץ יוחננוף
גרם 385

9.90 ₪

דבש לחיץ יוחננוף
גרם 400

13.90 ₪

מארז קפה טורקי יוחננוף
גרם 85 x 3

9.90 ₪

תה ירוק ויסוצקי לימונית לואיזה/ נענע
20 יח'

25.2 ₪

טבלאות שוקולד יוחננוף
גרם 100 x 3

9.90 ₪

גייקובס
גרם 270

24.90 ₪

פטריות חתוכות ויליפוד
גרם 400

12.3 ₪

רוטב עגבניות פרי ניר
גרם 100

12.8 ₪

בצק עלים/ שמרים לפיצה/ פריך/ פילו

20.2 ₪

חטיפי שוקולד מיני מרס/ סניקס/ טוויקס/ באונטי

17.90 ₪

בירה בקס שישיה
מ"ל 275

21.90 ₪

ספרינג
1.5 ליטר

20.4 ₪

סודה שוופס רביעייה
1.5 ליטר

8.90 ₪

יינות קלאסיק
מ"ל 750

21.90 ₪

נייר טואלט לילי פסטל/ נטורל קר
30 גלילים

27.90 ₪

מגבות נייר יוחננוף שישיה

18.2 ₪

אבקת כביסה אריאל
5 ק"ג

29.90 ₪

תחליב רחצה יוחננוף
מ"ל 700

20.3 ₪

המבצעים בתוקף בין התאריכים 17.9.23-5 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם. ייתכן שוני בין חנויות הרשת לגבי המחיר הקודם של כל מוצר לפיכך ייתכנו מקרים בהם המחיר הקודם בחנות מסוימת יהיה נמוך יותר מהמחיר במודעה, והוא אינו בגדר מבצע בחנויות כאמור. כן, בחנויות בהן מדובר במחיר מבצע, המחיר הקודם בחנות יוצג על המוצר או בסמוך לו. אין מכירה סיטונאית. התמונות להמחשה בלבד. טל"ח. לפרטים נוספים ניתן לפנות לקשרי לקוחות בטלפון: 053-7002121. פרטים נוספים באתר: www.yochananof.co.il ובפייסבוק [f](https://www.facebook.com/yochananof) יוחננוף - סופרשוק לכולם.

food appeal®

Holiday Sale

249 ₪ ~~599~~

סומאד' 32 ס"מ לבן / שחור
מסדרת REGAL

599 ₪ ~~1,999~~

סט סירים 10 חלקים
מסדרת BLACKBERRY

199 ₪ ~~599~~

רוסטר עם מכסה ארומטי
+ כף הגשה ELITE

129 ₪ ~~349~~

מארז בוצ'ר
+ חזק סכיני שף

הטבת חג מיוחדת!
לרוכשים מעל 399 ₪

סכו"ם
60 חלקים!

רק ב-
49 ₪

299 ₪ ~~799~~

סט צלחות זכוכית 18 חל'
מסדרת FREESIA

184 ₪ ~~364~~

סט ויסקי 3 חלקים
מסדרת NIKKA

99 ₪ ~~החל מ-~~

מגוון מפות שולחן
במבחר צבעים וגדלים

99 ₪ ~~החל מ-~~

מגוון כוסות יין ושתייה קרה
בגימורים שונים

לרשימת הסניפים המלאה: WWW.FOODAPPEAL-ONLINE.COM

בתוקף עד ה-15.9.23 או עד גמר המלאי | על הפריטים המשתתפים במבצע | ללא כפל מבצעים

הלוואה טובה להתחלה טובה!

**החגים בפתח ואיתם גם ההוצאות?
הלוואה לכל מטרה באישור מהיר.**

**לתיאום פגישה ולפרטים נוספים
התקשרו 2404***

אי עמידה בפירעון ההלוואה עלולה לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל.
כפוף לאישור הבנק ולתנאיו.

תשמיעי קדושה הדר גנים

מבחר ציציות, גופיות ציצית, טליתות, פתילות, כיפות,
תפילין, מזוזות, בתי מזוזה, סידורים, מתנות לראש השנה

שנה טובה ואוורכת
לכל לקוחותינו

מחירים טובים, מבצעים ומתנות!!!

רחוב הרב פינצ'י 8/5
לפרטים: 052-4748439 אמיר

פעמית סטור, עורכים לכם את החג

קסרול/לפתניות 6 חב' ב-10.90 ₪	עציץ תפוח/רימון רק ב-18.90 ₪	כוס יין החל מ-0.90 ₪	סכו"ם סטיקס 2 חב' ב-10 ₪	מפיות 1+3 מתנה	צלחות קיסר 40% על הפריט השני
פמוטים ב-50% הנחה	קערות הגשה החל מ-3.20 ₪	שופרות 4 יח' ב-11.90 ₪	דבש אישי 6 יח' ב-10 ₪	מגש/צלחת נייר החל מ-1.20 ₪	כוסות יהלום 3 חב' ב-10.90 ₪

אסור לפספס!

צלחות צבעוניות ארוז 100 רק ב-11.90 ₪	תבנית 105 10 יח' ב-4.90 ₪	מיכל 1 ליטר+מכסה 8 יח' ב-9.90 ₪	צלחות כלנית החל מ-6.20 ₪	סכו"ם קשיח 3 חב' ב-10 ₪	תבניות אינגליש 22 יח' ב-7.90 ₪
--	--	--	---	--	---

* לשבוע בלבד. 08.09-15.09.2023 ** קבוצת ברקודים 447, 454, 430, 461

פתוח במוצ"ש

פעמית סטור

מזרחים ואוהלים

אתר פעמית סטור אונליין בכתובת: www.peamitstore.co.il

תל אביב יגאל אלון 110	פתח תקווה פינטו 2010	פתח תקווה דבטינסקי 92	חולון המלאכה 18	בני ברק רבי עקיבא 74	בני ברק כהנמן 92	רחובות הרצל 145	נתניה גיבורי ישראל 24	חיפה המסילה 22	צ' קריית אתא BIG קרית
טבריה טבריה עילית מרכז "BIG"	ירושלים בית הדפוס 7	ירושלים יד חרצים 13	ירושלים שומר סנטר הפתיחה בקרבו	מדינת מתחם סנטר ישפח סנטר	אשדוד מתחם סנטר	נתניה בעל המלאכה 4	באר שבע גרנד קניון קומה 2	באר שבע מתחם 87	בית שמש קניון נעים קומה 0
סגור מוצ"ש	סגור מוצ"ש	סגור מוצ"ש	סגור מוצ"ש	סגור מוצ"ש	סגור מוצ"ש	סגור מוצ"ש	סגור מוצ"ש	סגור מוצ"ש	סגור מוצ"ש

1-700-502-401 | שעות פתיחה א'-ה' 9:30-21:00 ו' 8:30-14:00 מוצ"ש 45 ד' מצאת השבת ועד 23:00. התמונות להמחשה בלבד. מוצרים שבמבצע מינימום 500 יח' במלאי מכל מוצר. המחירים חושבו לאחר הנחות ומבצעים, המכירה במאגזין שלמים. תוקף המבצע עד ה-17/09/2023 או עד גמר המלאי. היות והמחירים עשויים להשתנות מסניף לסניף, מחיר לפני הנחה מוצג בסניפים. יתכנו מבצעים ומחירים שונים בין הסניפים לאתר האינטרנט. החברה רשאית להפסיק או לשנות את המבצעים בכל עת ט.ל.ח.

ארון לבית? ספות אירוח? קודם כל טאצ' דיזיין!

ארתון הנחות ענק

על כל המחלקות - ארונות,
מזרנים, חדרי שינה בטאצ' דיזיין!

ספת נוער

על קל, מידות: 80/190

מחיר מבצע 2,290 ₪

במקום 2,590 ₪

ספת אירוח

מיטה נפתחת לזוגית

מידות: 160/190 אופציה להפרדה, כולל ארגז

מחיר מבצע 2,190 ₪

במקום 2,590 ₪

ארון הזזה איכותי

כולל טריקה שקטה

מחיר מבצע 1,990 ₪

במקום 2,400 ₪

ארון פתיחה

מחיר מבצע 1,990 ₪

במקום 2,400 ₪

אצלנו תקבלו ייעוץ מקצועי לעיצוב חדר ילדים בהתאמה אישית לצרכים שלכם!
חדרי שינה • מזרנים • חדרי ילדים • ארונות • ספות נוער • ספות אירוח

כל הארונות
ניתן להזמין
בהתאמה
אישית

TouchDesign
רהיטים בנגיעה אישית

בניין מגה אור קומה תחתונה מתחת לרמי לוי | אזור התעשייה שילת, מודיעין טל': 08-9254550

בקרו באתר שלנו: www.t-design-isr.co.il | חפשו אותנו ב-f

שעות פתיחה: 10:00-19:30 יום ו' 09:00-13:00

תתרגלו לפחות

מנויי פיס משלמים פחות במגוון ענק של בתי עסק

אפיקים

רק למנויי הפיס
תו קנייה בשווי 150 ₪
ב-109 ₪ בלבד!
 ברשת מוצצים
חסכתם 41 ₪

תו קנייה בשווי 150 ₪
 ברשת מאפה נאמן
ב-110 ₪
חסכתם 40 ₪

תו קנייה בשווי 150 ₪
 ברשת carter's
ב-110 ₪
חסכתם 40 ₪

תו קנייה בשווי 270 ₪
 ברשת YOLO
ב-199 ₪
חסכתם 71 ₪

מארז 4
 חיתולי בייביסיטר
 8+ מגבונים תולי
 בבישום עדין
ב-145 ₪

ארוחת ראנץ'
 ברשת בורגראנץ'
ב-26 ₪

תו קנייה בשווי 300 ₪
 ברשתות: שוק מהדרין,
 מגה בעיר, יונות ביתן וקרפור
ב-260 ₪
חסכתם 40 ₪

הצטרפו עוד היום למנוי פיס

גם תיהנו ממועדון ההטבות "פיס פלוס" שיכול
 לחסוך לכם עד מאות שקלים מידי חודש
 וגם תוכלו לזכות בכל חודש בפרסים
 של עד 1,500,000 ₪

להצטרפות: 3694 *
pais.co.il
 ובנקודות המכירה

המכירה אסורה למי שטרם מלאו לו 18 שנים. אזהרה: משרד הרווחה והביטחון החברתי קובע כי הימורים עלולים להיות ממכרים. ניתן ליצור קשר עם מוקד הרווחה למידע וסיוע של משרד הרווחה והביטחון החברתי שמספרו 118 (שיחה חינם) 24 שעות ביממה. הזכייה תלויה במזל בלבד, ואינה קשורה לידע, ניסיון, יכולת או ריבוי משחקים. בכפוף לתנאי תכנית ההגרלה "מנוי פיס 2016" ולעדכונים המפורסמים באתר האינטרנט של מפעל הפיס www.pais.co.il. פרטים אודות ההגרלות, המתנות ותנאיהן באתר www.pais.co.il. ההטבות כפופות לתקנון ולתנאים המפורטים באתר ההטבות בכתובת www.paisplus.co.il מגוון ההטבות, היקפן וטיבן משתנה מעת לעת. עד גמר המלאי. התמונות להמחשה בלבד.

מורים.ות?

השנה - תהיו בראש!

בהתאם למתווה החדש להכשרת מורים: תואר שני לכל מורה.

הכירו את מגוון התוכניות של בית הספר ללימודים מתקדמים:

חינוך לגיל הרך + תעודת הנחיית קבוצות הורים + תעודת ייעוץ והדרכה חינוכית טיפולית בגיל הרך

הוראת STEM בגישה אינטגרטיבית

מגוון ושיווין חינוכי + תעודת מורה מומחה בהוראה מותאמת

ייעוץ חינוכי

חינוך בעידן טכנולוגיית מידע + תעודת בינה מלאכותית AI בהוראה

למידה והוראה: פיתוח מנהיגות חינוכית

חינוך גופני וספורט לאוכלוסיות בהדרה ובסיכון

*** מענקים ומלגות המאפשרים עד כיסוי מלא של שכר הלימוד ***

החזר שכר הלימוד
ממשרד החינוך

מלגת מכללת ק"י
עד 2,500 ש"ח

מלגות ארגון המורים
ע"ס 5,500 ש"ח

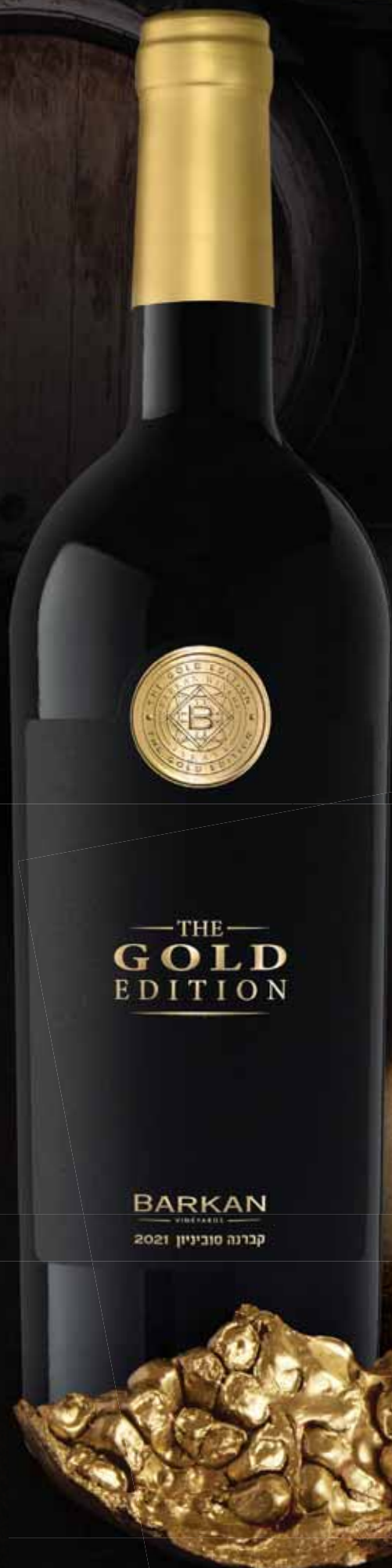
למורים ב"אופק חדש": הכרה עד 140 שעות לקידום בדרגה!

*6997

— THE — GOLD EDITION

לפאר את שולחן החג
במגע הזהב

אזהרה: מכיל אלכוהול - מומלץ להימנע משתייה מופרזת

* זכה במספר הגדול ביותר של מדליות זהב וזהב כפול, בשנים 2008-2021

מעוניינים.ות בתואר אקדמי ותעודת הוראה,
אך אינכם.ן עומדים.ות בתנאי הקבלה?

המכינה הקדם-אקדמית הייעודית להוראה

מכינים אותך להצלחה!

- מסלול מקוצר וישיר לאקדמיה בסמסטר אחד בלבד!!! (כ-4.5 חודשים)
- פטור לחלק מהקורסים הנלמדים בתואר!
- הלימודים מתחילים באוקטובר 2023

להשאר
פרטים
סרקו:

***6997**

פטור משכר לימוד
+ חלגות סיוע!

נראה אמיתי, מרגיש חגיגי אחת שתיים!

אחת!
שתיים!

שמיארי

עזרי ניקיון

מוצרי נייר

מוצרי ניילון

עזרי אפיה

מפיות ומפות לשולחן

חד פעמי

בס"ד

כל הסקרים קובעים: סל הקניות הזול ביותר לחג נמצא ברמי לוי!

בסקרים שפורסמו בין התאריכים 27-30.8.2023

חג שמח! כמי לוי

רמי לוי שיווק השקמה

חמ"ל

המועצה
הישראלית
לצרכנות
ISRAEL
CONSUMERS
COUNCIL

גיאוקרטוגרפיה
אסטרטגיה של מידע

ice.

סל הקניות הזול במדינה

עמנואל שילה

eshilo777@gmail.com
לתגובות:

פיראטים משפטיים ופירומנים חברתיים

השתלטנות המשפטית של אהרן ברק וממשיכיו היא שהביאה את ישראל אל המשבר הקשה הנוכחי ← חברה של אסתר חיות בבג"ץ חייבים לרסן את דהירתה אל משבר חוקתי

רוצה שההפיכה החוקתית הבאה תהיה רשומה על שמה. אסתר חיות

צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

הנוכחית וחבריה לנכס לעצמם את הסמכות לבטל גם חוקי יסוד, ובכך לחולל את ההפיכה המשטרית השנייה. כדי להעביר את השלב הראשון של ההפיכה המשטרית, הוא עוד נזקק פורמלית להצבעה בכנסת. את השלב השני הוא מתכוון שממשיכי דרכו יעבירו בהחלטה שיפוטית בלבד. הם יהפכו יש מאין את מגילת העצמאות למקור סמכות, שמכוחו הם רשאים לבטל גם חוקי יסוד. זו אותה מגילת עצמאות שהמילה דמוקרטיה אפילו לא מוזכרת בה, אבל תסמכו עליהם שהם ימצאו את הדרך לפרש אותה בדרך המוסמכת היחידה - הדרך שלהם.

דווקא בכירי המשפטנים מגלים נוקשות, כוחנות, חוסר נכונות להקשבה, גמישות ופשרה. הם לא מראים שום מחויבות להרגעת הרוחות, לחתירה להסכמה. במקום לתרום להנמכת הלהבות, הם מתנהגים כפירומנים ומלבים את האש

4 הנשיאה הנוכחית אסתר חיות היא תלמידה נאמנה לדרך ההירה, האימפריאליסטית, המפלגת, המסוכנת והאנטי-דמוקרטית של מייסד הדרך והשיטה. לאחר שהכשירה את הקרקע במשך זמן רב להחלטה שתעניק לה ולחבריה לבטל גם חוקי יסוד, בשבוע הבא היא מתכוונת לקיים דיון בעתירות נגד חוק היסוד שביטל את עילת הסבירות. לא מרתיע אותה ניגוד העניינים שבמסגרתו היא וחבריה קובעים לעצמם את גבולות הסמכות שלהם. גם לא העובדה שהיא כבר פרסמה ברבים את עמדתה בנושא עוד בטרם הדיון. שהיא תפסול את עצמה מלשבת בדיון הזה? הצחקתם אותה. היא הרי מיהרה לחזור מחו"ל ודילגה על כמה שלבים בהליך המשפטי התקין כדי להבטיח שההפיכה החוקתית הזאת תהיה רשומה על שמה. במקום להיות גורם מאזן, מפשר ומרגיע, מערכת המשפט בהובלת והשראת ברק ובראשות אסתר חיות היא מערכת משפט פירומנית, מחוללת מדון וכאוס. אבל השופטים לא אשמים בכלום, כמוכן. יש להם מאה אחוז סמכות ואפס אחוז אחריות.

ביום צאת הגיליון הזה, יום חמישי, תתקיים הפגנה גדולה של המחנה הלאומי נגד הניסיון להשמיד את ערך פתקי ההצבעה של הבחור הישראלי בידי מערכת המשפט. על אסתר חיות ושותפיה לדעה ספק רב אם ההפגנה הזאת תשפיע. אבל יש הבדל גדול אם ההכרעה בבג"ץ תתקבל כמעט פה אחד, או שתעבור רק ברוב קטן. חיות תהסס אולי לחולל הפיכה שקרוב למחצית שופטי בג"ץ יתנגדו לה. ובכל מקרה, עמדת מיעוט משמעותי בבית המשפט תיתן הצדקה לכנסת לפעול לשינוי ההחלטה. למרות שנראה כאילו הפגנות הימין לא נספרות, זה לא באמת המצב. לשמרנים מבין השופטים יהיה קל יותר לגייס אומץ כשהם יראו באופן מוחשי שמאות אלפי מפגינים המייצגים מיליוני מצביעים דורשים מהם לכבד את הכרעתם הדמוקרטית. ■

1 זכיתי השבוע ועורכי העיתון הכלכלי 'דה-מרקר' מבית העיתון האנטי-ישראלי 'הארץ' בחרו בי במקום ה-25 ברשימת 70 מחריבי הכלכלה הישראלית, לצד עמיתי הצעירים יוסף רוסו עורך 'עולם קטן' וישי פרידמן עורך 'שבועי'. כמו בלעם בשעתו, עורכי הפרויקט באו לקלל את עורכי עיתוני הימין ונמצאו מברכים, שהרי אין כמו ביקורת משתלחת שנמתחת עליך בביטאון השמאל הקיצוני כדי להוכיח שאתה הולך בדרך הנכונה. זאת ועוד: זכינו לקבל את המקום המכובד בפרויקט לצדם של ראש הממשלה, נשיא המדינה, רוב שרי הממשלה, יו"ר הכנסת, כלכלנים מובילים, אנשי תקשורת בכירים כמו עמית סגל, דני זקן, גולן יוכפז ויעקב ברדוגו, ואפילו ראשי מפלגות האופוזיציה. כבוד.

כותב הערך אודותינו בפרויקט, כתב 'דה מרקר' נתי טוקר, גדל במגזר החרדי. הטקסט הקצר ורצוף אי-הדיוקים שלו מסגיר התמצאות בינונית ומטה בבמות התקשורת ובהלכי הרוח במגזר הדתי-לאומי. לא אלאה אתכם בפירוט טעויותיו וסילופיו. אבל כדאי להתייחס לשאלה מרכזית אחת: איך בשבע, עולם קטן ושבועי קשורים לנושא הכלכלי? הרי לא מדובר בבמות תקשורתיות שנושאי משק וכלכלה תופסים בהן מקום מרכזי. אז מה הנימוק של טוקר ודה מרקר להכללתנו ברשימת מחריבי הכלכלה?

ובכן, העניין הוא כזה: טוקר מייחס לנו "השפעה אדירה על דעת הקהל, בעיקר בקרב קבוצה מסוימת שנהנית מכוח פוליטי אדיר בממשלה הנוכחית", ועל כך לא אתונכח איתו. אבל אין זה קשור לחורבן הכלכלה? ובכן, טוקר קובע שהייתה לנו השפעה דרמטית על הפלת הממשלה הקודמת, וגם על כך לא נחלוק. כמו כן, לטענתו, אנו מפעילים "לחץ אדיר על הפוליטיקאים מהציגונות הדתית לקדם את ההפיכה המשטרית בכל מחיר". והרי ידוע שהממשלה הקודמת הייתה טובה לכלכלה, ואילו זו הנוכחית עם ההפיכה המשטרית שלה פוגעת בכלכלה, בצמיחה ובאיכות החיים. לכן אין צורך להיות איש כלכלה או איש תקשורת שעוסק בכלכלה כדי להיות ממחריבי הכלכלה. מספיק שתרמת להפלת הממשלה הקודמת ותמכת ברפורמה לתיקון מערכת המשפט, ואתה נושא באחריות לפגיעה בכלכלת המדינה. מה שהיה להוכיח.

2 כמוכן שעל פי אותו היגיון אפשר באותה מידה לכלול אותנו גם ברשימת 70 הפוגעים במשפט, בביטחון, ברפואה, בתרבות, באקדמיה, באיכות השניה בלילה ובכל פגיעה אחרת, אמיתית או בדיונית, שמיוחסת להפיכה המשטרית הדיקטטורית. לעומת זאת לא ייכללו ברשימת מחריבי הכלכלה המשקיעים שמיהרו להעביר את כספם לחו"ל, האנרכיסטים שיצרו אווירת כאוס מצולמת היטב בחסימות נתיבי איילון ונתב"ג, או מנהלים בכירים בענף ההייטק שבמקום להמשיך לייצר ולפתח את הכלכלה הפכו לאקטיביסטים בשירות הדיקטטורה המשפטית. גם לא ראשי האוניברסיטאות שהכריזו על סכסוך עבודה ללא הצדקה, או ראשי הסתדרות

הרופאים שהורו לרופאים לנטוש את מטופליהם, ובכך תרמו לאווירת הטלטלה ואי הוודאות שלא עושה טוב לכלכלה. ומעל לכול, לא ייכללו ברשימת המחריבים של 'דה מרקר' מי שאחראים יותר מכל אחד אחר למצב הקשה שאליו נקלעה המדינה. אלה הם המשפטנים הבכירים של ישראל, מהנשיא לשעבר ברק ועד לנשיאה חיות, מהיועמ"ש לשעבר יצחק זמיר ועד ליועמ"שית גלי בהרב-מיארה. יותר מכל דבר אחר, ההתנהלות שלהם היא הגורם המרכזי למצב הקשה אליו נקלעה ישראל בשנים האחרונות, ובפרט בשנה האחרונה. תאוות הסמכויות הבלתי מרוסנת של בכירי משפטי ישראל, נטייתם הפיראטית לנכס לעצמם עוד ועוד סמכויות, להשליט את עמדת המיעוט על הרוב ולייסד כאן משטר לא באמת דמוקרטי שנשלט בידי אריסטוקרטיה משפטית, משטר יוריסטוקרטי, היא הסיבה העיקרית לכך שהגענו לאן שהגענו.

3 כאשר נוצר עימות סמכויות חריף בין הרשויות בישראל שמאיים להביא אותנו למשבר חוקתי ופוגע בביטחון, בכלכלה, בליכודות החברתית ובעוד שלל ערכים ונכסים של מדינת ישראל, היית מצפה שבכירי המשפטנים יתפקדו כמבוגר האחראי. הם הרי משכילים ומיושבים בדעתם. המשרה שלהם מובטחת עד הפנסיה, בלי שיוזקקו לבחירה מחודשת התלויה לפעמים בצעדים והתבטאויות פופוליסטיות. יש להם כל התנאים הנדרשים כדי לנהוג במתינות וביישוב הדעת. והנה, אנו עדים לכך שדווקא בכירי המשפטנים מגלים נוקשות, כוחנות, חוסר נכונות להקשבה, גמישות ופשרה. הם לא מראים שום מחויבות להרגעת הרוחות, לחתירה להסכמה. במקום לתרום להנמכת הלהבות, הם

ללמוד וללמד

מכללת "אורות ישראל"
קמפוס "מורשת יעקב" רחובות

תואר ראשון B.Ed.

תחומי ההוראה המבוקשים ביותר
תוכנית מגוונת המותאמת גם לבני הישיבות
התוכנית לתואר ראשון מאפשרת ללמוד לתואר B.Ed. ולתעודת הוראה

מגוון מסלולי התמחויות:

תלמוד | חינוך מיוחד | תקשורת | תנ"ך | היסטוריה | מתמטיקה
לשון עברית | אנגלית | מדעי הטבע | תוכנית מלמדים (מסלול יסודי)

מלגת שכ"ל לזכאים**

לנרשמים עד לתאריך כ"ד תשרי ה'תשפ"ד 9.10.23

לימודי המשך לבעלי תעודת הוראה לקראת תואר ראשון

התוכנית מאפשרת למעוניינים להשלים לתואר B.Ed.

לימודי המשך | גברים: יום ו' | **נשים:** יום ב' 22:15-16:30

תוכנית מיוחדת להסבת אקדמאים

התוכנית מאפשרת למעוניינים להשלים לתעודת הוראה

הסבת אקדמאים (תעודת הוראה) | גברים: יום ו' | **נשים:** יום ב' 22:15-16:30

תואר שני M.Ed.

בית הספר המוביל ללימודי תואר שני
התוכנית לתואר שני מאפשרת ללמוד לתואר M.Ed. במגוון מקצועות מבוקשים

הוראת מתמטיקה***

(שלושה סמסטרים)

גברים: יום א' 22:15-16:30

נשים: יום ג' 22:15-16:30

הוראת היסטוריה של עם ישראל***

(שלושה סמסטרים)

גברים: יום א' 22:15-16:30

ייעוץ חינוכי

(ארבעה סמסטרים)

גברים: יום א' 22:15-16:30

נשים: יום ב' 22:15-16:30

ניהול וארגון מערכות חינוך

(שלושה סמסטרים)

גברים:

יום א' 16:30-22:15

נשים, בוקר:

יום ג' 15:20-9:00

**אשכול קורסים יחודי
במינהל ופדגוגיה לגיל הרך**

נשים, ערב:

יום ג' 22:15-16:30

תוכנית מיוחדת להסבת אקדמאים לתואר M.Ed.

תואר שני בשילוב תעודת הוראה (M.Teach) | גברים: יום א' 22:15-16:30 | **נשים:** יום ד' 22:15-16:30

מגוון מלגות
ייחודיות

הכרה בלימודים
הישיבתיים
(לתלמידי תואר ראשון)

בשילוב למידה
היברידית ומקוונת

הסעות מרחבי הארץ
(לתלמידי תואר ראשון)

אווירה
תורנית

צבי שטיינמן 3, רחובות | חפשו בגוגל "תואר באורות רחובות" 1-800-500-210 | harshama@orot.ac.il

☎ תואר ראשון: 052-4004545 | ☎ תואר שני: 052-5001313

*במוסדות האקדמיים במגזר הדתי בישראל, בהיערכותם ללימוד מרחוק ובחויית הלימוד בימי הקורונה, על פי סקר מיוחד של התאחדות הסטודנטים באמצעות מכון "מאגר מוחות" 2020
**לסטודנטים לתואר ראשון במקצועות המועדפים בלבד (מתמטיקה, אנגלית, לשון ומדעי הטבע), המלגה מורכבת מהלוואה מותנית ממשרד החינוך בשנים א'-ג' לזכאים וממלגת לימודים מהמכללה לזכאים
***הענקת התואר מותנית באישור המל"ג | פתיחת התוכנית מותנית במס' נרשמים | חלק מהלימודים מתקיימים בימים מרוכזים | טל"ח

קריאה ליציאה לעצרת מול בית המשפט

בחסדי ה' עם ישראל בחר בממשלה יהודית ולאומית שפועלת לתיקון מערכת המשפט והשבת האיזון בין הרשויות במדינת ישראל.

לצערנו, קם הגולם על יוצרו ובית המשפט מנסה לכפות דעתו ולבטל החלטת ממשלה שנקבעה ברוב דמוקרטי וכך למנוע את איזון מערכת המשפט והשבת הכוח לעם הבוחר את נציגיו.

לא ייתכן ששופטים שאינם נבחרים יכסלו חוק יסוד שחוקקה הכנסת כדי להשאיר את הכוח והשלטון בידיהם וכך לכפות על הציבור את דעותיהם בניגוד לכל משטר דמוקרטי.

לאור גודל השעה ודחיפות העניין אנו קוראים לציבור הרחב אוהבי המדינה להצטרף לעצרת מול בית המשפט לקראת הדיון בחוק עילת הסבירות. שתתקיים בתאריך כא אלול 7.9 מול בית המשפט העליון בירושלים.

נוכחות כולם חשובה!

נאמר כולנו ביחד - לבית המשפט אין סמכות לדון בחוקי יסוד

הרב מרדכי גרינברג

הרב דוד חי הכהן ראש ישיבת בת ים

הרב דב ליאור

הרב שבתי סבתו ראש הקריה החינוכית במצפה יריחו

הרב חיים אביהוא שוורץ ר"מ בישיבת מרכז הרב

הרב אליהו רחמים זיני ראש ישיבת אור וישועה

הרב שלמה אבינר נשיא ישיבת עטרת כהנים

הרב יעקב פילבר ר"מ בישיבת מרכז הרב

הרב אליקים לבנון ראש ישיבת אלון מורה, רב המועצה האיזורית שומרון

הרב ישראל אריאל ראש מכון המקדש

הרב מיכאל אהרונוב
ראש ישיבת מעלה אפרים

הרב דניאל שילה
רב הישוב קדומים לשעבר

הרב אהד אהרן ברוכי
סגן רה"י חיבורים בית שאן

הרב משה פורת,
מושב שלווה

הרב ישראל דוצימינר,
מנהל תנועת מעייני הישועה

הרב יאיר אסולין
בית הכנסת פקודת אלעזר, נהריה

הרב איתן אמניאן
בית כנסת אור שרגא

" הרב רותם נוימן
אביר יעקב" -

הרב יהודה קרויזר
רב הישוב מצפה יריחו

הרב יונתן ארנברג
ראש הכולל בעינב

הרב יונתן סרור
רב קהילת תולדות יצחק ת"א

הרב יוסי רודריגז
ראש ישיבת איילת השחר, אילת

הרב יעקב לנזר
רב היישוב בני נצרים

הרב משה יונגשטיין
ראש ישיבת דגל ירושלים

הרב שלמה בנימין
ראש ישיבת לב לדעת

הרב יהושע וואן דייק
ראש ישיבת איתמר

הרב דוד פנדל
ראש ישיבת שדרות

הרב שמעון בן ציון
רמ בישיבת מכון מאיר

הרב שמעון בן שעה
רב בקדומים

הרב אליאב תורג'מן
איגוד רבני קהילות

הרב אלישמע כהן
ראש ישיבת חומש

הרב אריאל בראלי
רב היישוב בית אל

הרב בני קלמנזון
נשיא ישיבת עותניאל

הרב גדי בן זמרה
ראש אולפנת מעלה לבונה

הרב גדעון בנימין
רב היישוב נוף איילון

הרב דניאל שרשבסקי
רב היישוב רחלים

הרב חיים ברוך
ראש ישיבת ברוכין

הרב יאיר פרנק
רב היישוב עמיחי

הרב יאיר קרטמן
מכון תורת המדינה

הרב יהודה סדן
ראש ישיבת בני דוד בעלי

הרב אביהוא פישפדר
ראש ישיבת אשקלון

הרב יוסי ארציאל
מרבני הארץ הטובה

הרב מנחם בורשטיין
ראש מכון פועה

הרב שניאור קץ
ראש ישיבת מגדל העמק

הרב ארלה הראל
ראש בית מדרש קהילתי עפרה

הרב יהודה דנה
רב הישוב מבוא חורון

הרב אבי סמוטריץ
רב הישוב יתיר

הרב אברהם יצחק שוורץ
רב העיר קרית ארבע- חברון

הרב אוהד קרקובר
רב היישוב כוכב השחר

הרב אורי שרקי
ר"מ במכון מאיר, יו"ר ברית עולם

הרב איתי הלוי
רב היישוב מגרון

נבר לא שליט יחיד

ישיבת סיעה ערב חקיקת צמצום עילת הסבירות סדקה לראשונה את מעמדו של יושב ראש מפלגת יש עתיד, וייתכן שהשפיעה על בחירתו להתנער מדיונים על פשרה השבוע ← גנץ חושש שההזמנה של נתניהו לשיחות היא רק פיתיון לבג"ץ ← הסיפור האישי שהביאה השרה סטרוק בפני שרי הממשלה פתח את הדרך לתיקון חשוב במערך התמיכה בהלומי קרב

→
הבין שלא יוכל ללכת שוב מאחורי הגב למהלך מול נתניהו. לפיד

צילום: תומר נאובר פלאש 90

מטופל ואיש אינו מלווה אותו יותר. אף אחד גם לא טורח להודיע למשרד הביטחון שיש פה חייל משוחרר הלום קרב שזקוק להמשך טיפול מחוץ לצבא. יום לאחר השחרור מצה"ל הכול נקטע, משרד הביטחון כלל אינו יודע על קיומו של הלום הקרב, וגם לחייל עצמו אין מושג מה הוא צריך לעשות. אם הוא לא יספר על כך ביוזמתו להוריו גם הם לא יידעו על כך דבר. הצבא לא מעדכן אותם. כך קרה לחייל שסטרוק סייעה לו. איש לא ידע ולכן איש גם לא טיפל. רק לאחר שמצבו התדרדר מאוד בחודשים הראשונים שלו באזרחות גילתה המשפחה שהחייל הוא הלום קרב שכבר חודשים אינו מטופל כפי שנדרש. המקרה הזה אינו יוצא דופן. זה הסטנדרט. אם החייל לא יפנה בעצמו למשרד הביטחון, איש לא יידע עליו. וגם אם הוא כבר אור את כוחות הנפש ופנה בעצמו, לכל אורך התקופה שבה נמשכים ההליכים לזכות בהכרה של משרד הביטחון הוא אינו מקבל שום טיפול, ובעצם ממשיך להתרסק. הדברים הגיעו לשיא כשתוך כדי התהליך קיבל החייל המשוחרר פניות מהצבא שביקש לגייס אותו לשירות מילואים. לך תסביר לקצינת הקישור שמדובר באדם שלא מסוגל ללכת למכולת במצבו הנוכחי. ולאן ביקשו לגייס אותו? ליחידה שאחראית על איסוף גופות. איך נגיד בעדינות, לא בדיוק המקום שבו הלום הקרב אמור למצוא את המזור לנפשו הפגועה.

הסיפור האישי פעל את פעולתו, וראש הממשלה הנחה להקים צוות בראשות נציג שר הביטחון שידאג ליצור בדיוק את הדבר הזה - את הסנכרון בין צה"ל למשרד הביטחון בנוגע לטיפול בהלומי קרב לאחר שחרורם מהצבא. "מה קרה בסוף עם החייל", ביקש לדעת אחד השרים. למקרה שבו טיפלה סטרוק דווקא היה סוף טוב. היא נאלצה לפנות לבית המשפט כדי שזה יחייב את משרד הביטחון להכיר בו כהלום קרב. הזמן עבר אך דיון לא נקבע. עד שסטרוק החליטה להגיע למזכירות בית המשפט והודיעה למזכירה שהיא לא יוצאת משם עד שהיא תמצא את התיק ותעביר אותו לשופטת כדי שתעניין בו. בשלב מסוים היא התיישה על הרצפה והבהירה שהיא נשארת ללילה. אל תדמינו חדר מסודר עם תיקים ממוינים וממוספרים בארון. התמונה שנגלתה לעיניה הייתה של חדר צר וארוך, כשבכל כמה מטרים נערמה ערמת תיקים מהרצפה ועד התקרה, בלי שום סדר. מחסן תיקים. לקח המון זמן למצוא את התיק המדובר, אבל לא הייתה למזכירה ברירה לאחר שסטרוק הודיעה שאם יקראו למשמר היא תתחיל לצעוק ויהיה בלגן. לבסוף התיק אותר והועבר לשופטת. בתוך יום ניתן פסק הדין שקבע שמשרד הביטחון יכיר בחייל כנכה צה"ל והוא יוכל לחזור ולקבל את הטיפול שכה היה זקוק לו. על מי אנחנו מדברים כאן? על חיילים שסובלים מנגד נוראי שנגרם להם כשהם נלחמו בשבילנו. בשביל כולנו. רפורמה משפטית? בואו נדאג קודם כול להם. ■

הכותב הוא פרשן ומגיש בכאן רשת ב' ובכאן 11

הטענה שערערה יותר מכול על מעמדו של יושב ראש המפלגה לפיד נגעה לכך שהוא בחר ללכת לנתיב הפשרה בלי לספור כלל את חבריו לסיעה. הנה הם יושבים איתו בישיבת סיעה שכביכול נועדה לשמוע את דעתם על המתרחש, אלא שהשיחות בין הצדדים כבר היו בשלב מתקדם וכל הפרטים דווחו בכלי התקשורת השונים. מה זה אומר עליהם, בשביל זה הם פה? כדי להחליף דעות אחרי שכל האירוע כבר נגמר ועובדי הניקיון מנקים את האולם לקראת בר המצווה שמתקיימת מחר?

בכנסת. ממתי נהיה פה כל כך קשה לדבר זה עם זה? ישנם כאלו, מימין ומשמאל, שהחליטו לחרב כל ניסיון ליצור שיח והסכמות. בעיצומם של ימי הסליחות חובה עלינו, גם בעיתון הזה, לעשות הכול כדי שניכנס לראש השנה וליום הכיפורים מתוך שיח של אהבה ולהרחיק מעלינו כל שנאה.

מטפלים ברצף

אפרופו החיים עצמם, יש גם סימנים לאופטימיות, לפחות בנוגע למציאות הכואבת של הלומי הקרב. ב־8 באוגוסט התקיים בכנסת כנס של השדולה למען הלומי הקרב אחרי עוד התאבדות טראגית של שני לוחמים. בתום האירוע, שהיה טעון מאוד, הבטיחו חלק מהשרים להעלות את הנושא באחת מישיבות הממשלה. השרה אורית סטרוק החליטה לעשות מעשה ולחשוף בישיבת הממשלה סיפור אישי של חייל שהיה מכירה עם אירוע של הלם קרב, בתקווה שזה יבהיר את גודל המחזל. הבעיה העיקרית נוגעת לסנכרון שלא קיים בין צה"ל למשרד הביטחון. "כשהוא שירת עדיין כחייל", סיפרה סטרוק, "הוא ביקש וגם קיבל את כל העזרה שצה"ל יודע לתת סביב הנושא וזכה לטיפול שהיה נדרש לו. אבל כשהוא השתחרר אף אחד לא אמר לו שום דבר איך הוא אמור להמשיך מכאן". בעצם, אין את הגורם הזה שפשוט יוצר רציפות בשביל החייל ברגע שהוא עובר משירות סדיר לחיים באזרחות. ברגע אחד הוא מפסיק להיות

קודם הסכמות, אחר כך שיחות

וכך מצאו את עצמם אנשי הקואליציה פעם נוספת רק עם בני גנץ. בשונה מבעבר, הפעם הבהירו אנשיו של יושב ראש המנהנה הממלכתי שהמטרה אינה הידברות לשם ההידברות אלא הגעה להסכמות עוד בטרם חזרה לשיחות. סוג של היפוך הסדר. אם בדרך כלל מקיימים שיחות ובעקבותיהן מקווים לנסח הסכמות, הפעם דרשו אנשי צוות המשא ומתן של גנץ שקודם יושגו הסכמות עם אנשי בית הנשיא ורק אז אפשר יהיה לחזור לחדר ולשיחות. החשש העיקרי היה שנתניהו רק מחפש תמונה של שיחות לפני הדיון בבג"ץ שיתקיים בשבוע הבא ביחס לפסילת החוק שמצמצם את עילת הסבירות, כדי שיוכל להגיד לשופטי העליון שהצדדים קרובים להגיע להסכמות ולכן אין מקום ואין לגיטימציה להתערב בתהליך הפוליטי שמתנהל במקביל. ולכן הבהיר גנץ לנשיא הרצוג שהוא מוזמן לגבש מתווה ריאלי, לאשר אותו הרמטית מול נתניהו, ורק אז להגיע אליו. כל עוד זה לא קורה, לא יתאפשר שיח ישיר בין הליכוד והמנהנה הממלכתי, אלא רק שיחות נפרדות בין אנשי גנץ לאנשי הנשיא ובין הצוות של הליכוד והצוות של הנשיא. משל מדובר בשיחות בין ישראל לחמאס, כשנשיא המדינה משמש כמקבילה של המתווך המצרי דאז שמדלג מחדר אחד לחדר שני ומעביר מסרים. אלא שפה לא מדובר באויבים אלא במחלוקת פוליטית בין חלקים שונים בעם ובין מפלגות

את האירוע הבא אפשר להגדיר כלא פחות מחסר תקדים ביש עתיד. כמוהו לא היה בעבר, ואם הוא יחזור על עצמו פעם נוספת בעתיד זה בוודאי ישליך באופן ישיר על עוצמת האחיזה של יושב ראש האופוזיציה יאיר לפיד במפלגתו שלו. זה קרה לפני חודש וחצי בערך. הימים היו ימי הסערה בכנסת ומחוצה לה סביב אישור החוק שמצמצם את עילת הסבירות. דווקא אז, בעיצומה של האווירה הקשה מסביב למושכן, החליט לפיד שהוא מוכן ללכת רחוק כדי להגיע לפשרה ולנוסח חוק שיעבור בהסכמה. לא נחזור לפרטי השינויים שדוברו אז בנוגע לחוק עצמו, רק נזכיר שלפיד כבר הסכים לרדת לשנה של הקפאה ביחס לקידום שאר חוקי הרפורמה. לבסוף, גם בשל קשיים מול שאר מפלגות האופוזיציה וגם בעקבות חוסר הסכמה על משך זמן הקפאת יתר החוקים, ניסיון הפשרה לא צלח.

באותו היום ממוש, עוד בטרם כשלו השיחות, כונסה ישיבת סיעת יש עתיד כדי לדון בפרטי הפשרה שעמדה אז על השולחן. את הישיבה הזו יזכרו חברי סיעתו של לפיד עוד הרבה שנים קדימה. אם בעתיד ינסו לחפש את האירוע שבו נסדקה מנהיגותו בתוך מפלגתו שלו, לפחות כמה מחברי הסיעה יצביעו על ישיבת הסיעה הזאת כנקודה שבה משהו מזה התחיל. האווירה בתוך החדר הייתה קשה. קבוצת חברי הכנסת שהייתה הבוטה מכולם היא זו המכונה בסיעה "קבוצת הביטחוניסטים", שכוללת את בכירי מערכת הביטחון לשעבר - רם בן ברק, יואב סגלוביץ, מיקי לוי ואלעזר שטרן.

כל חברי הקבוצה הזו זעמו על לפיד, כשההבדל בין הזועמים השונים נגע רק לסיבה. חלקם כעסו על עצם המוכנות של לפיד להגיע להסכם פשרה כלשהו עם נתניהו ועם אנשי הקואליציה. אחרים התקוממו על כך שהאמין לנתניהו ביחס לפרטי ההצעות שהוחלפו ולקח את ההבטחות ברצינות, שהרי לטענתם כבר הוכח בסיבובים הקודמים של המגעים שראש הממשלה מרמה אותם. אך הטענה שערערה יותר מכול על מעמדו של יושב ראש המפלגה ועל היותו המחליט הבלעדי נגעה לכך שהוא בחר ללכת לנתיב הפשרה בלי לספור כלל את חבריו לסיעה. כך לפחות הם הרגישו. הנה הם יושבים איתו בישיבת סיעה שכביכול נועדה לשמוע את דעתם על המתרחש, אלא שהשיחות בין הצדדים כבר היו בשלב מתקדם וכל הפרטים דווחו בכלי התקשורת השונים. מה זה אומר עליהם, כשהם האחרונים לדעת, וכשלפניהם כבר מונח מוצר מוגמר, מלוטש ומשוּיף? בשביל זה הם פה? כדי להחליף דעות אחרי שכל האירוע כבר נגמר ועובדי הניקיון מנקים את האולם לקראת בר המצווה שמתקיימת מחר?

לפיד בעיקר שמע, מדי פעם העיר הערה או זרק משפט. ישנם בכנסת יותר מכמה אנשים שמשוכנעים שההחלטה השבוע, חודש וחצי לאחר הישיבה ההיא, לטרוק את הדלת בפני נשיא המדינה ביחס להצעה לחזור לשיחות על מתווה הפשרה, קשורה בקשר ישיר למה שקרה אז. כשהסקרים לא ממש מחמיאים, וכששאר מפלגות האופוזיציה מערערות על מעמדו כמי שעומד בראשן, הגיע לפיד למסקנה שללכת שוב למהלך מול נתניהו מאחורי גבם של חברי מפלגתו לא יהיה מעשה חכם בעת הזאת.

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מיחסני חשמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

מפירת ראש השנה

בסניפים
ובאתר *5018

מתקני המים המתקדמים של 'הדס מים'

אלפא פלוס
רק ב- **1490₪**

ספיריט פלוס
רק ב- **2390₪**

מאשרים לשימוש בשבת במים החמים והקרים

פרימיום
רק ב- **790₪**

ספיריט
רק ב- **1390₪**

חייגו והתחדשו:

*5018

HDS
Water

לשתות בטוח!

מתאים לתקנים: 5452, 900
ספיריט - 1505/1

שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-15:00 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 23:00
בתוקף עד 15.9.23 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | המחיר הקודם של המוצרים שבמבצע היה בתוקף לפחות יום | ט.ל.ח. | מינימום 50 יחידות מכל פריט | בכפוף לתקנון המבצע המופיע בחנויות

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מיחסני חשמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

מהנמל לצרכן

מגוון עצום של עודפי יבוא

במחירים זולים
במיוחד!!!

אשדוד

אזור התעשייה, הבועם 14

ראשון לציון

מתחם חונים קונים
לישנסקי 9 - קומה ב'

פתח תקווה

ז'בוטינסקי 92

מישור אדומים

D CITY

רחוב המייסדים 15

קרית גת

המסגר 13
מאחורי מתחם BIG

באר שבע

מתחם BIG דרך חברון 21

טבריה

יהודה הלוי 111

חיפה

דרך בר יהודה 147

עין המפרץ סנטר

קיבוץ עין המפרץ, צומת עכו

חדרה

דוד שמעוני 42,
(בכניסה לעיר מול כיכר חדרה)

נתניה

רחוב המלאכה 32,
אזור התעשייה פולג

מוצרים נבחרים לדוגמא:

JVC מסך 98" 98" 4K ULTRA HD MINI LED SMART TV 98NM7145
₪11,990 במקום ₪15,990

JVC מסך 85" 85" 4K ULTRA HD SMART TV 85N7125
₪3,880 במקום ₪4,990

TELEFUNKEN מסך 70" 70" 4K ULTRA HD SMART TV TLED5S-70
₪1,990 במקום ₪2,990

Hisense מסך 58" 58" 4K ULTRA HD SMART TV 58A6BG
₪1,490 במקום ₪2,290

DENON מקרן קול עם סאב וופר אלחוטי S316
₪649 במקום ₪990

SPIDERGOAL כיסא גיימינג ארגונומי ובטיחותי עם כרית Spider Goal
₪299 במקום ₪399

MARVO אוזניות גיימינג מעוצבות למשחקים עם מיקרופון מובנה MH-260
₪29 במקום ₪79

SHARPמקרו 4 דלתות
זכוכית שחורה
שארפ**634 ליטר**

SJ-87

במקום 8,990 ₪

5,790 ₪**SHARP**מקרו מקפיא
עליון שארפ**433 ליטר**

SJ-58C-BK

במקום 2,890 ₪

1,990 ₪**MASIMO**מקרו משרדי
שחור
דלת זכוכית

MS-1301 BG

במקום 749 ₪

499 ₪**DeLonghi**קולט אדים
ארובה דלונגי
90 ס"מ

CH889VN

499 ₪

במקום 899 ₪

תוצרת
איטליה**BOSCH**מכונת כביסה
פתח חזית
1-7 ק"ג
בוש**7 ק"ג**

WAN2007MPL

במקום 2,190 ₪

1,490 ₪**Whirlpool**מכונת כביסה
פתח עליון
ווירלפול

AWE6628

במקום 1,890 ₪

1,290 ₪**אלקטרה**מכונת כביסה
פתח חזית
1-8 ק"ג
אלקטרה

EWM8105

במקום 1,590 ₪

990 ₪**Sauter**גריל גז
מבערים
מנירוסטה
מדפים
מתקפלים

במקום 1,390 ₪

699 ₪**DeLonghi**תנור רחב
90 ס"מ
משולב
כירייםתוצרת
איטליה

במקום 6,990 ₪

3,990 ₪

NDS950X

אלקטרהתנור משולב
כיריים
אלקטרה

2060

במקום 1,590 ₪

990 ₪**Sauter**תנור
אפיה בנוי
סאטר
נירוסטה

S6005IX

990 ₪

במקום 1,490 ₪

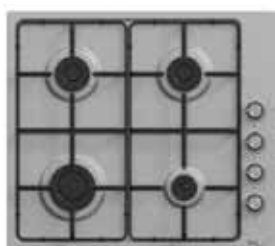
Sol Exclusiveטאבון גז
12" מקצועי סול**444 ₪**

במקום 999 ₪

אלקטרהכיריים גז 5 מבערים אלקטרה
גימור זכוכית שחורה**499 ₪**

במקום 799 ₪

ELC-75GBT

Sol Exclusiveכיריים גז
4 להבות
סולראשי גז
SABAF
איטלקי

fm6xg-226

399 ₪

במקום 699 ₪

HEMILTONגריל מאסטר
מולטי גריל חשמלי

2131-HEM

299 ₪

במקום 499 ₪

פלטת שבת 6 סירים
זכוכית שחורהאישור מכון
טכנולוגי להלכה
+ משמרת השבת**189 ₪**

במקום 279 ₪

ML-1090

KitchenAidמיקסר
מיקצועי
קיצנאיד
קערת נירוסטה

KSM175

במקום 2,290 ₪

1,290 ₪מגיע בשלל צבעים - אדום/כסוף/
לאסטה/צהוב ועוד ...**magimix**מעבד מזון
מג'ימיקס

כולל מסחטת הדורים

יבואן רשמי

3200

במקום 1,290 ₪

770 ₪**Sauter**

מיקרוגל מכני רטר 20 ליטר סאטר

MW2010P

169 ₪

במקום 249 ₪

Sauterקומקום
זכוכית
חשמלי

wk150w

במקום 119 ₪

69 ₪**שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-15:00 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 22:30**

בתוקף עד- 12.9.23 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | קיים לפחות 10 מוצרים במלאי מכל מוצר שמתפרסם | כל המוצרים המפורסמים מפוזרים בין הסניפים המצויינים, המלאי משתנה ומתחלף כל יום ובמשך היום | המוצרים הינם עודפי יבוא מינימום 500 פריטים במכירה | המוצרים ומחיריהם מוצגים בסניפים | המחיר הקודם של המוצרים שבמבצע היה בתוקף לפחות יום | המחירים אינם כוללים הובלה | אין כפל הנחות ומבצעים | פריט אחד ללקוח

המורדת

מיומה הראשון בתפקיד עסוקה היועצת המשפטית לממשלה בחתרנות בלתי פוסקת ומועלת בתפקידה: לא הייתה כמעט הצעת חוק או החלטה ממשלתית שגלי בהרב־מיארה לא ניסתה לסכל ← אבל דווקא הבוטות שלה העניקה לשרי ממשלת הימין כוח מסוג אחר

← מקדימה את שופטי בג"ץ בכמה צעדים. היועצת המשפטית לממשלה גלי בהרב־מיארה

צילום: תומר נאובר
פלאש 90

מגוחך גם לקרוא את הפאתוס של בהרב־מיארה במסמך בן 150 העמודים. "לראשונה בתולדות מדינת ישראל נשללה סמכותו של בית המשפט הגבוה לצדק לדון ולהושיט סעד לפרט ולציבור, בהתאם לשיקול דעתו השיפוטי העצמאי", נכתב בו בהתרגשות. שמא כדאי להזכיר לה את הפעם הראשונה באמת, אי שם בשנות התשעים, כאשר רבין היה חייב להרגיע את ש"ס בעניין כשרות הבשר המיובא, וחוקק בעצתו של לא אחר מאהרן ברק פסקת התגברות, ובכך עשה את פסיקת בג"ץ כלא הייתה.

טרם יבש הדיו ממגדל הדפים של יום ראשון, וחוברת חדשה פרי עטה של היועצת המשפטית לממשלה נחתה במזכירות בית המשפט העליון ביום שני. הפעם על הפרק כינוס הוועדה למינוי שופטים. שר המשפטים, שבסמכותו לכנס את הוועדה, מעכב את העניין עד שישנה את הרכבה בחוק על פי השקפתו. יש דרכים די פשוטות להציג עמדה כזאת בפני בג"ץ. אבל היועמ"שית כבר לא מתיימרת לתפקד כמייצגת הממשלה, אלא כמחנכת שלה. תשובתה לבג"ץ הייתה שהעתירה יותר מצודקת, ולוין חייב לכנס את הוועדה מיידית. בהרב־מיארה אפילו לא מתיימרת לייעץ לממשלה, היא כבר שקועה עמוק בתפקידה החדש כרכזת מחאת היועמ"שים: במקום נאומי כיכרות - תשובות לבג"ץ, במקום מיציגים מגוחכים - מופעי התקרבות פולניים. "איומים בפיטורין לא ירתיעו אותי מלהמשיך ולמלא את תפקידי",

בהרב־מיארה אפילו לא מתיימרת לייעץ לממשלה, היא כבר שקועה עמוק בתפקידה החדש כרכזת מחאת היועמ"שים: במקום נאומי כיכרות - תשובות לבג"ץ, במקום מיציגים מגוחכים - מופעי התקרבות פולניים. "איומים בפיטורין לא ירתיעו אותי מלהמשיך ולמלא את תפקידי", כתבה בהרואיות לשר המשפטים

מה שעשתה גלי בהרב־מיארה ללקוח שלה, ממשלת ישראל. הדוקטרינות היקרות שעל פיהן החליטה שיש לפסול את החוק מצויות עדיין בשלבי פיתוח בפסיקה, גרסת בטא. בית המשפט לא עשה בהן שימוש לפסילת חוק יסוד פר־אקסלנס, רק דברים ליד או בערך. דווקא מייצגת המדינה בערכאות החליטה שיש ליישם אותן כאן, ועוד בחוק שיש בו עקרונות, שמומחי משפט רבים כולל כמה משופטי העליון תומכים בו, והוא לא נועד לפתור בעיה אד־הוק. אפשר לא להסכים עם החוק כמובן, אבל לטעון שהוא עומד במבחני "שימוש לרעה בסמכות מכוונת" - קרי שימוש בכותרת "חוק יסוד" כטריק לצורך קטנוני ומקומי - זו שטות.

סכנה להפרדת הרשויות. מלבד זאת, טענה, החוק נופל שדוד לנוכח דוקטרינת התיקון החוקתי שאיננו חוקתי ו"אינו צולח את מבחני הפסיקה לעניין דוקטרינת השימוש לרעה בסמכות מכוונת". עכשיו, דמיינו לעצמכם ששכרתם את שירותיו של עורך דין שייצג את עמדתכם בפני בית המשפט בעניין מסוים. נניח שישנם כמה קווי הגנה שיכולים להוציא אתכם פטורים בלא כלום, עוד קו הגנה או שניים ששייגו תוצאה סבירה וקו אחד דחוק ורחוק שעלול להביא בתרחיש הגרוע ביותר להרשעה גמורה. למרבה הפליאה, עורך הדין ששכרתם בכסף רב יחליט לטעון את הקו הגרוע ביותר, ועוד לקבוע מראש את גור הדין החמור ביותר שיכולים השופטים לפסוק. זה בדיוק

שנים של אינדוקטרינציה משפטנית חינוכו את אזרחי ישראל לראות בשומרי הסף, הפקידים הבכירים בממסד, אנשים נקיי כפיים שכל עניינם הוא שירות למען הממלכה. זאת לעומת הדרג הנבחר, שנחשד אוטומטית בניגוד עניינים ואינטריגות אישיות. די בגלגול המילה "פוליטיקאים" על הלשון כדי להיווכח מיד בקונטציות השליליות שמציפות את התודעה עם השמעתה.

אכן, השנים האחרונות הסירו מעט את המסך מעל התדמית הממלכתית של הפקידות. בזה אחר זה חשפו האירועים אמביציות אגוצנטריות, מוטיבציות מפוקפקות ותאוות שליטה בלתי ניתנת לעצירה. למרבה האבסורד, דווקא השמאל שמוזהה בדרך כלל עם ביקורתיות כלפי הממסד ודאגה לזכויות הפרט, הוא זה שהתייצב תמיד לצד המערכת. ועדיין, דומה שלא חוונו בישראל עד היום מרד פקידים מובהק ובוטה כמו זה שמובילה היועצת המשפטית לממשלה בשמונת החודשים האחרונים, ששיאו (הזמני) השבוע. שמץ של העמדת פנים ממלכתית, זה שהיה נהוג עד היום, לא נותר אצל גלי בהרב־מיארה. יום אחרי יום, שני אחרי ראשון, הודיעה לממשלה שלא רק שלא תייצג את עמדתה בבג"ץ, היא אף מציגה עמדה לעומתית ומצפה מהשופטים לפסוק כמותה. ביום ראשון הציגה את עמדתה לבג"ץ בעניין העתירה נגד חוק הסבירות, וקבעה מראש נחרצות שההתערבות התקדימית של הכנסת בתחומו של בית המשפט היא

אנו, רבני ערים, רבני ישובים, ראשי ישיבות וראשי מוסדות בציונות הדתית, מזועזעים מהחלטת חברת המזון שטראוס, להשתמש בכוחם הכלכלי כדי להשליט אג'נדה פוליטית על דעת הקהל בישראל.

ערוץ 14 הוא הערוץ היחיד המאזן את כל שאר ערוצי התקשורת - כולל התקשורת הממלכתית, שכולם מנגנים בקול אחד המוטה באופן בוטה לטובת השמאל והאופוזיציה. הרצון להחרים את ערוץ 14 מזכיר לכולנו את התקופה החשוכה של רוסיה הקומוניסטית, שבה אסור היה להשמיע שום דעה מלבד זו המקובלת על השמאל הקומוניסטי האתיאיסטי. לא נוכל בשום אופן לעבור על כך בשתיקה!

מדינת ישראל, המקבצת בתוכה אחרי אלפיים שנות גלות את עם ישראל השב מכל קצוות תבל, כוללת בתוכה כיום קבוצות שונות, אידאות שונות, ותפיסות לאומיות ואמוניות שונות - וכולן צריכות חופש גמור להבעת דעתם.

ההחלטה להחרים כלי תקשורת המבטא קול צלול וברור שנאמן למסורת ישראל ולערכים לאומיים וציוניים, היא לא החרמה נקודתית של גוף תקשורת אלא החרמה ופגיעה בציבור גדול בישראל.

איננו יכולים לשבת מנגד, והרינו להודיע כי מהיום הישיבות ומוסדות החינוך שלנו לא ירכשו מוצרים מחברות המחרימות ציבורים בישראל, הפוגעות בחופש הביטוי ובאחדות העם.

אנו קוראים לתלמידנו ובני משפחותיהם ללכת בדרכנו ולא לרכוש מוצרים של חברות מסחריות המנסות להשתיק ולסתום פיות.

ובאנו על החתום: (רשימה ראשונה, לפי סדר הא-ב)

הרב דב ליאור	הרב אליקים לבנון	הרב דוד חי הכהן	הרב מיכאל הרשקוביץ	הרב יהושע ויצמן	הרב שבתי סבתו
רב העיר קרית ארבע לשעבר	רב המועצה האזורית שומרון וראש ישיבת אלון מורה	ראש מוסדות אורות התורה, בת ים	רב הישוב נריה ור"מ בישיבת "מרכז הרב"	ראש מרכז ישיבות בני עקיבא וראש ישיבת ההסדר במעלות	ראש ישיבת מצפה יריחו
הרב אלי סדן	הרב דוד מאיר דרוקמן	הרב יגאל קמינצקי	הרב צבי קוסטינר	הרב שמואל אליהו	הרב שלמה אבינר
ראש מוסדות "בני דוד", עלי	רב העיר קרית מוצקין	רב של גוש קטיף תובב"א	ראש ישיבת מצפה רמון	רב העיר צפת	נשיא ישיבת עטרת ירושלים
הרב אליהו זייני	הרב דוד פנדל	הרב דוד תורג'מן	הרב דניאל מילר	הרב מנחם בורשטיין	הרב נחום רכל
ראש ישיבת ההסדר בחיפה	ראש ישיבת שדרות	ראש ישיבת ההסדר בדימונה	ר"מ בישיבה הגבוהה באילת ובשבי חברון	ראש מכון פוע"ה	נשיא ישיבת רמת השרון
הרב יוסף זייני	הרב יוסף קלנר	הרב יהושע שפירא	הרב ישראל אביחי	הרב ציון טוויל	הרב שמעון כהן
ראש מוסדות "אדר היקר", אשדוד	ירושלים	ראש ישיבת רמת גן	ראש ישיבת המקובלים "בית אל"	ראש ישיבת ההסדר באריאל	ראש מוסדות "בית מוריה", באר שבע
הרב אברהם נחשון	הרב אהרון טולידאנו	הרב אוריאל ספז	הרב אליאב מאיר	הרב אפרים ג'אמי	הרב גדעון בנימין
רב הקהילה הדתית לאומית באלעד	רב קהילות באפרת וראש מכון טולידאנו	רב הישוב כוכב יעקב	רב אזורי חבל מודיעין	ראש ישיבת ראש פינה	רב הישוב נוף איילון
הרב גלעד חלא	הרב דוד טורנר	הרב דניאל סיגליס	הרב חנן אדלשטיין	הרב יהושע ון דייק	הרב יוסף רודריגז
ראש ישיבת ההסדר בראש העין	ראש ישיבת גבעת שמואל	ראש ישיבת ההסדר נוף הגליל	ראש ישיבת "טל לישראל" וראש מוסדות צופיה	ראש ישיבת איתמר	ראש הישיבה הגבוהה באילת
הרב יגאל אליגל	הרב יעקב דביר	הרב יעקב דנה	הרב יעקב פינגנבוים	הרב יצחק הלוי	הרב מרדכי נחמני
ראש ישיבת נעם ה', ירושלים	ראש תנועת "קוראים לדגל"	ראש הישיבה הגבוהה בעכו	ראש מכינת קשת לשעבר	רב הישוב קרני שומרון	ראש כולל בוני ירושלים
הרב מנחם פרל	הרב מרדכי הס	הרב נתן אופנר	הרב נתן חי	הרב ערן טמיר	הרב שלמה רוזנפלד
ראש מכון צומת	רב הישוב נווה וראש הישיבה	ראש ישיבת כרמל	רב הישוב איתמר לשעבר	ראש ישיבת אשקלון	ראש ישיבת ההסדר בשדמות מחולה
הרב אמיר ממון	הרב אליהו אלקסלסי	הרב אסף בנית	הרב ברוך תאנה	הרב חיים ברוך	הרב צבי לבנברג
ראש ישיבת קרית גת	ראש ישיבת בני רחל	ראש הישיבה הגבוהה בקצרין	ראש מכון "טוב רואי"	ראש ישיבת ברוכין	ראש ישיבת גבעת שמואל
הרב אברהם לוי	הרב אסף טייבי	הרב איתי הלוי	הרב אליאב תורג'מן	הרב אריאל אליהו	הרב ברק עוקבי
רב קהילת משכנות נריה, אלעד	רב קהילת נצח ישי, חריש	רב הישוב מגרון	איגוד רבני קהילות	רב קהילת לב חריש	ראש המכינה הישיבתית בלוד
הרב גדי בן זמרה	הרב דוד לוי	הרב דניאל סטיסקין	הרב דניאל לונצר	הרב דרור אריה	הרב יוסף טוהר
ראש אולפנת מעלה לבונה	רב קהילת שערי רפואה, ירושלים	רב הישוב מעון לשעבר	רב הישוב איתמר	יור"ר קרן בחירה	רב קהילת יד דניאל, פתח תקוה
הרב יצחק אלגביש	הרב יהודה רקנטי	הרב מאיר בראלי	הרב טוביה בלייכר	הרב מאיר הילביץ'	הרב נדב פרידמן
רב קהילת "ראשית תבואתו", חריש	ראש הישיבה הקטנה באיתמר	רב הישוב עשהאל	ראש בית המדרש "קומי אורי", חריש	רב הישוב ברוכין ור"מ בישיבת תל אביב	רב הגרעין התורני בתל אביב
הרב אליצור מימון	הרב רפאל שנור	הרב שמשון בריד	הרב טוביה בלייכר	הרב מאיר הילביץ'	הרב נדב פרידמן
רב קהילת שובה ישראל, ערד	רב שכונת מעלה הזיתים, ירושלים	רב הישוב שומריה לשעבר	רב קהילת דרכי אבות, מצפה רמון	רב הישוב איתמר לשעבר	רב קהילת דרכי אבות, מצפה רמון

מניעת פוטש בכיסוי של נבצרות. בנוהל, עתירה הוגשה לבג"ץ. העותרים גם ידעו שיש להם על מי לסמוך. היועצת המשפטית לממשלה הודיעה לבג"ץ שלטעמה יש לבטל את החוק, על אף היותו חוק יסודי, מפני שהוא... אינו עומד במבחני הפסיקה! תירוצן מנצח לא מחליפים.

26.7.2023 - בג"ץ חוק טבריה

כשפוסלים אוטומטית כל חוק ופעולה של הממשלה, הסטטיסטיקה מוחיבת שאחת לזמן מה הפסילה תהיה גם מוצדקת, או לפחות יהיה בה איזשהו טעם. זה יכול להיות המקרה בחוק טבריה, שגם אותו סברה היועמ"שית שיש לפסול בבג"ץ. היות שהוא פרסונלי ונחקק סמוך מדי לבחירות המקומיות, ייתכן שגם צדקה בכך.

22.8.23 - התנגדות לוועדת בדיקה בעניין

תוכנות רוגלה בשירות המשטרה

בשבוע שעבר הארכנו בחוות דעתה של היועצת המשפטית לממשלה, שבה התנגדה להחלטת הממשלה להקים ועדת בדיקה בפרשת פגסוס. הכשלים בטיעונים פורטו, אבל מעל הכול מרחף הניחוח הרע של מעורבותה האישית כעומדת בראש מערך התביעה. מה לעשות, כאשר ההתנגדות לכל פעולה ממשלתית נעשית רפלקס מותנה, עניינים פעוטים כמו מראית עין נשכחים מלב.

מחסום הפחד נשבר

מבחינה פוליטית אפשר להבין את החשבון שעושה בהרב-מיארה. בקבוצת הייחוס שלה, החוגים שבהם היא מסתובבת, שיתוף פעולה עם הממשלה הוא חטא בל יסולח. נותרו לה שתי ברירות - להתנגד מבפנים או להתפטר. מבין השניים, התנגדות מבפנים מיטיבה איתה תדמיתית. כיום היא נישאת על כפיים בידי קברניטי המחאה כאישה שעומדת בפרץ, ואם תפוטרי תנסוק למעמד של קדושה מעונה. ניצחון-ניצחון סיטואציה. גם ראש הממשלה מבין את זה, ולכן לא ימחר לפטר אותה.

ובכל זאת, ועל רקע הדיבורים המתגברים על "פשרה" שהיא קבירת הרפורמה, צריך להתבונן ולראות את הטוב שיוצא מכל זה. בשנה האחרונה הוסרו המסכות. השחקנים הפוליטיים, אלו שהסתתרו מאחורי המסכות המקצועיות, נחשפו לחלוטין. כתוצאה מכך גם השרים קיבלו אומץ לפעול בניגוד להנחיות הייעוץ המשפטי בלי להיבהל מקודש הקודשים - המניעה המשפטית. אי הייצוג בבג"ץ, הופעל פעם אחר פעם על ידי היועמ"שית, וממילא איבד את יכולת ההרתעה. לא תייצגי - ניקח ייצוג פרטי, אומרים לה השרים, דבר שנחשב עד לאחרונה כחריג למדי.

גם את זה צריך ליכור בחשבון של היום שאחרי. הרפורמה אומנם לא הושלמה, אך מחסום הפחד נשבר. זהו מאבק פוליטי, ויש לפעול בהתאם. ■

בשנה האחרונה הוסרו המסכות. השחקנים הפוליטיים, אלו שהסתתרו מאחורי המסכות המקצועיות, נחשפו לחלוטין. כתוצאה מכך גם השרים קיבלו אומץ לפעול בניגוד להנחיות הייעוץ המשפטי בלי להיבהל מקודש הקודשים - המניעה המשפטית. כלי הנשק העיקרי של היועץ המשפטי, אי הייצוג בבג"ץ, הופעל פעם אחר פעם על ידי היועמ"שית, וממילא איבד את יכולת ההרתעה. לא תייצגי - ניקח ייצוג פרטי, אומרים לה השרים

שר האוצר שעמדתו, כלומר ההפך מעמדתו, הוגשה על ידי היועמ"שית ללא ידיעתו. גישה סלחנית משהו לשביתות לא חוקיות עלתה ממנה. שוב הממשלה זכתה לייצוג לקוי.

16.7.23 - מסמך אכיפה בהפגנות בעקבות

ישיבת ממשלה

הנתונים ברורים: כמעט אפס כתבי אישום נגד מאות הפרות חוק של מפגינים נגד הרפורמה. הגיעו מים עד נפש, והממשלה זימנה את היועמ"שית ושאר גורמי האכיפה הרלוונטיים לישיבת ממשלה מיוחדת ודרשו תשובות לנוכח אוזלת היד והאנרכיה. בהרב-מיארה "לא נרתעה", כדרכה. בתוך הישיבה התעקשה שאין מקום לאכיפה נגד המפגינים, וגם במסמך שניסחה לבקשת ראש הממשלה שבוע לאחר מכן הציגה את אותו קו. אלו אנשים אחרים, ושהממשלה תקפוץ.

25.07.23 - עתירה נגד חוק הנבצרות

ממשלת ישראל, בתגובה לרעיונות עוועים שעלו בתקשורת, העבירה בכנסת חוק יסוד שמבטיח

במסגרת המגמה התל-אביבית של העדפת הולכי הרגל על פני כלי הרכב המזהמים והפוקקים, החליט ככל הנראה מפקד המחוז שנתיבי איילון צריכים להיות ידידותיים לצועדים. מדי מוצאי שבת, ולעיתים גם באמצע השבוע, הפך הציור המרכזי לרחבת כינוס של המוחים נגד הרפורמה המשפטית. בן גביר, השר הממונה, החליט באופן מתבקש שאשד צריך לעבור מתפקידו. שעות ספורות לאחר הפרסום התפרסמה הודעתה של היועמ"שית: קיימת מניעה משפטית להעברת ניצב אשד מתפקידו. אחוות המורדים.

18.5.2023 - העתירה נגד שביתת הרשויות

המקומיות

ההיסטוריה חוזרת על עצמה כפאוסה, וכך גם המקלות שתוקעת היועמ"שית במאבקיו של שר האוצר בשביתות לא חוקיות. הפעם אלו ראשי הרשויות שהודיעו על שביתה בשל אי שביעות רצונם מקרן הארנונה שהקים שר האוצר, ועתירה שהגיש נגדם איחוד התעשיינים. בבוקר צח מגלה

← היועצת מנעה את פיטוריו ביד השר במעין אחוות מורדים. מפקד מחוז תל אביב לשעבר, ניצב בדימוס עמי אשד

צילום: אבשלום ששוני, פלאש 90

← כתבה בהרואיות לשר המשפטים. סליחה, גברת, רק שאלתי איפה פה השירותים.

קיצור תולדות המרד

מצד האמת, פיטורין הם צעד מתבקש והכרחי כאשר עובד מדינה מועל בתפקידו באופן בוטה שכזה. זה לא חידוש של השבוע האחרון, מאז הקמת הממשלה ועד היום עוסקת היועצת המשפטית שלה בסיכול ומניעה של מדיניותה. הניצנים נראו בצללית אי דין בינואר, וככל שנקפו החודשים תכפו הצרות. להלן היסטוריה קצרה של המרד הארוך:

2.1.2023 - עתירה נגד מינויו של חבר הכנסת

אריה דרעי לשר הפנים והבריאות

הימים ימי צעדיה הראשונים של ממשלת נתניהו השישית, וכשרות מינויו של יושב ראש סיעת ש"ס הובאה לפתחו של בית המשפט. הוי, זיכרונות דמוקרטיים נוגים מהימים שבהם נהגה עילת הסבירות בישראל. היועמ"שית הקדימה את בית המשפט, והודיעה כי לא סביר למנות את מרשה לשר ויש להשליך אותו לכל הרוחות. בבית המשפט עצמו, אגב, הוכח שפסילת המינוי מכוח סבירות אינה דרך המלך. רוב השופטים סברו שמטעם סבירות אין לפסול את השר, אלא מטעמים משפטיים סבוכים אחרים.

27.3.2023 - טרפור הניסיון לבלום את

שביתת ההסתדרות

בוקר של יום שיבוש זרח על מסדרונות משרד האוצר. ההסתדרות מודיעה על שביתה כללית במחאה על הכוונה לחוקק את חוק הרכב הוועדה למינוי שופטים. אין אף בר דעת ביקום שסבור שהשביתה הזאת חוקית, ולשם כך בדיוק קיימים בית הדין לעבודה ומייצגי המדינה בערכאות. השר סמוטריץ' מרים טלפון לפרקליטות המדינה, אך משום מה לא הייתה אף יד שתרים את השפופרת. בצד לו פנה שר האוצר ליועמ"שית שתאשר לו ייצוג פרטי שיעצור את החרפה. "נשקול", "נכנס ישיבה", "נדון". הביטה מיארה בשעון, ראתה שנגמר לו יום העבודה, וחייכה בסיפוק.

17.4.23 - הדחת מפקד מחוז תל אביב ניצב

עמי אשד

בית כשר בבטומי - תרגיש בחו"ל כמו בבית

פרויקט ייחודי המציע דירות 1-3 חדרים עם תשואה הגבוהה ב-15% מהמוצע בשוק

החל מ- \$60,000 לדירה

מחיר מיוחד בשלב PRE SALE

https://cbc-georgia.com

+972 58 527 0664

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם

עיריית ירושלים מקדמת בברכה ובשמחה הקמה של סוכות על הקרקע בלבד, במרחב הציבורי

לאור הרצון לאפשר הקמת סוכות ככל הניתן במרחב הציבורי, לצד שמירה על בטיחות, בטחון, יציבות הסוכה ומעברים פתוחים ונגישים לציבור, הקימה עיריית ירושלים צוות מטה באגף אחיפה ושיטור, בשיתוף גורמים נוספים, לרבות מהנדס העיר, מנהל תפעול והתביעה העירונית. כל זאת, למען בחינה ומתן היתרים זמניים להקמת סוכות במרחב הציבורי.

עיריית ירושלים, פועלת להסדרת הקמת סוכות במרחב הציבורי, טרם תקופת החגים הקרבה ובאה. הסדרת הקמת הסוכות, מתבצעת בהנחיית התביעה העירונית, ביחד עם מהנדס העיר, סמנכ"ל תפעול ובשיתוף פעולה מלא עם אגף אחיפה ושיטור ואגף רישוי ופיקוח.

במסגרת ההסדרה, מונה פרויקטור ייעודי באגף אחיפה ושיטור, אשר יקבל בקשות להקמת סוכות ברשות הרבים, על ידי גופים ועסקים המעוניינים בכך. בנוסף, הוסדר נוהל ייעודי המפרט את דרישות הבטיחות השונות בנוגע להקמת הסוכות וזאת בתיאום עם משטרת ישראל. עם קבלת הבקשה, ינחו הגורמים המקצועיים את המבקשים, ויוודאו כי הסוכה המבוקשת עומדת בקריטריונים, ואינה מהווה סכנה לשהים בה והפרעה במרחב הציבורי.

יוזמה זו, באה לקדם דיאלוג עם הקהילות ובעלי העסקים בעיר, וזאת במטרה לאפשר ככל הניתן הקמת סוכות לשימוש ולרווחת הציבור, תוך הבטחת שלומם ובטיחותם של כלל משתמשי המרחב הציבורי. לצד הסדרת הסוגיה, תפעיל העירייה כוח משימה ייעודי, אשר יפעל בזמן אמת נגד סוכות לא בטיחותיות אשר יוקמו ברחבי העיר.

יודגש כי בניית סוכות על קונסטרוקציות באוויר אסורה לבתים פרטיים. תבוצע אחיפה משמעותית ומיידית כנגד כל חסימה של מרחב ציבורי ו/או בניית סוכות עם קונסטרוקציה באוויר.

לכל הקריטריונים הדרושים היכנסו ל- www.jerusalem.muni.il

22 רכ"ח תש"פ 2019

תשובה מוזיקלית

תופעת הסליחות המוזיקליות, שקנתה אחיזה בשנים האחרונות בציבורים רבים ובכללם גם בציבור החרדי, מבטאת צמא לחיבור וחיפוש משמעות באמירת הסליחות

→
התופעה שהייתה
פעם נחלת חסידי הרב
שלמה קרליבך בלבד
התרחבה לקהילות
דתיות רבות. אמירת
סליחות בליווי כלי נגינה

צילום מסך יוטיוב

החזן זלמן שטוב: "המילים של הסליחות קשות, במיוחד באישון לילה, וכאשר אין חיבור בין הנשמה למילים, הן פורחות באוויר ונעלמות. אני מבין את כל אותם 'מחפפי סליחות' שפשוט לא מגיעים. תפילה צריכה להיות חיבור של מילים ונשמה, ואם הוא לא קיים, מה יש להם לעשות שם?"

לדבר, התרחבה עם השנים עוד ועוד ופשתה גם בקרב קהילות דתיות וחרדיות מהזרם המרכזי. עד כדי כך פשתה שהרב הראשי לישראל דוד לאו נדרש לה לאחרונה ופרסם חוות דעת הלכתית בעניין. "ראוי להקפיד על סליחות ללא כלי נגינה, אך אין למנוע את הדבר", כתב הרב, והתיר את קיום המניינים המוזיקליים לכל הפחות בדיעבד. הוא שלל את הטענה שלפיה מדובר במנהג גויים וקבע כי רק את העוגב יש לפסול, שכן הוא עצמו סמל מובהק לנגינה בכנסיות. כך או אחרת, נראה כי הרב לאו מתייחס אל התופעה בהשלמה ואל הנגינה בבית הכנסת כאל עובדה מוגמרת שלמעשה אי אפשר עוד למנוע.

ואולם לא במקרה רק הרב הראשי האשכנזי הוא שנדרש לסוגיה. כמו בהרבה תחומים אחרים של התחדשויות מעין זו, גם הפעם קהילות עדות המזרח בדרך כלל אינן שותפות למגמה. מופעי סליחות בציבור זמרים ופייטנים מזרחים אומנם נערכים גם הם, והאולמות מלאים עד אפס מקום, אבל ההפרדה ברורה: ההופעה היא רק הופעה, ואת הסליחות בתפילה יאמר הציבור בבית הכנסת אחר חצות הלילה או באשמורת הבוקר, כמו אבותיהם ואבות אבותיהם, בלא כלי נגינה ובלי מכירת כרטיסים.

←
הסיבה לכך פשוטה: לבני עדות המזרח

קנתה לה אחיזה גם בציבור החרדי. הביקורת נשמעת בדרך כלל מפי שמרנים שרואים בה שינוי פסול מהמסורת. מקצתם טוענים רק שהדבר גורם לחוסר הבחנה בין עיקר לטפל, כפי שמרמזות אותה מעשייה חסידית, ואחרים רואים בכך בריחה מהסליחות עצמן וחיפוש אחר ריגושים חדשים בתחפושת של התעלות רוחנית.

הרב הראשי נדרש לתופעה
כאמור, התופעה, שהייתה פעם נחלת חסידי הרב שלמה קרליבך בתוספת עוד כמה משוגעים

והשתעמם מאוד. לפתע נזכר שהוא אומנם אינו יודע לנגן, אבל להתפלל הוא יודע. מייד שלף מכיסו מחזור ליום כיפור והחל לזעוק בבכיות: "לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים". המתפללים זעמו, האב היה מבויש ונבוך, אך הבעל שם טוב הרגיע את כולם ואמר: "בקול התפילה שלו עשה נער טהור זה רושם גדול בשמיים ועורר שמחה גדולה בכל העולמות, ובזכותו התקבלו גם הניגונים שלנו לפני כיסא הכבוד".

הגרסה החדשה נולדה כמובן כביקורת צינית ועוקצנית כלפי תופעת הסליחות המוזיקליות שהתפשטה בקהילות רבות ובשנים האחרונות

מעשייה חסידית נודעת מספרת על יהודי כפרי ממזרח אירופה שנהג להתפלל בימים הנוראים בבית מדרשו של הבעל שם טוב במז'יבוז'. בנו של האיש היה מוגבל בשכלו וקשה הבנה, ולא ידע אפילו קרוא וכתוב.

פעם אחת, ביום הכיפורים, הלך הילד עם אביו לתפילת נעילה בבית הכנסת, ראה את כולם מתפללים באריכות והשתעמם מאוד. לפתע נזכר שהוא אומנם אינו יודע להתפלל, אבל לנגן הוא יודע. מייד שלף מכיסו חליל והחל לנגן בו בחזוקה, ובמעשיו הפריע לציבור וחילל את היום הנורא והקדוש. המתפללים זעמו, האב היה מבויש ונבוך, אך הבעל שם טוב הרגיע את כולם ואמר: "בקולו של החליל עשה נער טהור זה רושם גדול בשמיים ועורר שמחה גדולה בכל העולמות, ובזכותו התקבלו גם תפילותינו שלנו לפני כיסא הכבוד".

והנה גרסה סאטירית עדכנית של אותה מעשייה: יהודי כפרי ממזרח אירופה נהג להתפלל בימים הנוראים בבית מדרשו של הבעל שם טוב במז'יבוז'. בנו של האיש היה מוגבל בשכלו וקשה הבנה, ולא ידע לנגן בגיטרה.

פעם אחת, בחודש אלול, הלך הילד עם אביו במוצאי שבת לסליחות הראשונות בבית הכנסת, ראה את כולם מנגנים בכינורות ובגיטרות

מרגישים חג באושר עד!

שנה מתוקה עם...
אושר עד

הסליחות הן מעמד חווייתי ומרגש הפועל את פעולתו הרוחנית גם במתכונתו המסורתית, ואין צורך להכניס בו שינויים. אפשר לתלות זאת בכך שבשונה מהאשכנזים, בנוסח שלהם הקהל כולו קורא את הפיוטים יחד ובקול רם, ורבים מהם נאמרים במנגינה ובלחנים אחידים המוכרים לכל יהודי בעולם, מטף ועד זקן, סדר הסליחות זהה בכל הימים והוא די קל להבנה. הנטייה לשינוי אצל האשכנזים, שכל המאפיינים הללו נעדרים מהסליחות שלהם, נובע אפוא ממצוקה ומחיפוש אחר חיבור ומשמעות. המוזיקאי ובעל התפילה זלמן שטוב יעבור לפני התיבה במוצאי השבת הקרובה בבית הכנסת רננים שבהיכל שלמה בירושלים כמנהגו זה יותר מעשור. אף שיהיה ליווי כלי נגינה - ושטוב על הגיטרה - הוא מעדיף להימנע מהמונח סליחות מוזיקליות, בוחר להגדיר את המניין שבהובלתו "סליחות שהלב מבין" ומבטיח להסביר בהמשך. "האמת המביכה היא שכילד קטן ממוצא אשכנזי כמעט לא הכרתי את צורת התפילה המזרחית", מתוודה שטוב. "אני אומר מביכה לא בגלל התקניות הפוליטית המתחננת שדורשת להכיר את כל התרבויות למיניהן אלא משום שהייתי כל כך קרוב, בבית הכנסת הסמוך, ועדיין לא היה לי שמץ של מושג מה קורה שם. "ההזדמנות הראשונה שלי הייתה בתפילת נעילה בבית הכנסת התימני. סבא שלי, הרב ישראל קפלן זצ"ל, סבר שלהתפלל 'בזמן שחמה בראשי אילנות', כפי שנקבע בהלכה, זה קרוב מאוד לשקיעה, ורק אצל התימנים התפללו בשעה הזאת. פיוטים כמו 'א-ל נורא עלילה' השאירו אותי פעור פה ולב. נדרשו לי כמה שנים להודות בפני עצמי שאני אוהב גם את צורת התפילה הזאת".

לדברי החזן שטוב, "בתפילות של כל השנה הדיסוננס בין שני סוגי התפילה קיים על אש נמוכה, אבל בימים הנוראים הדיסוננס הזה צועק לשמיים", והוא מוסיף ומתאר בלשונו הציורית: "בצד אחד, בסליחות האשכנזיות המסורתיות, אפשר לשמוע ערבוביה של צעקות ובכי שבוקעים מבית הכנסת, חזן קורא וציבור עונה, בקשת חוטאים נכלמים לטהרה, ובצד השני, בסליחות הספרדיות, החבר'ה שרים את הפיוטים יחד במנגינה די עליזה, והטקסט עובר ממתפלל למתפלל, ולכל קטע אחראי מישוהו אחר. המציאות הזאת תמיד מכה בי כבעל תפילה ונותנת דרוו למחשבות פנימיות על תפילה, על בקשה ועל קרבה לבורא עולם".

סוד הסליחות של המזרחים, לדעתו של שטוב, הוא שהניגון שמחבר את הלב קודם אצלם לטקסט, ואת זה הוא וחבריו מבקשים להעתיק גם לבתי הכנסת האשכנזיים. "המילים של הסליחות קשות, במיוחד באישון לילה, וכאשר אין חיבור בין הנשמה למילים, הן פורחות באוויר ונעלמות", הוא מסביר. "אני לגמרי מבין את כל אותם 'מחפפי סליחות' שפשוט לא מגיעים. תפילה צריכה להיות חיבור של מילים ונשמה, ואם הוא לא קיים, מה יש להם לעשות שם?"

לדבריו, לבעייתיות שתתאר בסליחות האשכנזיות יש שני פתרונות אפשריים: "האחד,

קשות, למתקדמים, הוא לימוד הסליחות בעיון, שקלא וטריא, עד ההפנמה של המילים, החיבור בין הפזמונים וכו'. השני, האנושי יותר, לבני אדם רגילים, הוא שימוש בנוסחאות מתמטיקה לבבית פשוטה של חיבור וחיבור. אם אני יכול לקחת את האדם ולחבר אותו קודם אל נקודה שמוכיחה את עצמה אלפי שנים, שהיא המוזיקה, ומתוך אותה נקודה לחבר לו את המילים הקשות, גם אם הוא לא מבין את העומק, החיבור עדיין נשאר. "אני רואה שליחות בסליחות בצורתן המוזיקלית", מסכם זלמן שטוב. "תפילה, מעבר לציווי ההלכתי, אמורה ליצור חיבור, לחזק את מערכת היחסים שיש לנו עם הבורא. אז נכון, גם בסליחות המוזיקליות הטקסט נעלם, ומי שרוצה להבין צריך ללמוד. אבל הלב בכל מקרה מתעורר".

להוציא מהתפילה ביטויים גלויים

מי שניסה לפתור בדרך אחרת את מצוקת האשכנזים הוא הרב שמואל שפירא, רב היישוב כוכב יאיר וחבר ארגון רבני צהר, שלפני כמה

קובי נחשוני

"מצוקה של אנשים שפנו אליי, אבל למעשה זו גם מצוקה שלי, של כולנו". המוטיבציה העיקרית שלו בעריכה מחדש של הסליחות לא הייתה חיפוש אחר ריגושים אלא שאיפה שהוא עסוק בה רבות: להוציא מסידור התפילה ביטויים גלויים שאינם מביאים בחשבון את השינויים שעבר עם ישראל מאז החזרה לארצו ושהם בעיניו שקר לכל דבר. "זה אחד משני ההבדלים היסודיים בין הנוסחים", הסביר. "אצל הספרדים אומרים בעיקר 'סלח לנו, מחל לנו' וכדומה, ואצל האשכנזים מבכים גם את המצב שבו אנחנו הולכים כצאן לטבח וירושלים מושפלת עד שאול תחתית.

"איך אפשר להיצמד לנוסח לא רלוונטי ולא להתניחס למה שהשתנה כאן בעשרות השנים האחרונות?!" תוהה הרב שפירא. "הרי כבר בגמרא כתוב בהקשר הזה של נוסח התפילה שהקב"ה אינו סובל שקרנים".

לדבריו, תלמידי הגר"א שעלו ארצה כבר לפני כמאתיים שנה חדלו לומר על ירושלים "התנערי מעפר קומי" אחרי שבנו בה שני בתים בסך הכול, ואם כך, ודאי שאין להיצמד לביטויים גלויים במצבנו כיום. "הרב דרוקמן זצ"ל, שאיתו

הכנסת הספרדיים כפי שהם נוהגים בתפילות ראש השנה ויום הכיפורים. "אנשים שרים ביחד, וזה מאוד מאוד מרומם ומחבר", אמר.

הרב שפירא מציין כי בעולם הרבני הייתה מטעמי שמרנות התנגדות מסוימת לשינויים שערך, אך הוא סבור שמדובר במהלך נכון. "לסליחות אין מקור קדום מאוד בגמרא", הוא מסביר. "זה לא כמו נוסח התפילה של אנשי כנסת הגדולה. מה שכן מופיע בחז"ל זה רק שלוש עשרה מידות, ואותן בכל מקרה השארנו". כשמדובר בפיוטים בני מאות שנים שהיו חלק אינטגרלי מנוסח הסליחות בכל תפוצות ישראל הייתה ההחלטה מה להשמיט ומה לשמר לא קלה, והרב שפירא הרגיש את כובד האחריות על כתפיו. "אשתף אותך בסודות מחדר העריכה", הוא משחזר. "בהתחלה הכנתי בעצמי חוברת ושלחתי אותה לגיסי, הרב רפי קופרשטוק, כדי שיכתוב לי הערות, ואז הוא סיפר לי שקיבל עוד נוסח משולב שערך הרב גיסר.

"קראתי מאמר שהרב גיסר כתב על הסוגיה, וראיתי שדעתו מאוד דומה לשלי, אז הצעתי לו שנעבוד על משהו ביחד. צירפנו את הרב יהודה זולדן כיועץ, כך שזה היה מעין בית דין, ועברנו פיוט פיוט כדי להחליט יחד מה משאירים ומה מוציאים. את 'מכניסי רחמים' למשל חשבנו להשאיר, בין השאר בזכות הלחן המפורסם, אבל בסופו של דבר הורדנו אותו, כי בכל מקרה הניסוח שלו שנוי במחלוקת ויש עליו ויכוח בפוסקים. בסופו של דבר בחרנו לשמר רק את הקטעים המובנים ואת הפזמונים, ולצידם הוספנו את הפיוטים הספרדיים המוכרים".

הרב שפירא מסכים כי בני עדות המזרח מבטלים עצמם יותר מאחרים בפני מסורת אבותיהם, אך אינו רואה טעם לפגם בציפיות האשכנזים לחוות ריגושים בעבודת ה'. "הרב קוק זצ"ל כתב שהמציאות בדור שלנו היא של תשובה מאהבה ולא מיראה, וזו התקדמות, עליית מדרגה", הוא אומר.

"לפי הרב, כל המרידה והכפירה באה מזה שהדור אינו יכול לסבול את מה שנראה בעיניו קטנות של התורה. יש לנו רצון להבין ולהתחבר, וזה טוב. מאותה סיבה אני גם בעד סליחות מוזיקליות. מורי ורבי הרב אבינר מתנגד להן, כי זה שינוי והוא שמרן, אבל אם זה מה שמדבר לאנשים, למה שלא ישירו?"

"הנה, גם העלון של מכון מאיר, שהוא כותב בו, נקרא 'באהבה ובאמונה'. הצורה שבה אומרים היום את הסליחות בעלי בתים רגילים זה פשוט לא זה. בהרבה מאוד קהילות מקצרים את הסליחות ומדלגים על פיוטים, ובמיוחד בערב ראש השנה. מזמן כבר לא אומרים הכול.

"מאז פרסום נוסח ארץ ישראל אנשים בני שישים ואף מבוגרים יותר אומרים לי שהם התחברו לסליחות בפעם הראשונה בחיים שלהם", מסכם הרב שמואל שפירא. "אני מקבל גם מכתבים מבני נוער שסוף סוף מוצאים שם את עצמם. אני מרגיש שזאת ממש תשובה. זאת התשובה האמיתית". ■

הכותב הוא עיתונאי ynet וידיעות אחרונות

הרב שמואל שפירא, ארגון רבני צהר: "מאז פרסום נוסח ארץ ישראל אנשים בני שישים ואף מבוגרים יותר אומרים לי שהם התחברו לסליחות בפעם הראשונה בחיים שלהם. אני מקבל גם מכתבים מבני נוער שסוף סוף מוצאים שם את עצמם. אני מרגיש שזאת ממש תשובה"

נפגשנו, אמר לנו שמאותה סיבה קשה לו מאוד לומר גם את התחזון של שני וחמישי", סיפר. ההבדל העיקרי השני בין נוסחי הסליחות שביקשו הרבנים מצהר לצמצם הוא השפה הגבוהה והקשה בנוסח האשכנזי, בעיקר בפיוטי רבי אלעזר הקליר, לעומת הלשון העממית, הפשוטה והברורה בנוסח המזרחי. "לפעמים אתה ממש לא מבין מה אתה אומר, וזה גורם לניכור ולקושי מאוד גדול", העיר הרב שפירא. עוד מניע למיזם, אם כי חשוב פחות, היה הרצון לקרב בין העדות למיניהן ולנסות לכנס אותן סביב נוסח אחיד, ומטרה זו הושגה באופן חלקי בלבד. רבה של כוכב יאיר מספר כי הוא אינו מכיר קהילות ספרדיות שעברו לנוסח ארץ ישראל, אך מזרחים יחידיים רבים בוחרים לומר אותו בבתי כנסת אשכנזיים ולא ללכת לבתי

TEPERBERG

אסנס מרלו אדום מתוק מחוזק

יין מחוזק בעל מתיקות נעימה

לקפה, עוגה ולכל סוף ארוחה

בריש גלי

פותרים שנה
פותרים טפרברג

בהשגחת הרב
המשפחה
המלכה

אזהרה: מכיל אלכוהול – מומלץ להימנע משתיה מופרזת

"אמרתי לחוקרים: האירוע הזה יתהפך עליכם כבומרנג"

אחרי שלושה שבועות של שתיקה למול הכפשת שמו, אלישע ירד, שנעצר בחשד לרצח באירועי בורקא ושוחרר לאחר שישה ימים, משחזר את אירועי הימים הללו ומשיב לפרסומים נגדו בתקשורת ← בריאיון בלעדי ל'בשבע' הוא מדבר על רגעי האימה בפאתי הכפר ועל הניסיון הגס לתפור לו תיק, וחושף את הסיבה לחיוך שלא ירד מפניו בכל הארכות המעצר

← עיתונאי 'הארץ' צדק בניתוח הסיבה לחיוכים. ירד בהארכת מעצר

צילום: חיים גולדברג פלאש 90

גאה שעזרתי למי שהותקפו, שמח במה שעשיתי. הבנתי שזה עוד מקרה דגל שתפקידו להיאבק בלגיטימיות של הימ"ר והשב"כ לתקוף אותנו בלי חשבון".

החיוך אומנם לא העלים את הימים הקשים שעברו על ירד במעצר ובחקירות. אבל עם האצבע כלפי מעלה, הוא מזכיר מי עוד מלבד החיוך ליווה אותו בשבוע המאתגר במעצר: "הקב"ה שלח כוחות במעצר הזה. בכל מעצר יש רגעים קשים יותר ופחות", הוא יודע לספר. בתא ששוכן בו במגרש הרוסים, הוא קרא בלילות את המשפטים שחרטו על קרש המיטה המתקלף עצורים מינהליים יהודים שהיו שם לפניו. אחד מהם הוא אחיו הצעיר, אברהם יאיר, שללא תיאום מראש הקפיד גם הוא להותיר אחריו בתאי המעצר את שמו עם חיוך מצויר לצידו. אבל המשפטים החרוטים שצדו עיניו בימי המעצר הביעו גם את מטען הכאב שמביא איתו מעצר שכזה. "אחד מהם ציטט שורה משיר של ביני לנדאו: וישנם רגעים שכל מה שנותר הוא רק אמונה בלילות", מספר ירד. "ישבו שם אנשים שנלחמים למען עם ישראל וארץ ישראל, וחרטו בציפורניים משפטי אמונה בתוך הקושי הזה.

"מי שלא ישב במעצר לא יבין את התחושות. אתה בתא צר, 3-4 מטר מרובע, בלי חלון, בלי מקלחת. אבל במעצר הזה ה' שלח לי

על החיוכים בבית המשפט: "ברגע שהבנתי שזה הפך לתיק דגל - אז בעיניי זה משהו שאני גאה בו. יש פה מלחמה על הארץ, מאבק ברשויות המדינה, שמנהלת רדיפה ארוכת שנים אחרי הציבור הימני בכלל ואנשי הגבעות בפרט. כל תיק כזה הוא אבן דרך במערכה הזאת, כי כל מעצר הזוי ומקומם כזה מוציא לאוויר העולם עוד עוולות"

נחשד ברצח, למרות שהוא באזיקים... הוא מחייך כי יש לו חלום, יש לו משימה. החיוך של אלישע ירד חשוב לו מאלישע עצמו. הוא הכי קלע לנקודה. ברגע שהבנתי שזה הפך לתיק דגל - אז בעיניי זה משהו שאני גאה בו. יש פה מלחמה על הארץ, מאבק ברשויות המדינה, שמנהלת רדיפה ארוכת שנים אחרי הציבור הימני בכלל ואחרי אנשי הגבעות בפרט. כל תיק כזה הוא אבן דרך במערכה הזאת, כי כל מעצר הזוי ומקומם כזה מוציא לאוויר העולם עוד עוולות. הציבור נחשף לביקורת הקשה של בית המשפט נגד ימ"ר ש"י והשב"כ, נחשף לשיטות שלהם שבדרך כלל מיושמות במחשכים, וכאן יצאו לאור. הבנתי שאני פה שליח במערכה, זה לא מקרה פרטי שלי. מרגע שהבנתי את זה, הייתי שמח וגאה.

חשוד בתיק רצח חמור. איזו סיבה הייתה לך לחייך? ירד, ששמח על השאלה, מחלק את תשובתו לשניים: "במוצאי שבת, כשהכול רק התחיל, הסיטואציה הייתה הזויה. איך מהאירוע הכי לגיטימי של הגנה עצמית בסכנת חיים אתה הופך לחשוד ברצח, מצלמות נדחפות לך לפניך מכל עבר, כולם מסתערים עליך. זה היה כל כך מטריף את הדעת, שבין האפשרויות של להשתגע או לצחוק - העדפתי לצחוק".

מאוחר יותר הפך החיוך האייקוני לבחירה מודעת שנושאת מסר, בדיוק כזה שהרתיח את צייצני השמאל ועיתונאים: "הגדיר את זה כמעט הכי מדויק עיתונאי הארץ, רן שמעוני", אומר ירד ומצטט, "הוא מחייך כדי שישתגעו מזה. למרות שהוא

החיוך הזה הטריף את דעתם. הוא הפך לאייקון שמדיר שינה מעיניהם, למותג אידאולוגי שאליו שיגרו את החריפים שבחצי המקלדת. בימים שלאחר התקיפה בבורקא, בשמאל פחות התעניינו בגולגלתו הפצוחה של יחיאל אינדור או בשאלה מה באמת קרה שם. מה שמזמר אותם יותר הן תמונותיו המחויכות של אלישע ירד מאולם בית המשפט, חיוך שלא נעדר אפילו מפריים אחד.

"החיוך של אלישע ירד מזכיר לי את החיוך של יגאל עמיר", השתלח בזעם יריב אופנהיימר. העיתונאי אבי יששכר קבע בגועל כי "לאלישע ירד יש חיוך שלקוח מסרטים על רוצחים סדרתיים בנטפליקס". הסופרת והפובליציסטית מגי אוצרי הטיחה מול התמונה מבית המשפט: "מה כל כך משמח, אלישע? ספר לי אלישע, למה אתה מחייך? כי אני כל יום בוכה וגם אני רוצה לחייך". הגדיל לעשות מגזין ביקורת התקשורת הנחשב 'העין השביעית', שהקדיש מאמר מלומד שלם לנושא, ובו ניתח ד"ר יונתן אילן את תמונת ירד המחייך עם שני השוטרים שמצידי, תחת הכותרת: "אדון הארץ - מה אומר החיוך של אלישע ירד?". אבל הגיצים המתעופפים לכיוונו טרם פעלו את פעולתם: כשנפגשו לצורך קיום הריאיון, התברר שהחיוך עדיין שם, ואין לו שום כוונה לרדת. **אלישע ירד, אתה מול המצלמות, עצור באזיקים,**

עושים חג

מתפללים יחד ביום כיפור

לע"נ ד"ר אריה (ליאון) קרוניץ ז"ל

במיוחד בעת הזו

דרוש שנים בתנאים

וקבוצות מניין לסיוע במוקדי התפילות
ביום כיפור בקיבוצים, מושבים ובכל רחבי הארץ

לפרטים והרשמה: אביבה - 0524296936 (בהודעה)
www.tzohar.org.il | hagim@tzohar.org.il

חפשו אותנו בפייסבוק f ובאינסטגרם

לתרומה:
1800-07-1414
tzohar.org.il

בזכות תרומת פדיון הכפרות שלך
נוכל להקים עוד מנייני תפילה

←
"נקמנות אישית של אלוף
פיקוד המרכז". ירד ברמת מגרון

←
כוחות נפש, שמחה ואמונה, אף על פי שזה מעצר מפחיד יותר, כי אני לא יודע מה יהיה, יכולים להפיל עליי משהו להרבה שנים, וזה מפחיד. אבל כנראה דווקא מכיוון שזה תיק דגל, ה' שלח כוחות בהתאם. החיך הזה היה חשוב מול עם ישראל - להראות שאנחנו לא משפילים מבט, גאים להילחם למען ארץ ישראל ועם ישראל, גאים במה שאנחנו. וגם אם יכפישו אותנו בכל כלי התקשורת - נמשיך בגאון את שליחותנו וגם נצליח בה."

"הם הרגישו שהראש שלי בידיים שלהם"

אלישע ירד, בן 23, נשוי ואב לשניים, נולד ברמת גן וגורש מביתו בשאינור בהיותו בן חמש. הוא גדל ביצהר, ומגיל צעיר הגבעות הן המגרש הביתי שלו. כשהיה ריוק התגורר במעוז אסתר שבבנימין, ולאחר החתונה עברו בני הזוג להיות המשפחה הראשונה בנקודת ההתיישבות שחידש לפני שנתיים וחצי - רמת מגרון. כיום מתגוררות במקום כבר חמש משפחות, ועוד גרעין בחורים שעוסקים בפיתוח המקום. אבל ירד לא עומד במקום: לפני כחצי שנה בעזרת גרעין בחורים הקים נקודת בת של רמת מגרון בשם שדה יונתן, שחולשת על שטחי מרעה נוספים באזור וקוטעת בפועל את הרצף הפלשתיני שמתרקם מבנימין אל הגבעה.

בשנים האחרונות, עת ידו האחת נוהגת בטרקטור ומנהיגה את עדר הצאן, ידו השנייה של ירד מקלידה במרץ אינ־סופי במקשי הסלולרי. ירד הפך לדובר הבלתי רשמי של נוער הגבעות, ותחת ידו הוא מוציא כמעט מדי יום אייטמים מהמתרחש בשטח, והם זוכים לפרסום במגוון ערוצי התקשורת. נוסף על הקשר הימוימי עם הכתבים והעיתונאים, הוא מחזיק בחשבון טוויטר תוסס, שלצד הדיווחים מביא גם פובליציסטיקה נשכנית שלא עושה חשבון לרשויות המדינה ולכל מי ששותף בעיניו לרדיפת נערי הגבעות ואנשי הימין. בכנסת הנוכחית הייתה לו גם קדנציה קצרה ומתוקשרת כדוברת של חברת הכנסת לימור סון הרימלך, קריירה שנקטעה "על רקע שתיקת הממשלה ומדיניותה הרופסת בכל הנוגע למצב הבטחוני ולמיגור הטרור", כפי שהוא מגדיר.

כשכל אלו ברקע, נקלע ירד לתקרית בבורקא. הוא נעצר יחד עם יחיאל אינדור בחשדות חמורים, שהחלו ברצח פלשתיני ופחתו בהדרגה עם התפוררות התיק. אחרי שישה ימי מעצר, שכללו סאגה משפטית חסרת תקדים בבתי המשפט, הוא נשלח לשישה ימי מעצר בית. בימים אלו הוא חוזר לשגרת חייו, אבל עדיין נקרא לחקירות בימ"ד ש"י, שעל אף הכישלונות המוחצים באולם בית המשפט - נראה שלא מתכוונים לוותר מהר כל כך

על רגעי האימה ליד בורקא: "מסנוורים אותך בזרקורים ולייזרים, יורים זיקוקים בכינון ישיר אלינו מטווח של כמה עשרות מטרים. אבנים מושלכות לעברך כל הזמן, ואתה מסנוור ולא רואה כלום. ברקע היו כל הזמן שאגות מטורפות 'אטבח אל יהוד', וקריאות דומות גם מהמואזין בכפר. הם היו דלוקים ברמה שלא הכרתי. החבר'ה חטפו חבטות של אלות, מכות, אבנים מטווח אפס - פשוט סכנת חיים לכל דבר"

וסביב הצו הזה - הכול ניסיונות להשביט פעילות לגיטימית". בשל החקירות שעדיין מתנהלות בתיק נגדו, הוא מנוע מלגולל בריאיון עיתונאי את גרסתו המלאה למה שבאמת התרחש בעימות בבורקא לפני כחודש. בריאיון בלעדי ל'בשבע' הוא משתף ברגעי האימה מהלילה ההוא שהוא יכול לחשוף בלי שיינוק משפטי, וגם בחוויות הימים המטלטלים שעבר לאחר מכן במעצר ובבתי המשפט. מטרתו בריאיון הזה - על אף המורכבות המשפטית - זהה לזו שמניעה את שאר פעילותו: "את העוולות שקורות - עם ישראל צריך לדעת. אלו דברים שהאזרח הפשוט לא מדמיין שיכולים לקרות במדינה דמוקרטית, מתחת לאף שלו, ואצלנו זה חלק מהשגרה, חלק מהחיים שלנו. כדי שמושהו פה ישתנה צריך שעם ישראל יכיר את הדברים וישאף לשינוי".

הייתה זו תחילתה של השבת. בביתו ברמת מגרון קיבל ירד דיווח וקריאה לעזרה מרועה צאן יהודי שמתקף ליד בורקא. הוא טס למקום ברכב הביטחון שלו, ונחשף לזירה ברמת איום שכמותה לא פגש עדיין, על אף הוותק הרב שלו בשטח. "זו הייתה התקפה משולבת של שלושה כפרים: הגיעו עשרות ערבים במקביל מדיר דבואן, בורקא וביתין. היו שם להערכתי לפחות מאתיים ערבים על מספר מועט מאוד של יהודים - רועה הצאן ובחורים שהגיעו לעזור לו. הערבים ניסו לאגף אותם כל הזמן, וגם למנוע דרכי נסיגה. כאחד שגדל בגבעות, יצא לי להיות בלא מעט אירועים מהסוג הזה, אבל

זה היה האירוע הכי קשה שהייתי בו", מודה ירד, "הן מבחינת מספר הערבים התוקפים והן מבחינת הנחישות, הרצח בעיניים שהיה להם".

ירד, אדם שהפחד ממנו והלאה, מודה שהרגעים הללו הצליחו להפחיד אפילו אותו. "זה היה מפחיד מאוד. ניסיתי להגן על הרועה ועל עצמי, וחטפנו ללא הפסקה מטר משוגע של אבנים. כל יהודי שהיה שם - נפצע. אני אישית חטפתי שתי אבנים בבטן ועוד אבן ששיתקה לי חצי יד ליום שלם. עומדים מולך מאות ערבים", הוא ממשיך ומתאר, "מסנוורים אותך בזרקורים ולייזרים, יורים זיקוקים בכינון ישיר אלינו מטווח של כמה עשרות מטרים. אבנים מושלכות לעברך כל הזמן, ואתה מסנוור ולא רואה כלום. ברקע היו כל הזמן שאגות מטורפות 'אטבח אל יהוד', וקריאות דומות גם מהמואזין בכפר. הם היו דלוקים ברמה שלא הכרתי. החבר'ה חטפו חבטות של אלות, מכות, אבנים מטווח אפס - פשוט סכנת חיים לכל דבר".

יחיאל אינדור, אחד החברים שהגיע גם הוא לעזרתו של רועה הצאן המותקף, נפצע בזירה קשה מאוד בראשו. הוא נזקק לניתוח ראש מידי ומורכב, ואושפז במחלקת טיפול נמרץ בשערי צדק. "אני אומר בצער: הפציעה של יחיאל היא זו שהצילה אותו מהמשטרה והשב"כ. זה אילץ אותם, וגם את בית המשפט, להודות שהייתה פה סיטואציה של הגנה עצמית. אגב, גם לפי הקריטריונים שקבעה ועדת פוגל בכנסת, המקרה הזה ענה על כל הקריטריונים של הגנה עצמית ועוד הרבה מעבר להם".

כשהאירוע מסתיים, ירד נפרד מחברו אינדור כשפניו מכוסות דם והוא מפונה לאמבולנס טיפול נמרץ. הוא חוזר תשוש פיזית ונפשית לביתו ברמת מגרון, כשידו הפצועה כמעט ולא מתפקדת. "במצב הזה, כשאני אחרי אירוע מטלטל בכל קנה מידה, מנסה להתאושש, דופקים בלשי הימ"ד בדלת ומודיעים לי שאני מעוכב לחקירה". ירד שיתף פעולה כשהתבקש להמציא את האקדח של אינדור, שאותו הביא מהזירה, והוביל את השוטרים לאקדח. כאן החלה שרשרת מעצרים, חקירות ודיונים בבתי משפט, שירד מתאר בשורה של אנקדוטות שהן ספק מקוממות ספק מביכות. המשותף לכולן הוא נחישותם חסרת המעצורים של המשטרה, השב"כ והפרקליטות להגיע למטרה שסומנה מבחינתם בתיק הזה, עם התעלמות מופגנת מהעובדות.

זה התחיל עוד לפני החקירה הראשונה בתחנת משטרת בנימין. בטרם פצה ירד את פיו כדי למסור את גרסתו, הגיע קצין יהודי שירד וחבריו עצורים ל-24 שעות. "הדבר הזה תמצת את כל ההתנהלות ההזויה בתיק מכאן ואילך: לא משנה מה תגיד ומה יהיו העובדות, אנחנו נתפור אותך בכל מחיר". כשהחלה החקירה, הוטח בירד הסעיף החמור ביותר שניתן להעלות על הדעת: רצח בכוונה תחילה. "הם כיוונו הכי גבוה, אף שלא הייתי קשור לזה בשום צורה וזוהי מקרה מובהק של הגנה עצמית. עוד לא שמעתם מה היה, ומראש אתם שולחים למעצר בחשד הכי חמור שיש".

לאחר טיפול קצר ביד הפצועה בבית החולים, הוחזר ירד לחקירות ולאחר מכן למעצר במגרש הרוסים. בדרך לשם שוחח עם שני הבלשים שליוו אותו, ועל אף נתוני הפתיחה הגרועים, הודיע להם בביטחון: "חבל, זה תיק שתפסידו בו. זה תיק הגנה עצמית מובהק, העובדות ייחשפו לכל אורח, ויהיה ברור שפעלנו באופן הכי חוקי ולגיטימי. האירוע הזה יתהפך עליכם כבומרנג, כמו התיק נגד מלווה הטיול מאריאל שנסגר, ופה זה יהיה

אדונו הסליחות

מאסטרו תום כהן ותזמורת ירושלים מזרח ומערב
 במופע הסליחות המסורתי בכיכר ספרא

צילום: מל שחר

תזמורת
 ירושלים
 מזרח ומערב
 מנצח ראשי: תום כהן
 מנצח אורח: דניאל ליטני

יארחו את:

צילום: שי פירנקו

שירי מימון

צילום: יאיר מיוחס

שי צברי

צילום: איהוד

מירי מסיקה

צילום: משה נחומביץ

בנג'מין בוזגלו

יום חמישי | ו' בתשרי | תשפ"ד | 21.9 | כניסת קהל: 19:30 | תחילת מופע: 20:30

מחיר כרטיס: 55 ש"ח

הנחה למחזיקי כרטיס ירושלמי | כרטיסים באתר העירייה: www.jerusalem.muni.il

← "תורמים מאוד לביטחון היישובים שמאחוריהם".
רועי צאן יהודים

צילום: חיים גולדברג, פלאש 90

על היציאה למרעה בשבת: "אסור לפספס אפילו יום אחד, אחרת הערבים שיושבים ואורבים בסמוך יתפסו את השטח הזה. לרועים אין יום ואין לילה, אין חג ואין שבת. צריך להבין את ההקרבה העצומה שהם חיים בה למען המערכה הזאת"

להכריח את השופטת לצעד לא מקובל ולא לגיטימי: לטעון במעמד צד אחד; אל הדיונים הגיעו קודקודי המערכת - מפקד ימ"ר ש"י בכבודו ובעצמו התיישב על הספסל באולם המשפט, כדי לרמוז לשופטת על חשיבות התיק מבחינתו; נציגי השב"כ הגיעו עם קלסרים עבי כרס ומזוודות שהכילו לכאורה חומרי חקירה איכותיים. אבל למזלם הרע נמצאו כמה שופטים בתוך המערכת שסירבו להתרשם והעדיפו להיצמד לעובדות. שופטת המחוזי תמר בראשר, שלא חשודה בהזדהות עם הימין, נופה קשות בנציגי המשטרה באומרה: "ניהלתי מאות דיוני מעצרים בחיי, ומעולם לא ראיתי דבר כזה. פרטאץ". שופט השלום ציון סהראי הודיע לנציגי המשטרה והשב"כ כי הוא לא מתכוון להיות מושפע מהתפאורה ומהרושם הציבורי והתקשורתי שנוצר סביב הפרשה, "כאן מדברים עובדות", הדגיש. התוצאה, בשתי הערכאות, הייתה הוראה על שחרורו של ירד. עם שחרורו נחשף ירד לגלי אהדה נרחבים. מענק של קרוב לעשרים אלף שקלים גוים בשעות ספורות לטובת הגבעות כאות הודה, ומאות רבות של טוקבקים לכתבות מכפישות בערוצי הטלוויזיה הביעו ביטויי תמיכה וחיוק דווקא במי שהוגזו שם כמתנחלים אלימים. "בעיניי זה היה חידוש, משהו השתנה בתודעה הציבורית למרות כל התדרוכים נגדנו". בצעד תקדימי נוסף, דאגו בכירים במערכת הביטחון לפרסם ב'הארץ', תוך כדי התנהלות הדיונים בהארכת המעצר של ירד, כי נשקלת האפשרות להוציא נגדו צו מעצר מינהלי. "הם תירצו את זה בטענה שאני שופך שמן למדורה, שאני מחובר לגורמים פוליטיים ונותן גב לגורמים בשטח. זו הייתה פליטת פה שחשפה מה באמת מפריע להם. זו לא הפעילות האלימה כביכול, אלא הם רוצים לחנך אותנו שהכול יהיה כרצונם. מי שפועל נגד המדינה הפלשתינית, שרוצה שיהודים ירימו ראש,

וגורם לכך שזה מקבל לגיטימציה ציבורית, שחושף את העוולות שלהם - מציק להם. אנחנו מדווחים כל הזמן על הרס מאחזים, רדיפות, מעצרים, שיחות איום מהשב"כ, טרור ערבי בגבעות - קשה להם עם זה, ולכן הם נלחמים בי בכל הכוח". השבוע, כאמור, האיום הזה גם מומש חלקית.

"רועי הצאן הלוחמים בחזית"

האירוע בבורקא היה אומנם אירוע קצה, אבל הוא חלק משרשרת של מקרי תקיפה דומים שהתרחשו נגד רועי צאן יהודים במרחבי השטחים הפתוחים ביהודה ושומרון.

יש מי שיטענו שרעיית הצאן הזאת היא בעצם פרובוקציה. אתם משתלטים על שטחים של ערבים, נוכחים במרחב באופן שיוצר את ההתנגשות וממילא את האלימות.

ירד דוחה כמובן את התזה, וממהר להגן על חבריו בגבעות: "רועי הצאן הם הלוחמים בחזית ההתיישבות", הוא קובע. "המרעה, בנוסף לחשיבותו החקלאית, הוא אחד מכלי הנשק הכי אפקטיביים במערכה על השטחים הפתוחים ביהודה ושומרון. בניגוד לבית, שתופס שטח של דונמים אחדים, עדר חולש מדי יום על אלפי דונמים, שנותרים בשליטה יהודית. המרעה בשטח מונע השתלטות ערבית, ציד לא חוקי, שוד עתיקות, גנבות מים - בכל זה נתקלנו אישית. רועי הצאן הם גם תצפיתנים טובים וגששים טובים, ותורמים מאוד לביטחון היישובים שמאחוריהם. אם פעם ערבים צפו לתוך יישוב מהגדר, ויכלו לחדור אליו ולגנוב בחופשיות, היום במציאות של תפיסת שטחי המרעה, הם במרחק של כמה קילומטרים מגדרות היישובים". ובחזרה לשאלת הפרובוקציות, ירד טוען כי הוא וחבריו הם המשך ישיר למיישבי הארץ מקדמת דנא, שעצם

קיומם הביא תמיד לסכסוך מול הערבים בשטח, "הצטרפנו לרשימה מכובדת ואנחנו גאים בזה".

אגב כך, הוא מתייחס לשאלה מדוע רעיית הצאן מתרחשת גם בשבת, כפי שאירע למשל באירוע בבורקא: "אסור לפספס אפילו יום אחד, אחרת הערבים שיושבים ואורבים בסמוך - יתפסו את השטח הזה. לרועים אין יום ואין לילה, אין חג ואין שבת. צריך להבין את ההקרבה העצומה שהם חיים בה למען המערכה הזאת", מדגיש ירד, כמו גם את העובדה שהם צמודים לגיבוי ולפסיקה של גדולי הרבנים בסוגיות הללו.

ברשות הפלשתינית, הוא מספר, בניגוד למדינת ישראל, מבינים היטב את חשיבותו של המרעה כנשק במערכה, ולכן מתמרצים לכלית את רועי הצאן ומעניקים להם מאות ראשי צאן חינם. כמו כן ישנה לדבריו מערכה שלמה שמנהלת הרשות הפלשתינית, שמלמדת מי באמת אחראי לסכסוכי הרועים.

"הרבה מההתפרעויות אלו פעילויות יוזמות מצד גוף שנקרא 'הוועדה למאבק בהתנחלויות' שהרשות הקימה. בראשו עומד שר מטעם הרשות, וחברי הוועדה הם מחבלים משוחררים שמטרתם ליצור חיכוך, מתוך ההבנה הנכונה שמערכת הביטחון הישראלית חובבת שקט, ולא משנה מי אשם. אם יש גבעה שיש בסביבתה סכסוך, המדינה תהרוס אותה כדי שכביכול יהיה שקט. לכן הרשות יוזמת חיכוכים, הפגנות שמגיעות לאלומות, תקיפות רכוש. הם פיצחו את השיטה, וזהו אות קלון למדינה ולמערכת הביטחון. לא רק שלא מטפלים במתפרעים, אלא גורמים להם להבין שזה משתלם". הוא מדגים כיצד עבדה השיטה בחווה שהוקמה בהר עיבל, וגם באתר המורשת תל ארומה, בשניהם הסלמה וחיכוך מצד הפלשתינים גרמו לצה"ל לדחוק כל נוכחות יהודית מהשטח, והכיבוש הפלשתיני הוכתר בהצלחה.

לסיום, כדי לסגור את המעגל שהריאיון נפתח בו, מתאר ירד אירוע טרי יחסית שממחיש את הידוע: אכיפה בדרנית מובהקת, באירוע שהתרחש סמוך מאוד לזירה בבורקא, אלא ששם ההתנהלות המשטרתית לקוחה מעולם אחר. רועה צאן משדה יונתן הותקף באלימות על ידי פורעים ערבים, ששדדו ממנו 19 כבשים. תלונה הוגשה באותו יום למשטרת בנימין, והמתלונן עודכן כי בשל חומרת התיק הוא עובר לטיפולו של ימ"ר ש"י. "כאן ירדו לי הציפיות", אומר ירד, וכך היה. בימים שחלפו, על אף התלונה המפורטת ואף שצורך אליה תיעוד מצולם וברור של התוקפים, כולל שמם וכתובתם המדויקת, בימ"ר ש"י שמרו על דממת אלחוט. בינתיים השודד וחבריו ממשיכים לתקוף את הרועים היהודים מדי יום, יורים זיקוקים ומיידים אבנים, והכול בפנים גלויות וללא חשש. "הם ממש פצצה מתקתקת, אבל לא ראינו שום מעצר, לא יצרו איתנו קשר בכלל".

שלוש תלונות נוספות שהוגשו בגין תקיפת רועים, גם הן מגובות בתיעודים מן השטח, הסתיימו בסגירת תיקים. "כשניסינו להבין למה אין מעצרים בפרשה, רמזו לנו שהאחריות היא על מח"ט בנימין היוצא, אליאב אלבו, שמסרב לבצע פעילות התקפית ומעצרים בתוך הכפרים. החוקר שפנינו אליו אמר לנו את הלא ייאמן: 'בפעם הבאה שיבוא לתקוף אתכם בשטח, תחייגו למוקד 100 ותגידו שזיהיתם את התוקף'. מובן שכשחייגנו למוקד 100 הם לא הבינו מה אנחנו רוצים. התוקפים ממשיכים בשלהם, חופשיים ומאושרים". ■

אפילו יותר. תרדו מהתיק, אתם עושים נזק לעצמכם!", התריע ירד. השניים כצפוי לא ענו, אבל המעגל נסגר ימים ספורים לאחר מכן: "כשבית המשפט הורה לשחרר אותי, מי שהוריד לי האזיקים היה אותו בלש. אמרתי לו: זוכר מה אמרתי לך אז? הוא הוריד את הראש ושתק". הסוהרים, אגב, שלא כמו השוטרים, העניקו יחס שונה לחלוטין: "לכל אורך המעצר, הסוהרים שפגשתי נתנו לי תמיכה עצומה. הם לחשו לי: תותח, תהיה חזק, אתם הגיבורים שלנו. הם הבינו את העיוות", הוא מספר. החקירות חשפו בפני ירד את תפיסת העולם של אנשי הימ"ר, שהובילה את כיוון החקירה. "אחרי שתיארת לחוקרת את האירוע לפרטי פרטים, הסברתי באופן הכי ברור שהייתה שם סכנת חיים והגנה עצמית, היא שואלת: אם ידעתם שתהיו שם בסכנת חיים והאירוע כל כך יסלים, למה לקחתם איתכם למקום נשק?". גם עכשיו, כשהוא מצטט את השאלה, הוא עדיין מתקשה לעכל אותה: "ניסיתי להבין מה עובר בראש של החוקרת. מה הלוגיקה? בעצם הם אומרים - עדיף שתישחט בשקט, שישפידו אותך יפה, שמעל המיטה שלך יגידו כמה נורא ואיום מה שקרה, ככה תהיה יהודי טוב. אבל חלילה שתרים נשק ותגן על עצמך? זה הם מלהזכיר. כל החקירה התנהלה ברוח הזאת, שלא לגיטימי בשום צורה שיהודי יגן על עצמו. הטיחו בי שתכננו את הפרובוקציה הזאת, שעשינו הכול כדי שזה יקרה - טירוף מוחלט. הם בנו לעצמם תזה על פי תפיסת עולמם המבולבלת, ולא נתנו לעובדות להפריע. הכול יתיישב לפי התפיסה הזאת".

אחרי כמה ימי מעצר במגרש הרוסים, החלה שורת דיונים בלתי נגמרת, וסאגה דמיונית של לופ אינ-סופי: "הם הבינו שאין להם כלום, אבל נלחמו בציפורניים על התיק והארכות המעצר", משחזר ירד, "הם ממש התאבדו על זה ולא היו מוכנים לשחרר". כאשר שופט שלום הורה על שחרור - הם ערערו למחוזי. כששם הורו על שחרור - עתרו לעליון, שהחזיר אותם למחוזי וחזר חלילה. "ההיגיון כבר נעדר לחלוטין. שופטת המחוזי אמרה להם: הייתם אצלי אתמול ואמרתי לשחרר אותם, אתם חושבים שהיום אשנה את דעתי? הם חטפו ממנה על הראש על ההתנהלות המחפירה והלא מקצועית שלהם, הם פשוט הגיעו לא מוכנים לדיונים".

אך כאמור במשטרה ובשב"כ לא מיהרו לוותר, והשתמשו בכל אמצעי חוקי ובלתי חוקי שבידם כדי להותיר את ירד במעצר. בין השאר ניסו נציגי השב"כ

דרישה להעברת עמירם בן אוליאל לאגף התורני!

מאז נאסר עמירם בן אוליאל לפני שבע וחצי שנים, הוא שווה לבדו בתאו בבידוד מלא ובתנאי הכליאה הקשים ביותר במדינת ישראל.

בליל הסדר האחרון אושרה לראשונה בקשתו של עמירם בן אוליאל לעבור לאגף תורני בכלא, ולקיים את מצוות החג והדבר היה לו למשיב נפש.

בחג השבועות הבקשה המוצדקת להעברה לאגף התורני- נדחתה ע"י השב"כ.

אנו החתומות מטה דורשות מראש ממשלת ישראל מר בנימין נתניהו, שידרוש מראש השב"כ להוציא את עמירם מהבידוד ומהתנאים הלא אנושיים בהם הוא כלוא ולהעבירו לאגף תורני עד לשחרורו.

המפגש הבלתי אמצעי עם בני אדם ללא סורג או מחיצה מזכוכית יחד עם הזכות להתפלל במניין,

כל אלו הן זכויות אדם בסיסיות. אל מול תנאיו הקשים של עמירם מקומם לראות מחבלים שנתפסו עם דם על ידיהם

חוגגים במתקני הכליאה וזוכים ליחס מועדף. בניגוד למחבלים הרשעתו של עמירם

אינה מבוססת על ראיות אלא רק על הודאה שהוצאה בעינויים ועמירם כפר בה!

מדוע לאסירים הלא יהודיים מאפשרים לקיים את חובות דתם ואילו לאסיר היהודי לא ניתנות זכויות אלו??

אנו דורשות להסיר את האפליה ולהעביר מיד את עמירם לאגף התורני

על החתום:

הרבנית קטי מנדלביץ רבקה פולארד-דונין אביטל שרנסקי

רבניות

הגברת אהובה צוקרמן

מרצה ויועצת בכירה

הרבנית אופירה סופר

פסיכותרפסטית ומטפלת זוגית ומשפחתית

הרבנית איילת הדיה

יד בנימין

איריס זינגר

תקוע

הרבנית אסתי ארנד

מנחת הורים

הרבנית אסתר לבנון

אשת רב השומרון, עוסקת ביעוץ

הרבנית אפרת הולשטיין

אשת רב קהילה ביד בנימין

הרבנית אפרת חלמיש

עיר דוד

הרבנית ברוריה בן שחר

קדומים

הרבנית ברכה ברמסון

קרית משה ירושלים

הרבנית ברכה סליי

יקירת ירושלים

הרבנית גילה חזני

מדרשת מבשר שלום, חיפה

הרבנית דבורה האיתן

מטפלת בכירה במח אחד

דפנה דודקביץ

יצהר

הרבנית הדסה חיימוביץ

מעלות

הרבנית הדרה בוצ'קו

כוכב יעקב

הרבנית הילה ג'ורנו

ערד

נשות חינוך וטיפול

הרבנית אורלי ויצמן

ראש אולפנת צביה

כוכב יעקב, לשעבר

בת חן גור

ראש אולפנת הר חברון

הרבנית דבורה ברטפלד

ראש אולפנת בהר"ן

הרבנית מיכל ורד

ראש אולפנת שעלבים, לשעבר

הרבנית נורית בן זמרה

ראש אולפנת מעלה לבונה

ענבר פלדמן

ראש אולפנת טל תחיה

הרבנית רוחמה חזות

ראש אולפנת סגולה

שיבת שילה

ראש אולפנת עשרת רחל

הרבנית שלומית שילר

ראש אולפנת כפר פינס

הרבנית ברוריה ביננפלד

מדרשת אורות עציון

הרבנית ד"ר חני פרנק

ראש בית המדרש מתן שומרון

ריקי שפירא

ראש מדרש שלהבת בעמית

הרבנית אפרת טוויל

ראש מדרשת נצר אריאל

הרבנית דנה סליי

ראש מדרשת הרובע

הדס פוקס

ראש מדרשת אמונה בארי

הרבנית חבצלת סלוטין

ראש מדרשת "אהבה ואמונה" בת ים

הרבנית יהודית תורגמן

ראש מדרשת בינת פתח תקוה

הרבנית יסכה ולדמן

ראש מדרשת נריה קרית ארבע

הר' ד"ר שלומית בן שעה

ראש מדרשת נועם אביב

הרבנית שלומית סטיסקין

ראש מדרשת ראשית, מעון

הרבנית הילה וולברשטיין

ראש מרכז כיסופים

איילת לאש

פעילת ימין

ואשת חינוך

איילת סנדק

אמא של אהוביה

סנדק ז"ל

איילת שליסל

יועצת אסטרטגיה

ותקשורת

אפרת רזאל

יוצרת ומטפלת

גלי בת חורין

פורום קפה שפירא

גלית גלבע

מנחת הורים, מרצה ויועצת בכירה.

דיקלה ד' גל-עד

זמרת, יוצרת, קריינית ומנחה

יהודית קצובר

יו"ר תנועת הריבונות

יעל שבח

מורן קורס

אשת תקשורת, חינוך וטיפול.

נדיה מטר

יו"ר תנועת הריבונות

נעמה זרביב

מנכ"לית שוברות שיוויין

עו"ד שירה שפיץ

(פרשת משפטים)

עו"ד נעמה סלע

יו"ר פורום הארגונים למען המשפחה

צורית ירחי

עובדת סוציאלית ומטפלת

רחל מאיר

מנהלת בי"ס לסיעוד

בי"ח שערי צדק, לשעבר

שולמית ח הלוי

חוקרת ומשוררת

שרה מרקוביץ

עו"ד וטוענת רבנית

נחמה ביטקובר

ראש מכון "עומק הקשר"

העוסקת בהכשרת מאמנות

ד"ר נעה רחל בן דוד

ראש תוכנית תאיר, בינת

אפרת מרקוס

יועצת חינוכית אורות עציון

יעל לנגזם

יועצת חינוכית ת"ת אהבת תורה יד בנימין

ד"ר מירב שפירא

מטפלת זוגית ואישית ומרצה לחסידות

נעמי אופן

מנהלת ביה"ס "איילת השחר" ברוכין

הרבנית סיסרי רובין

מחנכת באולפנת קרית ארבע

סמדר בן שלמה

יקירת החינוך לשנת תשפ"ג

עדן גולדמן

אשת חינוך וזמרת

הגברת עטרה טירי

יועצת חינוכית אולפנת קרית גת

נשות ציבור

ד"ר עדי סבו

יו"ר פרוייקט 315

ד"ר אביבה קיים

ד"ר אדווה ביטון

ד"ר לכמיה תרופתית, אמא של אדל ביטון הי"ד

ד"ר יונה שירה האיתן

מרצה במכללות

ד"ר ריקה תורגמן

רופאת משפחה מצפה יריחו

ד"ר שרה טאניס

חוקרת בכירה בוועדה לאנרגיה

אטומית (ארגנטינה), לשעבר

ומנהלת בכירה בחברת החשמל בישראל

פייבוקס

ווצאפ

מטה "צדק לעמירם" 055-975-4646

←
"נדרשת מנהיגות
כדי לנצל את
ההזדמנות הנדירה".
הנשיא יצחק הרצוג
בנאומו השבוע
באוסטריה

צילום: קובי גדעון
לע"מ

אסף משניות

מעטים במערכת הפוליטית היו מוכנים לפצצה שהוטלה ביום שני השבוע, עם פרסום דבר מתווה חדש שנוצר בבית הנשיא לאחר בקשתו של נתניהו מהנשיא הרצוג שיסייע למצוא נוסחת פשרה. כל זה רגע לפני הדיון בבית המשפט העליון בשבוע הבא בדבר עילת הסבירות. עיקרי המתווה, שהוצג כהסכם פשרה, כללו ארבעה סעיפים: חקיקה בחוק יסוד משוריי את עצירת המשך החקיקה בהוראת שעה לשנה וחצי, הגדלת הדרישה לרוב של 7 מתוך 9 שופטים בוועדה לבחירת שופטים בכל נושא שיעלה בוועדה, ולא רק בבחירת שופטי עליון כמו במצב שנוהג כיום, שינוי חוק צמצום עילת הסבירות, והשארת הרכב הוועדה לבחירת שופטים כמו שהוא כיום. במסגרת הפרסום נאמר כי לסעיפים הללו ניתנה הסכמה מאת ראש הממשלה נתניהו.

כצפוי, המתווה החדש הסעיר את הרוחות במערכת הפוליטית. הליכוד, שכאמור העומד בראשו יום את המהלך, הכחיש מיד שהגיעו להסכמות בנושא, אלא שככל שחלפו השעות, במיוחד ביום שלישי, כבר היה ברור לכול כי היוזמה יצאה ממשרד ראש הממשלה. בה בעת שבר שר המשפטים יריב לוין בצורת תקשורתית ארוכת חודשים ויצא לבלוץ ראיונות במטרה לקבוע את המתווה, ודיבר נגדו בשורה של תחנות רדיו. באופוזיציה לפיד, ליברמן ומיכאלי דחו על הסף את המתווה. היחיד ששידר מסר שונה, ואילו הופנו כל העיניים במהלך שלישי, היה יושב ראש כחול לבן בני גנץ, שמראש תכנן להתייחס למתווה בנאומו בכנס לקראת השנה החדשה עם פעילי מפלגתו. נתניהו פרסם סרטון, שעתיים לפני הנאום, ובו הוא קורא לגנץ להגיע לשיחות מיידיות על

פשרה או כניעה?

המתווה החדש שהציע הנשיא הרצוג לפשרה נתקל עד כה בהתנגדות חריפה משני צדי הקשת הפוליטית: חלקים בקואליציה מסרבים לקבל את ההתחייבות להקפאת החקיקה המשפטית, ובאופוזיציה שוללים אוטומטית כל שיח עם נתניהו והליכוד

המתווה במטרה להגיע להסכמות. גנץ דחה בנאומו את ההצעה, בדרישה שנתניהו ישיג את תמיכת חברי הקואליציה לפני שיתחיל בשיחות עם האופוזיציה.

"כבר היינו בסרט הזה"

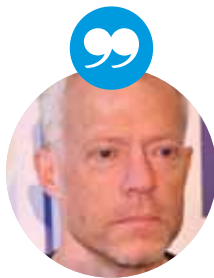
מאחורי הקלעים הקולות היו סוערים הרבה יותר, במיוחד בשורות הקואליציה. לאחר ההפתעה הראשונית עם דבר הפרסום, החלו להישמע הקולות מטעם אנשי ליכוד תומכי הרפורמה, הציונות הדתית ועוצמה יהודית, שהביעו התנגדות עזה למתווה. "זה לא מתווה פשרה, זה הסכם כניעה. חוץ מלהניף דגל לבן ולהתנצל על קיומנו יש כאן הכול", אמרו אותם חברי כנסת. אחרים הוסיפו את התהייה הבאה: "בשביל מה הלכנו לכל המהלך הזה, שילמנו מחירים כבדים, אם בסוף התוצאה גרועה יותר ממה שהיה

ביום שלאחר הבחירות?"

"כבר היינו בסרט הזה בפעמים הקודמות. נתניהו אומר לנשיא אמירה כללית על כך שהוא רוצה להגיע להסכמות, הרצוג מפרש את זה כאישור לצאת לדרך ומביא הסכם שאף אחד לא באמת מסכים עליו. זאת אחת הסיבות לכך שלא יצא כלום מהשיחות בבית הנשיא כשהן התקיימו בסבב הקודם", אומר בכיר בקואליציה.

ובכל זאת, הפעם זה נראה רציני יותר, כולל הסכמות קונקרטיות יותר של נתניהו ומסמך שנכתב על ידי אנשיו.

"ברור שנתניהו רוצה להגיע להסכם פשרה. מי לא רוצה בזה בכל שורות הקואליציה? העניין הוא שאני מתקשה לראות פשרה שיוצאת מבית הנשיא. כל מה שהיה שם עד עכשיו זה שנסגרו דברים אצלו, ורבע שעה אחר כך הונח הסכם גרוע יותר. זה גם המתווה הזה, שכל בר-

יועץ התקשורת אביב בושינסקי: "מבחינה

אידאולוגית אין

לנתניהו בעיה אמיתית

שהרפורמה תעבור. הוא

ישמח לכך, אבל מה

שחשוב יותר לנתניהו

זה לנקות שולחן.

הוא רואה שהמשך

קידום הרפורמה פוגע

לו בדברים אחרים

שחשובים לו יותר, כמו

הנסיעה לוויינגטון

וההתקדמות מול סעודיה,

והוא עושה סדרי

עדיפויות. לכן ההצעה

הזאת באה לעולם"

דעת מבין שיש בו דברים שאין שום סיכוי שמישהו בקואליציה יסכים להם. לכן זה היה נראה כמו ספין מהרגע הראשון, ולא סתם במהירות שבה הסיפור הזה נחשף הוא גם יתרסק".

הוא באמת ייגנז? הרי אנחנו רואים שנתניהו מנסה לדחוף אותו בכל הכוח.

"בסוף השאלה היא כמה אצבעות יהיו להצעה הזאת בקואליציה, וזה תלוי בשאלת הפרטים הקטנים שאני לא חושב שראינו עדיין. אם כמכלול נראה שמדובר בתוכנית טובה, תהיה לזה תמיכה בקואליציה, אם הפרטים הסופיים ייראו כמו שההצעה נשמעת כרגע, אתה תראה התנגדות נרחבת גם בציונות הדתית, גם בעוצמה וגם בליכוד. יריב לוין לא יהיה היחיד שיתנגד ויצביע נגד זה".

מאז שהמתווה נחשף, וחשיפתו הובילה למזה שנראה כמו עימות פומבי בין נתניהו ללוין לראשונה מאז הקמת הממשלה, מכחישים הן בסביבת ראש הממשלה והן בסביבת שר המשפטים כי יש מחלוקות ביניהם, וכי נתניהו הלך מאחורי גבו של לוין. לפי גורמים המעורים בשיחות שנערכו בין השניים, הפגישה ביניהם ביום שלישי לא עסקה בתוכן המתווה, אלא בניהול הפוליטי של המצב מול בני גנץ.

"יש כאן מציאות בעייתית, כי למעשה הקואליציה משחקת מול עצמה, כשהאופוזיציה כלל לא מתייצבת. זה הרי לא הגיוני שהאופוזיציה מוכנה לסגור דילים עם חיובאללה על מאגרי הגז שלנו, אבל לא מוכנה לשבת ולדבר עם ראש הממשלה. הם אומרים כל הזמן שישראל חשובה להם, אבל לא ככה מתנהל מי שהמדינה חשובה לו. מה כל כך קשה לגנץ לשבת עם נתניהו או לוין?" אומר גורם בשיחות.

הוא נכוה ברותחין מנתניהו.

ותחזירנו לשלום

**טסים לחו"ל? ביטוח רוכשים רק בפספורטכארד
חברת ביטוחי הנסיעות הגדולה בישראל**

שירות ייעוץ רפואי
חינם מרחוק

שירות
מסביב לשעון

תשלום מיידי להוצאות רפואיות
באמצעות כרטיס נטען

למידע נוסף, פנו לסוכן הביטוח או חייגו 9122*

באמצעות פספורטכארד ישראל סוכנות לביטוח כללי (2014) בע"מ, רישיון מספר: 514831742
החברה המבטחת - דיויד שילד חברה לביטוח בע"מ בהתאם לתנאי הפוליסה, חיתום רפואי ובכפוף
למגבלות השימוש בכרטיס, עמלות משיכה ומגבלות נקודתיות בכספומטים השונים.

←
בנאומו דחה גנץ את המתווה לעת
עתה. הצהרת יושב ראש המחנה
הממלכתי בני גנץ

צילום: אבשלום ששוני, פלאש 90

←
"נכון, אבל לא מיריב. אפשר
להגיד על יריב הרבה דברים, אבל
הוא ישר. וחץ מזה, מה יקרה אם ישבו
לשיחה? אף אחד עוד לא סוגר כלום. רק
לשבת ולדבר בצורה ישירה על ניסיונות
לפשרה. איך אפשר להשיג פשרה בצורה
אחרת?"

"טהרנות על חשבון הציבור"

בצמרת הקואליציה חולקים על הטענה
שנשמעת בימים האחרונים כי לוי עשה
חסול ממוקד בשורת הראיונות שנתן
ביום שלישי. לטענת גורמים המעורים
בפרטים, הראיונות הללו נקבעו עוד
ביום שני, ולפני הפרסום. בסביבת לוי
התעוררה התלבטות אם לבטל את
הראיונות, אך התגבשה שם ההבנה שאם
יעשה זאת, הדבר עשוי להתפרש כאילו
הוא מסכים עם המתווה המוצע. במקום
זאת הוחלט לקיים את הראיונות כסדרם,
ולחסיף הערה בנושא. בסביבת לוי
סבורים כי התייחסותו למתווה הייתה
מתונה למדי, אך בפועל היא חזקה את
דרישתו של גנץ מנתניהו להשיג תמיכה
פנים קואליציונית לפני שמתחילים לדון
בו עם המחנה הממלכתי.

"מה שהרג את המתווה זה לא
הראיונות של לוי, אלא העובדה שהוא
דלף. הוא לא נאפה עד הסוף, לא נבנה
כמו שצריך, ולא הגיע לשלב שבו מדברים
עליו ברצינות. בסוף שום דבר לא ילך אם
לא ישבו וידברו יחד. זה גם מה שהנשיא
אומר שוב ושוב, ובחלק הזה הוא צודק",
אומר בכיר במגעים.

נתניהו עוד מחויב לרפורמה?

"הוא מחויב בדיוק כמו כל אחד אחר
בקואליציה. ברור שכראש ממשלה יש
לו עוד דברים שהוא מביא בחשבון, אבל
גם הוא רוצה שתהיה לו קואליציה. נכון
שהמפלגות החרדיות אמרו שהן ילכו
איתו בכל מקרה, גם אם ילכו להקפאה
או לביטול מוחלט של הרפורמה, אבל
זה לא נכון לגבי השותפות האחרות, וגם
לא לגבי חלקים בליכוד. אבל יש כאן
משהו עמוק יותר, כי הוא מבין שמערכת
המשפט חייבת לעבור שינוי. לכן הוא
מציע כל הזמן הצעות ורעיונות מה
לעשות, בדיוק כמו הדיווחים על הליכה
למהלך ריכון חד-צדדי".

יועץ התקשורת אביב בושנינסקי,
לשעבר יועצו של נתניהו, אומר כי
"מבחינה אידאולוגית אין לנתניהו בעיה
אמיתית שהרפורמה תעבור. הוא ישמח
לכן, והיא גם תשרת אותו, אבל מה
שיותר חשוב לנתניהו זה לנקות שולחן.
הוא רואה שהמשק קידום הרפורמה פוגע
לו בדברים אחרים שחשובים לו יותר,
כמו הנסיעה לווינגטון והתקדמות מול
סעודיה, והוא עושה סדרי עדיפויות. לכן
ההצעה הזאת באה לעולם".

עורך הדין זאב לב, היועץ המשפטי של התנועה למשילות ודמוקרטיה: "לא רק שהקואליציה לא מקבלת כלום במתווה הזה, היא חוזרת אחורה. ההתחייבות של הקואליציה לא לחוקק היא מהלך שאין לו אח ורע במדינות דמוקרטיות. ולא שמדובר שייתנו משהו לקואליציה ואז היא תתחייב לא לחוקק, אלא שהיא תתחייב בלי לקבל כלום"

עם נתניהו עד שימולאו כמה תנאים,
כשכן דיברת עם נתניהו?"

"התנגדות האופוזיציה לא עניינית"

כדי להבין מדוע מבחינת תומכי
הרפורמה מדובר בהצעה שהופכת את
המצב כיום לרע אף יותר, מה שתרם
רבות לקריסתו המהירה של המתווה,
צריך לצלול לפרטי המעטפת של
ההצעה שכוללת כאמור ארבעה חלקים,
שבראשם הקפאת חקיקה עתידית בשנה
וחצי. "לא רק שהקואליציה לא מקבלת
כלום במתווה הזה, היא חוזרת אחורה.
ההתחייבות של הקואליציה לא לחוקק
היא מהלך שאין לו אח ורע במדינות
דמוקרטיות. וזה לא שמדובר שייתנו
משהו לקואליציה ואז היא תתחייב לא
לחוקק, אלא שהיא תתחייב בלי לקבל
כלום. התיקון היחיד שייעשה הוא רק
תיקון לרעה, כי הוועדה לא תשנה,
והוועדה שבגללו יצאו בכלל לדרך רק
ילך ויתחזק", אומר עורך הדין זאב לב,
היועץ המשפטי של התנועה למשילות
ודמוקרטיה.

לכאורה לכל החלטה כרגע, כולל מי
יהיה נשיא העליון הבא, יצטרפו הסכמה
של כולם, קואליציה ומערכת המשפט.
"זאת אשליה. הרי אנחנו יודעים
שהיחידים שמשתמשים בוטו שלהם
בצורה אפקטיבית אלה השופטים, כי
הם תמיד מצביעים כגוש אחד. לעומת
זאת הפוליטיקאים לא מצביעים כגוש,
כי זאת השיטה שלנו. הקואליציות שלנו
הטרוגניות, ולא כולם חושבים אותו
דבר, וזה יוצר מצב שבו לימין לא יהיה
וטו ולשמאל כן. וצריך לזכור שכאשר
הקואליציה הנוכחית תהיה באופוזיציה,
אפילו מראית עין של וטו לא תהיה. לא
צריך בכלל שיהיה וטו למישהו. זאת
הייתה הבעיה במינויים לעליון, ורק
מרחיבים אותה".

לכאורה אנשי המחאה היו אמורים
לתמוך בזה לחלוטין, ובכל זאת הם
מתנגדים לה. מה אנחנו מפספסים כאן?
"כלום. ההתנגדות היא לא משהו
ענייני. המחאה היא לא נגד הרפורמה,
אלא נגד הממשלה, וכל מה שכביכול
ייתן לגוש הימין עוד אורך נשימה וייתן
לגיטימיות לשלטונו הופך להיות עילה
להתנגדות. הרי מבחינתם מדובר ברווח
טקטי מול הפסד גדול, שבו הם לא יהיו
בשלטון".

אז למה בקואליציה יש בכלל תומכים
לצעד הזה?

"יש חלקים בקואליציה שלא מעניינות
אותם הרפורמה והשלכותיה לטווח
הארוך. אותם מעניין הכאן ועכשיו. הם
לא רוצים הפגנות מתחת לבית, הם רוצים
שקט תעשייתי ולגיטימציה זמנית. זאת
הבטחה על הקרח".

בושינסקי מוסיף כי "מבחינה פוליטית
היחיד שיכול להוציא את הערמונים
האלה מהאש זה בית המשפט העליון.
ולדעתי זה גם מה שנתניהו היה צריך
לעשות. הוא היה צריך להודיע שהסוגיה
עוברת עכשיו לדיון בעליון, ומה שיוחלט
שם יהיה מקובל עליו, גם אם הוא לא
מסכים עם ההחלטה".

אבל על זה בדיוק הרפורמה, אם
ההחלטה נמצאת בידי בית המשפט או
בידי הכנסת ונבחר הציבור.

"ומה המצב עכשיו? עכשיו זה מצליח
למישהו? פוליטית זה יהיה לכולם הכי
טוב, כי אנחנו גם לא באמת יודעים מה
יכריע בית המשפט, אם הוא יבטל את
החקיקה או לא. במידה שכן, המחאה
קיבלה מה שהיא רצתה והאירוע נגמר
מבחינתם. הבייס שלו יתאחד שוב מול
בית המשפט, והשולחן יהיה נקי לקראת
הנסיעה לווינגטון. ואם בג"ץ לא יבטל
את החקיקה, איזו חותמת כשרות טובה
יותר אפשר לקבל? איך המחאה תוכל
להמשיך להתנגד? מבחינה פוליטית זה
הפתרון הכי טוב שנמצא לו על השולחן".

ויתשאר לו קואליציה אחרי זה?

"מי יעזוב? מי יפיל את הממשלה על
זה שבג"ץ פסל את החקיקה? הרי זה
לא שהם יכולים לעשות משהו אחרת
בממשלה אחרת, אז מה תעזור הפלת
הממשלה? הרי במצב כרגע הוא חלש
מאוד, אף אחד לא סופר אותו. זה יוציא
אותו טוב יותר מהביזיון שהוא עבר
השבוע. זה הזכיר את ימיו האחרונים
כראש ממשלה ב-99, בזמן הצבעת אי
האמון.

"צריך להבין שמהלך כזה יהיה הענקת
הניצחון לבית המשפט במערכה שהוא
פתח נגד הכנסת. זאת מערכה שכל
כולה מתרחשת במישור הלגיטימציה
הציבורית. כל צד נאבק כרגע על
הלגיטימציה הזאת. היכולת של בית
המשפט להוציא פסק דין שפוסל חוק
יסוד היא כלי נשק חלול, שהדרך היחידה
שלו להתמלא היא שהציבור ייתן לזה
לגיטימציה. להביא לצעד דרסטי כל כך
שמוביל למשבר חוקתי חסר תקדים, זאת
הכרות מלחמה על כל החברה הישראלית.
התערבות בית המשפט, במיוחד אם
מדובר בפסילת החוק, לא תפתור כלום,
אלא רק תחמיר את המצב עוד יותר",
מסכם לב. ■

מאחדים הרפורמה המשפטית

מעט מהשפעות בג"צ ומערכת המשפט בירושלים

כפייה על העירייה לתלות
דגלי להט"ב על עמודים
עירוניים ועל חשבון העירייה

כפייה על העירייה
לתקצב את הבית הפתוח

שחרור פורעים ממזרח
ירושלים, אפקט דלת מסתובבת

'נוהל מוכתר' של יועמ"ש
משרד המשפטים המאפשר
שוד קרקעות במזרח ירושלים

ביטול עמדת הרבנות
הראשית בנושא
רחבת הכותל הדרומי

חופש ההפגנה על חשבון
חיי תושבי מרכז ירושלים

**שומרים על ירושלים,
חכים לכם במאהל שלנו!**
בתאריכים כ"ד-כ"ו אלול | 10-12.9
מול בית המשפט העליון
לפרטים, טל יושוביב 055-6824501

חפשו בפייסבוק
מאחדים עם
אריה קינג

מעוניינים לסייע בפעילות?
אלחנן 053-7004611

מאחדים
אריה קינג

חזית תורנית-לאומית למועצת עיריית ירושלים

30 שנה לאוסלו

ממשלת רבין פרס כרתה
ברית עם ארגון טרור,
ציידה את אנשיו בנשק
והעניקה לו שלטון על
שטחי מולדת נרחבים
ועל אוכלוסייה עוינת של
מיליונים, כשהיא מבטיחה
להביא שלום היסטורי
ומזרח תיכון חדש. בתוך
זמן קצר התברר כי
ההתרעות והמחאות,
שנענו בלעג ובביטול, היו
נכונות, אבל את המציאות
שכבר נוצרה בשטח וגובה
עד היום מחיר עצום
ישראל מתקשה לשנות

30 שנה לאוסלו

פרויקט מיוחד
על ההסכם
שהתפוצץ לנו בפנים

רבקי גולדפינגר

ניצן קידר

אסף משניות

דביר עמר

אחיקם הימלפרב

שלמה נאמן

יובל בלומברג

מכללה ירושלים
איכות תורנית-אקדמית-חינוכית

יום פתוח
בדקה ה-90

כ"ו
באלול
12.9.23

בחרת
ללמוד חינוך?

תחשבי
מסלול
מחדש!

מסלול ישיר
למנהיגות
חינוכית

הטבה
3,000 ש"ח!

אפשרות שילוב
עם מדרשה

הטבה
תואר שני
בחצי מחיר

ארוחה מלאה
ב-10 ש"

מעונות שנה א'
חינם

תואר ראשון ותעודת הוראה + תואר שני

לפרטים ולהרשמה: 053-8254356, 02-6750724/918 | rishum-jer@michlalah.edu
מכללה ירושלים, רח' ברוך דובדבני 36, ירושלים

יובל בלומברג

כישלון חרוץ במבחן הדם

אדריכלי הסכם אוסלו טענו כי הצלחתו תיבחן בעצירת הטרור. כשהעובדות בשטח הוכיחו את ההפך הגמור, בחרו בשמאל לתלות את כישלון ההסכם בגורמים מימין, שלאמיתו של דבר כלל לא היו רלוונטיים לדם שנשפך ברחובות

גם הניסיון להאשים את התרחבות ההתנחלויות בכישלון אוסלו – מוטעה. אילוסטרציה

צילום: שרית דיאמנט, פלאש 90

על ערפאת לבצע את הדברים המהותיים שהתחייב להם ובשמם הסכים רבין מלכתחילה להיכנס ל"ניסוי" אוסלו. ערפאת לא שינה את האמנה, לא גינה את הטרור, לא נלחם בטרור, לא הסגיר מחבלים, וגם כשכלא אותם - עשה זאת לפרקי זמן מגוחכים ולמראית עין בלבד. הטרור הרצחני השתולל במשך כמעט שנתיים, מספטמבר '93 לנובמבר '95, לפני שרבין נרצח. הרצח, מתועב ככל שהיה, לא הכשיל את תהליך אוסלו - להפך: רצח רבין שיתק את ההתנגדות לאוסלו, והסכם אוסלו ב' (ביהודה ושומרון) התממש אחרי הרצח ללא שום התנגדות ברחוב היהודי, ששותק מהלם הרצח. הרצח עשה השמדת ערך למחנה הימין. אם לא פיגועי הטרור המחרידים בפברואר-מרץ '96, תבוסת הימין הייתה מובטחת.

קונספציית אוסלו חזקה מן האמת

האשמה השלישית שמצביעים עליה תומכי ההסכם לדורותיו היא תנועת ההתנחלות. העובדה שישראל המשיכה להרחיב התנחלויות ולהעמיק את ה"כיבוש", או לחילופין נמנעה מפינוי ההתנחלויות (לפחות אלה שרבין כינה "פוליטיות"), כך טוענים, טרפדה את יכולתה של הרשות הפלסטינית לכוון ישות מדינית צומחת. אלא שהטוענים כך מתעלמים משני גורמים חשובים מדי: הראשון, הרחבת ההתנחלויות התבצעה אחרי כישלון ההסכמים ומרחץ הדמים של שנות ה-90. פירושו של דבר, התגברות הטרור עם חתימת ההסכם הראשון לא התרחשה בגלל ההתנחלויות, שהרי הן עמדו במקומן כאשר ערפאת התחייב בפני רבין להפסיק את האלימות. והשני, לרבין וממשלתו לא הייתה שום יכולת פוליטית להוביל מהלך של פינוי עשרות אלפי מתיישבים מבתיהם בשנים ההן.

"מבחן הדם" נכשל כישלון חרוץ, אך קונספציית אוסלו חזקה ממנו. תומכי הסכמי אוסלו מתעקשים עד היום שהאשם איננו בכריתת הסכם עם פרטנר רצחני בעלת כוונות זדון, אלא התנהלות פגומה של הישראלים. קורבנות הטרור הפכו ל"קורבנות השלום" שנרצחו באשמתם של "אויבי ההסכם משני הצדדים". אך מעבר לדיון הרטרואקטיבי בהסכם ובתוצאותיו, כדאי להדגיש לטובת האמת ההיסטורית וכן לטובת כל הסכם עתידי: לאף ממשלה אין זכות לוותר על מבחן הדם.

הכותב הוא מחבר הספר 'מלכודת אוסלו' שראה אור לאחרונה בהוצאת סלע מאיר

הטרור הרצחני השתולל במשך כמעט שנתיים, מספטמבר '93 לנובמבר '95, לפני שרבין נרצח. הרצח, מתועב ככל שהיה, לא הכשיל את תהליך אוסלו - להפך: רצח רבין שיתק את ההתנגדות לאוסלו, והסכם אוסלו ב' (ביהודה ושומרון) התממש אחרי הרצח ללא שום התנגדות ברחוב היהודי, ששותק מהלם הרצח. הרצח עשה השמדת ערך למחנה הימין. אם לא פיגועי הטרור המחרידים בפברואר-מרץ '96, תבוסת הימין הייתה מובטחת

חקירה, ורק בקושי רב ולאחר לחצים רבים הצליחו ישראל והקהילה הבין-לאומית לגרום לערפאת לגנות פיגועים מפעם לפעם. טבח גולדשטיין איננו אירוע מבוטל, אך לחלוטין אי אפשר לתלות בו את הסיבה להתגברות הטרור. גם תליית הכישלון ברצח רבין איננה עומדת במבחן המציאות שקדמה לרצח. יש המבקשים לראות ברבין האדם היחיד שהיה יכול להכריח את ערפאת להגיע להסכם ולהיצמד אליו. אך האמת היא שרבין מעולם לא הצליח לכפות

"התופעה החדשה של טרוריסטים מתאבדים, המציבה אתגר חדש בפני כוחות הביטחון". אם כבר מבקשים ללמוד דבר מה מטבח גולדשטיין, צריך לראות מה הוא ייצג עבור הפלסטינים ומה הוא ייצג עבור ישראל. ישראל הגיבה לטבח בועזוע מקיר לקיר, גינתה אותו, הקימה ועדת חקירה ויצאה למלחמת חורמה ב"טרור היהודי". ישראל התנהלה כמדינה המחויבת להסכם שלום שאחד מבנייה סרח; הרשות הפלסטינית מעולם לא פתחה בוועדת

"המבחן הגדול ביותר של ההסכם הזה לא יהיה מבחן אינטלקטואלי, זה יהיה מבחן של דם. אם הוא יביא לכך שיהיה אפשר לצמצם באופן משמעותי את האלימות והטרור, זו תהיה הצלחה גדולה מאוד. אם חס ושלום זה לא יביא לזה, הוא יהיה כישלון צורב. לכן איני שלם עם ההסכם".

המילים הללו נאמרו לפני שלושים שנה פחות חודשיים, מפני לא אחר מאשר יוסי ביילין. שבועות ספורים אחרי חתימת הסכם הצהרת העקרונות בספטמבר 1993 - הסכם אוסלו הראשון - התראיין ביילין ל"מעריב" בהיותו אחד מאדריכלי ההסכם ושושביניו.

ימים ספורים לאחר חתימת ההסכם נרצח יגאל ועקנין בפרדס ליד המושב בצרה, וחייל נדקר סמוך לרמאללה. שלושה ניסיונות פיגוע באמצעות מכונית תופת התבצעו ברצועת עזה בתוך שבועיים. פחות מחודש לאחר חתימת ההסכם, מחבל מתאבד נצמד לאוטובוס מול מפקדת צה"ל בבית אל והתפוצץ, 30 נפצעו. את ההמשך כולם יודעים: טרור הולך וגובר הרגיל את אזרחי ישראל לשטף רציחות אכזריות ואקראיות ולפיגועי התאבדות גדולים שגבו מחיר דמים חסר תקדים. הפלשתינים לא עמדו ב"מבחן הדם" אף לא ליום אחד.

מי אשם בכישלון?

אך בימים אלו, בהם הפוסט-מורטם של הסכמי אוסלו נידון בכל מקום, ביילין ושותפיו לדרך מציעים הסברים אחרים לכישלון תהליך אוסלו. לא נאומי ההסתה של ערפאת, שהסביר לאנשיו פעמים רבות ובאופן המפורש ביותר שהסכמי אוסלו הם תוכנית ההשמדה של מדינת ישראל; לא סירובה של המועצה הפלשתינית לשנות את האמנה הפלסטינית, כפי שהתחייבו בהסכם, ולהשמיט ממנה את הסעיפים הקוראים למחיקתה של מדינת ישראל; וגם לא הטרור הפלשתיני שהכה ברחובות ישראל בעוצמה הולכת וגדלה. תומכי ההסכם מצביעים עד היום על שלושה אשמים בכישלון: ברוך גולדשטיין, יגאל עמיר והמתנחלים.

הטבח שביצע ברוך גולדשטיין במערת המכפלה היה, לטענת תומכי ההסכם, הטרורגר להגברת הטרור הפלסטיני ולתחילת גל פיגועי ההתאבדות. אלא שהטרור הפלסטיני התגבר, כזכור, מיד לאחר חתימת הצהרת העקרונות. פיגועי ההתאבדות החלו כמה שנים לפני פברואר 1994, עד כדי כך שכבר בסוף אוקטובר 1993 דיבר רבין בוועדת חוץ וביטחון על

"ההתבוללות והחוסר באחדות ישראל מאיים עלינו היום יותר מהאנטישמיות בעולם"

זאב שוורץ מנכ"ל ארגון תורה מציון

מתוך זווית אישית מבית בשבע הסכתים

בשבע

PODCAST D'OXYGEN

ערוץ 7 | Google Podcasts | Spotify | YouTube

חיבורים נבחרים בנושא: השבת בעידן המודרני

על שמו של אורי אורבך ז"ל

מיזם החיבורים התורניים של מפעל הפיס תשפ"ג

מפעל הפיס

וקנה לך חבר

הכל חוזר לקהילה

מפעל הפיס מגיש לקוראים את שלושת החיבורים הראשונים שזכו בתחרות החיבורים התורניים לשנת תשפ"ג

מפעל הפיס גאה להמשיך ולהוביל את מיזם 'וקנה לך חבר' אשר הניב עד היום אלפי חיבורים ומאמרי הגות אשר מספרם הולך וגדל מדי שנה. נושא התחרות שנבחר השנה היה "השבת בעידן המודרני" ואנו שמחים לחלוק איתכם את שלושת המאמרים הראשונים שזכו בתחרות, כדי לתת פומבי לכישרונות התורניים שעמלו ויגעו על היצירה התורנית שלהם שזכתה להערכתם ובחירתם של חברי ועדת השיפוט.

מר בנימין דרייפוס, מנכ"ל מפעל הפיס: "מפעל הפיס רואה במיזם חשיבות רבה כחלק מערכי הנתינה לקהילה וקידום התרבות שמקדם מפעל הפיס בכל המגזרים במדינת ישראל. בזכותו, אנו זוכים להכיר בחשיבותה של הכתיבה והיצירה התורנית." במשך עשרות שנות פעילות מפעל הפיס, זוכות הקהילות השונות בישראל לתרומה משמעותית - באמצעות מתן מלגות לימודים, בניית כיתות לימוד, גני משחקים, מתנ"סים ומרכזי תרבות בכל רחבי הארץ ומיזמי הכתיבה הינם חלק בלתי נפרד מעשייה זו. שנזכה להגדיל תורה ולהאדיר.

במקום הראשון: הרב עודד מילר וד"ר חגית דיאמנט

תיעוד הסכמת חולה לביצוע טיפול בשבת

ראשי פרקים

- א. הקדמה ורקע משפטי
- ב. המורכבות בדחיית תיעוד ההסכמה עד למוצאי השבת
- ג. היתר הכתיבה באופן של "שבות דשבות" במקום הפסד
- ד. הדרכים לביצוע הכתיבה ב"תרי דרבנן" בפועל
- ה. על ידי מי תתבצע הכתיבה?
- ו. סיכום

א. הקדמה ורקע משפטי

בחוק זכויות החולה (תשנ"ו) קבע המחוקק כי "לא יינתן טיפול רפואי למטופל אלא אם כן נתן לכך המטופל הסכמה מדעת" (פרק ד, סעיף 31 א)). והוסיף ש"הסכמה מדעת לטיפול רפואי... תינתן במסמך בכתב". לחובה הזו, המטילה על הצוות הרפואי להקדים לטיפול את הסכמת החולה בכתב דווקא, ישנן שתי מטרות: להבטיח שאכן החולה יקבל את המידע הרפואי הרלוונטי, ובנוסף לאפשר לצוות הרפואי להוכיח בדיון משפטי שאכן נתנה הסכמת החולה, ככל ויידרש לכך. עם כל החשיבות של שתי המטרות הנ"ל, עדיין אין בהן משום פיקוח נפש, ולכן תיעוד ההסכמה בכתב אסור בשבת. הדרך האפשרית לתעד את ההסכמה הדרושה לטיפול הנצרך להיעשות בשבת, היא על ידי מתן הסכמה של החולה בעל פה בפני שני עדים, ותיעוד ההסכמה בכתב לאחר השבת, כפי שמאפשר החוק: "נוקד מטופל לטיפול רפואי... ונמנע ממנו² לתת את הסכמתו מדעת בכתב, תינתן ההסכמה בפני שני עדים, ובלבד שדבר ההסכמה והעדויות יתועדו בכתב סמוך ככל האפשר לאחר מכן" (סעיף 31 ג)).

ב. המורכבות בדחיית תיעוד ההסכמה עד למוצאי השבת

האפשרות לתעד את ההסכמה רק לאחר

השבת, קשה ליישום מכמה היבטים: ראשית, ככל ומדובר בעד מטעם החולה, הרי שבמצבים שבהם התפתח סיבוך בין ביצוע הטיפול לבין צאת השבת (וכמובן הרופא מעוניין בתיעוד ההסכמה בעיקר במצבים אלו), אך טבעי הדבר שהעד המתכונן להגשת תביעה נגד הצוות הרפואי לא יסכים לשתף פעולה ולחתום במוצאי שבת על הסכמת החולה. שנית, פעמים רבות החולה לא יכול להביא מטעמו שני עדים, והחוק מאפשר שהעדים יהיו לא אחרים מאשר הרופא עצמו ושאר אנשי צוות בית החולים. כאשר כך קורה, הרי שפעמים רבות הרופא והצוות כבר לא נמצאים במוצאי שבת בבית החולים, וגם אם הם נמצאים - לא תמיד פשוט לרופא לאתר את העד הנוסף כשהוא קשוב ונכון לביצוע משימת התיעוד. על כל זאת יש להוסיף את חשש השכחה ואי הדיוק בפרטי האירוע ככל שהשעות עוברות. לעניין כתיבה בחול המועד, מצאנו שחששות מעין אלו של קושי בהגשת העדים לאחר המועד (תוס' מועד קטן יח, ב ד"ה "ואלו" שו"ע תקמה, ה) ושכחה (ט"ז שם, ב) מגדירים את הכתיבה כדבר האבד המותר במועד, ומכאן נלמד שגם לעניין הלכות שבת אין לראות בחששות אלו שיקולים של נוחיות גרידא, אלא חששות מבוססים ולגיטימיים.

בנוסף, החוק אמנם מתייחס למצבים בה נמנע מהחולה להסכים בכתב, אך איננו נותן דעתו למצבים בהם הרופא מבקש להימנע מתיעוד ההסכמה בגלל שמירתו את השבת, ואף מדגיש במפורש שהאפשרות למתן ההסכמה בעל פה היא "בלבד שהעדויות תתועד בכתב סמוך ככל האפשר לאחר מכן". להבנתנו, וכפי שעלה בפנינו גם בשיחות עם רופאים ורבנים במרכזים הרפואיים, ההתייחסות הזו מביאה לכך שגם רופאים יראי שמיים רואים באפשרותם לטעון ש"דחו את התיעוד לאחר השבת משום אמונתם" רק משום סנגוריה נגד תביעה, ולא הסבר המניח בקלות את הדעת ודוחה את התביעה על הסף, ומשום כך הם

נרתעים מלהכניס עצמם לבעיה הגם שייתכן שיש לה פיתרון, ומבקשים למצוא דרך לתעד את ההסכמה במהלך השבת.

ג. היתר הכתיבה באופן של "שבות דשבות" במקום הפסד

נראה לומר שכיוון שמדובר בסכנה משמעותית של הפסד ממון במקרה הטוב, ובמקרים חמורים - איבוד מקום העבודה ואף עונש מאסר, יש להתיר שלא להמתין ולתעד את ההסכמה רק במוצאי שבת, אלא להתיר את הכתיבה בשבת באופן של שבות דשבות, וכפי שיבואר. בגמרא בעירובין (סז, ב) התיר רבה לומר לגוי להביא מים חמים מבית למרות שלא הניחו עירובי חצירות, זאת כדי לאפשר את קיום מצוות ברית המילה לתינוק הזקוק לרחצה.

הרמב"ם (הלכות שבת ו, ט) למד מכאן ששבות דשבות מותרת לא רק במקום מצווה כפי שמתואר בגמרא, אלא אף לכל מקום "צורך הרבה". אמנם ראשונים רבים לא התירו כך, ולמדו שההיתר נאמר רק לצורך מצוות מילה (תוספות ב"ק פ, ב), או לכל הפחות צורך מצווה כל שהיא ולא במקום צורך בלבד (שו"ת הרשב"א א, תשפד). השו"ע (או"ח שז, ה) סתם לקולא כרמב"ם ואת דעת המחמירים הביא רק בשם יש אומרים, ואילו במג"א (שם ס"ק ז) כתב להקל במחלוקת זו רק במקום הפסד מרובה ולא בכל צורך שהוא, וכן סתם כדבריו במ"ב בכמה מקומות (שם ס"ק סח. וכן בס' רמז ס"ק יח, ובס' שלד ס"ק ח. אמנם בס' שז ס"ק כב הביא גם את דעת א"ר המפקפק בהיתר אף במקום הפסד מרובה). במקרה דנן מדובר בהחלט בחשש להפסד מרובה, ולכן נראה שיש להתיר שבות דשבות אף לדעת המג"א והמ"ב הנ"ל.

אלא שבגמרא שם מדובר על שבות דשבות על ידי אמירה לגוי, ואילו בענייננו האפשרות של אמירה לגוי לא תמיד אפשרית וזמינה באופן תמידי ומיידי כפי שלעתים נצרך לפני ביצוע

5 יעוין במאמרו של הרב אחיה נמט "כתיבת מכתב שחרור מבית החולים בשבת - האופציות המעשיות השונות" (חוברת אסיא צט-ק, תשע"ו, עמ' 13-31) שפרס בהרחבה את האפשרויות השונות לכתיבה המותרת מהתורה.

במאמרנו כאן בחרנו בשתי הדרכים של שינוי ושרבוט חסר משמעות, משום שהן נראו לנו מעשיות יותר ושההכרעה בהם מפורשת וברורה בדברי הפוסקים, ורק על גביהם הוספנו כהידור את האפשרות של שימוש במחשב או בעט שבת.

האפשרות של "שניים שעשאוה" לא הובאה, מכמה סיבות: ראשית

למד ממנו גם למקרים שלא כרוכים בפיקוח נפש כמו סגירת דלת הן מפני הצינה והן ככוונה תחילה לצוד צבי, והר"ן דייק בדברי הירושלמי וביאר שההיתר רק במקום הצלת נפשות כנ"ל. אמנם הר"ף (יומא ה, א) והרא"ש (שם ח, טו) גרסו שההיתר רק כאשר אין כוונתו כלל עבור צידה אפילו לא ככוונה מצטרפת, אך בבה"ל (שסז ז, ד"ה הצד) הביא (אגב אורחא אמנם) את דברי הר"ן כנכונים להלכה.

4 אם כי יש לציין לדברי שו"ת אבני נזר (או"ח רט, ד) שלמד שגם לרמב"ם חכמים לא יחייבו ברושם בעלמא אלא ברושם אותיות ממש לסימן.

טיפול רפואי בהול. על כן פעמים רבות האפשרות לתעד את ההסכמה באופן של שבות דשבות היא רק על ידי עשייה של ישראל בידיים באופן של תרי דרבנן, ובוה דעת הפמ"ג (שם, א"א סק"א) וכה"ח (שם, ס"ק נב) לאסור, וכן מצדד החזו"א (הלכות עירובין קג, יט). אך למעשה נראה להקל גם בכך משתי סיבות: (א) בבה"ל מצדד להקל בשבות דשבות גם על ידי ישראל (שטז יב ד"ה "לצוד", שמש"ס ד"ה "ואפילו בכרמלית"), וכן פסקו למעשה רבים מפוסקי דורנו) הגר"ע יוסף בלוית חן לה, הגר"מ פינשטיין באג"מ או"ח ד צא, א, הגרש"ז אויערבאך בהליכות שלמה תפילה ה, ה וכן בשמירת שבת כהלכתה מ, ז).

(ב) נראה שגם החוששים בדרך כלל לשיטות המחמירים בשבות דשבות על ידי ישראל, יסכימו שכאן הדעת נוטה להקל בצירוף דברי הר"ן (שבת קו, ב) שבמקום שאדם עושה מלאכה בשבת עבור הצלת נפשות, חכמים התירו איסורי שבת הקשורים להצלה, הגם שההיתר נצרך רק לצורך ממונו של המציל, וזאת "כדי שלא ימנע לשום ענין שפקוח נפש המוטלת חובה עליו".³ כך מצינו שלאור דברי הר"ן הללו דן הרב יצחק זילברשטין (שיעורי תורה לרופאים, סימן קח) להתיר לרופא לסרב לנתח עד שיבוא הבעל של החולה להסכים לניתוח, למרות שהגעתו כרוכה בחילול שבת מהתורה. אמנם בסיכומה של התשובה נשאר הרב זילברשטין בצ"ע, אלא שבגוף התשובה הוא מתלבט אם כוונת הר"ן גם להתיר איסורי תורה או רק דרבנן, אך כאן כאמור מדובר לא באיסור תורה ולא באיסור דרבנן, אלא בתרי דרבנן שפוסקים רבים מתירים אותו גם ללא החשש שמא ימנע, ולכן מסתבר מאוד להסתמך על דברי הר"ן כדי להקל למעשה על פי פוסקים אלו.

ד. הדרכים לביצוע הכתיבה ב"תרי דרבנן" בפועל

בשביל להגדיר את הכתיבה כחד דרבנן, הדרך הפשוטה היא כמובן לבצע אותה בשינוי למשל על ידי חתימה ביד החלשה (כמבואר במשנה בשבת קג, א ובביאור הגמ' שם), או

על ידי החזקה של כלי הכתיבה בין האצבעות (שם קד, ב). כאשר מדובר בחתימה במחשב (שעצם השימוש בו ידון להלן), הדרך הנוחה היא ללחוץ על כפתורי המקלדת והעכבר בגב האצבעות. על גבי זאת, כדי להגדיר את החתימה כ"תרי דרבנן" המותרת כדלעיל, יש להקפיד לחתום בשרבוט חסר משמעות ולא בכתיבת אותיות, אשר בפשטות אסור מדרבנן בלבד. זאת משום שנחלקו חכמים ור' יוסי בדינו של "הרושם" קו בעלמא, שאין לו משמעות מצד עצמו אך עצם הימצאות הסימון נותנת אינדיקציה, כפי שהיו רגילים לסמן על קרשי המשכן לזהות את בן זוגו: "הכותב שתי אותיות... חייב. אמר רבי יוסי: לא חייבו שתי אותיות אלא משום רושם, שכך כותבין על קרשי המשכן, לידע איזו בן זוגו".

מדברי רש"י (שם ד"ה "הא מני") עולה שחכמים חולקים על הנחתו של ר' יוסי וסוברים שרושם פטור מן התורה, ופשטות דברי הפוסקים היא שהלכה כחכמים (לפי ר' יוסי הכותב בשמאל חייב כיוון שרשימה בשמאל איננה שינוי, ואילו הרמב"ם בהל' שבת יא יד פוטר את הכותב בשמאל, וכן פסק במפורש כחכמים בפירוש המשניות שם. גם הרי"ף בדף לו, ב מדפיו מחייב בשמאל רק בשולט בשתי ידיו ומשמיט את ביאור המשנה שהחיוב בשמאל הוא אליבא דר' יוסי). לאור זאת יובן פסק הטור והשו"ע (שם, ה) להתיר לחרוט סימן שאינו מתקיים, משום שגם כתיבה של ממש של סימון כזה אסורה רק מדברי חכמים.

נראה שהמשרבט קשקוש לצורך חתימה נכלל גם הוא בגדר רושם ולא כותב, משום שלחתימה זו אין משמעות מצד עצמה אלא שהימצאותה נותנת אינדיקציה על אישור הפעולה (כך נראה שמצדד גם בתורת היולדת מו"ב לג), וכשם שמצינו שהגדירו טביעת אצבע כרושם (שו"ת ארץ צבי עא, שו"ת באהלה של תורה חלק ב סימן נ). אלא שישנם ראשונים הסוברים שהלכה כר' יוסי (פסקי ריא"ז שם הלכה ב, א וכן משמע מאור זרוע חלק ב סימן עז שאוסר סריטת קו שאיננה מתקיימת) וכתב הבה"ל (שם ה, ד"ה "מותר" ע"פ כנה"ג ושו"ת רב פעלים) שראוי לירא שמים להחמיר בזה. בנוסף דעת הרמב"ם בפירוש המשניות (שם)

באר יצחק שתובא לקמן שאין להקל איסור על ידי עשייתו על ידי שניים "היכא דלא יא יכול להקל האיסור אלא ע"י ב' אנשים דווקא או אמרינן דמוטב שיעשה היחיד אף באיסור החמור כדי שלא יצטרכו ב' אנשים לעשות אף באיסור קל". כמו כן לא התייחסנו לאפשרות של הסתמכות על השיטות הרואות בכתב לועזי כתב המותר מן התורה (עי' ברמ"א שו, א), משום ששרבוט חסר משמעות ודאי אינו עדיף מכתיבה כזו. 6 היה ניתן להביא סברא הפוכה, שעדיף שדווקא הרופא יכתוב משום שהוא בהול על ממונו ואם לא נתיר לו באופן קל יבוא לכתוב בצורה חמורה יותר (שבת קנג, א. שו"ע או"ח רסו, א), והיתר זה קיים רק

לחלוק על רש"י ולשיטתו גם לפי חכמים רושם אסור מן התורה⁴ (אלא שהוא רק תולדה ולא אב).

משום כך, נביא כאן שתי דרכים שבהם הכתיבה תהיה נידונה ככתיבה דרבנן מסיבות נוספות על הסיבות שהזכרנו, וכך תהיה מהודרת יותר.⁵

1. חתימה אלקטרונית במחשב.

בימינו מתרחב מאוד השימוש בחתימה אלקטרונית, והתרחבות זו מגיעה גם לחדרי הניתוח והטיפול, ויש מקום לדון משני פנים האם כתיבה זו אסורה מן התורה או מדרבנן. (א) חשש לאיסור תורה בהפעלת מכשיר חשמלי בשבת.

ידוע הדיון בין הפוסקים לגבי האיסור הכרוך בעצם הפעלת המכשיר החשמלי בשבת, שדעת החזו"א (שבת נ, ט) שבסגירת מעגל חשמלי יש משום בונה, ואילו לדעת פוסקים רבים אחרים הדבר אסור לכל היותר מדרבנן (יעוין למשל בבית יצחק יו"ד ב מפתחות לסימן לא, מנחת שלמה א, יא).

בסוגיא רחבה זו אין מקום להאריך כאן, ובוודאי שלא להכריע. אך כן המקום לציין שלמרות שהגרש"ז ראה לנכון לכתחילה להחמיר כשיטת החזו"א ולא כדבריו שלו, הרי שנראה שבענייננו היה מקל כעיקר הדין שהוא איסור מדרבנן, וכדלהלן.

ראשית כל, כך ניתן ללמוד מתשובתו לרב ד"ר הלפרין (אסיא ט עמ' 012) בה השיב שהצורך להנהיג לחומרא אינו אלא בבית פרטי, ואילו בטיפול בחולה בבית חולים יש להקל על פי הדין גם עבור חולה שאין בו סכנה, וכבר הזכרנו את דברי הר"ן שבחתימה על הסכמה יש זיקה ושייכות לענייני פיקוח נפש מחשש "שמא ימנע" וניתן לראות גם אותה כחלק משרשרת פעולות הטיפול בחולה.

שנית, במקום אחר (רפואה מציאות והלכה סימן ב) מספר הרב הלפרין שהגרש"ז שח לו שהסיבה שאינו מקל בכך בפה מלא הרי זה מחשש שהציבור יקל במכשירי חשמל אסורים משום "מבעיר". לאור זאת לא מן הנמנע שהגרש"ז ביקש להחמיר רק בפרהסיא הציבורית, ואילו כלפי בית החולים – הכל יבינו ששם כללי ההלכה שונים, ולא יבואו לטעות משם לגבי שימוש מדי שבת בשבתו,

בהחל עצמו ולא באחרים שעושים עבורו (ככל שמדובר בסרך מלאכה ולא באיסור מוקצה גרידא. א"ר שלח, ס"ק א בשם או"ה. ומביא דבריו המ"ב שם בסוף ס"ק ד). אלא שטעם זה של בהילות לא ברור שמתקיים כאן הן משום שנחלקו הראשונים האם מותר לטלטל מוקצה מחשש גניבה או שריפה, שיש ראשונים שאסרו זאת או משום שרק במקום שמירת השבת דורשת מהאדם להפסיד ממונו בידיים חששו שלא יעשה זאת (רמב"ן שם ד"ה "הא דאמרינן" ואין זה המצב אצלנו, ויש שאסרו משום שכאן אין חשש שיבוא לידי איסור תורה) רשב"א שם ד"ה "ואלא", מובא בטור ריש סימן שלח, וכן במג"א רמד יז. אמנם

ואין לחלק בזה בין פעילות עבור צרכי החולה לבין שאר פעולות שנעשות כשגרה של עבודת הרופאים.

בעיקר נראה כך לפי דברי נכדו הרב יהושע ברודיאנסקי (בספרו "כוס ישועות" עמ' תיט) שמה שהגרש"ו הורה להחמיר זהו משום ענווה ו"דרך כבוד" לחזו"א ורק לעניין לכתחילה, ובענייננו "שעת הדחק כדיעבד דמי" ("וכל זה למי שעבר ועשה, ובשעת הדחק". פירוש המשניות לרמב"ם מגילה ב, ד). על כל הנ"ל יש להוסיף, שבחתימה על ידי מסך מגע לבדו, ללא לחיצה על עכבר ומקלדת, לא תהיה פתיחה וסגירה של מעגל חשמלי אלא אך ורק שינוי בשדה החשמלי שבנקודת המגע, וייתכן שגם לחזו"א הדבר יהיה מותר מן התורה (כמבואר בדברי המנחת שלמה סוף סימן יב).

ב) חשש למלאכת כותב גם בכתיבה במכשיר חשמלי. בשם הגרש"ז **אויערבאך** (מובא בנשמת אברהם שם, א, ובשולחן שלמה שמ אות יא) מובא שהכתיבה החשמלית אסורה רק מדרבנן. מאידך **בשו"ת שבט הלוי** (ו, לז) אוסר כתיבה במחשב מן התורה "כיון דמתקיים בשעתו ועושה פעולה הנצרכת בשלמותה דהיינו כתיבה המבוקשת זה כבר בגדר המתקיים", ומדמה כתיבה זו לכתביה על הבשר האסורה מהתורה (שבת קד, ב. רמב"ם שבת יא טז) כיוון שהמחיקה הצפויה לאחר מכן נידונת כפעולה חדשה ולא כפגם הנעוץ בכתב מתחילתו.

כאן כאמור איננו באים להסתמך על הכתיבה האלקטרונית לבדה, אלא רק באים למצוא בה תוספת הידור לשיטות שכתבת שרבוט אסורה מהתורה, ולכן נראה לסמוך על דעת המקילים כדי לראות בביצוע הכתיבה בשינוי ובשרבוט על ידי המחשב כדרך מהודרת לביצוע הכתיבה באופן של תרי דרבנן.

2. שימוש ב"עט שבת"

במשנה בשבת (קב, ב) שנינו: "כל העושה מלאכה ומלאכתו מתקיימת בשבת – חייב". **רש"י** (שם ד"ה "בשבת") פירש שהמילה "בשבת" מתייחסת לעשיית המלאכה בשבת, אך אין די בקיום המלאכה למשך השבת כדי להגדיר אותה כמלאכה המתקיימת. אך הרמב"ם כתב (שבת, ט ג) ש"צבע שאינו

מתקיים כלל... פטור, שהרי אתה מעבירו לשעתו ואינו צובע כלום", ומכאן למד בשער הציון (שג ס"ק סח) שהרמב"ם פירש את המשנה כפשוטה שדי בכך שהכתב מתקיים כל השבת כדי לאסור את הכתיבה מהתורה. למעשה **בביאור הלכה** (שמ, ד ד"ה במשקין) הכריע כדברי **הרשב"א** (קטו, ב ד"ה "הא") שאף שגם כתב שלא עומד לעולם אסור מהתורה, בכל זאת נצרך כתב שמחזיק קצת עד ש"דרכן של בני אדם לכתוב בהן דברים שאינם עשויין לקיימן לעולם אלא זמן אחד כספרי הזכרונות" ומשמע שכתביה ב"עט שבת" הנמחקת אחרי כמה ימים איננה בכלל זה (וכן הבין בשו"ת מנחת שלמה צא, א). ואמנם בשו"ת מנחת יצחק (ו, יג) כן החמיר כדעת הרמב"ם, אך גם כאן נראה לסמוך על שיטת המקילים בעניין עט שבת לעניין הוראה למהדרים שאינם רוצים להסתמך על חוסר המשמעות שבשרבוט.

ה. על ידי מי תתבצע הכתיבה?

אחרי שהתבאר שיש להתיר את הכתיבה בתרי דרבנן משום חשש הפסד של הרופא, כל שנותר לדון הוא על ידי מי עדיף שתתבצע הכתיבה בדרך זו, על ידי החולה שיסכים בכתב, או על ידי הרופא שיתעד את הסכמת החולה שניתנה בעל פה.

מצד אחד נראה שישנה עדיפות שדווקא החולה יסכים בכתב באופן של תרי דרבנן, ולא שהצוות הרפואי יתעד בכתב את הסכמתו בעל פה.⁶ משום **שבשו"ת באר יצחק** (אורח חיים יד, ענף ג) הוכיח מכך שלא הצריכו לשחוט קרבנות ציבור בשבת על ידי שניים, שבמקום שיש צורך לעשות איסור תורה אין להורות לשניים לעשות את האיסור באופן של שניים שעשאוהו כיוון ש"עדיף שיעבור אחד על איסור תורה כדי שלא יצטרכו שנים לעבור על איסור דרבנן", ואם כן כל שכן שעדיף שהחולה האחד יעבור על איסור בתרי דרבנן ויסכים בכתב, ולא ששני אנשי הצוות יעברו על איסור זהה בתעדם את הסכמת החולה שנתנה בעל פה (וק"ו כאשר החולה נוכח לראות שאנשי הצוות שאינם שומרי תורה ומצוות עומדים לבצע את הכתיבה שלא באופן שהותר להם).

תגרום לה לקריסה, ובכלל זאת החובה עליו לתעד את הסכמתו לטיפול גם בשבת. אלא שלמעשה נראה לדחות טענה זו משתי סיבות: א. ברגע הנתון קצת בו נשאלת השאלה, מימוש החוק לתעד את ההסכמה שכבר נתנה הינו אינטרס ישיר של הרופא בלבד, והצורך עבור קיום מערכת הרפואה (המוטל, כאמור, גם על החולה המבקש את שירותיה) הוא רק נגזרת משתלשלת מהצורך הישיר של הרופא. משום כך יש להתייחס לחתימה הזו בראש ובראשונה כצורך הרופא שעליו למצוא לו פיתרון, ואל לו לרופא לראות בכך צורך של החולה עבור רפואתו.

מאידך ההיתר לעשות כך בשבת הוא מחשש להפסד, וכל חולה המסכים לטיפול הרי מבחינתו אין כאן שום חשש הפסד לרופא, כיוון שהחולה עצמו יודע את יושרו ואת אי-כוונתו לתבוע את הרופא תביעה שקרית על ביצוע טיפול ללא הסכמה, ואם כן כיצד יסמוך החולה על היתר של תרי דרבנן כשיודע שלמעשה אין כאן מקום הפסד?

על כן נראה, **שככלל לא רק שלרופא אין היתר לדרוש מהחולה לכתוב** (כפי שכאמור מורה החוק), **אלא אף אין לו לבקש זאת ממנו משום שעבור החולה זוהי כתיבה שלא לצורך**. מצד שני, אם החולה מבקש להתנדב ולכתוב באופן של תרי דרבנן, כדי להציל את הצוות הרפואי מכתביה על ידי שניים שלפי ידיעתו של החולה איננה נצרכת כלל וכלל, **יש להתיר לו זאת** ולא לתמוה עליו "וכי אומרים לו לאדם חטא כדי שיזכה חברך?" (שבת ד, א), וזאת בהתאם לשיטות הראשונים השונות בסוגיא שם:

1. כאן מעשה האיסור של החבר עוד לא נעשה (ריב"א בתוס' שם ד"ה "וכי", וכך גם הבין בשבט הלוי ד יז את דברי הריטב"א בעירובין לב, ב ד"ה "ומיהו" וצידד להקל כמותו).
2. משום שהאיסור החמור שהחבר עלול לעשות הוא בא בגרמתו של האדם המבקש להצילו (תוס' עירובין לב, ב ד"ה "ולא")⁸
3. אף שיהודי שאינו שומר תורה ומצוות בימינו מוגדר כשוגג ולא כאנוס (שו"ת אגרות משה אבן העזר א פב, ענף יא), יוצא מן הכלל הוא הרופא המתעד את ההסכמה מחמת בהילות על ממונו הבאה תוך כדי בהילות לבצע את הטיפול הרפואי, שהוא מוגדר כאנוס ולא רק כשוגג, ואז יהיה מותר לחולה לחטוא בחטא קל כדי להצילו מאיסור חמור (תוס' שם).

סיכום

1. יש להתיר כתיבה של הסכמת החולה לטיפול בשבת, מחשש להפסד הרופא, אם תתבצע באופן של תרי דרבנן: דרבנן ראשון - על ידי חתימה בשינוי, דרבנן שני - על ידי שרבוט חסר משמעות, תוך השתדלות שהכתיבה תיעשה על ידי עט שבת, או בחתימה במכשיר חשמלי.

ב. כאמור כאשר החולה מסכים לטיפול, הרי הוא למעשה מצהיר שהוא לא יתבע את הרופא על ביצוע טיפול ללא הסכמה, וממילא טוען שבמקרה הנתון לפנינו אין שום חשש לפגיעה במערכת הרפואה. אמנם לגיטימי מאוד שהרופא לא יאמין לכל חולה בהצהרתו זו, ולכן מותר לרופא לחתום בתרי דרבנן, אך כיוון שהחולה טוען שברי לו שאין במקרה הזה מקום צורך והפסד לרופא, ולרופא החושש ישנה דרך לתעד את ההסכמה בעל פה באופן של תרי דרבנן – קשה לטעון כנגד החולה ש"בסירובו להסכים בכתב יש משום התנהלות שתביא את מערכת הרפואה לקריסה". יחד עם זאת, העובדה שהחולה הוא זה שגורם לרופא

המ"ב בסימן רסו, ב מביא את דברי הב"ח שמיקל בזה, והוא הדין כאן כי כאמור שרבוט חתימה חסר משמעות אסור רק מדרבנן. 7 כנגד טענה זו היה ניתן לטעון שאכן הצד להתיר לחולה לכתוב אינו רק משום הצלת הרופא מהפסד, אלא זהו חלק מדרכי הצלתו של החולה את עצמו, משום שהחובה להציל את הנפש היא מוטלת קודם כל על האדם המסוכן עצמו (ככל שהדבר מתאפשר בידו) וכמשל שמביאה הגמרא "סברא הוא, דכאיב ליה כאיבא אויל לבי אסיא" (בבא קמא מו, ב). וגם ביום השבת ישנה החובה על המציל את עצמו לבחור בדרך הצלה שמאפשרת התנהלות יעילה של מערכת הבריאות הציבורית ולא

2. כיוון שמנקודת מבטו של החולה אין כאן חשש להפסד, אין לרופא לדרוש ממנו להסכים בכתב אף לא באופן של תרי דרבנן (וכפי שמורה החוק), ואף לא לבקש זאת ממנו.

3. החולה רשאי להתנדב לכתוב בעצמו באופן של תרי דרבנן, כדי להציל את הצוות הרפואי מכתובה כזו על ידי שניים, וק"ו כדי להצילם מביצוע הכתיבה באופן שלא הותר להם.

במקום השני: הרב צבי אליעזר וייסניגר

כיבוי דוד ששכחו לכבותו מערב שבת

משפחה שכחה לכבות את מתג דוד החשמל לפני שבת, ורוצים לכבות את המתג בשינוי או על ידי גוי או קטן, האם ניתן להתיר להם באחד מהאופנים הללו. שאלה זו נוגעת לסור גיית מלאכה שאינה צריכה לגופה, שהרי אדם שלא כיבה את הדוד חשמל (או גילה בשבת שלמיחם השבת נגמרו המים), אם יכבה אותו נמצא עובר על איסור מכבה של גוף החימום בשבת, אלא שאינו נצרך לכיבוי זה מצד עצמו, אלא רוצה לכבות כיוון שחושש מנזק או סכנה. ונפרט את הסוגיות לפי סדר זה.

צורך המלאכה או כמלאכת המשכן

המשנה בשבת (צג:) מביאה מחלוקת ת"ק ורבי שמעון על המוציא את המת לקוברו: ת"ק מחייב ור"ש פוטר. **רש"י** מסביר שסיבת ההיתר היא משום ש"וכל מלאכה שאינה צריכה אלא לסלקה מעליו הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה, דברצונו לא באה לו ולא היה צריך לה".¹

תוס' (צד. ד"ה את) מקשה על שיטת רש"י, שהרי: א. סותר בניין על מנת לבנות כמו בתחילה. ב. קורע בחמתו, שוודאי נוח לו במלאכה, ואעפ"כ פטור לדעת רבי שמעון.

הרשב"א (שבת צד:) מסביר שלרש"י שמלאכה שא"צ לגופה פירושה שהמלאכה אינה פועלת תיקון מצד עצמה אלא משמשת מטרה אחרת, כמו הברחת נחש, או אפילו תפירת יריעה שנפל בה חור. אומנם אומר הרשב"א כיוון שתפירת היריעה רצויה היא אף עתה, נחשב

הדבר צריכה לגופה, בשונה מהברחת נחש. **הכפת תמרים** בסוכה לג מסביר סברא אחרת בדעת רש"י לפטור של קורע בחמתו "משום למירמא אימתא אינו מוכרח לקרוע דהרי יכול למירמא אימתא ע"י שיכעוס על אנשי ביתו לחרפם ולקללם, ומה שקרע בחמתו לא היה ברצונו, דמתוך הכעס אינו שליט ברוחו וקורע בגדיו בחמתו, וזה הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה".

ר"י בתוס' חולק על רש"י וסובר ש'צריכה לגופה' הכוונה צורך כמו שהיה הצורך במשכן.³ ולמד כן כנראה ממה שפטר ר"ש מוציא את המת לקוברו. וראה בהערה.⁴ הכפות תמרים מקשה על ר"י הרי פוסק ראשו של תרנגול אינו הצורך שהיה במשכן. ומיישב שהכוונה שהדבר נעשה בהכרח וניחא ליה יהיה חייב לתוס', וראה עוד לקמן.

לפי מה שלמדנו נדון ביחס לכיבוי דוד, האם ייחשב כמלאכה הצריכה לגופה:

לרש"י, אליבא דהרשב"א, וודאי לא ברצונו באה לו המלאכה, אך כיוון שהיא פועלת תיקון מצד עצמה, תחשב צריכה לגופה, ואליבא דהכפת תמרים כיוון שבהכרח היה צריך לכבות הדוד לכן נחשבת צריכה לגופה (אלא"כ נאמר שאינו חייב לכבות, אלא יכול לפתוח את ברז המים וכדלקמיה).

לתוס' יש לדון האם נחשב כצורך גופו, שהרי אין לו תועלת בעצם מה שגוף החימום כבוי, אלא מצד שיהיה ראוי לשימוש עתידי, ולא יתבלה או ישרף אך הוא אינו מייצר פה גחלים חדשות, אלא רק משמר אפשרות עתידית להשתמש במכשיר, האם גם זה נחשב צריכה לגופה.⁵

טלית שאחזו בה האור

תשובה לדבר נמצא בסוגייה בשבת (קכ.): אמר רב יהודה אמר רב: טלית שאחזו בה האור מצד אחד נותנין עליה מים מצד אחר ואם כבתה כבתה. ושם בברייתא בגמ' אופן נוסף להתיר ע"י שפושט את הטלית ומתכסה בה ואם כבתה כבתה.⁶

הר"ן (בחיידושים המיוחס לו) למד ממה שהתירו לטלטל את הטלית שהלכה כר' שמעון במלאכה שאינה צריכה לגופה שאחרת

1. גם ביחס לכיבוי פתילה שפטור משום מלאכה שאינה צריכה לגופה, מסביר רש"י: "משום דאינו צריך לכיבוי זה, ואם לא הובערה מעולם הוה ניחא ליה, דהואיל וחס עליה כי אית בית טפי, ניחא ליה ביה". ראה גם ברש"י (לא:): שכתב בדעת רבי יהודה המחייב במלאכה הצריכה לגופה: "דהואיל וצריכה לדבר אחר מלאכת מחשבת היא", ונמצא שר"ש שפוטרי אע"פ שמרויח משהו כתוצאה מהמלאכה, בכל זאת נחשב כאינה צריכה לגופה.

2. ואם תטען שמה שטעס נחשב לא ניחא ליה, אז גם מפסי מורסא ייחשב לא ניחא ליה. ואיננו אומרים כך.

היה אסור לטלטל. **ר' פרחיה** (בשיטת הקדמונים) שם חולק וסובר שמדובר במלאכה הצריכה לגופה, שהרי רוצה להציל את הטלית שלא תישרף, ודומה ל"חס על הנר שחייב". ואף אם תאמר שמדובר בגרמא, הרי מודה רבי שמעון בפסיק רישיה וחייב מהתורה.

נמצא שלפי הר"ן כיבוי הדוד יחשב מלאכה שאינה צריכה לגופה, שהרי אינו מייטיב את המיחם או מייצר פחמים, בעוד שלר' פרחיה, צריכה לגופה, כמו ששימור הטלית נחשב צריכה לגופה. וברמ"א (שלד, כו) נקט כדברי הר"ן.

דברי הר"ן יאירו על פי דברי **מרכבת המשנה** (ריש הלכות שבת), שמייסד שמלאכת כיבוי מתייחדת משאר המלאכות כיוון שהכיבוי לא פועל בחפץ שכבר בער, אלא מונע ממנו להוסיף ולבעור, ולכן נחשב אינה צריכה לגופה, אלא"כ רוצה לעשות פחמים, ואז באמת הכיבוי מהווה פעולה בחפץ שבער.

גחלת של מתכת

הנחת היסוד היא שפוסקים כר"ש, אך אי"ז כ"כ פשוט וכפי שיתבאר. **הגמ' בשבת** (מב.) עוסקת בדעת שמואל האם סובר כרבי שמעון או כרבי יהודה במלאכה שאינה צריכה לגופה, ומוכיחה הגמ' מדברי שמואל שאומר שגחלת של מתכת מותר לכבות משום נזק הרבים, אך גחלת של עץ אסור לכבות, שסובר כדעת רבי יהודה. ולכן רק באיסור דרבנן, כלומר כיבוי גחלת מתכת, התירו במקום נזק רבים לכבות אך באיסור דאורייתא אסור לכבות. רבינא שם מסיק שלפי זה קוץ ברשות הרבים מותר להוליך פחות פחות מד' אמות.

רש"י מסביר שבניגוד לגחלת של עץ ששייך כיבוי בגחלת של מתכת לא שייך. **בה"ג'** חולק ומבאר ששייך כיבוי בגחלת מתכת אלא שגחלת עץ ניכרת באדמימותה, וע"כ אסרו לכבותה, שהרי אין חשש לנזק רבים, אבל גחלת מתכת, אע"פ שאינה אדומה, עדיין רותחת היא ולכן התירו להזיז אותה משום נזק הרבים. **הר"ן** מסביר שהאיסור בכיבוי גחלת מתכת לדבריו הוא מצרף.⁸ הפלא בדבריו הוא, שמתיר איסור דאורייתא משום חשש נזק,

3. אומנם בתוס' בחגיגה משמע שהצורך שהיה במשכן רק מלמד על מהות המלאכה ולא שמהות המלאכה נגזרת ממה שהיו עושים במשכן, וצע"ע.

4. בתוס' בשבת קו. נראה שלמדו דין זה ממה שהתירה ברית מילה בשבת, ואסרה שריפת בת כהן, שאף צורך מצווה נחשב צריכה לגופה לר"ש ורבי יהודה סובר שא"ז צורך מספיק לחייב עליו ולכן פוטר מדין מקלקל (ותלוי שם במח' ר' אבהו ור' יוחנן) ור"ת שם ביאר אחרת ואמר שלר' יהודה כיוון שפועל תיקון במעשיו אף שא"צ לתכלית הדבה, ועדיף היה שלא היה נזקק לעשות זאת כגון להטיל אימה על אנשי ביתו, מ"מ

ומסביר הר"ן שכיוון שמדובר על נזק רבים, מחשיב זאת בעל ההלכות לפיקוח נפש. דעה שלישית היא של **רב האי גאון** (והרשב"א כתב שכ"כ בה"ג ור"ח) מסביר ששמואל סובר כדעת ר' יהודה, אך במקום נזק פוסק להקל כר"ש, [ולפ"ז יוצא שר' יהודה אוסר אפי' במקום מלאכה שאינה צריכה לגופה. ואפי' בהזיקא דרבים. וסברת ר"ש להקל במקום שקשה לרבים להיזהר ממנו]. **הריטב"א** למד שרבינא אומנם סובר כר' יהודה אך לדידן קיי"ל כר"ש.⁹

הרי"ף הביא דברי שמואל ורבינא להלכה, ולמד מכאן בעל המאור שפוסק כדעת רבי יהודה¹⁰.¹¹ אומנם בהמשך המסכת (פרק כתבי הקודש) כותב **בעל המאור** (יג. מדפי הרי"ף) שלא ברורה הפסיקה כר"ש, וראה כאן בהערה, ועל כן אין לסמוך עליו להקל.

הרמב"ן בפרק כתבי הקודש ו**הראב"ד** פוסקים כר"ש, ומשום שהגמ' בשבת קנו. פוסקת בכולי שבת כר"ש. הרא"ש גם הוא פוסק הלכה כר"ש (ק"נ פ"ג סי' יד בשם הר"ן והרמב"ן).

דעת **הרמב"ם** (שבת א, ז) לעומתם היא לפסוק הלכה כרבי יהודה, ונראה שלכן במספר מקומות מזכירו השו"ע כדי לחוש לדבריו, וכדלקמן.

כתב הב"י בס' רעח שהטור פסק כר"ש. אומנם **בטל אורות** (הובא במג"א) מסביר שהטור כתב כן מספק. **הפרמ"ג** שם הקשה עליו שא"כ איך הטור התיר לכבות גחלת של עץ במקום היוק רבים? הרי זה איסור דאורייתא, אלא וודאי שסובר שהלכה כר"ש מוודאי.

בשו"ע (שלד, כז) הביא בסתם שמותר לכבות אף גחלת של עץ, וכדעת ר"ש. והביא אח"כ דעת הרמב"ם לאסור כיוון שסובר שמלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה. במשנ"ב שם הביא דעת האליה רבה לפסוק כדעה ראשונה להתיר.

אומנם **הפרמ"ג** (שלז, כא) סובר שמרן לא הכריע בשאלה זו, כיוון שהביא את שתי הדעות. וכן לכאורה סוברים המג"א והמשנ"ב בעקבותיו שבמספר מקומות¹² ביארו דברי השו"ע אף לדעת הרמב"ם, משמע שהבינו שהשו"ע לא הכריע בזה.

מלאכת גוזז בשיעור

חייב וע"ז ר"ש חולק ופוסק.¹³
5. וראה עוד בכפות תמרים שם שאומר (שם) שנפקא מינא בין רש"י לתוס' הוא באדם שצד נחש על מנת לשחוק בו, לרש"י חייב שהרי צד לצורך, אך לתוס' פטור כיוון שאינו דומה למלאכת המשכן שצדו את החלזון על מנת לצבוע בדמו, ואילו כאן אינו עושה שימוש בגוף הנחש.
6. הרמב"ן שם שואל מדוע הרי"ף לא הביא דברי רב יהודה בשם רב להלכה, הרי וודאי שהם להלכה, שהם כדעת תנא קמא שמתיר גרם כיבוי. ואומר הר"ן בחידושים שיתכן שסובר הרי"ף שיש לחלק בין קירוב כיבוי שאסור לגרם כיבוי שמותר, אך מ"מ נזק הוא וכן דעת הרמב"ן

אומנם יש מקור נוסף ששופך אור על דעת השו"ע, וכדלקמיה.

במשנה בשבת (צד:) הובאה מחלוקת: משנה הנוטל ... שער... רבי אליעזר מחייב וחכמים אוסרין משום שבות. ובגמ' שם אמר רבי אלעזר מחלוקת ביד אבל בכלי חייב. ומסביר התוס' שסובר רבי אלעזר כדעת רבי יהודה, שאם רבנן היו סוברים כר"ש היה צריך להשמיע את המח' בכלי להודיע כח היתרם של חכמים.

תמה **הביאור הלכה** מדוע הרא"ש והטור והשו"ע העתיקו דין זה, הרי סוברים שהלכה כדעת רבי שמעון, ולשיטתו כיוון שאין צורך בנגזז אין על זה חיוב תורה? **המג"א** יישב שאלה זו ואמר שמדובר בצריך לשערן, אלא שמקשה על זה מדין שנוטל שיערה אחת לבנה מתחייב, ומדוע שיתחייב על פחות משיעור שתי שערות שהוא שיעור המחייב. **הגר"א** מעמיד באמת שהשו"ע פה נקט כדעת רבי יהודה. ולדעת **הביאור הלכה** וכ"כ בספר **חכם צבי** באמת השו"ע סובר כדעת רבי שמעון¹³, אלא שסובר כשיטת הריב"ש ורבו הר"ן שבמלאכת גוזז, כל הגוזז לצורך גופו של העור נחשב מלאכה הצריכה לגופה כיוון שאף במלאכת המשכן גוזז לשם ייפוי העור, ולא הוצרכו לשיעור.¹⁴

עולה מהדברים שרוב הראשונים ודעת טור והשו"ע (למשנ"ב) להכריע כרבי שמעון, ואעפ"כ דעת רבי יהודה לא נדחתה לגמרי מההלכה, שהרי השו"ע הביא דעת הרמב"ם. השאלה האם ניתן להחשיב זאת כסמך להקל. **הפרי מגדים** (משבצות זהב רעח) מצדד שלא, ויש להחמיר, שאף שמלאכה שאינה צריכה לגופה היא דרבנן, מ"מ קרוב הדבר לאיסור תורה, ולכן פוסק שאין לכבות לכתחילה לחולה שאין בו סכנה, יע"ש. והביאו **הביאור הלכה** שם¹⁵,¹⁶

אומנם יש צדדים להקל כאן, ראשית מדובר באיסור דרבנן של כיבוי שהרי גוף החימום הוא גחלת מתכת, שלרוב השיטות (מלבד בה"ג המובא בר"ן) דרבנן. ואע"פ שבכיבוי שהוא מלאכה שאינה צריכה לגופה החמירו, מ"מ יתכן שכל זה בשבות באיסור תורה, אך באיסור דרבנן של כיבוי, שאין חשש שיבוא לאיסור תורה יודו כולם שיש מקום להקל בזה.

והרמב"ם להתייר
7. מובא בר"ן יט: מדפי הרי"ף
8. ומהלך הסוגיא לפי זה שהגמ' למדה ששמואל אינו סובר כרבי שמעון, שא"כ היה מותר לכבות גם גחלת עץ, שהרי לשיטתו הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה.
9. ומביא נפק"מ שיהיה מותר לטלטל ד' אמות להדיא שמשום נזק רבים התיירו איסור דרבנן, ומביא שם שאע"פ שמותר כדאי למעט באיסורים, ובכך מיושב גם הטור שו"ע שהביאו דברי רבינא אע"פ שפוסקים כר"ש. ובפרמ"ג (שח, יח) ביחס לדיני קוץ ברה"ר כתב לחלק שמא דווקא

עוד צד להקל הוא מה שכתב **בשו"ת לבושי מרדכי** (תליתאי סי' כה) שכיבוי של מתג חשמלי אין בו אפילו גרם כיבוי "דהוי כמו שהסיר בגד וכיו"ב שסמוך לתנור שלא יאחו בו האור", ולפי דבריו, יצא שאין פה מכבה כלל, כיוון שסובר שאין לראות את החשמל הזורם בחוטים, כיחידה אחת, וכ'שמן של נר' שבכיבוי המתג מנתקו.

אמירה לגוי או גרמא

השבט הלוי (ה, מט) נשאל שאלה זו ביחס לדוד, ודעתו שאין להתיר לכבות בשינוי ע"י ישראל, כיוון שמדובר במלאכה שאינה צריכה לגופה והיא שבות חמורה. אומנם בסוף התשובה מצדד להקל לקרוא לגוי, כיוון שמדובר על אמירה לגוי במקום צורך גדול (שו"ע שז, ה) והפסד, אך לא להגיד לו אפילו לא ברמז, אלא שיבין מעצמו.

אומנם לכא' דברי שבט הלוי קשים, שהרי לא מדובר במלאכה שאינה צריכה לגופה באיסור תורה שהרי מדובר בגחלת מתכת וזהו איסור דרבנן, וכדלעיל.

החוות בנימין (סי' כז) חולק וסובר שצורך הפסד לא מתיר אמירה לגוי, אלא רק במקום שיש שיעבור על איסור חמור יותר.¹⁷ והוא מייסד עפ"י דברי הראשונים בסוגיית כיבוי, שנקטו שגרם כיבוי מותר אף שלא במקום הפסד, נמצא שהם סוברים שגרם אינו מלאכה כלל, ואף רבינו יואל שהתיר רק במקום הפסד שכמותו נקט **הרמ"א** (שלד, כב) יש לומר שיקל בזה כיוון שיש פה הפסד.¹⁸

בילקוט יוסף (שבת כרך ב עמ' רסד) צירף את הדברים ואמר שיאמרו לגוי שיפתח זרם המים החמים בקילוח דק (ונמצא שמתיר על ידי אמירה לגוי שיעשה גרמא)¹⁹ או אפי' לומר לו לכבות את הבוילר. ואם אין גוי יכול לומר לקטן²⁰ שיפתח את הברז בקילוח דק.²¹

חשש סכנה

ביחס לסכנת פיקוח נפש באם הדוד יתפוצץ. הציץ אליעזר²² דן בגדרי אין הולכים בפיקוח נפש אחר הרוב, ומייסד עפ"י דברי רבינו הישועות יעקב ורבינו בעל יד המלך שכלל זה הוא דווקא כאשר הסכנה לפנינו, או האיש

טלטול מוקצה הותר אף משום סכנת יחיד, אך בטלטול ד' אמות ברה"ר לא הקלו.

10. הרי"ף (יג. מדפיו) הביא את דברי ר' יוחנן שסובר כר"ש. ורצה להסיק מזה בעל המאור שם שכן נזקט להלכה, ועוד ממה שרבה בקמא: סובר כר"ש. אומנם בדבריו בשבת מב. נראה שסובר כר"ש וכך נקט בדעתו בעל המאור.

11. אומנם לא כ"כ ברור מדוע רבינא מסיק זאת דווקא מדברי שמואל שסובר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה, ולכא' גם ר"ש יודה, שעדיף למעט באיסורים במקום שאפשר? אלא כנראה כוונת רבינא

המסתכן לפנינו, אך כשמדובר בחשש בדבר שאינו לפנינו, וכמו החשש שהדוד יתפוצץ, נחשב כסכנה שאינה לפנינו, ולכן אין פה אפי' ספק פיקוח נפש שנאמר בו שאיננו הולכים בו עפ"י הרוב.

במקום השלישי: הרב אליהו ואזנא

האם יש אפשרות לחמם דברים לחים על פלטה בשבת?

נשאלתי מאת יזם עסקים, הרוצה לייצר פלטה של שבת שיהא מותר לחמם עליה דברים לחים בשבת, והיינו באופן שאינה מגיעה לחום שהיד סולדת. ושאלתו בפיו האם יש היתר לזה? והאם לפי פסק הרמ"א (סי' שיח סעי' ט"ו) שכל שלא נצטנן לגמרי מותר לחממו אפילו שהוא דבר לח, יהא מותר לאחר שנתחמם התבשיל על פלטה זו, להעבירו לפלטה רגילה שבה יוכל להיות חם כשיעור יד סולדת?

כל שאין היד סולדת בו אין בו משום בישול

א) הנה בגמ' בשבת (מ:) איתא: "אמר רב יהודה אמר שמואל: אחד שמן ואחד מים, יד סולדת בו - אסור, אין יד סולדת בו - מותר". ולכא' לפי זה כל שאין המים חמים בשיעור יד סולדת מותר לחממם בשבת כנגד המדורה. וכן מתבאר מלשון הגמ' (שבת מ:) "תנו רבנן: מביא אדם קיתון מים ומניחו כנגד המדורה, לא בשביל שיחמו, אלא בשביל שתפיג צינתו". וכתבו התוס' (שבת מח. ד"ה מאי שנא), דלהפיג צינתו היינו הפשר. ונמצא שמותר להפשיר מים בשבת כנגד האש, כל עוד שאינו מרתיחם לשיעור יד סולדת. וכן כתב האור זרוע (הל' שבת סי' סב) שמיכן משמע שמותר לתת פך עם המים ועם השמן ועם היין אצל האש בשבת כדי להפיג צינתו "ובלבד שיזהר שלא יתחמם כדי שתהא היד סולדת בהם" וכן ראיתי אני המחבר בבית מורי ר' יהודה בר' יצחק בפריש. וכ"כ הר"מ מיימון וכו'. עכ"ל. (אולם ע"ש בהמשך דבריו מה שהקשה

ע"ז ע"פ פירוש רש"י. ומיושב ע"פ דברי בעל התרומה שהובאו שם לאחר מכן. וגם באבן האזל (פכ"ב מהל' שבת) העלה סברא בדעת הרמב"ם שיש איסור לחמם אפי' אם אינו כשיעור יד סולדת. ואכמ"ל).

אלא שנחלקו הראשונים האם מותר להפשיר כנגד המדורה במקום שיכול לבוא לכדי יד סולדת, רק שהמניח נוטל המים קודם לכדי שיגיעו לשיעור זה. והתוס' (שבת מח.) הוכיחו ממעשה דרבה שגער באותו עבד שהניח כוון דמיא על גבי הקומקום, משום דאולדי קמוליד, שכל מה שהתירו להניח קיתון של מים כנגד המדורה זהו במקום שלעולם לא יוכל לבוא לכדי יד סולדת, אבל אם הוא קרוב למדורה אסור אפילו להפשיר כנגדה, כיון שיש לחוש שישכח ויבא להניח עד לכדי בישול. ואולם הרמב"ם (פכ"ב מהל' שבת ה"ד) כתב בפשיטות: "מביא אדם קיתון של מים ומניחו כנגד המדורה לא בשביל שיחמו אלא כדי שתפוג צינתו", ולא חילק בזה שצריך להיות במקום שאינו יכול לבא לכדי יד סולדת, ולכן הסיקו האחרונים מדבריו, דס"ל שאפילו אם יכול להגיע לכדי יד סולדת, מותר, כיון שאינו מניחו אלא להפשיר, ולא חיישנן שמא ישכח ויגיע לכדי יד סולדת. ובשלחן ערוך (סי' שיח ס"ד) פסק כדברי התוספות, שמותר ליתן קיתון של מים כנגד המדורה, ובלבד שיתנם רחוק מהאש בענין שאינו יכול להתחמם באותו מקום עד שתהא היד סולדת.

ולפי זה בנידון דידן, אם ייצור הפלטה הוא באופן כזה שיש מנגנון שאין החום של הפלטה עולה על שיעור יד סולדת, נראה שיש להתיר בשופי לחמם עליה תבשילים שיש בהם רוטב בשבת. ואפילו דבר שאינו מבושל מותר להניח על פלטה זו, כיון שאין כאן חשש בישול. ומצד דין מיחזי כמבשל כבר האריכו האחרונים לבאר שאין בפלטה חשש זה, כי אין דרך העולם לבשל עליה, ושמה מוכיח עליה שהיא פלטה של שבת, ואין חשש שיבואו ע"י כן לבשל בשבת.

שבנידון דידן גם היראים יודה להקל

(רסד, ג): אין מדליקין נר לשבת אלא משמן הנמשך אחר הפתילה, ולפיכך אין מדליקין בזפת ולא בשעווה ולא בשמן העשוי מצמר גפן ולא באליה ולא בחלב; וכן אין מדליקין בעטרן מפני שריחו רע ויניחנו ויצא; ולא בצרי מפני שריחו נודף שמא יסתפק ממנו ונמצא מתחייב משום מכבה, ע"כ. משמע מלשון מרן שאם יכבה יתחייב, והרי זה כדעת רבי יהודה, ומביא שם לדחות, שלא דווקא. 14. ויתכן שהמח' בדעת השו"ע היאך היתה המלאכה במשכן וצ"ע. 15. נעיר שלדעת החזו"א (אור"ח נ, ט) כיבוי חשמל נחשב סותר מהתורה, ולכן הנידון דידן לשיטתו חמור יותר אך חשמל דאורייתא או

ב) אולם לכא' יש להעיר ממה שמצינו לרבנו פרץ בהגהת הסמ"ק (סי' רפב אות יג) שכתב בשם היראים "שאסור לתת הצלי או הפשטיא"ה נגד האש בשבת "אפילו אין היד סולדת בו" כי אין אנו בקיאים בשיעור סילוד יד מתי הוא ופי' בלשונו כי חושש אני בדבר לבא לידי חיוב חטאת". ע"כ. (ומצינו נוסחאות אחרות בדבריו. ואכמ"ל). והיינו ע"פ שיטתו דס"ל שיש בישול אחר אפיה וצליה. ומבואר יוצא שלפי דעת היראים אין לשים דבר כנגד האש לחממו, אפילו אין כאן חשש בישול, מפני שאין אנו בקיאים בשיעור יד סולדת מתי הוא, ויש לחוש שיבוא לידי חיוב חטאת. אולם מלבד שמצינו לכמה מן הראשונים שחלקו על דבריו והתירו להניח כנגד האש במקום שאין היד סולדת ולא חששו מצד שאין אנו יודעים את שיעור יד סולדת, וכמו שכתב בספר תשב"ץ קטן (סימן כז) בשם מהר"ם מרוטנבורג וז"ל: ואומר מהר"ם ז"ל שמותר להחם פשטיד"א בשבת אצל האש מרחוק במקום שאין היד סולדת בו. "ואינו חושש שמא יקריב ממש אצל האש". ע"כ. וכן מתבאר מלשון הר"י מקינון שהביא רבנו פרץ בדבריו. ע"ש. וכן משמע מלשון המרדכי (סי' של). ועוד. וכן מתבאר מלשון השלחן ערוך (סי' שיח ס"ד). נראה שבנידון דידן אף בעל היראים יודה להתיר, כי אם תיעשה פלטה זו באופן שאין לה כל אפשרות להגיע לכדי יד סולדת, ותוכל להגיע לשיעור חום שבו לכולי עלמא אין חשש יד סולדת, נמצא שאין כאן חשש איסור כלל, וזה עדיף מלהניח כנגד המדורה שיש חשש שלא יוכל לשער מידת החום כדי שלא יגיע לידי בישול. ובאופן כזה שאין חשש בישול כלל, גם היראים יודה להתיר לחמם מאכלים על פלטה זו.

היתר חימום לכדי היד סולדת ע"פ החזון איש

ג) ומעתה יש לדון לפי פסקו של הרמ"א (סי' שיח סעי' ט"ו) להתיר החימום כנגד האש כל שלא נצטנן לגמרי, וכמו שכתב: "ונהגו להקל בזה אם לא נצטנן לגמרי". האם יהא מותר להעביר המאכלים אחר שנתחממו מפלטה זו לפלטה רגילה שיש בה שיעור חום שהיד

דרבנן שני במחלוקת הפוסקים. (שו"ת יביע אומר ח"ז ל, ג) 16. ובשו"ע הרב (שלה, כט) כתב שעיקר הדין שמלאכה שאינה צריכה לגופה דרבנן, ואעפ"כ כתב שבעל נפש יחמיר על עצמו. 17. וכמש"כ הר"ן בריש פרק מי שהחשיך. "קים להו לרבנן דאין אדם מעמיד עצמו על ממונו ואי לא שרית ליה אתי לאתויי ד' אמות ברה"ר". 18. שבת הלוי יסבור א"כ שמדובר בכעין מעשה ושע"כ יש להחמיה יעויין חת"ס ביצה כב. וצע"ע. ועוד יתכן שסובר שאין פה הפסד כ"כ. 19. ע"ע בשו"ת יביע אומר אור"ח ח"ד ס' לה. 20. וכ"כ בשו"ע הרב סימן שמג סעי' ו-ז, למ"ד. וראה מה שסייג בזה

סולדת. והנה האחרונים המה ראו כן תמהו, מהיכן הוציא הרמ"א דין זה, והלא מכיון שאין תבשילים אלו חמים כשיעור יד סולדת הרי הם כצוננים או פושרים, ולכן המחמם אותם הרי זה כמחמם קיתון של מים נגד המדורה כשיעור יד סולדת, והוא אסור כמבואר בגמ' בשבת (מ:). ולכן כתב החזון איש (סי' לז ס"ק יג) שאכן אין טעם ושורש לחילוק זה, ו"מעיקר הדין אין שום מקום לחלק בין נצטנן לגמרי ללא נצטנן לגמרי, שכל שאין היד סולדת בו חשיב מן הדין כצונן ועל כרחק שאנו תופשין לעיקר הדין כדעת הרמב"ם והרשב"א והר"ן שאין איסור לחמם את הצונן המבושל, אלא מפני שלא יבואו להקל בחיים לא נהגו להקל בצונן שאין חמימותו ניכרת. עכ"ל. נמצא אם כן שמעיקר הדין לפי שיטת הרמ"א אין בישול אחר בישול בדבר לח, ורק משום היכר נהגו להחמיר באופן שנצטנן לגמרי. ולפי זה לכאורה יש לומר שבנידון דידן אחר שמחמם לכדי שיעור פחות מיד סולדת, יהא מותר להעבירו לפלטה שיש בה חום כשיעור יד סולדת, שהרי התבשיל חם ויש בו היכר שלא יבואו להניח דבר שאינו מבושל על הפלטה. ולכן חזרנו לעיקר הדין לפי הרמ"א שאין בישול אחר בישול אפי' בדבר לח. ואע"פ שיש לומר דכיון שמתחילה שמניחו על הפלטה שאין בה חום כשיעור יד סולדת, הוא צונן גמור, וא"כ יש חשש שיבואו ליתן אף דבר שאינו מבושל על הפלטה, הנה באמת יש כאן היכר שהרי אינו מניחו אלא במקום שאינו יכול לבוא לכדי שיעור יד סולדת, ולכן אפי' יבוא להניח דבר שאינו מבושל על פלטה זו, הרי אין כאן איסור בישול. והגם שיש לדחות שיבואו להניח דבר שאינו מבושל על פלטה זו ואחר כך יבואו להעבירו לפלטה שיש בה חום כשיעור יד סולדת. מ"מ נראה שמכיון שיש שינוי בזה שאינו מניחו מתחילה במקום שהיד סולדת, יש היכר בדבר, ואין חשש שיבואו לטעות ע"י כך.

אכן עיקר דברי החזון איש צריכים ביאור, כי מהו היכר זה והיכן מצינו שחז"ל הצריכו היכר זה, ואדרבה הר"ן (יט. מדפי הרי"ף) ודעימיה הסוברים שאין בישול אחר בישול בדבר לח, היקלו אפילו באופן שהוא צונן גמור, וממה

שהתיר הרמ"א דוקא באופן שלא נצטנן לגמרי, משמע דס"ל שיש בישול אחר בישול בדבר לח, אלא שיש אופן היתר בזה אם לא נצטנן לגמרי. וכן משמע ממה שכתב בדרכי משה הארוך (סי' שיח) ש"דעת הסמ"ק והרא"ש ורבנו ירוחם בחלק ג' כדעת רבנו, דסבירא ליה דיש בישול בדבר שיש בו מרק ונצטנן ואסור, וכן כתב בית יוסף סוף סימן זה. ומשמע דהולך ומסכים בזה עם הבית יוסף שיש בישול אחר בישול בדבר לח. וגם בהגהותיו על הש"ע (סי' שיח ס"ד) לא העיר כלום ע"ד הש"ע שיש בישול במרק שנצטנן. ומשמע דמסכים עימו. ובאמת כשנעיין במקורות הרמ"א לפסקו זה, כמו שציין למה שכתב בס' רנג, ניווכח שהיתרו הוא על פי דברי האור זרוע, וכמו שהעתיק לשונו בדרכי משה הארוך (סי' רנג). וז"ל האור זרוע (הל' ערב שבת סוף סי' ח): "ראיתי בצרפת בית מורי ר' יהודא בר' יצחק שפעמים מקררים צלנ"ט שלהם דהיינו טמון ובשבת טרם עת האוכל מדליקין העבדים אש סמוך לקדרות כדי שיתחממו בטוב ויש שמסלקין אותם ונותנים אותם סמוך לאש ומפרשים להיתר מפני שאין לחוש לאוסרן "דמסתמא חמין הן קצת קרוב להיד סולדת" וכשמוסיפים להם חום מותר "שהרי גם בישול אין להם" ואפי' יתקררו הרבה אין לאוסרן שגם כונתן בעבורם הן ואפי' מתכוני' בעבור ישראל אין לחוש דמסתמא אין ישראל רוצה בכך שאילו ידעו שהקדירות נתקררו לגמרי לא היו מניחים לחמם אותם כלל וכשהעבדים עושים לאו כל כמינייהו לאסור לנו התבשילים בעל כרחנו ובחפופת רגילים לעשות כן עבדיהם ואין איש נמנע מלאוכלן וגם ר"ת זצ"ל ושאר גדולי הדור כולם מתירין. עכ"ל. ומבואר מדבריו שדן בזה מצד מלאכת הגוי ומצד דיני בישול, וכתב שכיון שהם חמין קצת קרוב להיד סולדת, מותר להוסיף בהם חום ואין בהם איסור בישול. ולפי זה ברור שאילו נתקררו לגמרי ס"ל שיש לאסור החימום מצד בישול אחר בישול, ורק משום שהם חמין קרוב להיד סולדת התיר החימום. ומפורש יוצא שאע"פ שסבר האור זרוע שיש בישול אחר בישול בדבר לח, ס"ל להתיר החימום אם עדין התבשיל חם קרוב להיד סולדת. ולפי"ז אין מקום ליישב דברי הרמ"א

ע"פ סברת מ"ד אין בישול אחר בישול בלח. וגם אין מקום להקל להעביר אחר כן הקדירה לפלטה שיש בה חום כשיעור יד סולדת.

איסור חימום לכדי היד סולדת ע"פ רעק"א והאג"ט

ד) וראיתי באגלי טל (מלאכת האופה אות ח ס"ק יד) שכתב לבאר דברי הרמ"א, שכל שהמאכל ראוי לאכול לקצת בני אדם מחמת חמימותו, כבר יצאנו מחשש איסור דאורייתא "דלא גרע מאם נתבשל כמאכל בן דרוסאי בדבר יבש אף שלא נתבשל כל צרכו", וכיון שאין כאן איסור תורה, בדרבנן סמכינן על הפוסקים שאינם מחלקים בין לח ויבש. ע"ש. אולם בהשמטות (השמטה ב) חזר והקשה על זה, שאם כן כל דבר לח יהא אסור לחממו אפילו במקום שאי אפשר שיתחמם כל כך עד שתהא יד סולדת בו, כיון שיחשב כמאכל בן דרוסאי שיש בו חיוב חטאת כמבואר לגמרי. ע"ש. ושוב חזר לבאר דברי הרמ"א באופן אחר, שכל עוד לא נצטנן לגמרי לא פקע שם בישול מיניה, ולכן אין בו משום בישול, והאריך להוכיח מכמה דינים שכל שראוי למאכל עכ"פ, לא פקע מיניה שם אוכל. אלא שהקשה דגם במאכל ד' שם בישול עליו, ואפילו הכי יש בו משום בישול עד שיתבשל כל צרכו. וכתב ליישב שגם במאכל ד' אין בו משום בישול אלא מדרבנן, וא"כ בדרבנן סמכינן על הפוסקים שאין בישול אחר בישול בלח. ע"ש. והנה בעיקר דבריו כבר קדמו הגאון רעק"א בחידושו על הש"ע (סי' רנג על המג"א ס"ק מא), שכל מה שאנו אומרים שכאשר לא נצטנן לגמרי אין בישול אחר בישול, זהו רק כשלא נצטנן לגמרי מבישולו שלא פקע שם בישול מיניה, אבל בנצטנן לגמרי שפקע שם הבישול ממנו, אם הורתחו לאחר מכן "הוי דבר חדש ואסור לגמור בישולם". וסיים: ועדיין צ"ע לדינא. ע"ש. ולפי זה גם בנידון דידן יש לאסור להעביר התבשיל מפלטה שאין בה שיעור יד סולדת לפלטה שיש בה שיעור חום זה, וכמ"ש רעק"א דהוי דבר חדש ואסור לגמור בישולם. אולם באמת לא זכיתי להבין דברי קודשם, דמה אכפת לן אי פקע שם בישול מיניה או שלא פקע, סוף סוף כעת מחמם הוא את המשקה

בפס"ת שמג אות ד'-ה'.

21. ודבריו ל'ל מיוסדים על כך שכיבוי גחלת מתכת לרוב השיטות דרבנן (תוס' ישנים יומא לו. וכן בשאר הראשונים בשבת מב. ודלא כבה"ג שנקט שדאורייתא וכפי שהובא לעיל), וכן מלאכה שאינה צריכה לגופה דרבנן. והשבת הלוי סבר שיש להחמיר בכיבוי שקרוב הוא לאיסור תורה, או משום הנורה שמצויה במתג של הדוד. ראה שו"ת יביע אומר ח"ג אור"ח יז. וע"ע ירחון יתד המאיר אות נז, ניסן תשס"ח במש"כ הרב עזריאל מאלעזר.

22. שו"ת ציץ אליעזר חלק ח סימן טו - קונ' משיבת נפש פרק ז

לכדי שיעור יד סולדת שהוא שיעור הבישול בו, ולכן אף אי לא פקע שם בישול מיניה היה לנו לאוסרו. ואף שנראה מדברי האגלי טל שחש בקושיה זו, ולכן הקשה שגם במאכב"ד שם בישולו עליו ועדיין יש בו משום בישול. מ"מ מה שתירץ שגם במאכב"ד אין בישול אלא מדרבנן, ובזה סמכין על האומרים שאין בישול בדבר לח שנצטנן, אינו מחוור לפענ"ד, דממה נפשך, אם סבירא ליה שאחר שנתבשל כמאכל בן דרוסאי, הוי כמבושל לגמרי, או שעכ"פ עיקר תכלית הבישול כבר נתקיימה במאכל זה, ולכן אין איסור תורה בהמשך בישולו, אם כן תשוב קושייתו הראשונה שגם בדבר משקה יש לחייב אף אם לא הגיע לכדי יד סולדת כיון שעכ"פ הוא כמאכל בן דרוסאי ואם חיוב המשך בישול כמאכל בן דרוסאי מן התורה הוא, ונמצא שגם על המשך תיקון המאכל יש איסור תורה, אזי גם לענין משקה נימא הכי שאע"פ שלא פקע שם בישול מיניה, כיון שעדיין אין בישולו גמור, יש לאסור המשך חימומו. ומה הועיל חילוק זה. וכיו"ב ראיתי שהקשה בשו"ת מנחת יצחק (ח"א סי' נה אות ג). ע"ש. ובעיקר דברי האגלי טל שכל האיסור במאכב"ד הוא מדרבנן, הארכתי בס"ד במקו"א להוכיח איסורו מן התורה. ולהחולקים אין בו איסור כלל אף לא מדרבנן. ואכמ"ל. ועכ"פ לדברי הגרעק"א והאגלי טל, אין להתיר בנ"ד להעביר התבשיל למקום שהיד סולדת בו.

ביאור שיטת הרמ"א והיתר החימום בנידון דידן

ה) ונראה בס"ד לבאר דברי הרמ"א באופן אחר. כי הנה מכיוון שגדר הבישול במשקין הוא החימום, גם פעולת הבישול שעליה מתחייבים בהם שונה היא משאר בישול דבר יבש. וחילוק זה מוכח מעצם הדינים, כי הנה בבישול דבר יבש מעת שהגיע לכדי מאכל בן דרוסאי חייב על בישולו כמבואר בגמ' במנחות (נז). שכדי להתחייב במלאכת שבת צריך לצלות הברש כמאכל בן דרוסאי משני צדדיו. ואם מבשל דבר שכבר נתבשל כמאכב"ד תלוי הדין במחלוקת הראשונים, שלהרמב"ם (פ"ט ה"ג מהל' שבת) יש בו איסור עד שיתבשל כל צרכו, ולהרשב"א (שבת לט.) כיון שהגיע למאכב"ד אין בו משום בישול. ואילו במשקין מצינו גדר אחר, שכל שאין היד סולדת בו אין משום בישול. וכל שהיד סולדת בו כבר הוא מבושל, וגם אם יוסיף לחממו אין בו משום בישול כמבואר בדברי התוס' (שבת מח.). וכן מפורש בדברי מרן הב"י (סי' רנח). ונראה שכאשר מים הוחמו לכדי שיעור הראוי

לשתיה או לרחיצה, כבר הושלם בשולם כל צרכו, כי אכן אין הדרך לשתות או להתרחץ במים שהיד סולדת בהם, כי לא ניתן להתרחץ במים רותחים כל כך, וגם כששותה מים רתוחים לגמרי הם צורבים בגרונו (אף שבשתיה פעמים שאפשר לשתות כן, עכ"פ הוא כבר ראוי לשתיה קודם לכן ואין צורך ברתיה כל כך). ולכן הגדר שניתן באופן שהיד סולדת הוא מפני שע"י כך מתקיימת מלאכת החימום, שאם אינו רותח, עד מהרה ישוב ויצטנן, מה שאין כן אילו הורתח כבר, שאע"פ שסוף כל סוף ישוב ויצטנן, מ"מ שומר הוא על חומו לאורך זמן וניתן להשתמש בו לשתיה או רחיצה. נמצא שהמחמם תבשיל הראוי לאכילה בחום בינוני, אין הוא מועיל מצד הבישול שבו, שלענין זה הוא רק כמצטמק ויפה לו, אלא מועיל לקיימו לשמר חומו. והרי זה כמי שיכתוב בכתב שאינו מתקיים, ואחר כך יניח חומר על כתב זה המעמידו לקיום, שבפעולה זו של העמדת הכתב לקיום אינו עושה שום מלאכה, שהרי אינו כותב, אלא רק מקיים את המלאכה לעשותה מלאכה המתקיימת.

ולפ"ז יש לבאר דברי הרמ"א כמין חומר. כי מאכל זה שהוא חם "קרוב קצת להיד סולדת" ראוי הוא לאכילה בחום זה הקיים בו. ונמצא שהוא מבושל כל צרכו גם מצד בישול דבר לח. והמחמם אותו אינו מוסיף בו מצד החימום דלענין זה אינו אלא אוקמי מוקים שעל ידי שיורתח ישאר בחומו. ולכן אין בדבר איסור בישול. ולפי הגדרה זו המחמם משקה עד לכדי שיהא חם בשיעור הראוי לשתיה ובא אחר ונתן קדירה זו ע"ג אש אחרת, המחמם הראשון פטור מפני שלא חימם עד לכדי שיהא חם בשיעור יד סולדת דהיינו שישאר חומו עליו, ונמצא שאין זו מלאכה המתקיימת. (ומ"מ) אסור לעשות כן אם יכול לבא לכדי יד סולדת כמ"ש הראשונים. וכן אם הוא ע"ג כירה יש בו משום מיחזי כמבשל). והשני שבא והמשיך את חימום המשקה, מעשה היתר עשה, שלא המשיך לבשל המאכל, אלא רק העמידו על חומו וקיימו שישאר חם לאורך זמן. (אא"כ) הוא ע"ג כירה ואז יש בו איסור משום מיחזי כמבשל). ואין חיוב בזה אלא רק במי שיחמם המים מתחילה עד שיבואו לכדי שיעור יד סולדת. ולפי זה אתי שפיר שיש בישול אחר בישול בדבר לח, ואף על פי כן אין איסור בישול בדבר שלא נצטנן, כיון שהוא ראוי כל צרכו לאכילה. ולפי זה בנידון דידן יש לומר שמותר להניח

הקדירה על הפלטה שאין בה חום כשיעור יד סולדת, ואחר כך כיון שהתבשיל כבר ראוי לאכילה, מותר להעבירה לפי דעת הרמ"א לפלטה שיש בה חום כשיעור יד סולדת, מכיון שהמאכל כבר מבושל כל צרכו, ובפעולה זו אינו עושה שום מלאכה אלא רק מקיים המלאכה שכבר נעשתה. ואין כאן איסור בישול. ולא אכחד שיש בדברים אלו חידוש, אך כן נראה לי לבאר דברי הרמ"א והראשונים אשר עימו. וצריך למצוא סמך ויתד לזה, כדי לסמוך על כך להלכה. ואיני אלא כמציע הדברים בפני מאן מלכי רבנן, להעלותם על שלחן מלכים, ואשר יורו קדוש. (ויש להאריך ולפלפל בשיטת הב"י בזה, שנראה שפירש כל דין זה מצד מלאכת ה' בד, וסבר שאע"פ שיש כאן איסור בישול, כיון שהוא ראוי לאכילה, אין כל הנאתו מהגוי, ולכן הותר ליהנות מזה. שכן לא ראה דברי האור זרוע במקורם, ופירוש זה יתבאר בשופי בלשון ס' התרומה ודעימיה שהובאו בב"י (סי' רנג) לענין נידון דידן. וגם יש מקום לפרש דברי האור זרוע בנידון דידן באופן אחר. וע"ע באור זרוע להלן (הל' שבת סי' סב). וכן יש לעיין מדברי המיוחס להר"ן (שבת לו.), אף שנראה דהב"י ודעימיה פליגי עליה. ואכמ"ל).

ומכל מקום כל זה הוא לפי פסק הרמ"א, ובייחוד לפי פסקו של החזון איש, שסמך בזה על מ"ד אין בישול אחר בישול בלח. אבל לפי דעת השלחן ערוך (סי' שיח ס"ד) שסתם ולא חילק בזה, נראה שכל שאינו חם כשיעור יד סולדת אין להתיר חימומו כנגד האש. ונראה שאף לפי דעת הרמ"א יש מקום להחמיר בזה, שהרי גם האור זרוע שעליו נסמך הרמ"א בהיתרו, סיים בזה"ל: "מיהו נכון וראוי שלא לנהוג כן משום דאושא מילתא ואיכא זילותא דשבתא, וכל מדינה דלא שכיחי בה רבנן ראוי לאסור עליהם דבר זה". ע"ש. וגם בנידון דידן אילו יתירו להעביר מפלטה שאין בה שיעור חום שהיד סולדת לפלטה שיש בה שיעור חום זה, הוי זילותא דשבת שקצת נראה כאילו הותר לבשל, וראוי לאוסרו במקום דלא שכיחי רבנן, כמ"ש האור זרוע. אלא שהרמ"א הזכיר היתר זה ולא הגביל זאת למקום דשכיחי רבנן. ואפשר שהוא משום דס"ל שמה שהחמיר האור זרוע בזה, זהו מפני שבנידונו הגויים היו מבערים האש בשביל ישראל, אבל במקום שהאש דלוקה מערב שבת ורק סומך הקדירה ליד האש, אין כאן זילותא דשבת, ומותר לעשות כן. ועכ"פ כל זה אינו להלכה למעשה.

מקווים שלא תצטרכו

אבל כשצריך, המלר"ד החדש (מיון) בשערי צדק

יכולנו לספר לכם על כל היתרונות של המלר"ד (מיון) החדש, המרווח והמתקדם של המרכז הרפואי שערי צדק. על חוויות הטיפול המתקדמת, על המסלול הייעודי למקרים קלים, על מערך שבץ מוחי וצנתורי מוח הגדול ביותר בירושלים, על מערך צנתורי הלב המוביל שלנו ועל עולם שלם של יתרונות וחידושים. אבל בינו, נשמח שלא תכירו את כל הדברים האלה לעולם.

פתחנו.

אנושי. מתקדם. מקצועי.

המרכז הרפואי
שערי צדק
SHAARE ZEDEK
MEDICAL CENTER
120 שנות מצוינות

←
"המבחנים של
דם" שיוסי ביילין
דיבר עליהם - אלו
החיים שלנו.
הפיגוע במלון
פארק

צילום: פלאש 90

מה את זוכרת מהימים שאחרי
אוסלו?

"ממש חוויתי את אוסלו על
בשרי לכל אורך הגלגולים שלו. וכל
ה'מבחנים של דם' שאדון יוסי ביילין
דיבר עליהם - אלו החיים שלנו".
העצני מכוונת בדבריה לאמירתו של
יוסי ביילין מאדריכלי אוסלו, שהבהיר
זמן קצר אחרי חתימת ההסכם כי
"מבחן אוסלו יהיה מבחן הדם", ורק עם
הפסקת אלימות הטרור מדינת ישראל
תתקדם בהסכמים. כך הצהיר ביילין,
אבל בפועל הוא וחבריו המשיכו לאורך
שנים לדבוק בהסכמים בכל מחיר. "אצל
ביילין זה היה מבחן בחדרים הממוזגים
והנעימים, אבל אצלנו זה נגע בחיים.
אנחנו שילמנו את המחיר העצום הזה
של ההרפתקאות שהם כינו אמיצות
אבל היו כושלות וחסרות אחריות.
אנחנו שילמנו את זה בדם. והילדות
שלי ושל רבים אחרים, שהייתה
קודם לכן סטנדרטית, התהפכה.
במקום להילחם באינתיפאדה השנייה
ולמגר אותה, לקחו אותנו להרפתקה
שנקראת הסכם אוסלו", היא קובלת.
"בזמנו הייתה תמיכה ציבורית בהסכם
אוסלו, והתקשורת שידרה אווירה של
אופוריה. כולם דיברו על 'מזרח תיכון
חדש' ועל לנגב חומס בדמשק. אלה
היו הדיבורים, וכשאני רואה את זה
בטלוויזיה ואז נוסעת עם המשפחה
לירושלים בפחד אימים -
התחושה הייתה כאילו אנחנו

תת־אלוף (מיל.) אמיר
אביב, יושב ראש
תנועת הביטחוניסטים:
"ממחקר עומק השוואתי
שערכנו מתברר נתון
מדהים: בתקופה שאחרי
הסכמי אוסלו נהרגו
ונפצעו בממוצע שנתי
בפעולות איבה פי
3.9 ישראלים מאשר
בכל השנים מאז קום
המדינה ועד אוסלו. זה
נתון לא נתפס. החברה
הישראלית מעולם
לא חוותה הידרדרות
ביטחונית בסדר גודל
כמו של אוסלו"

מבחן דם

הטרור ששטף את רחובות ישראל מיד לאחר
החתימה על הסכמי אוסלו לא עצר את קברניטי
המהלך אפילו לרגע, אך כן פער פצע עמוק בלב
אזרחי ישראל וגבה מחיר דמים חסר תקדים ← 30
שנים לאחר מכן, כשמערכת הביטחון ואזרחי ישראל
עדיין מתמודדים עם תשתיות הטרור שהונחו אז,
נדרשת החלפת דיסקט ברורה על מנת
לעצור את מרחץ הדמים

יותר טוענת שרה העצני, יושבת ראש
תנועת ישראל שלי, כי ההשלכות
לכך עדיין קיימות, גם אצל כל אלו
שחיו בשנים ההן. "אנחנו דור בפוסט־
טראומה", מציינת העצני. "כשאני
חושבת על התקופה ההיא של אוסלו,
עולים לנגד עיניי השמות והפרצופים
של הנרצחים והמראות הקשים
מהפיגועים בטלוויזיה. לעיתים
קרובות יוצא לי להרצות לפני הדור
שלא ידע מה היה פה בימים ההם, ואני
מנסה להכניס אותו למציאות הזאת
של נעוריי ולהסביר להם איך עשו פה
ניסוי בבני אדם ואיזה ניסוי מדמם זה
היה", היא אומרת בכאב.

שצריך לשלם למולך השלום", היא
נאנחת. "התייחסו אלינו כאל הוויז
ולא לגיטימיים. דיברו עלינו כעל אויבי
השלום. זו הייתה תקופה שורטת".
שלושים שנה חלפו מאז טקס
חתימת הסכם אוסלו ב־13 בספטמבר
1993 על מדשאות הבית הלבן. ראשי
מדינת ישראל דאז יצאו בחגיגות
נלהבות על עידן השלום שפרץ לחיינו,
אבל מהר מאוד המציאות המדממת
ניפצה את חלום המזרח התיכון החדש.
פיגועי תופת וטרור משתולל גבו
מחיר דמים נורא, וההסכמים הכושלים
נהיו מגואלים בדמם של יותר מאלף
ישראלים. שלושה עשורים מאוחר

רביקי גולדפינגר
"בשנים שאחרי אוסלו הייתי אם
צעירה", משחזרת גלית (שם בדוי).
"אני זוכרת את עצמי מארגנת את
הבית לפני שאני יוצאת לעבודה, רק
כדי שאם חלילה אמות בפיגוע ולא
אחזור, הבית יהיה מסודר לשבעה. עד
כדי כך המוות היה נוכח בחיים שלנו.
דיברנו על זה בגלוי. כמעט כל יום היה
משהו, מחבל מתאבד, בקבוק תבערה,
אוטובוסים מתפוצצים, אבנים ומה לא.
הייתה תחושה של קטסטרופה באוויר,
של מי הבא בתור", היא משתפת.
"האנשים באוטובוסים כל הזמן
הסתכלו לצדדים, לראות אם יש מישהו
חשוד עם תיק גדול או מעיל עבה.
אני זוכרת איך פעם נסעתי לעבודה
באוטובוס וראיתי לפניי מישהו שנראה
ממש עצבני, ומיד ירדתי מהאוטובוס".
גלית מתארת את הדיסוננס שחשה
אז בין המציאות המדממת ברחובות
לבין האופוריה מההסכם ששידירו
קברניטי המדינה. "היו חגיגות כאילו
המשיח הגיע. דיברו על 'מזרח תיכון
חדש' ועל 'השלום שפרץ לחיינו', ולא
נתנו לעובדות בשטח לבלבל אותם.
הכול התפוצץ לנו בפרצוף. צעקנו 'אל
תיתנו להם רובים', אבל זלזלו בנו. לא
נתנו מקום לכאב והצער שלנו. הדם
נשפך כמו מים, אבל הם התייחסו
לנרצחים כאל קורבנות השלום. מחיר

תגדירו מחדש גם יוֹשְׁנֵי

הזדמנות אחרונה לצמודי קרקע

אדם
מזרח

פרסומי ישראל
הדמייה להמחשה בלבד

*6297

hlpadam.co.il

שיווק:
בה-ראל

החברה לפיתוח
מטה בנימין

החל מ-

2.600.000 ₪

בתים צמודי קרקע 5-6 חדרים

← "סלחנות מתמשכת כנגד הפרות של הרשות".
שוטרים פלשתיניים

צילום: ויסאם נאסר פלאש 90

למרות הכישלון, ד"ר מילשטיין מתקשה לראות אלטרנטיבה ראויה להתנהלות מול הפלשתינים בתקופה ההיא. "אני חייב לומר שלמרות מפח הנפש הרב מהתהליך, הוא עדיין הרע במיעוטו, ועובדה ששרד למרות כל הזעזועים במשך 30 שנה, תקופה שנשלטה אך ורק על ידי גורמי מרכז וימין. עד היום לא מצאתי משהו שמצליח להסביר לי לעומק מה החלופה האפשרית, ומוכרח להודות כי כל מי שמסביר לי על מודל פורטו ריקו, איחוד האמירויות של אי"ש או צמצום הסכסוך לא עונה לי על שאלה פשוטה: מי הוא בדיוק הפלשתיני שמוכן לעשות איתך הסכם כזה?"

אתה מגדיר את ההסכם "הרע במיעוטו" גם במחיר הדמים הכבד?

"כאמור אני חושב שהיו חייבים לעשות את הדברים אחרת. היו המון טעויות. אבל אני מתקשה מאוד להבין מה החלופות. החלת ריבונות מלאה? זה היה נגמר ועוד ייגמר בהרבה יותר דם ונזק. כאמור יתר הרעיונות כמו אוטונומיה מהדגם של בגין, קו פדרציה בלי גבולות ואיחוד אמירויות - זה שיח אקדמי נהדר עם רמת יישום אפסית", הוא פוסק. "אנחנו במצב של לבחור בין חלופות רעות לגרועות. אין לי יכולת לומר שיש נוסחת קסם, ולדעתי כל מי שמוכר הזיות כאלה מימין ומשמאל פשוט מסמא את עיני העם".

"כישלון מהרגע הראשון"

תת-אלוף (מיל.) אמיר אביבי, יושב ראש תנועת הביטחוניסטים, מביט אחרת על מחיר הדמים ששילמה ישראל בעקבות הסכמי אוסלו. התנועה שבראשה הוא עומד ערכה מחקר בנושא השפעת ההסכמים על התגברות הטרור, והנתונים

קונספציה של רק תיתנו לי שקט ואני מוכן לעשות הכול בשביל זה, במקום לקחת את הגורל שלנו בידינו בלבד".

בחירה בין חלופות רעות

ד"ר מיכאל מילשטיין, ראש הפורום ללימודים פלשתיניים באוניברסיטת תל אביב ובעבר ראש הזירה הפלשתינית באמ"ן, אמביוולנטי ביחסו להסכמי אוסלו. "אתחיל מגילוי נאות. אני סבור כי העיקרון של אוסלו, כלומר רעיון ההפרדות של שתי הקהילות העיונות, הוא חיוני ביותר", הוא מבקש להבהיר בפתח דבריו. "הבעיה הייתה בדרך היישום של אוסלו, ובעיקר ברכיבים הבאים: ההחלטה לעשות את ההסכם דווקא עם ההנהגה הכמעט גוועת של תוניס ויאסר ערפאת ולא להתאמץ ולפתח קשר עם ההנהגה שהתפתחה בשטחים. נוספת לכך ההחלטה לממש את ההסכם על פני זמן ארוך ולא לבצע חיתוכים חדים", הוא מסביר את הכשלים. "וגם הסלחנות המתמשכת כלפי הפרות מצד הרשות. לא רק ייזום טרור, הברחות אמצעי לחימה ומבוקשים ודלת מסתובבת כלפי מבוקשים, אלא גם בהיבט ההסתה, כפי שבלט בעיקר בנאומי מנהיגים ובאמצעי התקשורת".

מילשטיין מפנה אצבע מאשימה להנהגה. "אני חושב שבעיית יסוד נוספת הייתה צביעת יתר של המהלך בצבעים אידיאליים תוך הצגה והבנה מעוותת של הצד הפלשתיני, דבר שגרם גם למפח נפש וגם לחוסר אמון עמוק של הציבור בכל מי שהוביל את המהלך. היה צורך מוקדם לדעת מה מניע אותו, להיות קשוח בעיתות של הפרות ובעיקר לדעת מה ניתן למצות ממנו ומה לא".

של אוסלו. "האמנו שאנחנו בונים מערכת עדינה, מנומסת ומערבית של אמון עם הרשות הפלשתינית, אבל בפועל הם פיתחו מעבדות נפץ ותשתיות טרור משוכללות, ואנחנו בטיפשותנו הפקרנו חייל בקבר יוסף ושרנו את ערכי רוח צה"ל. רק אחרי נהרות של דם שזרמו פה בדולפינריום ובמלון פארק ועוד אסונות קשים, רק אז החלטנו שננסים לתוך שטחי A ושוברים את הסכם אוסלו המהולל. זה כשבכל אותה העת הרשות לא רק שברה אותו אלא גם ירקה עליו ודרכה ורמסה אותו. מיגור הטרור הגיע לא על ידי הסכמים מנומסים על מדשאות מוריקות, אלא כשלקחנו את גורלנו בידינו, נכנסנו פנימה וחיסלנו תשתיות טרור".

העצני מבקשת לחדד את התובנות העיקריות שעולות ממחיר הדמים הכבד בשנים ההן: "המסר המרכזי הוא שלא משחקים בחיים של אנשים בהרפתקאות אוטופיות, גם אם הן מגיעות ממקום טוב", היא מציינת. "אני לא חושבת שאדריכלי אוסלו פעלו ממקום אנטי-ציוני או אנטי-אנושי, אבל הם עשו את זה בכוז עיוורון ומשיחיות. הם טוענים שתנועת ההתנחלות היא משיחית, אבל מחנה השלום משיחי פי כמה", היא אומרת בכאב ומציינת תובנה נוספת: "אם נסמוך על משהו אחר שידאג לנו לביטחון, אז אנחנו נקבל דולפינריום ואנחנו נקבל סבארו ועוד. כל הרעיונות האלו שמנותקים מהמציאות ומההווה המזרח-תיכוני - טוב שנמחקו מהלקסיקון", היא פוסקת. "הם היו בתוך קונספציה. תמיד מדברים על הקונספציה של מלחמת יום כיפור, וצריך לדבר על הקונספציה של אוסלו. הם היו בתוך קונספציה שאם רק נחתום על הסכם - יבוא השלום. אם רק נבנה חומה - הטרור ייעלם. זה מין

← חיים בשני עולמות מקבילים. בטלויזיה הכול מנצנץ וחגיגי ושמח, ואז את חוספת אבנים ופוחדת על החיים שלך.

"חשוב לציין שהטרור לא הומצא באוסלו, אבל ההידרדרות במצב הביטחוני והסתירה בין חלומות השלום ואשליות השלום לבין המצב הביטחוני בשטח הייתה מטורפת. חוויון על בשרנו את ההידרדרות הביטחון, כשמבטיחים 'שלום' ו'קץ האלימות' אבל בפועל המשפחה שלי לא יודעת אם היא תגיע בשלום הביתה. וזה התעצם לאורך כל תהליך אוסלו".

העצני מתארת קשר הדוק בין התקדמות הסכמי אוסלו למצב הביטחוני המידרדר. "קיים קשר ישיר בין התקדמות ההסכמים, מתן הנשק לפלשתינים, האוטונומיה והמשטרה הפלשתינית לבין ההידרדרות בביטחון שלנו, האזרחים", היא מאשימה. "זו סיבה ותוצאה. נתת נשק - ירצחו לך חברים. לא נכנסת לשטח A כי רצית להיות ילד טוב ולפעול לפי ההסכמים - יפתחו עוד מעבדות נפץ. יש סיבה ויש תוצאה".

את קובעת את זה בצורה נחרצת מאוד, אבל לא בטוח שהתובנות האלו הוטמעו בקרב מנהיגי ישראל כיום.

"אנחנו עדיין חיים תחת הדיקטטיבה של אוסלו. ואני באמת חושבת שאחרי שנים רבות ונהרות של דם ברחובות - גם הציבור הישראלי הבין שאוסלו היה מקח טעות, אבל לא הבין את זה בצורה נחרצת מספיק. יש לנו עוד משימה - להמחיש, להסביר ולהזכיר לציבור עד כמה התהליך הזה היה אסון ואיוולת ששיחק בחיים לא רק של מתנחלי קריית ארבע אלא של כל עם ישראל".

העצני מתארת בזעזוע את אירועי התופת של אוטובוסים מתפוצצים ברחבי הארץ בשנים שלאחר מכן, ומדגישה כי הם היו תוצאה ישירה

שרה העצני,
יושבת ראש
תנועת ישראל שלי:
"אנחנו דור

בפוסט-טראומה.
כשאני חושבת על
התקופה ההיא של
אוסלו, עולים לנגד עיניי
השמות והפרצופים
של הנרצחים והמראות
הקשים מהפיגועים
בטלויזיה. לעיתים
קרובות יוצא לי להרצות
לפני הדור שלא ידע מה
היה פה בימים ההם,
ואני מנסה להכניס אותו
למציאות הזאת של
נעוריי ולהסביר להם איך
עשו פה ניסוי בבני
אדם ואיזה ניסוי
מדמם זה היה"

93%

מקבלים זכאות
מיד בסיום התואר
פי 2 מהמוצע
הארצי!

תואר שני בייעוץ חינוכי

- מסלול מקצועי להכשרת יועצים חינוכיים.
- כלים בייעוץ ברגישות תרבותית לחברה תורנית.
- התנסות מעשית במגוון בתי ספר בארץ, בליווי ובהדרכה מקצועית.
- פיתוח והתאמה למעגל החיים.

תואר שני

ניהול וארגון מערכות חינוך בשילוב AI

- כלים פרקטיים ועיצוב זהות ניהולית
- התנסויות במרכז הסימולציה החדשני לניהול
- צוות מרצים/מנהלים המחובר לעולם השטח.
- התואר פותח דלתות לתפקידי ניהול ופיקוח בשוק העבודה.

בשנה אחת!
(3 סמסטרים)

איזה תואר שני מתאים לך? תלוי בזהות האישית שלך!

בחר/י בתמונה שמשקפת את הטבע שלך

תואר שני

בהוראת המדעים/המתמטיקה

- שילוב טכנולוגיות גבוהות וחדשניות.
- הובלת תחום הוראת המדעים והמתמטיקה בישראל.

תואר שני

בהוראת מחשבת ישראל ותורה שבע"פ

- העמקה תורנית בתושב"ע ובמחשבת ישראל
- אפשרות לקבלת תעודה נוספת:
- תקשורת מקרבת בליווי רוחני בזמן משבר
- ביבליותרפיה במדרשי אגדה ולימודי קודש בהיבט טיפולי.

בשנה אחת!
(3 סמסטרים)

ליווי אישי לסיום כל
החובות האקדמיים

מסלולים נפרדים
לנשים ולגברים

מערך מלגות
רחב ומותאם

יום לימודים
בשבוע בלבד

הכוון מקצועי
בסיום התואר

← "מיגור הטרור הגיע רק כשלקחנו את גורלנו בדינו". מבצע חומת מגן

צילום: לע"מ

הטראומה של האינתיפאדה הראשונה, פתרון שהפלשתינים ינהלו את עצמם. העניין היה שבמקום לדבר עם המנהיגות המקומית - לקחנו ארגון טרור רצחני שהוקם בשנת '64 במטרה לשחרר את פלשתינ. בעצם תפסנו אותו בתקופה הכי גרועה בהיסטוריה שלו, כשיאסר ערפאת הפך למוקצה ואפילו לא רלוונטי, וברוב חוכמתנו לקחנו את המוקצה הזה והפכנו אותו למלך, הבאנו אותו כסוס טרויאני עם נשק והכול. מי ישלם על כך? מי ייתן את הדין?", הוא תוהה. "אנחנו משלמים על זה עד היום".

איך דואגים שלא יקרה פה עוד אוסלו?

"אנחנו צריכים לעצב תודעה לאומית בחברה הישראלית. בשביל זה הוקמה תנועת הביטחוניסטים. מה שהיה חסר באוסלו בסופו של דבר, היה בדיוק הקול הזה".

אבל אנשים כן יצאו בהמוניהם לרחובות. אנשים צעקו 'אל תיתנו להם רובים', והתייחסו אליהם בזלזול?

"אנשים באמת צעקו, אבל כמעט מאה אחוז מהגנרלים אמרו שזה הסכם היסטורי והוא יחזק את מעמדה של ישראל. הייתה צעקה גדולה בעם, אבל הציבור לא היה יכול להתמודד עם התקשורת ועם ראשי הביטחון שקראו ללכת על זה. לא היה להם קונטרה", הוא מצביע על לב העניין. "לכן אני מאמין שצריך לעצב תודעה לאומית באופן שוטף, לא לחכות לאירוע דרמטי כזה או אחר. בצורה כזאת, הרעיונות האלו לא יעלו כלל על השולחן. צריך לתת לציבור כלים להבין את הסוגיות האלו בצורה רצינית ומעמיקה. אנחנו הביטחוניסטים עוסקים בזה ביומיום, לא מחכים ליום הדין אלא עוסקים בעיצוב תודעה לאומית באופן מתמשך ושיטתי, זה האתגר. את בניין הכוח נגד סכנות מהסוג של אוסלו צריך לבנות כאן עכשיו". ■

בסוף אי אפשר להתווכח עם העובדה שמהדקה הראשונה שהפלשתינים קיבלו אחריות תחת אש"ף על עזה למשל, הם התחילו לבנות יכולת רקטית ולהרחיב את תשתיות הטרור, וזה לא החמאס, זה ערפאת. זאת אומרת הדבר הזה נכשל מהדקה הראשונה, ובמקום לעצור באותו רגע ולהגיד: תראו, רצינו, ניסינו אבל זה לא התממש כמו שחשבנו, הם פשוט הרחיבו והרחיבו את ההסכמים".

אביבי מביא משל כדי להמחיש את גודל האיוולת בהתנהלותם של ראשי המדינה שהובילו את אוסלו. "זה כמו אדם שנכנס לקניון ומהמר, וכשהוא מפסיד כסף הוא אומר: אני אחזיר את הכסף על ידי זה שאני אגדיל את ההימור. בדיוק ככה באוסלו. אבל הם הימרו על החיים שלנו, עשו רולטה. הם עסקו בהימורים, וכשההימורים האלו לא צלחו מהרגע הראשון הם אמרו: טוב, לא הצליח, אז בוא נגדיל את ההימור. זה אירוע שאי אפשר להבין אותו בכלל. והכול על הגב של האזרחים התמימים. כאילו אזרחי ישראל הם שפני ניסיונות לכל מיני אנשים הזויים. זה ניתוק מוחלט מהמציאות", הוא מאשים. "הם לא היו מוכנים להסתכל על המציאות ולומר: אוקיי, לא הלך, לא עבד, צריך לחשב מסלול מחדש, אלא דבקו באיזו אשליה בלתי אפשרית.

"יהיו כאלו שיגידו, אז מה אתה רוצה? לשלוט על מיליון וחצי פלשתינים? אבל התשובה שלי היא שהבעיה של אוסלו לא הייתה בחזון. הבעיה היא לא בעיקרון שאומר שאנחנו הישראלים רוצים פתרון שבו הפלשתינים ינהלו את עצמם. אוסלו גם לא דיבר על מדינה, הוא דיבר על אוטונומיה או מדינה מינוס. אוסלו כאוסלו יצא מנקודה שבסך הכול שיקפה הסכמה רחבה בחברה הישראלית שרצתה, בטח אחרי

חמאס, ג'יהאד אסלאמי, גדודי אל-אקצה ועוד. באופן מעניין הארגונים האלה היום משתפים פעולה, ואי אפשר להבדיל ביניהם, כי המטרה שלהם היא משותפת, להשמיד את מדינת ישראל".

אביבי מצביע על השפעה נוספת. "יש עוד דבר שאוסלו יצר והוא חמור בצורה בלתי רגילה מבחינת מדינת ישראל: האינדוקטרינציה של ערביי ישראל והפלשתינציה שלהם. זה לא שזה לא היה קיים קודם, אבל בטח לא בסדרי הגודל האלה. אוסלו יצר דינמיקה ומציאות שלילית מתמשכת שרק מגבירה את הטרור ואת ההסתה ומרחיקה בצורה מוחלטת כל סיכוי עתידי לשלום, או אפילו לנורמליזציה בינינו לבין הפלשתינים. אוסלו עשתה בדיוק הפוך ממה שלכאורה הייתה אמורה לעשות".

לחיזוק טענתו כי היה מדובר באיוולת, אביבי מצטט את ההיסטוריונית והסופרת ברברה ורטהיים טוכמן בספרה 'מצעד האיוולת'. "צריך להגיד ביושרה, היה כאן מצעד איוולת לא ייאמן. ברברה טוכמן סקרה בספרה כל מיני אירועים היסטוריים שהיו איוולת מוחלטת, והיא הסבירה שכדי להגדיר אירוע כאיוולת הוא צריך לעמוד בכמה פרמטרים מוגדרים, ואוסלו עומד בכבוד בכל התנאים", הוא מדגיש. "אחד הפרמטרים למשל הוא שתוצאות הפעולה ייראו באופן מיידי ולא בחוכמת הבדיעבד. אם הממשלה מחליטה איזושהי החלטה, אבל ההשפעה שלה באה לידי ביטוי חמישים או מאה שנה אחרי, לא יהיה אפשר לבוא בתלונות לאותם מדינאים. אבל אוסלו נכשל מהרגע הראשון. מהדקה הראשונה הוא היה כישלון. אבל ראשי המדינה הגדירו את זה 'קורבנות השלום' והביאו שלל נימוקים מלומדים למה זה הגיוני.

← שעלו ממנו מטרידים. "עשינו מחקר עומק השוואתי על כמות נפגעי פעולות האיבה, קרי אזרחים, הרוגים ופצועים, בשתי תקופות, בין קום המדינה לאוסלו, ומאוסלו ועד היום. כמובן מנורמל בממוצע שנתי. מהמחקר מתברר נתון מדהים: בתקופה שאחרי הסכמי אוסלו נהרגו ונפצעו בממוצע שנתי בפעולות איבה פי 9.3 ישראלים מאשר בכל השנים מאז קום המדינה ועד אוסלו. זה נתון לא נתפס. מעולם החברה הישראלית לא חוותה הידרדרות ביטחונית בסדר גודל כמו של אוסלו".

למה שמתם במחקר את האצבע דווקא על אוסלו?

"זה הכול אוסלו. כל הדברים שקרו וההשלכות שלהם הם בעקבות ההסכם. אוסלו מייצר מציאות מתמשכת שדרדרה את הביטחון בישראל, ולא רק בהקשרים של הנפגעים וההרוגים בפעולות האיבה אלא גם בהשלכות דרמטיות אחרות. אנחנו במו ידינו יצרנו מכונת הסתה משומנת ברמה בין-לאומית שמקיימת את כל מאמץ הדה-לגיטימציה דרך ארגוני החרם ובית הדין בהאג. דבר נוסף שהשתנה דרמטית הוא רמת האינדוקטרינציה וההסתה לשנאת יהודים ולשנאת ישראל, כי הבאנו לפה מערכת אידאולוגית שכל כולה עוסקת בהשמדתנו. היקף ההסתה בלימודים ברשות מייצר דורות של מחבלים פוטנציאליים ומרחיק כל סיכוי לשלום. צריך לומר שאפילו לשיטתם של אלה שרוצים לקדם שלום בכל מאודם, באוסלו הם יצרו את המציאות ההפוכה, כי בסופו של דבר השנאה המטורפת הזאת, האינדוקטרינציה הזאת, מגדלת דור - שמעבר לזה שהוא שונא יהודים ורוצה להשמיד אותנו - יש לו נטייה טבעית לאור החינוך שלו להתחבר לארגונים הכי קיצוניים ומיליטנטיים שקיימים,

צילום: תומר סולר

ד"ר מיכאל מילשטיין, אוניברסיטת תל אביב:

"הייתה צביעת יתר של המהלך בצבעים אידיליים תוך הצגה והבנה מעוותת של הצד הפלשתיני, דבר שגרם גם למפח נפש וגם לחוסר אמון עמוק של הציבור בכל מי שהוביל את המהלך. היה צורך מוקדם לדעת מה מניע אותו, להיות קשוח בעיתות של הפרות ובעיקר לדעת מה ניתן למצות ממנו ומה לא"

יום פתוח
בדקה ה-90

12.9
כ"ו אלול

מכללה ירושלים

איכות תורנית-אקדמית-חינוכית

Studio LEA AMOYAL

תואר אחד שני עולמות

מדעי המחשב + תנ"ך

תואר ראשון בחינוך B.Ed בחוג למדעי המחשב ותנ"ך

מלגה 3,000 ₪ לכל סטודנטית!

מיטב המרצים | מצוינות | יצירתיות | אווירה חמה | יחס אישי

אפשרות לחוגים נוספים:

מתמטיקה
+ תנ"ך

תנ"ך
ומחשבת
ישראל

מתמטיקה

משאבי
למידה

מוזיקה

מדעי
הטבע

מדעי
המחשב

לשון

חינוך
מיוחד

גיל הרך

אנגלית

• מעונות סטודנטים שנה א' חנים •

לפרטים ולהרשמה: 053-8254356, 02-6750724/918 | rishum-jer@michlalah.edu
מכללה ירושלים, רח' ברוך דובדבני 36, ירושלים

שלמה נאמן

להכריע את המלחמה

במשך שלושים שנה, מאז נחתמו הסכמי אוסלו, הם נתפסים כהסכמי שלום והיחס אליהם נגזר מכך. הגיע הזמן לראות בהם הכרזת מלחמה, להכריע את הטרור ולהיאבק נגד רעיון אוסלו עד ביטולו המלא

כל עוד הפקודות טקטיות בלבד, אין להן תוחלת. הפגנת ימין

צילום: מאיר אליפז, מועצת יש"ע

באותם הסכמים ארורים), כשאנחנו רואים השתוללות בדואית בנגב, בכבישים, בגביית דמי חסות, בשוד וגנבה ודברים גרועים מאלה, כשאנחנו רואים חוסר משילות מוחלט בגליל, כשאנחנו רואים השתלחות מדינית נגד מדינת ישראל באו"ם, כשאנחנו רואים את כל אלה ממבט הציפור, כל החיצים מופנים לאותו תאריך של ליקוי מאורות לפני שלושים שנה, לחתימה על הסכמי אוסלו. אלו ההסכמים שהביאו אותנו למצב הזה, שהכניסו אותנו לספירלה הזאת.

לכן, לא רק שחשוב לנו לציין את אירוע החתימה, חשוב לנו גם לחנך את הדורות שנולדו אחריו ולהזכיר לכל מי שחי היום זה שנעשה כאן מעשה שעדיין לא תוקן, שניתן לתקנו ושחובה עלינו לעשות זאת. המשימה של הממשלות מאז ועד שהסיפור הזה יסתיים סוף סוף, היא לא רק להתמודד עם ההשלכות של הסכמים נפשעים אלה (ואין מילה אחרת לתאר אותם, כי הם לא נעשו בתמימות. אנחנו התרענו שוב ושוב ושוב. אנחנו צעקנו בכיכרות, בכינו וביקשנו שלא ייתנו להם רובים, שמפקירים אותנו ואת המדינה כולה, שהטילים יגיעו לתל אביב. הצד שחתם עליהם פשוט עצם עיניים ואוזניים ולנו הוא סתם את הפה), אלא להיאבק נגד אוסלו כרעיון ולהקדיש את כל המאמצים לביטולו. במהרה בימינו, אמן.

הכותב הוא יושב ראש מועצת יש"ע וראש מועצת גוש עציון

מלחמת יום כיפור ארכה כשבועיים וחצי, ונהרגו בה 2,656 חיילי צה"ל. היא נגמרה בסוף אוקטובר 1973, תחילת חשוון תשל"ד. היה לה סוף. נחתם הסכם שביתת נשק וזהו, הצבאות פרקו את הנשק, הסיגו את הטנקים אחור וחזרו הביתה. בניגוד לכך הסכמי אוסלו, שהפכו עד מהרה למלחמת אוסלו, הם מלחמה שממשיכה. הרובים יורים, הערבים רוצחים, ואנחנו עושים הכול כדי להתגונן, למזער נזקים, אבל אנחנו לא מעיזים להגדיר את מה שמתחולל כאן כמלחמה

כדי לנצח, כדי לסיים את המלחמה. ואף שהמצב קשה ומחמיר מיום ליום, והערבים מתחמשים ומעזיזים פנים ומשתלטים על אדמות וצוברים נקודות, יש לנו בוודאות היכולת לנצח. באינתיפאדה השנייה הוציאה מועצת יש"ע סטיקר ועליו הסיסמה "תנו לצה"ל לנצח". כי באמת, החייל במוצב רוצה ויכול. רק צריך לתת לו. זה היה נכון אז, זה נכון גם היום. היום, כשאנחנו רואים איך הערבים בונים באין מפריע בשטחי C (שהוגדרו ככאלה בשליטה ביטחונית ואזרחית מלאה שלנו

מלחמה משמע שיש אויב. אם יש אויב חובה עלינו להגדיר מטרה, והיא - להביס אותו, לנצח. בשלושים שנה האחרונות אין לשירות של צה"ל ביהודה ושומרון מטרה אסטרטגית ברורה. אין תוכנית, אין חזון. הפקודות הן טקטיות בלבד, לכן אין תוחלת ואין תקווה. חייבים להחליף דיסקט לגמרי. הגדרה של המציאות כהווייתה היא צעד ראשון והכרחי בניצחון המלחמה המתמשכת הזאת, מלחמה שגבתה עד כה חיים של 1,717 איש. למה "עד כה"? כי גם הממשלה הזאת לא עושה צעדים

בימים אלו אנו מציינים שלושים שנה לחתימה על הסכמי השלום שנחתמו באוסלו, הידועים בשם - הסכמי אוסלו. אבל הסכמי אוסלו הם לא הסכמי שלום, הם הכרזת מלחמה. בניגוד להכרזות מלחמה "רגילות", שאם היינו מתרגמים את הפעולה לאנגלית היינו משתמשים בזמן הווה פשוט, זוהי הכרזת מלחמה בהווה מתמשך. היא ממשיכה מאז ועד היום.

כל פעם שנופל חלל נוסף במערכה הבלתי נגמרת הזאת אנחנו מתפללים שהוא יהיה הקורבן האחרון. מתפללים - ומתבדים. הגדרת הסכמי אוסלו כהכרזת מלחמה היא צעד ראשון בכיוון הנכון.

בימים אלו אנו מציינים שני אירועים קשים ביותר בהיסטוריה של מדינת ישראל: חמישים שנה למלחמת יום כיפור הארוכה, ושלושים שנה לחתימה על הסכמי אוסלו האיומים. אבל יש הבדל מהותי בין שני אירועים אלה: מלחמת יום כיפור ארכה כשבועיים וחצי, ונהרגו בה 2,656 חיילי צה"ל. היא נגמרה בסוף אוקטובר 1973, תחילת חשוון תשל"ד. היה לה סוף. נחתם הסכם שביתת נשק וזהו, הצבאות פרקו את הנשק, הסיגו את הטנקים אחור וחזרו הביתה. בניגוד לכך הסכמי אוסלו, שהפכו עד מהרה למלחמת אוסלו, הם מלחמה שממשיכה. הרובים יורים, הערבים רוצחים, ואנחנו עושים הכול כדי להתגונן, למזער נזקים, אבל אנחנו לא מעיזים להגדיר את מה שמתחולל כאן כמלחמה.

למה? כי להגדרה הזאת יש השלכות. אם יש

מכללה ירושלים
איכות תורנית - אקדמית - חינוכית

יום פתוח
בדקה ה-90

12.9
כ"ו באלול

מדעי הטבע מעשי ומוחשי

תואר B.Ed בהוראת מדעי הטבע

ייחודי! מסלול מהיר
לתואר שני בהוראת המדעים

מותאם להתפתחות
בתחום המחקר

אווירה
תורנית

• מעונות סטודנטים שנה א' חינם •

ארוחה מלאה
ב-10 ש"ח

שירותי לימוד
במדרשה

לפרטים ולהרשמה: 053-8254356, 02-6750724/918 | rishum-jer@michlalah.edu
מכללה ירושלים, רח' ברוך דובדבי 36, ירושלים

← מעלימים את
קיומה של מדינת
ישראל. ציורי הלל
למחבלים בכיתת
לימוד פלשתינית

צילום: דף
הפייסבוק של
המועצה העליונה
לצעירים וספורט
של אשף

אלה המאמינים באמיתותם של הפרוטוקולים ושל אלה השוללים אותם. על כל פנים - קבעה - הציונות מבצעת בפועל בדיוק את מה שנכתב בפרוטוקולים. תוכנית הלימודים הפלשתינית רוויית השנאה הובילה את האירופאים לנסות ולהפעיל לחץ על הרשות לשנות את ספרי הלימוד שלה בשנת 2016. הפלשתינים אכן ניסו לשנות את ספרי הלימוד, אך בשלב מסוים הבינו שחבל להתאמץ ועצרו את מגמת שינוי התכנים. הסיבה לכך היא בעיה יסודית - הם אינם יכולים להגיע לעמק שווה עם האיחוד האירופי, מפני שאינם יכולים להתכחש לערך העליון של סילוק האויב הציוני. בנוסף לכך הפלשתינים הבינו שללחץ האירופי יש גבול, והאירופאים לא ינקטו נגדם צעדים משמעותיים. קריטריון נוסף המוסיף שמן למדורת ההסתה הפלשתינית הוא העובדה שמספר בתי הספר הפרטיים ברשות הוא די מצומצם. רוב בתי הספר הפלשתיניים הפרטיים נמצאים במזרח ירושלים. בשאר האזורים יש מעט מאוד בתי ספר פרטיים, לרוב יהיו אלה בתי ספר אסלאמיים. בתי ספר פרטיים שאינם אסלאמיים הם נדירים, לכן למשרד החינוך הפלשתיני יש השפעה רבה על תוכני

עם המקורות החשובים ביותר בספרי ההיסטוריה של התלמידים הפלשתינים נמנים כתביה של ביאן אל-חוט, היסטוריונית ממוצא לבנוני. בהתייחסה ל'פרוטוקולים של זקני ציון' הסבירה כי ישנן שתי דעות - של אלה המאמינים באמיתותם של הפרוטוקולים ושל אלה השוללים אותם. על כל פנים - קבעה - הציונות מבצעת בפועל בדיוק את מה שנכתב בפרוטוקולים

חינוך לטרור

אף שעזיבת דרך הטרור הייתה מסעיפי היסוד של הסכם אוסלו, בפועל הנרטיב האנטי-ישראלי וההסתה לטרור הופיעו כל השנים בחומרי הלימוד של מערכת החינוך הפלשתינית ואף החמירו בשנים האחרונות. מלימודי הפיזיקה של זריקת האבן על חיילים ועד הפרוטוקולים של זקני ציון - 30 שנה של הסתה במערכת החינוך הפלשתינית

נקודת המבט לפיה האדמה הזאת שייכת לפלשתינים, ליהודים אין בה זכות, והחלטת בלפור היא החלטה קולוניאליסטית שגולה את האדמה מהפלשתינים. עם המקורות החשובים ביותר בספרי ההיסטוריה של התלמידים הפלשתינים נמנים כתביה של ביאן אל-חוט, היסטוריונית ממוצא לבנוני. אל-חוט היא בתו של המדינאי הלבנוני עג'א' נויחד, שנולד בלבנון אך חי בארץ שנים רבות. אחת מעבודותיו הספרותיות הידועות היא התרגום והביאור שכתב לפרוטוקולים של זקני ציון. אל-חוט עצמה, בהתייחסה כהיסטוריונית אובייקטיבית לפרוטוקולים, הסבירה כי ישנן שתי דעות - של

לקיומה של ישראל. עוד לפני הסכמי אוסלו ועד כשנתיים לאחריהם, הפלשתינים המשיכו ללמוד לפי תוכנית הלימודים הירדנית. כשכבר נבנתה תוכנית, היא שורטטה בקווים שדומים מאוד למה שאנחנו מכירים מהתקשורת הפלשתינית, שבה משתדלים להתעלם מהעובדה שיש גוף שנקרא ישראל. בתכנים המועברים לתלמידים מוצגות חיפה, יפו, עכו וערים ישראליות נוספות כערים פלשתיניות. בספרי הלימוד מציגים לתלמידים אתרים שחדלו להתקיים, כמו שדה התעופה בעזה שפעל שנה וחצי בקושי. הערכים המונחלים לתלמידים במערכת החינוך הפלשתינית משקפים את

אחיקם הימלפרב

אחד מהעקרונות המרכזיים של הסכמי אוסלו היה ההצהרות המשותפות של שני הצדדים על עזיבת דרך הטרור וקץ הסכסוך. כבר בתחילת הדרך, כצעד בונה אמון, הכירה ישראל באש"ף כנציגו הרשמי של העם הפלשתיני, ואילו בהנהגה הפלשתינית התחייבו להכיר בישראל, לנטוש את דרך הטרור והאלימות ולחזור לסיום הסכסוך בדרכי שלום. במסגרת ההסכמים הונחו היסודות להקמת הרשות הפלשתינית, שכיום אחראית על ניהול חייהם של האזרחים הפלשתיניים ביהודה ושומרון. ההבנה המשותפת הייתה ששינוי עמוק ביחס של העם הפלשתיני למדינת ישראל חייב לבוא דרך החינוך. במסגרת התחייבותה של ההנהגה הפלשתינית לעזוב את דרך הטרור וההסתה נגד ישראל, הובהר שתוכני הלימוד בבתי הספר שתפעיל הרשות הפלשתינית ישונו בהתאם. ואולם אם בוחנים כיום, ממרחק של 30 שנים, את מערכת החינוך שהקימה הרשות הפלשתינית, מתקבלת תמונת מצב מדאיגה. למרות התחייבותה של ההנהגה הפלשתינית, מערכת החינוך שהקימה מלאה בתוכני הסתה, הודהות עם מחבלים והתכחשות

Brilliant & co.

לאומית שמה את הבריאות שלך במקום הראשון עם שירותים בזמינות גבוהה ברחבי השומרון

מרכז רפואי קרני שומרון

רח' דרך הקוממיות 1
טל': 09-7940200 | 09-7940202

מרכז רפואי עמנואל

רח' הגאון מוילנא 17
טל': 09-7921484

מרכז רפואי הר ברכה

רח' קשתי 605
טל': 02-9974276

מרכז רפואי חלמיש נווה צוף

טל': 08-9232811

מרכז רפואי יצהר

טל': 02-9975726

מרכז רפואי קדומים

רח' דרך הראשונים 1 | טל': 09-7922088

מרכז רפואי מעלה לבונה

טל': 02-9941566

מרכז רפואי שילה

טל': 02-9941293

מרכז רפואי פדואל

טל': 03-9329769

מרכז רפואי אלקנה

טל': 03-9362801

לומדים חיבור וחיסור
במספרי שהידים. צילום מתוך
ספר לימוד פלשתיני

צילום: צילום מסך

הלימוד, בטח בהשוואה
למשרד החינוך הישראלי,
שנאלץ להסתדר עם הרבה רשתות
פרטיות המובילות קו שונה. בשל
כך כמעט כל התלמידים הפלשתינים
נחשפים לתוכני ההסתה שמפיצה
הרשות.

ללמוד זריקת אבנים עם ניוטון

מי שעוקב מקרוב אחרי הספרים
שמוציאה לאור מערכת החינוך
הפלשתינית הוא אריק אגסי, סמנכ"ל
מכון המחקר והמדיניות הבין-לאומי
IMPACT-se, החוקר ומנתח ספרי
לימוד ברחבי העולם לעידוד חינוך
לשלום וסובלנות. בשיחה עימנו הוא
מספר על הידרדרותם של המסרים
בספרי הלימוד של הרשות בשנים
האחרונות, בהשוואה לאלה שהופיעו
בספרים מאז הסכמי אוסלו והיו
בעייתיים גם אז.

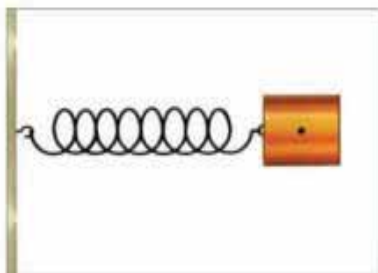
ספרי הלימוד של הרשות
הפלשתינית הם הקיצוניים ביותר
שראינו באזור, לא רק כלפי ישראל
אלא גם כלפי היהדות, כלפי יהודים
כדת וכעם, בלי קשר לסכסוך או
לצינונות, הוא טוען. "בשנת 2000
יצאו ספרי הלימוד הראשונים של
הרשות הפלשתינית. עד 2016 אותם
ספרי לימוד נלמדו פחות או יותר
במתכונת דומה עם שינויים קלים של
גרפיקה או עריכות קטנות פה ושם.
ב-2016 החליטו על ביצוע רפורמה,
שיצאה לפועל בתוך שנתיים,
וב-2018 הם כתבו מחדש את כל
ספרי הלימוד שלהם מכיתה א' עד
כיתה י"ב. ואז זיהינו שני שינויים
עיקריים ובעייתיים מאוד לעומת
הספרים הקודמים. הדבר הראשון
הוא שמחקר את האזכורים להסכמי
השלום עם ישראל. לא שלפני כן
הם הוצגו בצורה מעוררת כבוד
יותר מדי, אבל לפחות תלמידים
פלשתינים היו חשופים באופן קבוע
לפרקים שלמים על ניסיונות להגיע
לשלום עם 'אויב אכזר' שכובש את
אדמתם ועושה להם עוולות. כל
הזדמנות להגיע לשלום ולמשא ומתן
עם ישראל נמחקה, ולכן התלמידים
היום בכלל לא יודעים שההנהגה
שלהם ניסתה לעשות שלום עם אותו
אויב אכזר. מבחינת עשיית שלום
ופתרון סכסוכים זהו קושי לא קטן".
הדבר השני שמאפיין את החלפת
תוכני הלימוד ברשות הפלשתינית
הוא המעבר מסכסוך טריטוריאלי

القانون الثاني لنيوتن

نشاط (١) الجسم والنايض

استخدم الفلسطينيون أدوات تراثية متنوعة لتلبية احتياجاتهم اليومية في الزراعة وصيد الطيور أو اللعب
والتسلية وغيرها، ومنها الشعة والنايض.

تأمل الصور الآتية، ثم أجب عن الأسئلة التي تليها:

- ما العلاقة بين مقدار استطالة كل من مطاط الشعة والنايض وقوة الشد المؤثرة فيهما؟
- ما القوى المؤثرة في الجسم بعد انطلاقه من مكان من الشعة والنايض؟

אריק אגסי, סמנכ"ל מכון IMPACT-se: "מחקר את האזכורים
להסכמי השלום עם ישראל. לא שלפני כן הם הוצגו בצורה מעוררת
כבוד יותר מדי, אבל לפחות תלמידים פלשתינים היו חשופים באופן
קבוע לפרקים שלמים על ניסיונות להגיע לשלום עם 'אויב אכזר'.
התלמידים היום בכלל לא יודעים שההנהגה שלהם ניסתה לעשות
שלום עם אותו אויב אכזר"

צילום: מכון המחקר והמדיניות IMPACT-se

ומובהק. ניתן לזהות מגמה של
ירידה בגיל המחבלים מאז כניסת
הספרים החדשים לתוכניות הלימוד.
"בשנה-שנתיים האחרונות אנחנו
רואים עלייה במספר המחבלים
הקטינים, שהושפעו ממערכת
החינוך הפלשתינית", אומר אגסי.
"אנחנו רואים את הכוח של ספרי
הלימוד להיות דלק לרדיקליזציה,
בדרך כלל הרבה יותר מרשתות
חברתיות, ואנשים לא יודעים את זה
או לא מודעים לזה. ילדים לא יודעים
לתפעל סמארטפון בכיתה א' ולא
חשופים עדיין לפייסבוק או למחשב,
ובאופן טבעי אם הם לא היו מוסתים
מגיל צעיר מאוד, סביר להניח שגם
היו פחות נוטים לעסוק בתכנים
האלה בהמשך ברשות החברתיות.
כשהם עוברים רדיקליזציה מגיל
צעיר מאוד, אז כל מסר אלים
שמתפשט כמו אש בטיקטוק נקלט
הרבה יותר בקלות, מפני שהרעל כבר
נמצא בפנים".

נוכח גל ההסתה בספרי הלימוד,
האיחוד האירופי נשבר וכבר ניסה
להפסיק את המימון. הניסיון לא
צלח. "במאי 2021 האיחוד האירופי
הקפיא את כל המימון שלו לרשות,
יותר מ-200 מיליון יורו. הוא הצהיר
שזה בגלל ספרי הלימוד, והודיע
שההקפאה תקפה ל-14 חודשים,
עד שיבוצעו שינויים. הפלשתינים
התחייבו לשינויים, ובגלל ההבטחה
הזאת הופשרו הכספים לאחר
כמעט שנה. הקפאת הכספים יצרה

משבר של משכורות. המשבר יצר
לחץ בין-לאומי כבד מאוד, כי הוא
פגע גם בתקציבים לבתי חולים,
ובעקבות כך האירופאים הפשירו
את הכספים. בפועל דבר לא השתנה,
אנחנו לקראת פרסום של מחקר חדש
שבדק אם בוצעו שינויים כלשהם,
והתשובה היא לא - אין שום שינוי
בספרי הלימוד".

ניהול כושל

בראי הזמן, נראה כי מלבד
הכישלון לבנות מערכת שתתמוך
בשיתוף פעולה ובחיים של שלום
לצד מדינת ישראל, נכשלה הרשות
הפלשתינית גם ביצירת מנגנון
מנהלי שיעמוד בפני עצמו ויצליח
לתפקד. המורים הפלשתינים אינם
מקבלים את משכורותיהם במלואן,
ומפעם לפעם מכריזים על שביתות.
בשבועות האחרונים התפטר שר
החינוך הפלשתיני מרואן עורתאני,
שמאס בניהול המערכת הכושלת.

למערכת החינוך הפלשתינית יש
בעיה יסודית - היא אינה מפסיקה
לגדול. האוכלוסייה הפלשתינית
צעירה יחסית, ומתרחבת בצורה טבעית.
המערכת נדרשת להגדיל את המענה
כל הזמן, והרשות לא עומדת בקצב.
בעיה נוספת נוצרת שם מקיצוץ
התקציבים של כל עובדי המדינה, כולל
המורים, כדי לפתור קשיים. היו כמה
וכמה שביתות של המורים. לא של
איגוד המורים הרשמי, שהוא זרוע של
אש"ף, אלא של התאגדויות פרטיות
של המורים. הממשלה הפלשתינית
הבטיחה למורים שהיא תשתדל למצוא
פתרון לבעיה, או לתת להם כל מיני
העלאות שלפחות ישפרו קצת את
מצבם. בפועל היא לא עשתה זאת,
משום שצעד כזה לטובת מגזר אחד,
ייאלץ אותה לנקוט צעדים דומים לכל
המגזרים. בדיוק משום כך התפטר
שר החינוך ברשות. הוא יודע היטב
שהשביתה הבאה היא רק עניין של
זמן, כי המורים שמעו הרבה הבטחות
ובסופו של דבר כמעט ולא קיבלו דבר
ממה שהובטח להם. כרגע אין לשר
החינוך מחליף, ויכול להיות שהוא
פשוט יישאר, כיוון שאיש אינו מעוניין
להכניס את הראש למיטה החולה של
משרד החינוך הפלשתיני. עורתאני

עורתאני הוא איש מקצוע, והיה
אקדמאי באוניברסיטת כדורי בטול-
כרם. הוא מתמחה בחינוך טכני,
ולכן נבחר לתפקיד שר החינוך.
אצל הפלשתינים יש בעיה: מערכת
החינוך מעודדת לימוד מדעי הרוח
ומנהל, ואחר כך אין מה לעשות עם
בוגרי מסלולים אלה בשוק העבודה.
הפלשתינים יודעים שהם צריכים לחזק
את החינוך הטכנולוגי, ולכן הביאו את
עורתאני, אך במקום להתעסק בחינוך
טכנולוגי הוא מתעסק במריבות עם
המורים על המשכורות. ■

שיירבו מבצעינו כרימון

מחירים מתוקים בזול פעמי

כוסות יהלום צבעוניות
40 יח'

3 חבילות
9⁹⁰ ₪

סכו"ם מהודר "בראש"
10 יח' בחבילה

5 חבילות
10⁹⁰ ₪

צלחות גודל 7"
20 יח' בחבילה

5 חבילות
10⁹⁰ ₪

מבחר
מוצרי אפייה

3+1 מתנה

*על הזול מביניהם

כוס שתייה קרה
80 יח' בחבילה

5 חבילות
11⁹⁰ ₪

דבש באריזה
אישית

8 יחידות
11⁹⁰ ₪

סכו"ם לבן
100 יח' בחבילה

4 חבילות
11⁹⁰ ₪

מארז 75 צלחות
מותאם למיקרוגל

גודל 9"
9⁹⁰ ₪

תבנית אלומיניום
אינגליש R88

36 יחידות
10⁹⁰ ₪

מגבות נייר
סופג שישייה

2 חבילות
14⁹⁰ ₪

תבנית אלומיניום
גדולה R31

20 יחידות
10⁹⁰ ₪

מארז גביעים + מכסה
500 גר'

50 יחידות
14⁹⁰ ₪

מפה מוטבעת "וגאס"
270/120 ס"מ

2 יחידות
10⁹⁰ ₪

צלחות
מתכלות / עץ דקל

50% הנחה
על הפריט השני

*על הזולה מביניהן

צלחות מהודרות "ויטראז"
במבחר צבעים

גדולה 10"
10⁹⁰ ₪

בינונית 9"
8⁹⁰ ₪

קטנה 7"
6⁹⁰ ₪

מבחר
קינוחיות

3+1 מתנה

*על הזולה מביניהן

מיכל פלסטיק + מכסה
1 ליטר / 2 ליטר

10 יחידות
11⁹⁰ ₪

מבחר צלחות
מהודרות

30% הנחה
על הפריט השני

על הפריט הזול מביניהם

זול פעמי

רשת לאירוח ואירוע מושלם

חדש!

אשקלון

שדרות ירושלים 119
08-6753502

ירושלים

דרך בית לחם 142
02-5673322

בית שמש

מרכז ביג
02-6487070

קרית גת

מלכי ישראל 178/4
08-6810555

אשדוד

מתחם כלניות
08-9168935

אשדוד

רחוב האורגים 7
08-8522298

ראשון לציון

הכשרת היישוב 5
03-5351150

עפולה

יהושוע חנקין, הסדן 5
04-6594646

אילת

המסגר 1
08-6318182

באר שבע

קניון שאול המלך
08-6103435

באר שבע

מול 7, התאנה 6/21
08-8522141

באר שבע

חיים יחיל 3
08-6231011

פתח תקווה

רחוב הרב פינטו 20
03-7442309

שדרות

מול 7
08-9729198

נתיבות

דרך סמילו 38/3
08-9944310

נתיבות

מתחם גלובוס סנטר
08-6791880

דימונה

המלאכה 3
08-6550045

משרדים

הצורך 12, אשקלון
08-8507475

בקר אוטונו גם בפייסבוק ובאינסטגרם

ישראל
CHECK

שעות פעילות: ימים א'-ה': 09:00-20:00 | ימים ו' וערבי חג: 09:00-14:00 | מכבדים צ'קים בכפוף לאישור ישראלכרע צ'ק

*ע.ל.ח. עד גמר המלאי. הרשת שומרת לעצמה את הזכות להפסיק את המבצע בכל עת. התמונות להמחשה בלבד. המבצעים מוגבלים ל-3 סטים.

← מאמץ לרתום גורמים מקשת רחבה ככל הניתן. רבני הארגון עם יו"ר האופוזיציה דאז נתניהו

צילום: באדיבות משפחת הרב שפירא

דביר עמר

את הרב נחום רבינוביץ' הכיר הרב שלום גולד עוד בטורונטו, בזמן ששניהם כיהנו כרבנים בקהילה היהודית. שנים אחר כך, כשהם כבר נושאים בתפקידים רבניים שונים בארץ ישראל, צלצל הטלפון של הרב גולד ומעבר לקו נשמע קולו של ידידו מימי ארצות הברית. הנושא: צעדיה הרי האסון של הממשלה, והדרכים שבהן עלינו לפעול נגדם.

"באחד הימים שאחרי חגי תשרי תשנ"ד, בשעת לילה מאוחרת, התקשר אליי הרב נחום רבינוביץ', ראש ישיבת 'ברכת משה' במעלה אדומים", סיפר הרב גולד זצ"ל, שכיהן אז כדיקן מכללת ירושלים, בריאיון שערכתי עימו בעבר. "הוא ביקש לדבר איתי בעניין התארגנות של רבנים נגד הסכמי אוסלו. הוא אמר לי שהרב אברהם שפירא מתכוון לארגן רבנים לאותה המטרה בדיוק ושכדאי לי לברר איתו את העניין. הוא מסר לי את מספר הטלפון של הרב שבתאי זליקוביץ' מקריית החינוך במבשרת ציון אשר מטפל בפרטי ההתארגנות. התקשרתי אליו מיד באותו הלילה, ואחרי שיחה קצרה הבעתי רצון לשתף פעולה ולהגיע לביתו של הרב."

השיחה הזאת לא הגיעה לרב גולד במקרה. מאז הקיץ הוא הסתובב

בין פורומים רבניים בניסיון לגבש יוזמה שתתנגד להסכמים בצורה אפקטיבית. הוא כבר שוחח עם ארגון רבני ישראל של הרב שאר ישוב כהן וחבר רבני המפד"ל, אך ההתארגנות לא הבשילה. הרב רבינוביץ' זצ"ל, ששמע על התארגנות מקבילה של הרב שבתאי זליקוביץ', היה השדכן. הרב שבתאי זליקוביץ' היה אז מנהל קריית החינוך 'קול מבשר' במבשרת ציון, והרעיון שהגה כלל כינוס המוני של רבני ישראל נגד הסכמי אוסלו. זליקוביץ' העלה את הצעתו בפני

מעשה רבנים

עם פרסום דבר הסכמי אוסלו, היה ברור להנהגה הרבנית שהמאבק במהלכי הממשלה הוא חובה הלכתית מובהקת ושעליהם לעמוד בחזית ההתנגדות. 'איחוד הרבנים למען עם ישראל וארץ ישראל' שנולד בתשרי תשנ"ד כלל קשת נדירה של רבנים מהארץ ומחו"ל, ובקורותיו קשורים כמה מרגעי השיא של המאבק בהסכמי אוסלו

שלושה מחשובי הרבנים של הציונות הדתית: הרב שאול ישראלי, הרב אברהם שפירא והרב משה צבי נריה. כשהרב שפירא העניק למהלך את ברכתו, יצאה היוזמה לדרך. כמה ימים לאחר השיחות הליליות בין הרבנים גולד, רבינוביץ' וזליקוביץ', התקיימה ישיבה בהשתתפות קבוצת רבנים בביתו של ר' אברום. "הגעתי לביתו בפעם הראשונה בחיי וזכיתי להיות נוכח כאשר בא לעולם 'איחוד הרבנים למען עם ישראל וארץ ישראל'", שחזר הרב

הרב יעקב אריאל:
"המהות של איחוד הרבנים הייתה אמירה רבנית אידאולוגיות ולא פוליטית. רבנים שידברו בשפה אידאולוגית על כך שחלקי ארץ ישראל הם דברי תורה, את ארץ ישראל לא עוזבים, אמירה שחלקי ארץ ישראל הם דברי תורה, שחלקי ארץ ישראל לא עוזבים, אמירה שמך אמרת הרמב"ן שכולם מחזיקים ממנה"

גולד. "בתחילת הדרך ישבו בנשיאות של איחוד הרבנים, ביחד עם הרב שפירא זצ"ל, גם הרב משה צבי נריה זצ"ל והרב שאול ישראלי זצ"ל. על רבני אותה קבוצה נמנו הרבנים דב ליאור, הרב זלמן מלמד, הרב חיים דרוקמן, הרב יעקב אריאל, הרב חיים שטיינר, הרב מיכאל הרשקוביץ, הרב יהושע מגנס, הרב דניאל שילה, הרב צפניה דדורי, הרב מאיר פנדל ועוד". אל הישיבות הוזמנו גם חברי כנסת וראשי מועצת יש"ע, וכן נציגי ההתיישבות שהיו באים ומדווחים על המצב בשטח. "המגמה הכללית של כל השיחות הייתה לשמור על ארץ ישראל ולהשפיע על מי שיכול לעזור", מספר הרב דב ליאור, "כדי שלא תימסר הארץ, כדי שלא נעזבנה בידי זולתנו מן האומות או לשממה כלשון הרמב"ן, הואיל ויש חיוב כיבוש על ארץ ישראל וברור שהגויים רוצים לגזול ולפגוע בעם ישראל". הרב יעקב אריאל, שהשתתף גם הוא בישיבות, מחדד: "המהות של איחוד הרבנים הייתה אמירה רבנית אידאולוגיות ולא פוליטית. רבנים שידברו בשפה אידאולוגית על כך שחלקי ארץ ישראל הם דברי תורה, את ארץ ישראל לא עוזבים, אמירה שחלקי ארץ ישראל הם דברי תורה, שחלקי ארץ ישראל לא עוזבים, אמירה שמך אמרת הרמב"ן שכולם מחזיקים ממנה".

האירוע הראשון שקיים

קולקציית חג *Winter*

צילום: רות נזרי | סטילינג: חני כץ

לידר LEADER

לרשימת החנויות ושעות הפתיחה: 1599-54-55-56 | leaderkids.co.il

←
כ-80 אלף
מתפללים הגיעו
לעצרת שארגנו.
רבני האיחוד
מובילים עצרת
מחאה נגד
ההסכמים

צילום: מתוך הספר
'רוח אחרת',
יונה פרסבורגר

הרב איתן איזמן: "נציגת הפרקליטות בדיון, דורית ביניש, פנתה אליי ותהתה מה יש לה להשיב לטענות האלה בבית המשפט. אמרתי לה: תגידי שארץ ישראל זה נושא הלכתי מובהק, אם תרצי אביא לך הרים של מקורות. היא קצת נבהלה, זה לא מסוג הטענות שנוח לה לייצג בבג"ץ. הצעתי שאני אניע יחד איתה לבית המשפט, ואם היא לא תענה הם ישאלו אותי ואני אשיב"

הרב יוסי פרידמן, מזכיר איחוד הרבנים, קיבל את הקלטת ביום שישי. הוא פנה למזרחן הנודע פרופ' משה שרון כדי שיתרגם אותה. בתחילה שרון לא התרגש מהקלטת והגיב באדישות לרב פרידמן. הרב פרידמן הפציר בו: "מה אכפת לך? תבדוק". ביום ראשון בבוקר, שעות לפני כנס מחאה גדול שתוכנן, התקשר שרון לרב פרידמן ואמר לו: "יש לך מושג מה אתה מחזיק ביד? הקלטת הזאת מכילה הכרזה מדהימה מפיו של ערפאת".

זה היה בתחילת חודש סיוון תשנ"ד. בכנס משותף של ארגוני מחאת הימין באותו ערב, בהשתתפות כ-1,500 איש, הושמעה הקלטת הדרמטית לראשונה. "את ההסכם הזה אינני רואה כיותר מאשר ההסכם שנחתם בין נביאנו מוחמד ובני השבט קורייש במכה", נשמע קולו של ערפאת. בדבריו רמז לחוזה חודיביה משנת 628, שבו הבטיח מוחמד שלום לאויביו שבטי קורייש למשך עשר שנים, אך הפר אותו כעבור שנתיים וכבש את מכה, שבה הם שלטו. ערפאת גם הוסיף כי "לפני החתימה התעקשתי לקבל מהישראלים מכתב שירושלים היא אחד מסעיפי הדיון במשא ומתן... ושיזכרו כי אנו אחראים על כל המקומות הקדושים".

בכינוס המשותף של איחוד הרבנים שהתקיים באותו ערב חולקו מאה עותקים של הקלטת. בצוהרי אותו יום היא שודרה ביומן הצהריים של קול ישראל עם העיתונאי ניצן

יהדות ארצות הברית במה שראש ממשלת ישראל מחליט. "הם סברו שאם הוא עושה כך, כנראה שהוא מבין יותר ממנו. אנחנו לא יותר ציונים ממנו".

גם שפרה בלס נזכרת ברגעים דומים. "ניסינו לדבר עם העסקנים של הקהילה היהודית והם הגיבו בתגובות מאופקות. אמרתי להם: כולכם מדברים מנומס, אתם יודעים מה עומד כאן על הפרק? מה אנחנו עומדים חס וחלילה להפסיד? אתם חייבים להבין! זה סייע להפשיר אותם קצת, אבל לא יותר מזה".

הסכם חודיביה

פעילות איחוד הרבנים נמשכה במהלך כל החורף, ובאביב התגלגל בדרך מקרה שאחת מאבני הדרך בשיח הישראלי על הסכמי אוסלו נולדה במשרדי האיחוד. יאסר ערפאת, מנהיג אש"ף שחתום על ההסכמים, נאם אז באחד המסגדים של יוהנסבורג, בירת דרום אפריקה. הנאום שודר ברדיו יוהנסבורג, ואחד מאנשי הקהילה היהודית שם השכיל להקליט אותו. מכיוון שראה בו חשיבות, הוא הזדרז להעביר את ההקלטה לתושב קרני שומרון נד גולדווסר, שבדיוק סיים את ביקורו במדינה והיה בדרכו לעלות על מטוס לישראל. דקות לפני ההמראה הגיעה הקלטת לידיו.

בארצות הברית, והרחיב את מטריית הרבנים שמביעים התנגדות אקטיבית למהלכים שיזמה הממשלה.

בינואר 1994 העלו הרבנים הילוך. קבוצה של עשרה רבנים, בהם הרב חיים דרוקמן, הרב נחום רבינוביץ, הרב שלום גולד, הרב יהושע מגנס והרבנית שפרה בלס מנווה צוף, טסה לארצות הברית. הם יצאו כדי לשכנע את הנהגת הזרמים השונים של יהדות ארצות הברית לא לתמוך בהסכמי אוסלו, ונפגשו עם כל מי שהזדמן להם, מחברי קונגרס, אדמו"רים וראשי ישיבות ועד עיתונאים. "מאות רבנים, מהאדמו"ר מנובומונסק, רבני ישיבה יוניברסיטי, איגוד הרבנים בארצות הברית, חתנו של הרב פיינשטיין הרב טנדלר, ועד העיתונאי הבכיר ועורך הג'ואיש וויק גארי רוזנבלט", סיפר הרב גולד. בשבתות נפרדו הרבנים זה מזה ושמו פעמיהם לבתי הכנסת השונים כדי לדבר נגד הסכמי אוסלו. "היה קור כלבים, הכול היה קרח והיה קשה לנוע ממקום למקום".

למרות הציפיות הרבות, התגובות היו קרירות למדי. "שפכנו את ליבנו ואין תגובות מהרבנים", סיפר בכאב הרב גולד. "הרציתי כמה דקות בפני אחד הרבנים, ותגובתו הייתה 'אני שומע', ומיד קם ממקומו בסימן שנגמרה הפגישה". במובן מסוים, מציין הרב יוסי פרידמן, מזכיר איחוד הרבנים, התמיכה באוסלו נבעה במהותה מהתמיכה האוטומטית של

האיחוד בכ' בטבת תשנ"ד היה תפילה המונית בכותל לביטול ההסכמים, בהשתתפות כ-80 אלף מתפללים מכל החוגים, בהם גם הרב יוסף שלום אלישיב והרב עובדיה יוסף. על הקריאה להשתתף בתפילת הרבים היו חתומים עשרות מרבני האיחוד ובראשם הרבנים שפירא, ישראלי ונריה. גם הרב יוסף קאפח, הרב חיים דוד הלוי והרב מרדכי אליהו הצטרפו לקריאה. בהמשך פורסמו גילויי דעת שעיקרם תמיכה בהתיישבות ביש"ע והאיסור לעקור איזושהי נקודה באזורים אלו. "הם הבהירו שעל פי דעת תורה עם ישראל חייב לשלוט בארץ ישראל כולה", משחזר הרב יוסף ארציאל, מיוזמי הקמת 'איחוד הרבנים'. "הייתה מטרייה רחבה של רבנים שגיבתה אז קו תקיף במאבק, מהרב מאזוז ועד רבני חב"ד קיימו כנסים ופרסמו מכתבי תמיכה. הייתה שותפות שקשה לחזור עליה היום, לצערי".

בחול המועד סוכות תשנ"ד ביקר בארץ הרב אהרן סולובייצ'יק, מחשובי הרבנים בארצות הברית. סולובייצ'יק נפגש לשיחה קשה ביותר עם ראש הממשלה יצחק רבין, והשניים נפרדו מתוך קרע אידאולוגי עמוק. לאחר מכן התארח הרב סולובייצ'יק בסוכתו של הרב שפירא. בהמשך השבוע הגיע הרב סולובייצ'יק לקרני שומרון, ונשא שם נאום חריף בגנות הממשלה. ביקורו של הרב סולובייצ'יק בארץ סלל את הדרך לקשר עם נציגי ההסתדרות הרבנים

במובן הציבורי, אולם לצערנו המנהיגים דאז נהגו בעיוורון ואת הסוף כולנו יודעים". פעילות המטה היתה מתישה ומסביב לשעון, ובמרכזה היתה עצרת ענק, מחאה ותפילה, נגד ההסכם. "אז, כמו גם היום", מוסיף הרב אהרונוב, "כל מומחי הביטחון, ללא אג'נדות פוליטיות, אומרים שכל נושא של מסירת שטחים לערבים מהווה סכנת נפשות. שום דבר לא יצא מחתימות והסכמים, והוכח כבר שזה לא שווה אפילו את הנייר והדיו". ■

"חב"ד אינה גוף פוליטי ולא התיימרנו להיות עוד אחד מהגופים שהתעסקו בהפגנות", מספר ל'בשבע' יו"ר המטה הרב אהרונוב, "מה שגרם לנו לצאת מגדרנו, היה העובדה הפשוטה והמדממת והיא פיקוח נפש, שכידוע דוחה את כל התורה כולה. "היה ברור לנו באופן חד משמעי שההסכם הזה יביא לנרצחים רחמנא ליצלן, וזו הסיבה היחידה שהרמנו פעילות גדולה, שביקשה לשנות את המציאות. אפשר לומר שהפעילות הזו אכן הצליחה להטות את הכף

שעל דגלה חרוטה בדרך כלל ההתנזרות מהתערבות בפוליטיקה. כחלק מהמאבק הגדול הוקם המטה לשלום העם והארץ, ובראשו עמד הרב יוסף יצחק אהרונוב יחד עם הרב מנחם ברוד והרב ישראל הלפרין. הפעילות המרכזית של המטה היה הקמפיין המפורסם 'ארץ ישראל בסכנה', במסגרתו יצאו אלפי חסידי חב"ד למחות נגד ההסכם. בנוסף, המטה הוציא עיתון בשם 'כל הארץ', בעריכת הרב ברוד, והוא הופץ ברחבי הארץ במאות אלפי עותקים.

חן, אולם הדגש היה על קריאת הג'האד של ערפאת. גם עורכי היומן, מסתבר, עדיין לא הבינו את משמעות דבריו של ערפאת על הסכם חודיביה. המשמעות הובנה רק בדברי ההסבר שנשא פרופ' שרון בכינוס. התקשורת רעשה וגעשה וממשלת ישראל ותומכיה נבוכו. "התקשורת דיברה על הקלטת ארבעה ימים, ואפילו הניו יורק טיימס ביקש שנעביר לו עותק מהקלטת", נזכר הרב פרידמן.

שלושה ספרים חדשים

מאת הרב אלחנן סמט

מסכת פרשנית מקיפה על סיפורי הנביאים בספר מלכים
על פי שיטת הניתוח המוכרת מהספרים 'פרקי אליהו' ו'פרקי אלישע'.

חדש!

אתר הרב אלחנן סמט

מאות שיעורי וידאו ומאמרים בתנ"ך
ניתן לרכוש את כל ספרי הרב סמט באתר

אתר הרב אלחנן סמט

"אין ספק מוציא מידי ודאי"

המאבק של איחוד הרבנים כלל גם מאבק משפטי נגד גורמי שמאל שניסו לחבל בהתארגנות. השותפות של הרבנים הראשיים לישראל בפעילויות של איחוד הרבנים לא מצאה חן בעיניהם, והם גם נקטו בפעולות. "השמאל הישראלי כל כך לא אהב את התערבות הרבנים הראשיים עד כדי כך שאחד מחברי הכנסת של השמאל עתר נגדם לבג"ץ", מספר הרב איתן אייזמן. "נציגת הפרקליטות בדיון, דורית ביניש, פנתה אליי ותהתה מה יש לה להשיב לטענות האלה בבית המשפט. אמרתי לה: תגידי שארץ ישראל זה נושא הלכתי מובהק, אם תרצי אביא לך הרים של מקורות. היא קצת נבהלה, זה לא מסוג הטענות שנוח לה לייצג בבג"ץ. הצעתי שאני אגיע יחד איתה לבית המשפט, ואם היא לא תענה הם ישאלו אותי ואני אשיב. באותו היום היא הלכה לחבר הכנסת שהגיש את העתירה ואמרה לו שימשיך אותה כי אין לו שום סיכוי, וכך היה. הרבנים היו תקיפים ובעלי עמדה ברורה אפילו כנגד בג"צים".

הרבנים, מצידם, בחרו בדרך של שכנוע והידברות עם השמאל, ולא מלחמה. אחד המפגשים הזכורים היה עם נשיא מדינה דאז עזר ויצמן, איש שמאל מובהק. "הרב אליעזר מלמד ארגן מפגש עם הנשיא עזר ויצמן. הנשיא אמר לנו: אני רוצה שהעם היהודי ישרוד, יישאר. בדרך הזאת העם היהודי לא ישרוד, תראו את אחוזי ההתבוללות בארצות הברית", מספר הרב דניאל שילה. "איך יהודים יבואו לכאן ויינצלו? אם יהיה שלום ופריחה כלכלית. לכן אני בעד הסכמי אוסלו. אנחנו בפגישה ניסינו מצידנו לומר שאי אפשר למסור לאויב חלקים מארץ ישראל. אין ספק מוציא מידי ודאי, הספק הזה של ויצמן והתכנון שאם יהיה שלום יבואו יהודים לא גובר על הסכנה המוחשית". במבחן ההיסטוריה, קל לשפוט מה עלה בגורלו של אותו ספק.

"המנהיגים נהגו בעיוורון"

איחוד הרבנים למען ארץ ישראל לא היה הגוף הרבני היחיד שעסק במחאה נגד הסכמי אוסלו. אחד הגורמים המפתיעים שנכנס לתמונה ונאבק באופן חסר תקדים, היה דווקא חסידות חב"ד,

"באוסלו רצו להקים מדינה פלשתינית, האפשרות הזאת נקברה קבורת חמור"

פרופ' שלמה בן עמי, לשעבר שר החוץ בממשלת ברק, מביט לאחור על כישלון הסכמי אוסלו, ומעריך שהוא נובע בעיקר מהתנהלות הצד הפלשתיני ← בריאיון פתוח מודה בן עמי שהפרדיגמה של הימין הוסיחה את עצמה ברבות השנים, ומציין שהשאיפה למדינה לא הייתה בעבר חלק מהחזון הלאומי של הפלשתינים

"הפרדיגמה שלפיה פעלנו עד היום הייתה שאם נפתור את הבעיה הפלשתינית יהיה לנו שלום עם העולם הערבי. אבל הימין צדק". פרופ' שלמה בן עמי

צילום: קרן חואן מארס

הישראלי. באוסלו ביקשו ליצור כתובת מרכזית שתנהל את ענייני הפלשתינים, וזה התממש באופן חלקי מאוד. יש נטייה להאשים פוליטיקאים מהצד הישראלי בכישלון אוסלו - בעיקר את בנימין נתניהו ואהוד ברק. אתה מסכים עם הגישה הזאת? "שמעתי את חיים רמון אומר שכל הסיפור כאן קשור לנתניהו וברק. יש לי הערכה גבוהה מאוד לחיים רמון כפוליטיקאי וכמי שנוהג ללמוד את הנושאים הפוליטיים לעומק ומכיר את נבכי השלטון. בסוגיה הזאת אני חושב שהוא טועה טעות חמורה. יש כאן בעיה עמוקה יותר. אני רחוק

שהיה מובנה בפילוסופיה של אוסלו, לא התממש, ובאמת אנחנו נמצאים היום אולי הכי רחוק שאפשר לתאר ממיושם רעיון שתי המדינות", אומר פרופ' בן עמי בריאיון לעיתון 'בשבע'. הוא מוסיף כי "המטרה השנייה הייתה ליצור איזושהי כתובת מוכרת במתחם הפלשתיני, שאיתה יהיה אפשר להתדיין וגם להשיג יציבות מסוג כלשהו, וזה הושג רק בחלקו. הרשות הפלשתינית היא ישות נכה במידה רבה. זה קשור בתרבות הפנימית של התנועה הלאומית-פלשתינית, בשבריריות ובפיצול העמוק שקיים וכמובן בתרבות השחיתות, וחלק קשור בכיבוש

עם הפלשתינים הן בתפקידו כשגריר ישראל בספרד בזמן שיחות מדריד והן כמי שנדרש לנושא כשהיה שר בממשלה, להעמיק יחד איתנו בתוצאות המדיניות של הסכם אוסלו, שגם לדעתו החל בסוג של חלום והסתיים הרחק מאוד מהמטרה.

הסכימו לוותר על 97 אחוז מהשטח

"יש שתי מטרות שהסכם אוסלו התכוון להשיג: אחת, הסכם סופי בינינו לבין הפלשתינים במעלה הדרך. זה כמובן לא הושג. פתרון שתי המדינות,

מסתכל בעצב על הפער בין החלום לשברו הוא פרופ' שלמה בן עמי, שהיה שר החוץ והשר לביטחון פנים בתקופת כהונתו של ראש הממשלה לשעבר אהוד ברק, וניהל את המגעים עם הפלשתינים. ממרחק של 30 שנים הוא מעריך שלא נותר מהסכמי אוסלו דבר מה ממשי.

כבר שנים ארוכות מתרחק בן עמי בן ה-80 מעיסוק פוליטי, אבל לא מניח את ידו מעיסוק בצד האקדמי של הסוגיות הבערות לצד סוגיות נוספות. הוא מרצה בפורומים רבים, גם בנושא הישראלי-פלשתיני, אך הראיונות התקשורתיים שלו בשנים האחרונות ספורים מאוד. ביקשנו ממנו, כמי שעסק בשיחות

ניצן קידר

במשך שנים ארוכות קיבע השמאל הישראלי את הסכמי אוסלו כבסיס לשיח הישראלי-פלשתיני ולפתרון של מדינה פלשתינית שתוקם לצידה של ישראל. ההיאחזות בגישה הזאת הייתה נחלתם של פוליטיקאים, דור אחרי דור, וכמעט שלא נשמעו קולות אחרים. בשנים האחרונות רבים שהאמינו בגישה זו שינו את עמדתם, במיוחד נוכח הסכמי אברהם שעזרו את הדעה השלטת שנורמליזציה עם מדינות ערב תלויה בהכרח בהסכם עם הפלשתינים. אחד מהאנשים שכבר שנים רבות

מפעל הפיס מודה למשתתפים והזוכים
במיזם המאמרים הגדול,
שעמלו וכתבו מאמרים מצוינים

בנושא:

יחד - שבטי ישראל

מי ייתן ותזכו הלאה לדלות ולהשקות
ממעיינות הדעת והחכמה

פרס ראשון

גב' אורית ג'ושוע

₪25,000

פרס שלישי

גב' נועם שבת רחל זלטקין
והרב צבי יהודה זלטקין

₪15,000

פרס שני

גב' ברוריה קופמן

₪20,000

פרס חמישי

גב' אביטל גולד

₪5,000

פרס רביעי

גב' אילה אלישיוב

₪10,000

זוכים בשובר לרכישת ספרים ברשת אור החיים

הרב מרדכי מאור שליט"א | הרב יעקב מאיר שליט"א | גב' לאה זינגר תחי'
גב' ברכה דרבקן תחי' | הרב ינון עמית שליט"א

מפעל הפיס

וְקָנָה לְךָ חֵבֶר

הכל חוזר לקהילה

מפעל הפיס מודה למשתתפים והזוכים
במיזם החיבורים הגדול,
שעמלו וכתבו חיבורים מצוינים

בנושא:

השבת בעידן המודרני

מי ייתן ותעלו מעלה במעלות התורה
ותזכו להגדיל תורה ולהאדירה

פרס ראשון

הרב עודד מילר וד"ר חגית דיאמנט

₪25,000

פרס שלישי

הרב אליהו ואזאנא
שליט"א

₪15,000

פרס שני

הרב צבי אליעזר וייסינגר
שליט"א

₪20,000

פרס חמישי

הרב דוד דדון
שליט"א

₪5,000

פרס רביעי

הרב גד מכטה
שליט"א

₪10,000

זוכים בשובר לרכישת ספרים ברשת אור החיים

הרב משה חדאד שליט"א | הרב יהונתן הגדלר שליט"א | הרב הראל הורביץ שליט"א
הרב יהודה קנטורביץ שליט"א והרב נתנאל פופר שליט"א | הרב יהודה אודסר שליט"א

מפעל הפיס

וְקָנָה לְךָ חֵבֶר

הכל חוזר לקהילה

כרמיית

יצירה מתוקה

פרווה

פרווה

בהשגחת הבד"ץ
ירושלם
התורה והחיים

← "אוסלו היה כרטיס החזרה של ערפאת לארץ ישראל". יאסר ערפאת בטקס חתימת הסכם אוסלו

צילום: סער יעקב, לע"מ

1967, ומצאנו את עצמנו דנים בבעיות של 1948. נוסף על כך, אני לא חותם על זה שערפאת קרא את הסכם אוסלו. הוא היה לחוץ לחזור לשטחים, וזו הייתה מטרתו והאופק שלו. לשם כך הוא היה מוכן לחתום על הסכם אוסלו. כבר במכונית, כשהוא הגיע לעזה, הוא לקח איתו איש טרור שרבין במפורש אמר שהוא לא יחזור.

"אני לא אומר בזה שהוא לא רצה לראות את ההסכם כצעד לקראת איזושהו הסדר אפשרי - אינני פוסל זאת. אבל אוסלו היה כרטיס החזרה שלו לארץ ישראל. הוא היה המייסד של התנועה הלאומית הפלשתינית, וזה היה התפקיד ההיסטורי הגדול שלו. הוא ניתק את אש"ף מהאחיזה של המנהיגים הערביים והפך אותה לתנועה אוטונומית. האירוע המשמעותי ביותר שקרה אחרי הקמת אש"ף היה האינתיפאדה הראשונה, והוא לא היה הכוח המניע שלה אלא ההנהגה המקומית ביהודה ושומרון, שאותה שנה מאו, ולכן היה לו דחוף להגיע לשטחים. הרי לפניו, מי עשה משא ומתן עם אליקים רובינשטיין בווינגטון? המנהיגות המקומית. נכון שזה היה באישור של אש"ף, אבל מי שהובילה הייתה המנהיגות המקומית".

בן עמי מדגים את אי הבהירות שהוא מדבר עליה בכל הקשור ליאסר ערפאת. "בספר שלי, שהופיע בארצות הברית לפני שנה, מצוטט ערפאת בשיחה עם חוג פנימי באומרו 'אם היו נותנים לי את מה שרציתי בירושלים - הייתי נותן להם את כל השאר'. זה היה ערפאת. ← הוא לא היה בהיר מעולם במה

הפלשתינים".

"לא חותם שערפאת קרא את הסכם אוסלו"

בשיחה עם פרופ' בן עמי יש מוטיב חוזר והוא ההבנה הברורה שעליה, יש לומר בהגינות, חזר גם בזמן אמת ובשנים שלאחר סיום תפקידו הפוליטי. להבנתו מעולם לא היה ברור בדיוק מה רוצים הפלשתינים, וגם כשראשי ממשלות הסכימו ללכת לקראתם בויתורים מפליגים - לא הייתה היענות אמיתית לשום מהלך.

"הפלשתינים לא רצו מעולם הסכם ביניים וטענו כי 'אצל הישראלים הסכם ביניים הופך למציאות של קבע'. אני זוכר שיחה שלי עם ערפאת בשכם שבה אמרתי לו: בוא נטפל בנושאים בוערים ונדחה את העיסוק בסוגיית ירושלים בשנתיים. הוא השיב לי: אפילו לא לשנתיים. הסכם אוסלו נבנה על מה שהנרי קיסינג'ר כינה 'אי בהירות קונסטרוקטיבית'. אוסלו קבע ש'נדבר על מדינה פלשתינית', 'נדבר על ירושלים', 'נדבר על פליטים', אבל לא נקבע בו בדיוק על מה יוסכם. ההסכם פיזר מוקשים לאורך כל השטח לאלה שבאו לאחר מכן לעשות משא ומתן סופי", הוא מסביר.

היכן אפשר לשים את האצבע בפער שנוצר בעקבות ה'מוקשים' בהסכם אוסלו?

"מי שבא לעשות משא ומתן על הסדר קבע התכוון לדון בבעיות של

של אהוד ברק, שבקמפ דייוויד כביכול לא הציע מספיק, וכמעט איש לא חושב לרגע שקמפ דייוויד היה חלק מתהליך שנמשך גם שישה חודשים לאחר מכן. היו עוד 50 ישיבות של משא ומתן שהסתיימו בבית הלבן, כשעמדתו בראש המשלחת הישראלית וקיבלנו את הפרמטרים של קלינטון שהיו קפיצת מדרגה אדירה ביחס למה שהוצע להם בקמפ דייוויד, כולל 97 אחוזים מהשטח, חילופי שטחים, חלוקה מעשית של ירושלים, שליטה מעשית מוחלטת של הפלשתינים בהר הבית. לכל זה הסכים ברק. אז מה יש להתעקש על אשמתו של ברק? יש לו האופי שיש לו, ואולי זה לא הסתדר עם חיים רמון, וגם לי היו מתחים ולא חשבתי שכל התנהלותו של ברק הייתה בסדר. אבל אין מנהיג שהתנהלותו היא נופת צופים. אחר כך בא אולמרט שאפילו עשה עוד צעד. אצלו זה כבר היה מאה אחוזים מהשטח עם חילופי שטחים באזור בית שאן וטירת צבי, דברים שאיש לא העלה על דעתו".

בעבר עלו טענות שלו ראש הממשלה המנוח יצחק רבין לא היה נרצח - הסכם אוסלו היה יכול להצליח.

"אני לא חושב שאילו רבין היה נשאר בחיים תהליך השלום היה מתקדם. אם רבין היה נשאר בחיים וממשיך את המשא ומתן, הוא היה מגיע לאותה נקודה מתה ששאנחנו הגענו אליה. הבטן שלו הייתה מתהפכת כשזה היה מגיע לירושלים ולחזרת הפליטים. המקסימום שרבין היה מוכן לתת לא פגש את המינימום שדרשו

← מלהזדהות עם ההיסטוריונים החדשים שטוענים שהכול נובע מהרשע הישראלי, אבל אי אפשר להכחיש את העובדה שמדובר בעם שלם שנעקר ומפוצל, שמעולם לא הייתה לו מנהיגות עם חזון מדינתי. רעיון המדינה הפלשתינית הוא נוכרי וזר בתנועה הלאומית הפלשתינית. התנועה הזאת לא רואה את המדינה כסוף התהליך, כמו להבדיל התנועה הלאומית הציונית. לתנועה הלאומית הציונית הייתה תוכנית והיה חזון של הקמת ישות מדינית שבה יימצא מקלט לעם היהודי במשפט העמים".

בעצם החתירה הפלשתינית למדינה היא משהו שנוגד 'על הדרך'?

"התנועה הלאומית הפלשתינית פיתחה תודעה של השבת מה שנגזל, וזה היה הכוח המניע שלה - לא החזון של סוף הדרך. הם דרשו החזרת אדמות ופליטים ולא הקמת מדינה. היה חלון זמן שבו לרעיון שתי המדינות היה סיכוי ובעצם ב-1988 ערפאת הצהיר את ההצהרה הזאת באלג'יר על העצמאות הפלשתינית, ולכאורה הוא הכיר ברעיון שתי המדינות. אבל אצל ערפאת הכול היה רק לכאורה. היו לי הרבה שעות עם האיש הזה, נדמה לי שיותר מאשר לחיים רמון, ואין מילה של ערפאת שיכולת לקחת אותה כפשוטה. אין לי תשובה לשאלה מה הוא באמת רצה, ואני לא חושב שמישהו ידע את התשובה.

"זה גם לא עניין של אשמה. מדובר בנושא מורכב הכולל גם את המציאות והתנאים ולא רק את האנשים ומעשיהם. כולם מדברים על ההתנהגות

"אני לא חושב שאילו רבין היה נשאר בחיים תהליך השלום היה מתקדם. אם רבין היה נשאר בחיים וממשיך את המשא ומתן הוא היה מגיע לאותה נקודה מתה שאנחנו הגענו אליה. הבטן שלו הייתה מתהפכת כשזה היה מגיע לירושלים ולחזרת הפליטים. המקסימום שרבין היה מוכן לתת - לא פגש את המינימום שדרשו הפלשתינים"

הזדמנות אחרונה להרוויח שנה

שמרנו לך מקום.

מכללת תלפיות מזמינה אותך
להירשם ללימודי חינוך והוראה
במגוון התמחויות

תואר ראשון (B.Ed.)

במסלולים: • הגיל הרך • חינוך מיוחד
• אמנות • בי"ס יסודי • על יסודי

בהתמחויות: תנ"ך, תושב"ע, ספרות, לשון,
מדעי הטבע, מתמטיקה ואנגלית

תואר שני (M.Ed.)

בתכניות: • לקויות למידה ואבחון דיסקטי
• חינוך לגיל הרך • אנגלית כשפה בינלאומית

תואר שני בהוראה הטרוגנית
- חינוך בחברה משתנה*

לימודי המשך והשתלמויות
למורים בשבתון

הסבת אקדמאים
והרחבת הסמכה

* המועצה להשכלה גבוהה (מ"ג) אישרה את פתיחת התכנית. הענקת התואר
מותנית באישור המל"ג.

המכללה האקדמית לחינוך בחולון

מרכז ייעוץ והרשמה:

rishum@talpiot.ac.il

1-800-071-500

www.talpiot.ac.il

054-9656631

חופשת סוכות יוצאת דופן

במלון ספוטניק למהדרין בבטומי

סוכה ענקית כשרה למהדרין
אירת חג מושלמת עם חזנים, פייטינג ומוסיקה
קיימת סוכה גדולה שינה

10 לילות חג סוכות 28.9-8.10 י"ג - כ"ג בתשרי	5,500 ₪ לאדם בחדר זוגי	עוד כנסו פוסט מלא כדי לראות אפשרויות נסיעה
חול המועד סוכות 1-5.10 ט"ז - כ' בתשרי	700 ₪ לאדם ללילה בחדר זוגי	עוד כנסו פוסט מלא כדי לראות אפשרויות נסיעה
שבת/חג	1,100 ₪ לאדם ללילה בחדר זוגי	עוד כנסו פוסט מלא כדי לראות אפשרויות נסיעה

הופעות ופעילויות
לכל המשפחה

טיולים וסירים מרתקים

חדרי טיפולים, בריכה
פנימית בשעות נפרדות

ארוחות גורמה עשירות
למהדרין

המלון פעיל בכל ימות השנה

בכשרות הרה"ג
משה נחשוני שליט"א

טל' להזמנות

03-7461550

054-3837055

בין השעות: 13:00-08:30 | בין השעות: 19:00-13:00

* הפעילויות תלויות במזג האוויר, הכניסות לאטרקציות כוללות במחיר. הטיולים מופעלים ע"י חברה חיצונית ובאחריותה | לא כולל אקסטרים

מספר 1 באיכות ובביצועים

פלטת שבת זכוכית מודולרית

עוצמתי
בטיחותי
חסכוני

חיבור של עד 20 פלטות לפי צורך אישי, בצורה המותאמת למטבח/לאזור שלכם

צריכת חשמל נמוכה מאוד: 90w בלבד

קל משקל: 600 גרם בלבד • 4 מ"מ זכוכית מחוסמת

נורלייט בע"מ יבוא ושיווק מוצרי חשמל | לפרטים 5419* | www.universe.co.il

←
עשה קפיצת מדרגה בנדיבות
ההצעות שהציג בפני ערפאת.
אהוד ברק נפגש בביתו עם
יאסר ערפאת

צילום: עמוס בן גרשום, לע"מ

לא חושב שהוא יציב תנאי של הקמת מדינה פלשתינית, אבל ייתכן שידבר על תוכניות ועל הקפאת בנייה. אם ממשלת נתניהו הנוכחית תרצה הסכם עם ערב הסעודית, היא תצטרך לשלם מחיר בסוגיה הפלשתינית", הוא מבהיר.

"לי נדמה שביבי יושב עם הממשלה
 הזאת ואין לו כוונה לפרק אותה מתוקף
 תהליך שיתפתח בעקבות ההסכם עם
 ערב הסעודית. תומאס פרידמן כתב
 במאמרו שהוא מקווה שהדינמיקה של
 התביעות הסעודיות להסכם תוביל
 לפירוק הממשלה ולהקמת ממשלת
 ימין מרכז שתמשיך בדרך כלשהי את
 תהליך השלום. אם נניח תיאורטית
 שהפלשתינים יוכלו לבנות באופן חופשי
 בשטח C, סמוטריץ' ובן גביר יתנגדו
 ויעזבו את הממשלה ותוקם ממשלת
 ביבי-גנץ. האם ממשלה כזאת תנהל
 משא ומתן לפתרון על הקמת מדינה
 פלשתינית בגבולות 67? זה כבר לא
 יקרה. הפתרון הזה בעיניי כבר לא על
 סדר היום. לא משום שהוא טוב או רע,
 אלא בעיקר כי הוכח שהוא אינו בר-
 השגה, והיום עוד הרבה יותר מאשר
 בעבר."

לדעתך יש עוד סיכוי לפתור את הסכסוך הישראלי-פלשטיני, או שדווקא הסכם אוסלו שהתיימר לעשות זאת - בדיעבד רק הפחית את הסיכויים? "אני לא רואה פתרון עתידי בסכסוך שמבוסס נטו על מעורבות ישראלית-פלשטינית. זה יצטרך להיות איזשהו פתרון שהעולם הערבי איך שהוא מסדיר יציבות בחזית הפלשטינית, וזה צריך להיות חלק מאיזה קונפדרציה 'ירדנית-פלשטינית. האפשרות שהייתה מובנית באוסלו של מדינה פלשטינית בגבולות 1967 עם חילופי שטחים מינוריים בסוף הדרך מתה ונקברה קבורת חמור." ■

ערב. הסכמי אברהם, לדעתו, הם חלק ממהלך שמחזק את הדברים שאמר בנוגע לעניין שיש לעולם הערבי במדינה פלשתינית.

"נוצר היום מהפך פרדיגמות.
 הפרדיגמה שלפיה פעלנו עד היום הייתה
 שאם נפתור את הבעיה הפלשתינית
 יהיה לנו שלום עם העולם הערבי. זה מה
 שהשמאל, שאני חלק ממנו - לא ברמה
 הפוליטית אלא ברמה האינטלקטואלית
 - חשב בעניין הסוגיה הפלשתינית.
 הימין חשב הפוך. היו לי שיחות עם
 יצחק שמיר וז"ל, שטען באוזניי שעדיף
 שקודם נעשה שלום עם העמים
 הערביים ואחר כך יבואו הפלשתינים,
 והוא צדק. השמאל לעג, אבל הימין
 צדק והפרדיגמה השתנתה. למעשה ניתן
 ליומר שאם מה שיקרה יהיה הסכם עם
 סעודיה, הסכסוך הישראלי-ערבי יסתיים
 לפני שהסכסוך הישראלי-פלשתיני
 נגמר", מדגיש בן-עמי.

לדעתו, מנחם בגין היה הראשון שהלך
למהלך שנועד לעקוף את הפלשתינים,
מתוך הכנה שזו הדרך הנכונה. "בספר
שכתבתי ב־2005 הצגתי משהו שקראתי
לו 'תאוריית הקפסולה של מנחם בגין'.
הוא החזיר את סיני ועשה שלום עם
המצרים, כי האמין שהוא יכול לעסוף
את הסוגיה הפלשתינית בהסכם שלום
ערבי, שימנע מאי פתרונה של הסוגיה
הפלשתינית להפוך למלחמה עם העולם
הערבי. זה מה שקרה למעשה. ההסכמים
עם מדינות ערב יצרו מעטפת שדרכה
אפשר לבנות סוג אחר של פתרון לסוגיה
הפלשתינית ממה שהשמאל חתר אליו
במשך הרבה שנים ולא הצליח."

הסכם בין ישראל וסעודיה ידרוש ויתורים בסוגיה הפלשתינית?
 "ודאי. הרי עכשיו בן סלמאן יתנה כל מיני תנאים לגבי הפלשתינים. אני

כל הדרך".

**לאורך השנים לא ראינו גם את מדינות
ערב רצות לנקוט צעדים מעשיים לטובת
הפלשתינים. ראינו הרבה דיבורים, אבל
מעט מעשים.**

“אני רואה את התהליכים מתרחשים בעולם הערבי. היום הפתרון היחיד הוא באמת חזרה ליסוד המכונן של תהליך השלום, שצריך להיות מושג בשיח ישראלי-פלשתיני-ירדני. הירדנים כמובן לא מעוניינים כיום להיכנס לעניינים הללו. המלך חוסיין מעולם לא רצה מדינה פלשתינית, אך נכנע לתכתיב של הליגה הערבית. הוא לא היה היחיד. אני לא חושב שהמדינות הערביות רצו אי פעם מדינה פלשתינית”, מציין בן עמי.

"הרי כשמדינות ערב פלשו לארץ ישראל ב־1948, הן לא עשו זאת כדי להכריח את הציונים ליישם את החלטה 181 של האו"ם. הן נכנסו כדי לכבוש לעצמן שטחים. אנואר סאדאת אפילו התנגד לרעיון של מדינה פלשתינית. יש ספר של מלומד מאוניברסיטת לונדון שנקרא 'איך מנעו את פלשתינה', ושם יש דברים שסאדאת אמר בשיחות עם בנין, שחייבים שירדן תהיה מעורבת בפתרון של העניין הפלשתיני. גם קרטר חשב כך, ואפילו דונלד טראמפ פנה למלך עבדאללה וביקש ממנו להיות מעורב בנושא – וסורב".

הקפסולה של בגין צדקה

בשיחה עם פרופ' בן עמי הוא מסכים לטענת הימין שניתן להגיע לנורמליזציה עם מדינות ערב גם בלי פתרון קבע לסכסוך עם הפל, בניגוד לאמונה שהייתה בשמאל, שרק שלום עם הפלשתינים יוביל לקשרים עם מדינות

← שרצה, ולכן לא היית יכול להציע לו הצעה קונקרטית. ואז עושים

עוד טיפה ועוד קצת כדי שאולי הצד השני כן יבוא. אבל ערפאת לא רצה לקבל הכרעה שמקריבה עקרונות של ההנועה הפלשתינית ולא רצה ליצור אפשרות של מלחמה פנימית. לכן קשה מאוד לומר שאם רבין היה עושה כך או ברוך היה עושה אחרת המצב היה שונה".

יכול להיות שכל הגישה שהונחה באוסלו ומטרתה פתרון הסכסוך הישראלי-פלשתיני בשיחות ישירות בין הצדדים הייתה מוטעית?

**"הייתי חלק מהמשלחת הישראלית
בוועידת מזרדי כשכיהנתי בתפקיד
שגריר ישראל בספרד. הפלשתנים
היו מיוצגים שם במשלחת ירדנית-
פלשתנית, וכאן בעיניי הבעיה
האסטרטגית הגדולה של אוסלו. אוסלו
עקף את הקונספט של מזרדי.**

ה'קונספט המכונן של תהליך השלום, כפי שהוא נוסד במדריד, היה משלחת ירדנית-פלסטינית ששמנה נובע פתרון ירדני-פלשתיני. באוסלו הלכו ישר אל התנועה הלאומית הפלשטינית. הנרי קיסינג'ור טען בעבר שפלשתינאים לא יוכלו לספק את תביעותיה של אש"ף, ולכן ניסה לקדם את השיח באפיק הירדני-פלשתיני. הוא הודה בספר שכתב לפני שנה שעשה טעות כשלא נענה לבקשת המלך חוסיין במשא ומתן לאחר מלחמת יום הכיפורים ולא נטן לירדן דריסת רגל בגדה המערבית. אין יכולת, לא לפוליטיקה הישראלית במהפכים השונים שלה, לא לימין ולא לשמאל, לספק את התביעות של אש"ף. התנועה הלאומית הישראלית הציונית, לא במבנה השמאלי שלה וקל בחומר לא במבנה הימני שלה, לא יכולה לספק את התביעות הללו, שהיו מוגזמות לאורך

”מי שבא לעשות משא ומתן על הסדר קבע התכוון לדון בבעיות של 1967, ומצאנו את עצמנו דנים בבעיות של 1948. נוסף על כך, אני לא חותם על זה שערפאת קרא את הסכם אוסלו. הוא היה לחוץ לחזור לשטחים, ולשם כך היה מוכן לחתום על הסכם אוסלו. כבר במכונית, כשהוא הגיע לעזה, הוא לקח איתו איש טרור שרבין במפורש אמר שהוא לא יחזור”

שירות תחבורה
ציבורית לכותל
בימי סליחות וחגי תשרי

החל מסוצ"ש, כ"ג באלול תשפ"ג,
9.9.23, ועד יום חמישי, ליל הושענא
רבה, כ' בתשרי תשפ"ד, 5.10.23

אקסטרה

קווים
יפעלו במשך
כל הלילה
בתדירות גבוהה

משרד התחבורה, הרשות הארצית לתחבורה
ציבורית וחברות אגד ואקסטרה מאחלים
לציבור הנוסעים ולכלל בית ישראל

חג שמח ושנה טובה

למידע נוסף: *8787 | BUS.GOV.IL

מנוח
תענת האשה
הדנית לאוסית
זכות פרס ישראל
האגף לגיל הרך

יש לך את זה!
בואי לנהל באמונה

סביבת
עבודה
מקצועית!

דרושות מנהלות למעונות אמונה בירושלים

מענק גם
למנהלות
חדשות!

בנוסים
והטבות!

- בעלת תואר אקדמי/תעודה (רצוי בתחום החינוך/טיפול)
- עבודה בהתאם לערכי החינוך הדתי
- יכולת ניהול צוות
- גישה חמה לילדים

תנאים טובים למתאימות

מאיה: maya@emunah.co.il

בואי ללמוד מהגדולים

לרכוש מקצוע מכובד
וכלי טיפולי מדהים
לבעיות גוף ונפש

קורס אבחון וריפוי באבני החושן
בהנחייתה של **ד"ר גבריאלוב גילה**
יוצא לדרך זו השנה ה-35

תעודה רבת ערך
בעולם הרפואה
המשלימה תינתן
למסיימות

הקורס מתקיים
בגבעת שמואל
באווירה חמה
וידידותית

12 פגישות שבועיות
בנות 3 שעות כל
מפגש מסלול בוקר
וערב

פתרון טבעי ויעיל להפרעות קשב, ריכוז וזכרון. כפייתיות, פחדים וחרדות.
חוסר בטחון, טראומות, דלקות אוזניים, הרטבת לילה, התמכרויות, דיאטה, ועוד

לפרטים והרשמה
052-5709990

פתיחה
ב-23.10.23

מילון אוסלו

מזרח תיכון חדש, פרופלורים, ושלוש עושים עם אויבים: שלושה עשורים חלפו מהתקסס החגיגי שבו נחתם הסכם אוסלו על מדשאות הבית הלבן, ובעקבותיו הוטבעו בשיח הישראלי שלל סיסמאות ומונחים על ידי תומכיו הנלהבים, שהתקשו לראות בו מהלך היסטורי בכל מחיר // **אסף משניות**

צילום: שאטרסטוק

חלון הזדמנויות היסטורי

המגע עם הפלשתינים החלו בוועידת מדריד שהתקיימה בימיו של שמיר כראש הממשלה. שמיר, כך העיד ברבות השנים, נכנע ללחץ להגיע לוועידה, אך התנהג במטרה לדבר ולא להגיע להסכמים כלל. כשרבין זכה בבחירות '92, בעודו מבטיח כי בתוך תשעה חודשים יגיע להסכם עם הפלשתינים, נטען כי חלון ההזדמנויות שנפתח בוועידת מדריד עומד להיסגר בגלל חוסר ההתקדמות וכישלון המגעים בווינגטון, המסלול המקורי שאיתו הלך רבין. בפועל, במחקר של המכון למחקרי ביטחון לאומי משנת 2013 כתב ד"ר שמואל אבן, חוקר בכיר במכון, כי הבהילות הזאת הובילה את ישראל לנהל משא ומתן מעמדת נחיתות, לצד תפיסה שהצדדים לאורך הדרך הם אלה שיעצבו את הסכם הקבע מול הפלשתינים, בעוד הפלשתינים קבעו את היעדים הסופיים שלהם ולא היו מוכנים לחתום על שום סעיף שסיכן אותם. כך ישראל ויתרה על שטחים ובפועל לא קיבלה דבר מהפלשתינים. חתימת הסכמי אוסלו לא הובילה את הפלשתינים להגיע להסכמות קבע מול ישראל, למרות דיונים שנמשכו שנים. אשליית חלון ההזדמנויות ההיסטורי התנפצה כאשר אהוד ברק חזר מקמפ דייוויד ואמר שאין פרטנר בצד הפלשטיני.

שלוש עושים עם אויבים

מקדמי ההסכם השוו את הסכמי אוסלו להסכם השלום עם מצרים (הסכם השלום עם ירדן נחתם במקביל להסכמי אוסלו), ואמרו שכמו שהמצרים היו אויבים שנלחמו בישראל עד להסכמי השלום איתם, כך יהיה גם עם הפלשתינים. בפועל, ערפאת תיאר את ההסכמים הללו כהסכם חודייביה מודרני, אותו הסכם שחתם מוחמד עם שבט קורייש ששלט באותו זמן במכה, שבעקבותיו לא יכול היה השבט להגן על יהודי ח'יבר, מה שאפשר למוחמד ואנשיו לטבוח בהם. למרות האמירות הללו ישראל המשיכה להאמין לערפאת, עד שברק חזר מקמפ דייוויד והכריז שאין פרטנר.

מזרח תיכון חדש

כחלק מהתקוות שפוזרו לכל עבר ונאמרו לציבור הישראלי, טבע שמעון פרס את המונח "מזרח תיכון חדש". הכוונה באמירה זו הייתה שעכשיו, משישראל הגיעה להסכם עם הפלשתינים, נפתר ליבו של הסכסוך הישראלי עם העולם הערבי, ומעכשיו ישראל תוכל לחתום על הסכמי שלום ולקבל הכרה ממדינות ערב השכנות לה. הסכם השלום עם ירדן, שנחתם באוקטובר '94, חיזק את התפיסה הזאת, אלא שמלבד הממלכה ההאשמית, אף מדינה ערבית לא הכירה באותה תקופה במדינת ישראל ולא חתמה איתה על הסכמי שלום. השינוי הגיע דווקא לאחר שבשנים האחרונות לא התקיים שום משא ומתן עם הרשות והסוגיה הפלשטינית נקברה. הסכמי אברהם נחתמו דווקא לאחר שגם תוכנית המאה שהציג טראמפ נגנזה בעקבות התנגדות בישראל וברשות, כפי שפורסם בספרו של ברק רביד 'השלום של טראמפ'.

מה האלטרנטיבה?

בדיונים הציבוריים העלו תומכי הסכמי אוסלו את הטענות כי למעשה אין ברירה אלא להוביל למהלך של הפרדות מהפלשתינים, ועל הדרך האשימו את הימין כי הוא לא מציג פתרונות משלו לסוגיה. בפועל, ולפי הפרוטוקולים משיבת הממשלה שבה הוחלט ללכת על ההסכמים, שאלת מה האלטרנטיבה הופנתה בעיקר לאיזה הישג מדיני יכולה הממשלה להשיג כדי לא להתייצב בפני הציבור שבחר בה בדיים ריקות, ופחות לניסיון לפתור את הסוגיה הפלשטינית. משתתפי הישיבה, כולל ראש הממשלה רבין, הבהירו כמה מדובר בהסכם בעייתי לביצוע ומלא חורים. "מה בעצם היו האלטרנטיבות שלנו? ללכת עם הסורים - וזה עדיין לא סגור בשלב זה, ייתכן שבעתיד זה יהיה", אמר רבין בפתח הישיבה. בפרוטוקולים ניתן לראות שפרס חושש שהרשות הפלשטינית תהפוך לבסוף לעוד שלטון איראני, אבל הוסיף ואמר שהוא לא מוצא אלטרנטיבות אחרות לניהול משא ומתן.

חינוך תואר + תעודה במייוחד שבילך

הצטרפי לאחת מהתוכניות הייחודיות בתואר הראשון
בחוג לחינוך מיוחד במכללת הרצוג

קשיים
רגשיים-התנהגותיים

לקויות
לימודיות מורכבות

הוראה מותאמת
בעברית ובחשבון

מספר המקומות בכל תוכנית מוגבל
למסיימות, תינתן תעודת הסמכה בנוסף לתעודת תואר ראשון
הוראה מותאמת בעברית ובחשבון לגילאי 6-21

חוגי הלימוד הנוספים בתואר הראשון B.Ed. והסבת אקדמאים להוראה:

חינוך מיוחד | לשון עברית | אנגלית (חד חוגי) | ספרות | גיאוגרפיה | אזרחות | תושב"ע | מתמטיקה (חד חוגי)
מדעי המחשב | מדעי הטבע | היסטוריה | לימודי א"י | תקשורת | תנ"ך | מחשבת ישראל

מלגות שכ"ל ומלגות קיום בסך 32,000 ש"ח*

הרצוג. לדעת. לחנך.

לפרטים: 077-9915237 או היכנסו לאתר המכללה: herzog.ac.il

*ע"פ תנאי הזכאות

הזמן פועל לרעתנו

אחת הדרכים העיקריות שבאמצעותה שכנעו את הציבור הישראלי בחשיבותם של הסכמי אוסלו הייתה הטענה כי "הזמן פועל לרעת מדינת ישראל". הכוונה של מנהיגי ישראל דאז, יצחק רבין ושמעון פרס, הייתה שכרגע מדינת ישראל נמצאת בשלבים האחרונים שבהם היא תוכל להגיע עם הפלשתינים להסכם שלא יכלול הקמת מדינה פלשתינית אלא אוטונומיה מפורזת בלבד. המחשבה התבססה על כך שהפלשתינים לא ויתרו על אף אחת מדרישותיהם מאז ועידת מדריד, ואם ישראל תמשיך במדיניותו של שמיר ותמתין עד שהפלשתינים יצמצמו את דרישותיהם, הדרישות הפלשתיניות רק ילכו ויתגברו, ויזכו גם ללגיטימציה בין לאומית רחבה.

האופוזיציה ואגף המודיעין חלקו על עמדתם של רבין ופרס וטענו כי מדובר בתקוות שווא. בתגובה ביטלו השניים את טענות המתנגדים ואמרו בין היתר שאגף המודיעין כבר נכשל בעבר בחיזוי מלחמות ושלום, כשהם רומזים לכישלון מערך המודיעין במלחמת יום כיפור, עשרים שנה קודם לכן.

בפועל, טיעוניהם של רבין ופרס ושאר מקדמי ההסכמים כשלו כישלון חרוץ במבחן המציאות. הלחץ המדיני על ישראל רק הלך והחמיר בעקבות הסכמי אוסלו, כאשר העולם מקבל את טענת הפלשתינים כי ישראל כובשת את שטחם והם ראוים לקבל מדינה עצמאית משלהם. בעקבות הסכמי אוסלו, שהעולם ראה בהם אישור ישראלי לטענה כי היא כובשת עם אחר, המשיכו להתנהל לאורך השנים שורה של משאים ומתנים, כשמעליהן מתנוססת הכותרת "משא ומתן להקמת מדינה פלשתינית". גם תוכנית ההתנתקות, שבה ישראל נסוגה מרצועת עזה, נולדה בעקבות אותה מערכת לחצים, שהתבטאה גם בתוכניות כדוגמת מפת הדרכים של ממשל בוש, הלחצים של ממשל אובמה, תוכנית ההתכנסות של ראש הממשלה אולמרט ועוד.

שעון החול הדמוגרפי

מקדמי ההסכמים הזהירו כי אם השליטה הישראלית ביהודה ושומרון תימשך אזי יאבד הרוב היהודי במדינת ישראל. בהתאם לאותם ימים, שבהם הופל משטר האפרטהייד בדרום אפריקה, הזהירו מקדמי אוסלו כי הדרך היחידה לשמור על ישראל כמדינה יהודית ולא להפוך למדינת אפרטהייד היא על ידי היפרדות מהפלשתינים כך שהם יקבלו ישות עצמאית, כשהכוונה, לפחות בעיני רבין, הייתה לאוטונומיה ולא למדינה עצמאית.

בפועל אכן נוצרה בעיה דמוגרפית ביהודה ושומרון, אבל היא שונה מאוד ממה שהזהירו מפניו רבין, פרס ושאר התומכים. בשנת 1997 הפסיקה ישראל לקיים מפקד אוכלוסין לחברה הערבית ביהודה ושומרון, והטילה את האחריות לכך על הרשות. האחרונה, מתוך אינטרס ברור, החלה לנהל מפקד שבו הנתונים מנופחים, מה שיצר אשליה שעל פיה יש כיום ביהודה ושומרון יותר משלושה מיליון פלשתינים. בין הדרכים שבהן משתמשת הרשות לניפוח הנתונים ניתן למצוא אי ניכוי נפטרים מהרשימה, אי ניפוי יורדים שעזבו את שטחי הרשות למדינות אחרות, ספירה כפולה של תושבים שגרים בתוך שטחי ישראל ונספרים גם במרשם האוכלוסין הישראלי, כמו תושבי מזרח ירושלים ואיחודי משפחות, ספירת ילודה בחו"ל של יורדים כחלק ממספרי הילודה הנכללים ברשות, עיוות נתוני הגירה, כך שבמקום שיעידו על הגירה שלילית מהרשות הם הצביעו על עלייה של עשרות אלפי תושבים שהצטרפו מדי שנה לתחומי הרשות ועוד. בעקבות הסכמי אוסלו איבדה ישראל את היכולת לפקח על הנתונים שיוצאים מהרשות, והיא נאלצת לקבל אותם כאמת מוחלטת. צה"ל אף מציג את הנתונים הללו בדיונים בוועדת החוץ והביטחון.

הדיפלומט יורם אטינגר, חבר 'הצוות האמריקאי' הישראלי למחקרים דמוגרפיים, מסביר כי מדובר על ניפוח מספרים שמגיע ל-50 אחוזים יותר מהנתונים הרשמיים. "אלה דרכים שהפלשתינים לא מסתירים אותן. במיוחד בכל הקשור לספירת יורדים, שם זה ממש על השולחן כחלק מהסכמי אוסלו. לפי הלמ"ס הפלשתיני, האישיה הפלשתינית יולדת יותר מכל אישה אחרת בעולם כמעט, כולל בכל העולם הערבי, למעט עיראק, ויותר מערביי ישראל. בנוסף לכך מסתבר שאריכות הימים ביהודה ושומרון היא מהגבוהות בעולם, עד כדי כך שלעיתים ניתן למצוא במפקד האוכלוסין הפלשתיני אנשים שנולדו באמצע המאה ה-19, והיום הם מתקרבים, הפלא ופלא, לשנתם ה-170. לישראל או שאין את היכולת לבדוק את הנתונים או שהיא לא רוצה לעשות זאת, ואני לא יודע מה חמור יותר", אומר אטינגר.

שטחים תמורת שלום

בבסיסה של התיאוריה הזאת עומדת התפיסה כי הסכסוך הישראלי-ערבי הוא סכסוך טריטוריאלי. בעקבות כך נטען כי אם ישראל תיסוג מהשטחים שכבשה בשנת 67' יהיה אפשר להגיע לשלום. מהצד הדתי, דמויות חשובות כדוגמת הרב עובדיה יוסף דיברו על כך שלצד קדושת ארץ ישראל, קדושת החיים עולה עליה, ועל כן במידה ואכן מדובר בשלום בר קיימא מותר יהיה לוותר על שטחים תמורת שלום.

מיותר לציין כי פינוי שטחים לא הוביל לשלום עם הפלשתינים. עוד בימי המשא ומתן על הסדר הביניים, ולאחר ביצוע תוכנית 'עזה ויריחו תחילה', מספר הפיגועים רק עלה. למעשה, ביצוע הסכם קהיר אפשר את התגברות הטרור, שכן לישראל לא הייתה אחיזה יותר בחלקים מהשטח שמנו יצאו המחבלים. בפועל, בשנתיים שהגיעו לאחר הסכמי קהיר נרצחו בפיגועי טרור מאה ישראלים יותר מאשר בכל ימי האינתיפאדה הראשונה.

גם האינתיפאדה השנייה, אינתיפאדת אל-אקצא, לא עזרה לשנות את התפיסה הזאת בקרב השמאל בישראל ובקרב גורמים בין לאומיים, למרות שמה - שמסגיר כי מדובר בסכסוך דתי ולא טריטוריאלי.

אויבי השלום

במילים האלה בחרו רבין, פרס ותומכים רבים אחרים לתאר את המוחים נגד ההסכמים, במטרה לערער את הלגיטימיות של המחאה. מי שעיקר השתמש במונח זה היה פרס. אחת הפעמים הבולטות שבהן רבין השתמש בביטוי הייתה במדריד, במהלך טקס קבלת פרס אסטוריאס: "לא שיערנו עד כמה מרים אויבי השלום. אנחנו נילחם באויבי השלום - כי הם ממשיכים להציע לנו רק דם ומוות, שנאה, סבל, כאב - ואנחנו כל כך רוצים שיהיה אחרת. אנו ממשיכים לרצות בחיי שותפות, בחיי שוויון, בחיי שקט ושלום". רבין עצמו אף ניסה להגביל את יכולת ההפגנה של הימין נגד ההסכמים, בעוד השר בממשלתו חיים רמון עוצר אותו מלעשות זאת.

קורבנות השלום

המונח, במילים אלה, לא נאמר על ידי אנשי שמאל וחברי הקואליציה באותם ימים. יחד עם זאת הוא כן נאמר בשלל דרכים שונות על ידי חברי הקואליציה, ובראשם פרס, שאמר על נרצחי הפיגוע בוואדי קלט שהם "נפלו במערכה על השלום". רבין עצמו קרא למונח "עיוות האמת", אך השימוש במונח דבק בממשלה. הביטוי עצמו נהגה עוד בימי מנחם בגין, כשאמר שיש "קורבנות כשעושים שלום, והם עדיפים על קורבנות המלחמה". בגין אמר את הדברים בהקשר של הסכם השלום עם מצרים, אלא שהוא כמובן דיבר על ויתורים טריטוריאליים ולא על קורבנות בנפש.

יותר מאלף ישראלים נרצחו בפיגועי טרור מאז שנחתמו הסכמי אוסלו. לעומת זאת השלום עם הפלשתינים לא הגיע. למעשה, עוד ביומו הראשון של ההסכם, בזמן שערפאת נכנס ליהודה ושומרון, הוא הבריח במכוניתו מחבלים ונשק, ששימש אחר כך לטרור נגד ישראל.

עזה ויריחו תחילה

הסכם קהיר היה למעשה מימוש הראשוני של הסכמי אוסלו. הצעד, כך מגלים הפרוטוקולים, נועד לבדוק האם אנשי אש"ף יכולים בכלל לשלוט על השטחים שהם אמורים לקבל במסגרת ההסכמים. כפי שהתברר מהר מאוד, לאש"ף לא הייתה היכולת לשלוט על השטח, ובעיקר לא היה לו שום רצון למנוע את ביסוס הטרור. למרות זאת ישראל החליטה להמשיך במשא ומתן וחתמה על אוסלו ב' ואף ניסתה להגיע להסדר קבע.

תמו מאה שנות טרור

כחלק מתחושת האופוריה שליוותה את תומכי הסכמי אוסלו, קיבל הציבור הישראלי הבטחה שעם בואם של ההסכמים לעולם ייפסק הטרור הערבי, וישראל תוכל לחיות בלי הצורך להילחם. בפועל, הסכמי אוסלו רק הגבירו את הטרור, ודרדרו את התמיכה בהסכמים לשפל בימים שקדמו לרצח רבין. מלבד טרור אוסלו, ישראל חוותה מאז ההצהרה על סיום מאה שנות הטרור את אינתיפאדת אל-אקצא, השתלטות חמאס על רצועת עזה וירי שנמשך מהרצועה, טרור סכינים, טרור ירי וגם סבבי לחימה ומבצעים הן ביהודה ושומרון והן בעזה, במטרה למגר את הטרור היוצא מהם.

להתקדם לתואר שני

הצטרפו לאחד ממסלולי הלימוד במסגרת לימודי התואר השני

ניהול וארגון מערכות חינוך

תוכניות המכשירות לתפקידי ניהול במערכת החינוך, ופותרות לך דלת להשתלב בתפקידי מנהיגות שונים

יזמות וחדשנות | ניהול מסגרות חינוך בגיל הרך

ימי א' או ד' | אפשרות לשנת לימודים אחת

חינוך מיוחד

תוכנית להכשרת מורים המעוניינים להתמקצע בחינוך מיוחד בתחומי הפרעות הלמידה והלקויות המורכבות

ימי א' או ב' | אפשר' לשנת לימודים אחת

הוראת המתמטיקה

תוכנית להכשרת מורים למקצוע המתמטיקה או מקצוע אחר מתחום המדעים לחטיבת הביניים ולחטיבה העליונה

ימי ד' | מלגה ייחודית בסך 2,000 ש"ח*

על תוכניות הדגל בלימודי היהדות שמעת?

בית מדרש

תוכנית ייחודית להוראת תורה שבעל-פה, בגמרא, הלכה ומדרש, המשלבת למידה מעמיקה וחוויתית, באווירה בית מדרשית

ימי ג' | לימודים אחר הצהריים

יום השישי

תוכנית המיועדת למורים המעוניינים ללמוד לתואר שני במקצועות היהדות, תנ"ך, תורה שבעל-פה ומחשבת ישראל

ימי ו' | למידה היברידית

לפני ולפנים

תכנית להכשרה ופיתוח של אנשי חינוך באמצעות תיאטרון פלייבק, כתיבה יוצרת, הנחיית קבוצות ודינמיקה קבוצתית

ימי ג' | אפשרות לשנת לימודים אחת

תנ"ך
תושבי'ע
מחשבת ישראל
חינוך יהודי

תוכנית המשלבת בין תיאוריה ופרקטיקה אל מול אתגרי החינוך בעולם המדיה המשתנה במהירות, מראשיתו ועד הבינה המלאכותית ומה שיבוא אחריה. באמצעות משוב על ההוראה, רפלקסיה, למידת עמיתים ולמידה חברתית-רגשית (SEL)

חדשנות פדגוגית

הרצוג. לדעת. לחנך.

לפרטים: 077-9915237 או היכנסו לאתר המכללה: herzog.ac.il

* לנרשמים על ראש השנה 16.9

לא ירבעם ולא רחבעם

רעיון ההיפרדות לשתי מדינות, יהודה וישראל, מנותק מהמציאות, אבל הפחדים של מי שהגו אותו ראויים להקשבה. עלינו לחתור לפתרון שיאפשר לכל שבטי ישראל לנהל את חייהם על פי השקפתם בלי לבטל את המסגרת המאחדת

הכרעת העם בקלפי. אבל אחרי הגרעין הזה צועדים אלפי ישראלים טובים, האחוזים אימה ובעתה מפני תסריטי בלהות שישללו מהם את חירותם ויכפו עליהם אורחות חיים שאינם לטעמם, והם אומרים לנו: "לא ניתן לכם להשתרר עלינו!"

והם צודקים. גם אני לא רוצה משטר ריכוזי וכאני. זה פשוט לא העסק של הממשלה איך אני מנהל את חיי, במה אני מאמין, איך אני מתבטא - כל עוד אינני פוגע בזולתי. קוראים לזה ליברליזם. ואני מתכוון לליברליזם אמיתי, ליברליזם קלאסי. חלק חשוב מהוגי הליברליזם הקלאסי העידו במפורש שהתנ"ך שלנו היה מקור השראה חשוב לערכי החירות, הצדק, השוויון והאחריות בהגותם הרעיונית והמוסרית. למרבה הצער, רבים במחנה הלאומי שלנו אינם מכירים את משנתם, ואולי זאת הסיבה לבלבול בין רעיון האחדות ובין תביעה לאחידות. אצלנו במורשת ישראל מופיע החזון "יחד שבטי ישראל". לכל שבט בישראל תמיד היה ייחוד משלו, יופי משלו, תפקיד שונה ודעות שונות. כל אלה לא פגעו ביכולתם לגבש אחדות לאומית מרשימה. הקהילות הקיימות בישראל אינן שריד מתקופת הגלות אלא אבן היסוד של המבנה הלאומי שלנו. אם יש היום בישראל שבט גדול שמזדהה עם אורחות חיים מסוימים, תרבות מובהקת, שאיפות וערכים משותפים, עלינו לכבד אותם ולשמור על חירותם, כי אנחנו הליברלים המקוריים.

אני פונה לאחיי ורעיי במחנה האמוני: על כולנו להבין שהם כרגע בחרדה אמתית. הם רואים תופעות שמפחידות אותם, והם מבינים שהעתיד הדמוגרפי מטיל עליהם צל כבד. הם פוחדים שאם נגדיר איזונים ובלמים ראויים בין שלוש רשויות הממשל הלאומי, הם עלולים לאבד את ההשפעה העודפת שיש להם כיום ברשות השופטת, במנגנונים של הרשות המבצעת, בתקשורת, באקדמיה ועוד. הבה נודה באמת: הם פשוט פוחדים שאנחנו נעשה להם מה שהם עשו לנו במשך שלושה דורות ויותר... אסור לנו להתעלם מן הפחד הזה!

זה לא אומר שצריך להיכנע לתכתיביהם או להיפרד מהם. בדיוק הפוך! צריך להחליף את השלטון הריכוזי בחוקה שתבטיח חירות לכל הקהילות (כולל אותנו!) וכך תאחד את כל חלקי העם. אין די בדיבורי אהבה וכבוד וגם לא ברפורמה החלקית של לוינ ורוטמן - שאינה נוגעת בשורשי הבעיות. יש להציע חלופה. לדעת, הפתרון הוא דמוקרטיה קהילתית, ואת הצגתו אשמור למאמר נוסף. אם לא נציע דרך טובה לכל שבטי ישראל, אנו עלולים חלילה לחזור על טעויות ירבעם ורחבעם.

שחתר תמיד לבית לאומי לכל עם ישראל. ובכן, צריך תחילה להעיר למזדעקים שיירגעו, כי כאמור, התוכנית המוצעת אינה ריאליט ולא כדאי להיבהל ממנה. אבל מצד שני, יש ללמוד מטעותו של רחבעם בן שלמה. אכן, המאמינים שקוראים בתנ"ך יודעים כי קריעת ממלכת דוד ושלמה לשתי ממלכות הייתה עונש על חטאי שלמה המלך, גזירה מן השמיים. אך המקרא מספר לנו שהאירועים התגלגלו בדרך הטבע: המלך הטרי רחבעם שמע את בקשת העם וירבעם: "הקל מעבודת אבין הקשה ומעולו הכבד אשר נתן עלינו - ונעבדך". הוא נטש את עצת הזקנים וענה לעם כעצת הצעירים: "אבי ייסר אתכם בשוטים ואני אייסר אתכם בעקרבים". תגובת העם הייתה צפויה

חילונים, פרוגרסיבים, להט"בים ואחרים שגרים בירושלים או בפתח תקווה?

מי יתדלק את המטוסים? חוסר התבונה גולש למחוזות הפנטזיה הילדותית כאשר החלוקה מתבססת על דימויים שטחיים ואפיוני זהות פלקטיים של מי "אנחנו" ומי "הם". ברור לגמרי שהיוזמים רואים בעיני רוחם את "ישראל החדשה" כמדינה עשירה ומתקדמת, כי "אנחנו" מהנדסי הייטק וטייסים ורופאים ופרופסורים ואנשי 8200, ואילו "מדינת יהודה" תהיה מדינה ענייה, עלובה, כושלת, כי "הם" ביביסטים וחרדים פרימיטיבים ומשיחיסטים הזויים ומקסימום שי"ן

יש לשאול את יוזמי התוכנית: נגיד שבאמת כולכם הייטקיסטים, טייסים ורופאים נאורים ומפותחים למשעי, אבל אם כל הנחותים מהימין יעזבו - מי יתקן את רכבי היוקרה שלכם? מי יכין מעדנים במסעדות הגורמה שלכם? מי יתדלק את מטוסי הקרב שלכם? ראיתם פעם חברה וכלכלה שמורכבות ממצור הומוגני אחד?

ולגיטימית: "מה לנו חלק בדוד ולא נחלה בبن ישי? לאוהליך ישראל!" או בעברית עכשווית: לך תחפש את החברים שלך! והטעות הזאת הובילה לתוכנית ההיפרדות במקרא.

הטעות של רחבעם הייתה פשוטה: הוא לא שמע לרחשי ליבו של הציבור. מה שהוא הציע לעמו היה משטר עריץ וריכוזי. מיהו היה מגיב אחרת מהם? וזו בערך הטעות שעושים היום חוגים מסוימים בקואליציה: לא מנסים להבין מה מפחיד כל כך את המוני המפגינים ברחובות ישראל.

הם מפחדים, ובצדק לפני שאמשיך עלי לציין שאני איש ימין, ולעניות דעתי ההכרעה הדמוקרטית בקלפי חייבת להתבטא במדיניות הממשלה, בלי כניעה לסחטנות אלימה ברחובות או לרמזים למרד צבאי. ישנו גרעין קשה של מפגינים שעוסקים במחאות כבר שנים רבות, והסיבה לפעילותם אינה הרפורמה של לוינ ורוטמן או כל פרט אחר במדיניות הקואליציה, אלא שלילת הלגיטימיות של

גימ"לים (כדברי אותו בדרן בשנות השמונים). ובכן, יש לשאול את יוזמי התוכנית: נגיד שבאמת כולכם נאורים ומפותחים למשעי, אבל אם כל הנחותים האלה יעזבו - מי יתקן את רכבי היוקרה שלכם? מי יכין מעדנים במסעדות הגורמה שלכם? מי יתדלק את מטוסי הקרב שלכם? שב"חים מ"השטחים הכבושים" או ממדינת יהודה? ראיתם פעם חברה וכלכלה שמורכבות ממצור הומוגני אחד? האם מתחיל להתברר לנו שכל התוכנית הזאת אינה אלא הזיה מנותקת, נון־סטארטר מוחלט?

יש עוד הרבה נקודות שצריך להעיר ל"ירבעם", אבל הבה ניגש ל"רחבעם". מן הרגע שתוכנית ההיפרדות נודעה בציבור, פרצו ממחנה הימין קריאות געוואלד נדהמות ונזעמות. ההצעה פגעה בציפור נפשו של הציבור הלאומי, הפטריוטי והאמוני - בערך אחדות ישראל. היא הציפה את כל הזיכרונות ההיסטוריים הטראומטיים של מלחמות אחים, שנאת חינום ופילוגים הרי אסון, והתנגשה ישירות בנבואות הנחמה לעתיד של אחדות ובאתוס הציוני

אנלוגיות היסטוריות אף פעם אינן מדויקות לחלוטין, אבל לפעמים אפשר ללמוד מהן משהו. לאחרונה נשמעים דיבורים על היפרדות וחלוקת המדינה לשתי מדינות, ישראל ויהודה, הראשונה "דמוקרטית ליברלית" והשנייה "שמרנית ודתית". מעניין שהיוזמים בחרו לבסס את הצעתם על הסיפור המקראי אודות ירבעם ורחבעם (מלכים א' יא, כו-יב; לג), שקרעו את ישראל העתיקה לשתי ממלכות. ובכן, מה הלקח שנוכל ללמוד בימינו מן המשל הקדום?

נתחיל בירבעם, שאליו מדמים היוזמים את עצמם. לכאורה, יש באמת דמיון בין שאיפות המגזר החילוני בימינו ובין הדרישות שהפנה הציבור למלך החדש רחבעם: יותר חירות אזרחית ופחות כפייה של השלטון "היהודי" מירושלים. אך האם הפתרון של עשרת השבטים דאו מתאים לימינו? נדמה שהמשל המקראי נבחר כדי לכסות על נטיית חוגי שמאל מסוימים לפתור כל דבר באמצעות חלוקה או הפרדה. הצעת החלוקה לשתי מדינות נראית כמעט כמו רפלקס מותנה, שכפול שטחי של אותה תבנית בינארית למצבים שונים במציאות. לא רק שאין בהצעה זאת מחשבה מעמיקה, יצירתיות, מקוריות או לפחות הפקת לקחים מכישלונות מודל החלוקה בעבר, אין בה גם עקביות ערכית ויושר אינטלקטואלי. כבר הצביעו לפניי על מופרכות הרעיון של חלוקת ישראל "שהיא מדינה גמדית מבחינה גאוגרפית עם משאבים מוגבלים למדי, עשירה בכסף אך מפגרת מבחינת תשתיות, מורכבת מעשרות זהויות ותתי־זהויות" (עינב שיף, YNET). מפת החלוקה שהוצעה משאירה אוכלוסייה "יהודית" ענקית תחת שלטון "ישראל החדשה", וגם מיעוטים גדולים של "ישראלים" בגבולות "מדינת יהודה". בניגוד לתוכניות להפרדת ישראל מהפלשתינים, הגבולות ששורטטו בהצעה החדשה יכתיבו טרנספר - או חיים תחת שלטון מתנכר - לכמות אוכלוסין אדירה. זה מזכיר את הטרגדיות של תוכניות חילופי האוכלוסין בין יוון לטורקיה ובין הודו לפקיסטן במאה שעברה.

אז הנה הסתירה הערכית שגלומה בתוכנית: איך אפשר להקים מדינה ליברלית על תשתית של טרנספר (שהוא פשע נגד האנושות), הפרדת אוכלוסין (אפרטהייד) וכפייה תרבותית ואידאולוגית? מה ליברלי ופלורליסטי כל כך בשנאה לזולת המדיפה ניחוח דוחה של שנאה אתנית ותרבותית? והנה דוגמה לחוסר החוכמה שבהצעה: המציעים יורים לעצמם ברגל, כי הבחירה בין טרנספר מרצון ובין חיים תחת כפייה אמורה לפגוע גם במגזר שלהם! מה יעשו

הלוחם הויקינגי של ירושלים

שחי ונושם את ירושלים. "אני עמל על רשימה שתהווה בית ירושלמי ואידיאולוגי אמיתי עבור התושבים. אנחנו ממשיכים לפעול ללא לאות כדי לקדם ולהרבות את הייצוג הציוני, היהודי והדמוקרטי בעירייה, לאחד קהלים וסיעות ולפעול בעוצמה לפי הערכים היהודיים שמושגות בעיר הזו כבר אלפי שנים. אנו פורסים ריעה רחבה עבור הציבור הימני והתורני בכל רחבי העיר ומוסיפים בסיעת מאוחדים מגזרים רבים, כך שלכולם תהיה קורת גג אידיאולוגית לחסות תחתיה".

אנחנו חוזרים אחורה לקדנציה האחרונה שלו כחבר מועצת העיר וסגן ראש עיר בשנתיים האחרונות. באחד מכובעיו הציבוריים הבולטים מחזיק קינג את תיק המינהלים הקהילתיים בירושלים, תיק שמעניק לו לדבריו סיפוק רב. לאורך תקופת הקורונה המנהלים הקהילתיים היה הגוף המרכזי בעיר שניהל את המשבר הגדול ביותר שידעה המדינה, כשלצדו ניצב פרויקטור הקורונה שלום אייזנר. קינג: "תקופה אינטנסיבית מאוד עם מערך שלם של עבודה בקהילות מסביב לשעון במשך למעלה משנה במסירות מלאה".

בנוסף הוא גאה לספר על מערכת בחירות שקיים במינהלים הקהילתיים אחרי 12 שנה נטולות בחירות. "בחירות שלשמחתי תפסו התעניינות גדולה, פתאום הייתה הזדמנות לחברה מכל המנעד הירושלמי לרענן את השורות בהנהגת השכונות אחרי 12 שנה של סטגנציה".

על שאלתנו בנוגע לתקציב העירייה ותרומתו בו עונה קינג: "את תקציב מורשת ישראל הגדלנו ב-60% שאפשרו לנו להגדיל משמעותית את אירועי המורשת באירועים בבתי כנסת ובקהילות שלא סופקו עד היום בהיעדר תקציב. בנוסף להגדלת תקציב המורשת זכיתי להוביל את בניית המרכז הרוחני ליהדות אתיופיה שנבנה בשכונת נווה יעקב ולהמשיך ללוות אותה באופן קבוע".

קינג מוסיף כי הנושא שסיעת מאוחדים חורטת על דגלה הוא שמירת צביונה היהודי, המסורתי והלאומי של העיר. "אנחנו היחידים שעומדים בפרץ כדי לשמור על המשך הסטטוס קוו בירושלים. יש המון ניסיונות לערער את המציאות בשטח אבל אנחנו לא מאפשרים לכך לקרות. נמשיך להיאבק על צביונה של ירושלים כעיר הקודש של העם היהודי גם אם אנחנו לבד במערכה. בזאת ניבחן בסופו של דבר, יום הדין כבר כאן".

לבסוף ברך לשנה החדשה: "מאחל לכל בית ישראל שנה נוספת של עשייה, של הצלחה בכל מעשי ידיו ושה' תמיד יהיה איתנו".

לאחר שמונה שנים כחבר מועצת עיר, ובשנתיים האחרונות כסגן ראש עיר אריה קינג מסתער כדרכו על הקדנציה השלישית במועצת העיר ירושלים. "החוכמה לקדם כמה שיותר דברים ולנוע מהר במציאות עם המשימות היומיומיות וב"ה בירושלים יש כאלו למכיר: התיישבות, ביטחון אישי, איכות הסביבה, חיזוק הקהילות, קדושת העיר, שמירת השבת במרחב הציבורי ועוד ועוד". (ריאיון)

קשה לקבוע זמן לשיחה עם סגן ראש העיר ירושלים אריה קינג. סגן ראש העיר עם האופנוע שמזוהה אתו עובר כהרגלו משכונה לשכונה; מפגישה לפגישה עם יושבי ראש המינהלים הקהילתיים, ועדי שכונות. אחרי מספר דחיות וטלפונים קצרים, אנחנו מוצאים זמן לפגישה במשרדו. עם זה, כשאני מגיע ללשכה אני פוגש מספר תושבים מכל הסוגים והקבוצות שמגיעים ללא תיאום ומבקשים את עזרתו בסוגיות שונות, כשהמשמעות עבורי היא המתנה של שעה ארוכה נוספת עד שאנחנו סופסוף מתיישבים לשיחה.

"אני מתנצל, אבל העבודה לא נעצרת בתקופת הבחירות, התושבים לא בקמפיין בחירות, הם דורשים וזכאים לקבל ממך תשומת לב מלאה. גם בתקופת בחירות כסגן ראש עיר התפקיד שלך הוא לדחוף ולקדם כמה שיותר דברים ולנוע מהר במציאות עם המשימות היומיומיות ובירושלים ב"ה יש משימות למכיר", הוא אומר בלהט שמאפיין אותו ומונה מגוון נושאים: התיישבות, ביטחון אישי, איכות הסביבה, חיזוק הקהילות, קדושת העיר, שמירת השבת במרחב הציבורי ועוד ועוד.

קינג מתייחס בבחירות המקומיות לרשימה שהוא בונה בימים אלה, אבל בסוף, הרשימה מזוהה בעיקר עם קינג

ספר חדש בסדרת רבי המכר "לגדול!"

חדש
בחנויות הספרים
באתר YBOOK

מחיר מיוחד
בהזנת הקוד
באתר
www.ybook.co.il

ספר חדש בסדרת "לגדול!" של סיון רהב-מאיר:
50 סיפורים על תנועת החסידות ועלינו.

אחרי שני רבי המכר הקודמים, **סיון רהב-מאיר** מוציאה ספר חדש לשנה החדשה: אתם מוזמנים להכניס לתוך חייכם את הגישה המאירה של הבעל שם טוב, מייסד תנועת החסידות. סיפורים על שמחה, ביטחון עצמי, יצירתיות, מנהיגות, חברות אמת, התמודדות עם משברים ועוד ועוד.

מומלץ כמתנה לחג, לכל הגילאים ולכל המגזרים.

יריעות ספרים

להשיג באתר ybook, סטימצקי, זאקס, ספרים, חור כוון למנוע בזמנ - ב-7 ביח ובחנויות הספרים המובחרות

אוהבים לעזור?

הצטרפו עכשיו למיליוני אנשים בעולם
שעוזרים אחד לשני בכל תחום.

הורידו את האפליקציה willing app
והתחילו לעזור או להיעזר איך שמתאים לכם.

Available on the
App Store

GET IT ON
Google Play

willingapp.com

האפליקציה היחידה שסוחפת את כולם לנתינה, עזרה ותשומת לב

האפליקציה הינה עבור עזרה הדדית ללא תמורה כספית, ומבוססת מיקום. האפליקציה פותחה לרווחת הציבור על ידי עמותת "לעזור ולסייע", ללא מטרת רווח ומוכרת כמלכ"ר לפי סעיף 46. האפליקציה זמינה בעברית ובאנגלית, ומשרתת עמותות ופרטיים כאחד. נשמח לתגובות, אנא פנו ל-daniel@willingapp.com

שודדים את ההיסטוריה

אם אכן תצביע אונסק"ו על הפקעתה של יריחו מהמורשת היהודית ותהפוך את העיר לאתר לאומי פלשתיני, יהיה זה צעד נוסף במדרון המסוכן שאליו דוהר הארגון, שבמקום לעסוק בחינוך ובתרבות בוחר בפוליטיזציה שקרית

והחינוך. על הארגון לבטל את ההצעה המקוממת הזאת ולהתמקד במשימה עצמה. אם לא יעשו זאת, הם לא יכשילו רק את ישראל אלא גם את העולם כולו.

בתקופה שבה הסכמי אברהם הראו ששלום והכרה הדדית אפשריים, צעדיה של אונסק"ו הם צעד אחורה. הם לא רק מערערים את ריבונותה של ישראל, הם מערערים את עצם האפשרות של שלום וכבוד הדדי.

עכשיו אונסק"ו עומדת בצומת דרכים. האם תמשיך בנתיב הזה של עיוות היסטורי והטיה פוליטית, או שתעמוד על אמת וחוסר משוא פנים? האמינות של הארגון על הפרק, אבל חשוב מכך, גם המורשת של מיליוני יהודים ונוצרים ברחבי העולם.

הכותב הוא חבר כנסת מטעם הליכוד

מגונה לעילא ולעילא. הפעולות של אונסק"ו אינן פוגעות רק בישראל, הן מזיקות לאונסק"ו עצמה. הארגון נוסד כדי לקדם שלום והבנה תרבותית. בכך שהם לוקחים צד בסכסוך הישראלי-פלשתיני הם פוגמים במשימתם. הם לא משמרים את המורשת העולמית אלא עושים לה פוליטיזציה.

הדיון הוא לא רק על עיר אחת או רישום של מורשת אחת. מדובר על יושרה של ארגון בינלאומי שאמור להיות א־פוליטי. אם הם יכולים להחליט באופן חד־צדדי על מעמדה של יריחו, מה הלאה? האם הם יתחילו לכתב גם את ההיסטוריה של טריטוריות אחרות השנויות במחלוקת?

הגיע הזמן שאונסק"ו תחדול מעסקי הפוליטיקה ותשוב לעסקי התרבות, המדע

אנטי־ישראליות. זוכרים כשהכחישו את הקשר היהודי להר הבית ולחברון? אלה לא היו רק סטירות לחי לישראל, הן היו עלבון ליהודים ולנוצרים ברחבי העולם. כעת הם עומדים להוסיף עלבון נוסף על ידי ערעור המשמעות המקראית של יריחו. הבקשה של הרשות הפלסטינית אומנם מזכירה את חשיבותה התנ"כית של העיר, אך לצידה טוענת בחוצפה שחשיבותה שקרית מבחינה ארכיאולוגית. זהו עלבון ישיר לכל יהודי ונוצרי שמכבד את התנ"ך.

ובל נשכח את המאמצים המתמשכים של הרשות הפלשתינית למחוק את ההיסטוריה היהודית. הם השמידו עדויות ארכאולוגיות בהר הבית והשחיתו אתרים יהודיים ביהודה ושומרון, ובמקום לתת דין וחשבון הם מתגמלים על ידי אונסק"ו. זה לא רק שגוי, זה

אונסק"ו עושה זאת שוב, והפעם הארגון שהוכח כמגמתי מכוון לאחת הערים העתיקות והחשובות ביותר בעולם מבחינה היסטורית - יריחו. ועדת המורשת העולמית אמורה להצביע על הגדרת יריחו העתיקה כאתר מורשת פלשתיני עולמי. זה לא רק עיוות של ההיסטוריה, זו גניבה של המורשת היהודית לאור יום.

בואו נבהיר דבר אחד: יריחו לא נמצאת ב"פלשתיין". אין מדינה כזאת. השטח עצמו שנוי במחלוקת, וישראלים רבים, כמוני, רואים בו חלק בלתי נפרד מישראל. בניסיון לייחס את יריחו ל"מדינת פלשתיין", אונסק"ו לא סתם חורגת מהמנדט שלה, אלא הארגון גם לוקח באופן בוטה צד בסכסוך גאופוליטי. זה לא חינוך, מדע או תרבות - זו מלחמה פוליטית. אונסק"ו אימץ עם השנים שורה של החלטות

"השרה, כולם פה עם פלאפונים!" (הנהג של שרת התחבורה עם הסיבה הכי נכונה למה אסור לדרוס מאבטחי שב"כ)

מאיר סיידלר

האקדמיה של צפון קוריה

החלטת האוניברסיטאות להכריז על סכסוך עבודה בגלל הרפורמה המשפטית מאותתת על מגמה מדאיגה במוסדות שאמורים היו להיות פסגת ההגיונות והיושרה האינטלקטואלית

כדי להשלים את התמונה יש להצביע על עננה כבדה נוספת שמרחפת מעל ראשם של מובילי המאבק הפוליטי באוניברסיטאות נגד הרפורמה המשפטית: חלקם אינם מהססים לקרוא לעמיתיהם בחו"ל לאיים על המוסדות האקדמיים בישראל בהפסקת שיתוף הפעולה עימם (מיותר לציין שתרחיש שכזה בוודאי יפגע בתנאי ההעסקה באוניברסיטאות בישראל), ולאחר מכן צועקים בקול גדול: געוואלד, יחרימו אותנו בגלל הרפורמה! במילים אחרות, הם בעצמם יוזמים חרם שיוביל, בין היתר, להרעה בתנאי ההעסקה באוניברסיטאות, ואחר כך מתריעים על כך שהרפורמה עלולה לגרום לחרם...

אני לא יודע ממה להיות יותר מוטרד, מהמהלך השערורייתי עצמו או מהעלבון לאינטליגנציה של הציבור. בין כך ובין כך, האקדמיה הישראלית צועדת במסלול של בית המשפט העליון - מאיגרא רמא של אמון הציבור בקיומם של מוסדות שבהם הערך העליון הוא הגיונות ויושרה אינטלקטואלית, לבירא עמיקתא של עסקנות פוליטית בשירות של אידאולוגיה שמאלנית. טוב לא ייצא מזה לאקדמיה הישראלית.

ההשבתה - שניהם משפטנים - עם הטענה שמדובר בשביתה פוליטית אסורה. הם שולפים מהכובע המשפטי מושג חדש: שביתה מעין־פוליטית. וכך הם מסבירים את הקונסטרוקציה המשפטית־לשונית החדשה: "לשביתה זו (המעין־פוליטית) שתי מטרות המעורבות זו בזו: מטרה כלכלית... ומטרה פוליטית...". בהמשך מוסבר שאם המטרה העיקרית היא מטרה כלכלית או כוז שקשורה לתנאי ההעסקה, והמאבק הפוליטי נועד רק לתמוך במטרה הנ"ל, אזי מדובר בשביתה לגיטימית.

אשר על כן, ממשיכים יוזמי ההשבתה, "המבחן שפיתחה השפיטה לזיהוי שביתה מעין־פוליטית הינו 'מבחן המטרה העיקרית'...". אסכם: אם המטרה העיקרית היא בכל זאת כלכלית או קשורה לתנאי ההעסקה, אזי מדובר בשביתה מעין־פוליטית מותרת. אם המטרה היא בעיקר פוליטית, אזי מדובר בשביתה פוליטית אסורה. מחזיקים ראש? פוליטי מול מעין־פוליטי. מה אתם אומרים, ככה באינטואיציה הראשונית, הפרופסורים מגינים על תנאי העסקתם או שהם מתנגדים למדיניות הדתית־ימנית של הממשלה הדתית־ימנית?

לקבלת דרגת פרופסור מן המניין (וחלקם הגדול המשיכו או ממשיכים להסתיר אותן, מתוך הרגל, גם לאחר מכן). זו ועוד, לפני ההצבעה בבר אילן התקיים דיון של הסגל האקדמי בזום. אחד הפרופסורים אמר - לדבריו, מידיעה אישית - שבועדות הקבלה של האוניברסיטה עולה לא פעם גם שיוכם הפוליטי של המועמדים, לא לפרוטוקול כמוכן. כללו של דבר, המוסד שטוען שחופש הדעות הוא נשמת אפו נמצא עמוק בפוליטיקה הארצית - ונשמת אפה של הפוליטיקה, כידוע, היא החזקת הפנקס הנכון ולא דווקא חופש דעות.

בנידון דיון, בהשבתה המתוכננת של האוניברסיטאות, התוצאה היא שהאקדמיה השמאלנית מבקשת להשבית את האוניברסיטאות כדי לכופף ממשלה ימנית. היות שמדובר לכל הדעות בשביתה שאיננה מופנית נגד המעביד שהוא האוניברסיטה אלא נגד הממשלה, הבינו גם מצדדי ההשבתה שעליהם להתמודד עם אופיו הפוליטי־משהו של המהלך, שאי אפשר להתכחש לו לחלוטין. במצגת שנשלחה מטעמם לחברי הסגל לפני ההצבעה, מתמודדים שניים מיוזמי

לפני פחות משבועיים התקיימה באוניברסיטת בר אילן הצבעה של סגל האוניברסיטה על הכרזת סכסוך עבודה בשל הרפורמה המשפטית. ההצעה אומנם נפלה, אבל האמת צריכה להיאמר: עוד ניצחון כזה ואבדנו. אף כי הרוב הדרוש (שני שלישים) להכרזה על סכסוך עבודה והשביתה לא הושג, גם בבר אילן - פעם, לפי עדות זקני העדה, מחוז המפד"ל - הצביעו כ־60 אחוזים בעד, בשל התנגדותם למדיניותה של ממשלה ימנית־דתית נבחרת. כללו של דבר: יוזמי ההצעה פספסו, אבל לא בהרבה. להשוואה, באוניברסיטת תל אביב ההכרזה על סכסוך עבודה עברה ברוב של יותר מ־80 אחוזים, תמימות דעים מדאיגה שמתקרבת לתוצאות הבחירות בצפון קוריה. הסיבות לתמימות דעים זו באקדמיה ידועות. האקדמיה, בהובלת מדעי החברה, מצויה בקצה השמאלי של החברה, בכל העולם וגם בישראל. בשיחות פרטיות, כל עמיתי השמאלנים באקדמיה הודו בכך שבאקדמיה עדיף לא להתבטא כימני. זה יכול רק להזיק. יש לא מעט סיפורים כיצד פרופסורים ימנים, חלקם ידועים מאוד, הסתירו את דעותיהם הפוליטיות עד

נופשים כותבים לחווית סצנת הבריאנות!!!

גם לכם מגיע!

יעקב זיגמן למדתי דברים חדשים
והופתעתי לטובה חובה לכל אחד לעשות
את הסדנא הזאת בלי כל קשר לגיל זה עובד.

אבי פיאמנטה זאת סדנא משנת חיים,
פיתאום מיתגלה לך אינפורמציה איך הגוף
פועל.

שירה כרמל עותניאל הרגשתי שאני
מתחברת אל הפנים, ומחברת את הפנים
אל הגוף. אני מצליחה להכיר את עצמי
ולחבר בין הרוח לנפש. זה דבר שלא היה.
אנחנו חיים בריצות, פה היה לי הזדמנות.
עשיתי ניקוי רעלים, עכשיו מרגישה קלילות
עם הרבה כח.

משפחת חוטובלי קיבלנו כלים אמיתיים
אנחנו מחכים לסדנא הבאה זה פשוט מדהים
שבכל גיל אפשר להיתחדש אין מילים, הכל
פשוט מושלם תודה וישר כח גדול למארגנים
תבורכו שנה טובה לכל עם ישראל

הסדנאות בכשרות מהדרין מן המהדרין

לפרטים והרשמה: עמי פייקובסקי 052-8967701

מבחן היום שאחרי

הגעתם של 215 העולים החדשים מארצות הברית ארצה היא עובדה משמחת, אך המציאות בשטח מוכיחה שמבחן הקליטה האמיתי מתחיל ברגע הנחיתה לתוך המציאות הישראלית המורכבת

לצפירות ולעקיפות בכבישים. בשבילנו מדובר במציאות יומיומית, בשביל העולים הללו נתפס הדבר כוורטיגו מתמשך לאחר הנחיתה. עלינו ליצור את התנאים הנכונים לקלוט את הקהילות הללו בדרך ראויה, כדי למנוע את המציאות הקשה שבה משפחות שעלו מטעמים ציוניים יורדות חזרה מחוסר ברירה, ואף משפיעות על משפחות נוספות שלא לעלות ארצה גם כן.

אנו בארגון ה־OU בישראל, יחד עם גופים נוספים, עוסקים בעזרה בקליטה ובהענקת מעטפת תמיכה מנטלית, רוחנית, אמונית וחברתית שתעזור להם לצלוח את המעבר החד לארץ חדשה עם תרבות שונה בתכלית. לחזק בהם את תחושת השייכות, החוסן האישי, השליחות והחיבור למסורת היהודית, ולהיות בשבילם אוזן קשבת ומכוונת אשר נותנת את המעטפת הקהילתית שהם זקוקים לה. אעיד על עצמי כמה חשובה הקליטה והחברות בשטח, החיבוק והקהילה כדי להצליח להסתגל ולהיקלט היטב בארץ.

הכותב הוא מנכ"ל ארגון OU ישראל

רחבים בציבוריות הישראלית, כי עולים ממדינות רווחה בהכרח משתייכים למעמד אמיד ומבוסס, אינה מתיישרת עם המציאות העובדתית בשטח. לצד משפחות עולים שאכן נמנו עם מעמד הביניים האיתן בצפון אמריקה ואף עם המעמד הגבוה, הרי שלאורך השנים הגיעו ארצה גם קהילות עם יכולות כלכליות מוגבלות, שההשלכות הכלכליות של הגעתן לארץ לא היו קלות בשבילן. כמו כן, בשביל כלל העולים, ואין זה משנה מאיזה מעמד הם מגיעים, מדובר בחבלי קליטה שכוללים בתוכם קשיים אובייקטיביים רבים. למשל, עלייה בגיל מבוגר, קשיי שפה, דיסאוריינטציה במרחב הציבורי, וקשיי אדפטציה לתרבות הארגונית במקומות התעסוקה שמקשים מאוד על יכולת ההשתלבות בשוק התעסוקה. בהיעדר קליטה ראויה ומדויקת בתחומים אלו, השאיפה של יהודי ארצות הברית לעלות ארצה תדעך.

צריך מחד לברך על הזכות לראות בעיניים את ישועת ה' ואת דברי התנ"ך מתגשמים לנגד עינינו, ומאידך להסתכל למציאות בעיניים ולזכור כי יש מאות משפחות עולים שמתקשות מאוד להסתגל לשינויים התרבותיים והמנטליים התהומיים בארץ,

מרגע שבו נחתו על אדמת הקודש. בנוסף לקידום הסברה החוצה, המדיניות החדשה ממקדת את עיקר המשאבים בסוגיות מהותיות למשפחות העולים שלא מקבלות מענה הולם, כגון פיתוח תוכניות ליווי לצליחת הבירוקרטיה הישראלית, הסברה על סוגיות הזהות היהודית של המדינה ונושאי הליבה בחברה הישראלית, הסברה כלכלית וחברתית, קידום השכלה אקדמית, נישואין, בריאות הנפש ועוד.

במחקר מקיף שנערך בשנה שעברה בקרב הקהילה האנגלוסקסית בישראל, המונה מאות אלפים, נשאלו התושבים מהם התחומים הבוערים והמטרידים ביותר בעיניהם. באופן שאולי יפתיע חלקים מהציבור, אך יפתיע הרבה פחות את בני קהילת דוברי האנגלית בישראל, נושאי כלכלה ורווחה, יחד עם חינוך וקהילה, ניצבו בראש סדרי העדיפויות, הרבה לפני סוגיות פוליטיות, מדיניות או חברתיות. רבים מהעולים ארצה באים ממניעים ציוניים אמיתיים, ומחוברים בנפשם למסורת היהודית ולקדושת הארץ. עם זאת, המציאות תובעת את הצרכים הקיומיים שלה, ואותם הם מרגישים בכל יום ויום.

הקונספציה הסטיגמטית שבה אווזים חלקים

בצל הימים המורכבים שעוברים עלינו, התעוררו לאחרונה תושבי ישראל ליום חג עם בשורת עלייתם של 215 עולים חדשים מארצות הברית וקנדה, בהם עשרות משפחות על ילדיהן, עשרות מתגייסים לצה"ל כחיילים בודדים ואף בני הגיל השלישי שלא זנחו את חלום העלייה לארץ הקודש גם בשליש האחרון של חייהם. יחד עם תודה גדולה לארגון 'נפש בנפש' ומשרד העלייה והקליטה על המאורע המשמח, תחושת הגאולה מהדהדת בחוזקה לנוכח אירועים מרגשים כמו אלו. אפשר לחוש בעין את שייכות עם ישראל לארצו וקיום דברי הנביאים.

בעשורים האחרונים מדיניות הקליטה של ישראל עסקה רבות בצורכי הסברה לחיזוק הזהות והציגות באמצעות שליחי סוכנות וגורמים ממשלתיים, שפעלו לעידוד עלייה בקהילות השונות בארצות המוצא. לאחר שני עשורים של מגמת הקפאה בעקומת העלייה מארצות הברית ומקנדה, ההנהגה החדשה כיום במשרד העלייה והקליטה משקיעה זמן ומחשבה רבים בשאלה כיצד יש להתמודד עם אתגרי הקליטה. קובעי המדיניות כיום במשרד הבינו כי יש למקד את מיטב המאמצים בתהליכי הקליטה של אותם עולים

שמואל שטח

אל תגזימו ביתרונות ההפרדה

לעומת המחקרים המצדדים בהפרדה בבתי הספר, ישנם מחקרים שמצביעים על לא מעט בעיות בבתי ספר נפרדים. ובנוגע להיבט הרוחני, הרי שבוודאי אין ערובה להצלחה גם אם המוסד נפרד ■ תגובה לטורה של חנה קטן בגיליון הקודם של 'אתנחתא'

לגיל התיכון. בגיל היסודי אנו חייבים לאפשר לבנינו ולבנותינו ללמוד כיצד להתמודד עם מציאות העולם, ואין טוב מזה מאשר בגיל שבו המתח המיני עדיין לא קיים.

מי שמאמין בנחיצות ההפרדה מכיתה א' מצד ההלכה, הרי שמאמר זה אינו מיועד אליו, על אף שדעתי ודעת רבותיי אינה כן. בכל מקרה אקשה כלפיו שאם כולנו עובדים במקומות עבודה שבהם יש גם נשים וגם גברים, מדוע ילדים מתחת לגיל מצווה אינם יכולים להיות באותה כיתה עם מורה? אם זה אכן אסור, מן הראוי היה קודם להפריד את עולם המבוגרים.

לפני כמה עשרות שנים החל טרנד מהיר שבו חשבו הורים שההפרדה תחזק את עולמם הרוחני של ילדינו ואף תביא אותם להישגים טובים יותר. במבט לאחור חייבים להודות שאין פתרון קסם, ועל מנת להבטיח את חינוכם של ילדינו לתורה כנראה שעלינו לעמול. הפרדה מוחלטת, בוודאי כשהיא מתחילה בכיתה א', אינה פתרון.

בעיות מסוימות, אך יצר כיתות בנים שמאופיינות בבעיות משמעת חמורות ושחיקת מורים גבוהה, בעוד שכיתות הבנות אומנם רגועות יותר, אך חלה בהן ירידה ביצירתיות ובחדשנות.

חלק גדול מן המחקרים נעשה במוסד מעורב, שבו אותה מורה, עם אותה תוכנית לימודים, לוקחת הצידה את התלמידות לכמה שעות בהפרדה. זה אינו דומה לבית ספר שבו לומדות רק בנות, דבר שבדרך כלל מביא לירידה בציפיות הלימודיות ולהסללה מטה. ובכל מקרה, רובם המוחלט של המחקרים הללו עוסק במתבגרים שלומדים בחינוך העל-יסודי. הכיצד משכנעים בעזרתם להפריד לחלוטין כבר מכיתה א'?

כמובן שאין נתונים או מחקרים על רמה דתית ולימודי קודש, וכל מחנך שעשה סיור בחופי הכנרת הבעייתיים יודע שהוא ימצא שם את בוגרי כל המוסדות, מעורבים ונפרדים יחדיו. בהיבט הרוחני אבקש לטעון שבמיוחד בימינו, חינוך לצניעות יבוא בצורה נכונה יותר מתוך מסגרת חינוכית מעורבת. אפשר לדון ברווחי ההפרדה, אך בואו נשאיר זאת

שנמצאים בראש טבלאות האלימות. ועדיין, בכל שאר מדדי האקלים כמו יחס חיובי לבית הספר, יחסי קרבה ואכפתיות בין תלמידים ועוד, מוסדות הבנות נמצאים למטה וכן גם במרבית מדדי ההישגים. גם אם נטען שהדבר נובע מכך שאלו בתי ספר תורניים אשר משקיעים פחות שעות בלימודי החול, הרי שגם בשאלות שבחנו את מידת האהבה למקצוע, מדד שאינו קשור למספר השעות, בתי ספר אלו הגיעו לתחתית. בחינוך העל-יסודי, כאשר מפלחים את הישגי כלל הבנות בתיכונים הנפרדים, קשה לראות הצטיינות שגוברת על בנות שלומדות במסגרות מעורבות מקבילות.

לעומת המחקרים המצדדים בהפרדה יש מחקרים רבים המציגים מסקנה הפוכה. חלק מן הביקורת על המחקרים שצידדו בהפרדה הייתה על כך שהם מתמקדים בהישגים הלימודיים ואינם מתייחסים להשלכות החברתיות והאישיות וליכולת ההתמודדות של התלמידה אחרי התיכון, בעולם המעורב. מחקרים נוספים מראים כי המעבר לחינוך חדי-מיני אולי צמצם

אחת לכמה זמן מתפרסם מחקר המראה שיש יתרונות רפואיים בשתיית יין. כל בר דעת מבין שאין בכך כדי לגרום לנו לשתות בקבוק שלם בכל ארוחה, משום שלצד היתרונות יש חסרונות ומחירים. בהשאלה, מדי כמה זמן מצטטים מחקר כלשהו אשר מראה על היתרונות שיש בהפרדה מגדרית, או מציגים לנו את אותו תוכן חילוני לבנות בירושלים ובזכותו מנסים לשכנע אותנו שאפילו חילונים מאמינים בה. ואכן ד"ר חנה קטן סקרה בשבוע שעבר במדורה החשוב רוחנים שעשויים לבוא לבנות כתוצאה מהפרדה.

לכאורה, על פי דברים אלו היינו מצפים לראות יתרון למוסדות הבנות בחמ"ד, אלא שהמציאות אינה כזו. פילוח נתוני המיצ"ב של החינוך הדתי לפי מידת ההפרדה מראה באופן מובהק, שוב ושוב לאורך שנים, שהחמ"דים המעורבים נמצאים למעלה במרבית מדדי האקלים וההישגים, וזאת למרות היותם מאכלסים אחוז גדול יותר של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך. בבתי ספר יסודיים של בנות בלבד יש פחות דייווחים על אלימות, שלא כמו במוסדות הבנים

לריקי וניסים אדרי מזל טוב לנישואי אמונה עם נריה יהי רצון שיהא בנינים בניין עדי עד בשבוע	לשירה וישראל ליבמן מזל טוב לנישואי רעות עם שאול יהי רצון שיהא בנינים בניין עדי עד בשבוע	לרבקה ויהודה אליהו מזל טוב לנישואי עטרה עם אברהם יהי רצון שיהא בנינים בניין עדי עד בשבוע	לשירן וישראל ברדוגו מזל טוב לנישואיכם יהי רצון שיהא בנינים בניין עדי עד בשבוע	לאורלי ועומר קטוביץ מזל טוב להולדת הנכד בן לספיר ונועם שתזכו לגדלו לתורה, לחופה ולמעשים טובים בשבוע
---	---	--	---	--

גדול הרבנים הראשון לציון הרב עוזיאל

בכ"ד באלול יחול יום השנה השבעים לפטירתו של גדול הרבנים, הרב הראשי והראשון לציון הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל (תר"מ-תשי"ג, 1880-1953). כמדומה שבשיקול הדעת של פסיקת ההלכה לציבור היה הרב עוזיאל גדול הרבנים בדורו, דור הקמת המדינה וקיבוץ הגלויות. מתוך גדלות בתורה הוא הבין את המציאות לאשורה, ופסקיו מאוזנים באופן נדיר, ובהם הניח יסודות איתנים להמשך בירורי ההלכה בשאלות המתחדשות. גם מידותיו היו טובות ואציליות במיוחד, לא דבק בו רבב של ממון, כבוד והעדפת קרובים. עם גאונו וישקדנותו העצומה היה מאיר פנים לבריות. אהב את השלום, והצליח להשכין שלום בין איש לאשתו ובין קבוצות יריבות. אף שהיו לו עמדות ברורות בנושאים רבים, בזכות מידותיו התרומיות ורדיפת השלום, גם בעלי המחלוקת לא הצליחו לריב איתו. גדולתו התורנית כרב ופוסק הייתה מובהקת כל כך, עד שכאשר הועלה שמו כממלא מקום הראשון לציון הרב יעקב מאיר, ואחר כך כראשון לציון, לא היה שום מועמד שהתמודד נגדו. היה ברור שהוא המתאים ואין בלתו. כך ייצג את התורה ואת כלל ישראל בהדרת כבוד ובצניעות.

מוצא משפחתו

הרב עוזיאל נולד למשפחות מיוחסות מצאצאי מגורשי ספרד. בעקבות הגירוש עברה משפחת עוזיאל לסלוניקי שביוון, שנסלטה על ידי האימפריה הטורקית. כמה דורות לפני לידת הרב עוזיאל עלתה המשפחה לירושלים, והרב עוזיאל עצמו נולד בירושלים לאביו, הרב יוסף רפאל, שהיה נשיא בית הדין הרבני של הקהילה הספרדית בעיר. גם מוצא משפחת אמו ממגורשי ספרד שהיגרו לטורקיה והעמידו רבנים גדולים וחשובים. הרב עוזיאל היה נין של הראשון לציון הרב חיים דוד חזן, בנו של הראשון לציון הרב רפאל חזן, בעל השו"ת החשוב 'חקרי לב'. שניהם היו תחילה רבנים באימיר ולאחר מכן עלו לארץ ולבסוף התמנו לתפקיד הראשון לציון.

צוואת הרב עוזיאל

לקראת יום הסתלקותו ראי ללמוד את צוואתו של הרב עוזיאל. הכותרות אינן שלו.

פתיחה

”דברי האחרונים: אודה לה’ בכל לבב בסוד ישרים ועדה - על אשר הולידני על ברכי אבותי הקדושים, והושיבני לפני רבתי ומורי הטובים וישרים. והם יחדיו הורני את הדרך אשר בה אלך. ואת המעשה אשר אעשה בחיי עלי אדמות. ובנכותם נועדתי מראשית ימי נעורי לשרת את הצבור. בראשונה בתור מורה ומלמד תורה לתלמידים בתלמוד תורה וישיבת ‘תפארת ירושלים’, בבית המדרש ‘דורש ציון’, שבהם למדתי בימי נעורי, ואחריהם בבית מדרש לרבנים של חברת ‘עזרה’.

משם לקחתי והושיבוני על פסא הרבנות, בראשונה

רביבים

הרב אליעזר מלמד

ask@yhb.org.il

צוואת הרב עוזיאל זצ"ל: לימוד לדורות

לרגל יום השנה השבעים לפטירת הראשון לציון הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל, ציטוטים מצוואתו אשר כוללת עמודי תורה ויראה: התחזקות בקיום תורה ומצוות, מטרותיו בתפקיד הרבנות, הכרת הטוב ובקשת מחילה, והתבוננות במצעדי הגאולה שחזה בתקופתו

העולם כולו. שהוא מתנה בשמירתם של ישראל את דברי התורה ומצוותיה, שעל ידם יתקדש שם קדוש ישראל וגואלו, ויולמדו כל העמים לדעת את יחוד ה' ואמונתו. שתביא בכנפיה שלום אמת במחננו ושלום יציב בין כל העמים כלם, ולא ירעו ולא ישחיתו איש לאיש, ממלכה לממלכה, וגוי אל גוי, כי כלם ידעו אותו, "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". והנני מסים בברכה ואומר: יהי ה' אלקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו, להטות לבבנו אליו ללכת בכל דרכיו. ולשמר כל מצוותיו לטוב לנו כל הימים.

קריאה להתחזקות בתורה ובמצוות

ידעו זאת כל בית ישראל, היושבים בארץ חמדה, אשר הנחיל ה' לאבותינו ולנו ושגבו אל תורת קדשו, ללומדה וללמדה את בנינו אחרינו ממקורה הנאמן, מפי משה רבנו וגביאי קדשנו וחכמי התורה שבכל הדורות, והחיים אתנו בדורותינו, שמרו את מצוותיה כהלכתן ואת חקיה ומשפטיה בשלמותם, כי משפטי ה' אמת צדקו יחדיו, וזכרו תמיד באהבה דברי אדון הנביאים ואיש האלקים בתורת קדשו לאמור: "ויצגנו ה' אלקינו לעשות את כל החוקים האלה ליראה את ה' אלקינו לטוב לנו כל הימים, לחיותנו כהיום הזה, וצדקה תהיה לנו אם נשמר לעשות את כל החקים האלה כאשר צגנו". מבלי תערכת זרה ממשפטי העמים ודתיהם.

הישמרו מכל מחלוקת ופירוד וחזקו השלום והאחדות בישראל

ועוד זאת שמרו מפל משמר את שלום העם ושלום המדינה, והאמת והשלום אהבו כי המחללת והפריד הם האויבים היותר מסכנים, שהם פֶּעַש לבית יעקב וכרקב בעצמותיו. ולהפך, השלום והאחדות הם יסודות הנצח לקיומו הממלכתי של בית ישראל שלא ימוט לנצח, הם הם העמודים שביט ישראל נכון עליהם תמיד, והם צנורות הברכה ומקורות השפע, וזרועות העז והגבורה של עם ישראל.

שמרו והחזיקו שני עמודים אלה למען התחזקו בעז וגבורה ותהדפו מפניכם כל כחות ההרס המקיפים אותנו בטבעת חנק, להשמידנו ולמחות שם ישראל ותורתו מעל פני האדמה.

הסירו כל גורמי הפרוד והמחללת ממחננו, וממדינתנו, והעמידו במקומם כל גורמי השלום והאחדות בתוכנו, והיה מחננו טהור ומקדש, מבצר ומלכד. כחוקמה בצורה שלא תשלוט עליה כל כח הורס ומתנגם. וה' עושה השלום במרומיו ישפת שלום לנו, ויברך אותנו כדברו מפי משה נביאו: ה' אלקיכם הרבה אתכם, והגכם היום ככוכבי השמים לרב, ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים, ויברך אתכם כאשר דבר לכם, ה' עז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום. וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים בימי עולם וכשנים קמוניות.

והנני אחיכם הנפרד מכם לחיי עולם הפא, בברכת שלום וגאלת עולם - בתקומת פסא מלכות בית דוד ובנן מקדש ה' בעיר הקדש בירושלים.

בן ציון מאיר חי עזיאל. ■

ידן, הנני מודה מקרב לבי לכלל העם ולכל אישיו על הכבוד הגדול, והרבה מאד יותר ממה שאני דל במעשים ובחכמה ראוי לך, שכפדתם אותי בימי חיי. ועל הנעימות המרבה שהסיבותם לי בתתכם לי פרנסה מכבדת ומרנחת בעין טובה, שעל ידה התקיימתי וגדלתי את משפחתי ה' עליהם יחיו, אמן.

בקשת סליחה

ועם זאת הנני מבקש סליחתכם ומחילתכם הגמורה על החטאים והעוונות, פגיעות ועלבונות, אם חטאתי נגד הכלל והפרט, ולא הספקתי לפיסס בחיי, דעו והאמינו שלא בכונה עשיתי זאת, וכבודו ורצונו של כל איש ואשה מישראל, ומכל הגופים הצבוריים ביותר, יקרים וחביבים עלי עד מאד. אבל יכול להיות שפכן אדם קרוץ מחמר, נפלט מפי או עשיתי מעשה פוגע בכבוד או בהפסד ממון של מי שהוא, והנני מבקשכם ואומר: אנא סלחו לי והשיבו בזה את נפשי למנוחתה. וכשאני לעצמי, הנני אומר לפני אלוקים ואדם, שאין לי כל תרעומת נגד מי שהוא מישראל. ואם אמנם היו כאלה שדברו בפניי ושלא בפניי דברי קנטור ועלבון, תכף מחלתי להם, ועתה הנני מוחל וסולח מחילה גמורה וחלוטה לכל איש ואשה, ולכל כלל ישראל, ואמר להם: "שלום שלום לרחוק ולקרוב".

זכינו לצמיחת הגאולה

ועוד אני מוסיף ומדבר: שמעוני אחי ובני עמי, וישמע אליכם ה', זכות גדולה ונפלאה מאד, נגלתה בדרךנו זה, בהגלות נגלות זו ה' החזקה ונעלמה, על עמו בחירו ישראל, שקבץ את פוזרנו והעלה אותנו אל ארץ נחלת אבות, עד אשר היינו בה, עם יושב על אדמתו.

קבוצ גליות זה, שנעשה במקשך עשרות השנים האחרונות, הוא היה גרעין לצמיחת הגאלה, ובבוא העת הנועדה לך מלפני יוצר עולמו ובוחר בעמו ובאצרות קדשו, השקה רוח עצה וגבורה בלב כל חלוצינו הגבורים. הנחילם עטרת נצחון, ויתן לנו את הארץ הזאת אשר נשבע לאבותינו ולנו.

בקיום התורה נצליח ויהיה שלום בעולם

זכרו זאת והתבוננו מאד ודעו והאמינו כי יד ה' עשתה זאת. כדי למלאות דברו מפי נביאי קדשו לשלומנו הנצחי של עם ישראל, ולשלומו של כל

פיפו-תל אביב והמושבות, אחרי כן בעיר ואם בישראל היא קהלת הקדש בסאלוניקי (שהייתה במשך כשלוש מאות שנה הקהילה הגדולה של מגורשי ספרד, בשיאה מנתה כשמונים אלף יהודים), שלדאבון לבי ומגנת נפשי נהרסה עד היסוד בידיהם הטמאות ורגליהם הדורסות של הנאצים האוורים, יהיה שמם לקלון ודראון עולם. ושוב לתל-אביב ויפו, ובאחרונה בירושלים עיר קדשנו ותפארתנו, שהנני יושב בה ומקנה בחסד ה' להמשיך ישיבתי בה בדעה צילותא עד יומי האחרון.

מטרותיו כרב: לעורר ואהבת ה' והתורה ואהבת כל אדם מישראל

בתפקידי אלה שמתי לנגד עיני נגר לרגלי תעודות אלה: להרביץ תורה בתלמידים, לאהב התורה ומצוותיה, ארץ ישראל וקדשתה, אהבה מחלטת לכל איש ואשה מישראל, ולעם ישראל כלו, ואהבת ה' אלוהי ישראל.

ולהביא שלום בין כל איש ואשה מישראל, בגופו ונשמתו, דבורו ומעשיו, מחשבתו והגיוני לבו, צעדיו ועליותיו, בבית וברחוב, בפפר ובעיר. להביא שלום אמת בבית ישראל ומשפחתו. בכנסת ישראל כלה לכל שדרותיה ומפלגותיה, ובין ישראל לאביהם שבשמים.

אהבת ה' ואהבת ישראל ממקור אחד

שתי תעודות אלה אינן אלא אחת, הואיל ושתיהן נובעות ממקור אחד - היא תורת אלקים חיים ומלך עולם, שהוא מלך ישראל וקדושו שגתן לעמו תורת אמת, שכל "דרכיה דרכי נעם, וכל נתיבותיה שלום" (משלי ג, יז). שתי תעודות אלה היא משאת נפשי ומגמת חיי ועל פיהן פונתי את דרכי, וזאת הייתה תפילתי בפי יום יום: הנחני בעצתך נהלני בדרכיך, ושים שלום ואמת בין כל עמך ישראל לאהבה ולקדש את שמך.

נדאי הוא לי שלא הצלחתי אפילו במקצת מן המקצת להשלמת תעודות אלה ששמתי אותן לתעודות חיי, אבל זאת אני יודע, וה' יודע תעלומות יודע, וישראל אף הוא ידע כי זאת הייתה כונתי ותפילתי.

הודאה על כל הטוב שהיטיבו לו

ועתה בהפרדי מכם אחי ואחיותי, מורי ורבותי, כל בית ישראל, להאסף אל אבותי ואל עמי, נחיי

ועוד זאת שמרו מכל משמר את שלום העם ושלום המדינה, והאמת והשלום אהבו כי המחללת והפרוד הם האויבים היותר מסכנים, שהם כֶּעַש לבית יעקב וכרקב בעצמותיו. ולהפך, השלום והאחדות הם יסודות הנצח לקיומו הממלכתי של בית ישראל שלא ימוט לנצח, הם הם העמודים שביט ישראל נכון עליהם תמיד, והם צנורות הברכה ומקורות השפע, וזרועות העז והגבורה של עם ישראל

”
בזכות אפרת
אמא שלי קיבלה
את האפשרות
ללדת אותי”

אף אמא לא צריכה לבחור
בין ללדת את התינוק שלה
לבין לשלם את החשבון
במכולת...

אפרת מעניקה ליווי ותמיכה כלכלית ונפשית
לנשים במצוקה במהלך ההריון ולאחריו.
התרומה שלך מבטיחה לאישה ללדת בשמחה
ושקט נפשי בהתאם להחלטתה.

תורמים להצלת חיים

שירבו זכויותנו!

אפרת

אגודה למתן יעוץ וסיוע לנשים הרות במצוקה (ע"ר)

| * 3042 |

לתרומות

| www.efrat.org.il

הקול בראש

שנים עמדתי בתקיעת שופר, מתוסכל מכך שלא הגעתי לתחושת החרדה הראויה לרגעים הללו. אחרי גלגולי מחשבות רבים, הבנתי שהתשובה נמצאת במקום אחר לגמרי

→

הייתי רוצה בעל תוקע שחולם דווקא על משרוקית. אילוסטרציה

ציילום: גרשון אלינסון פלאש 90

אחד מאיתנו התחיל ככה, ברחם, במקום שעטף אותו רחמים, עם מלאך שמלמדו את כל התורה כולה, עם נר שדולק בו אור גנוז, שדרכו אפשר לראות מסוף העולם ועד סופו. היה כל כך טוב בתקופה ההיא, עד שחז"ל מכריזים שאין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מן הימים ההם. גן עדן, כבר אמרנו.

שברים תרועה - ואז זה נשבר. כבר לא הכול שמיימי, הארציות מלאת המחיצות מתגלה. האנושות חוטאת ואוכלת מעץ הדעת, רוצה לדעת בעצמה, רוצה להתווכח עם הדעה העליונה, רוצה להיות אלוהים אלטרנטיבי. פתאום גם האיש והאישה אינם אחד, מלחמת האשמות מתחילה. מי אשם או אשמה. פתאום כבר אי אפשר ללכת בטבעיות פשוטה, מפני שהפשטות נשברה וההרמוניה התרסקה. פתאום יש בושה. גם אצל כל אחד מאיתנו מגיע רגע השבירה, וזה כנראה מתרחש עם הלידה, כשמלאך סוטר על פינו, כשכבר אין נר שמאיר ומלאך שמלמד. יש רק בכי של עובר שבגלוי מסדר נשימות ובסמוי נפרד מהימים היפים ההם.

השברים והתרועה הללו הם בכי שהולך ומתחזק, מתחיל בגניחה מקוטעת לפרקים והופך ליללה היסטורית, מתייפחת, מבוהלת, מלאת געגועים.

תקיעה גדולה - בסוף היצירה תמתין לנו תקיעה גדולה, כך לפחות על פי היצירה האשכנזית, אצל הספרדית זו תרועה גדולה אבל העיקרון דומה. לא מסיימים בתקיעה פשוטה מפני שלא ייתכן שנפלנו, נשברנו והתרסקנו רק כדי לחזור לנקודת ההתחלה. חייבים לחזור למקום גבוה יותר מנקודת ההתחלה, למקום שבעלי תשובה עומדים בו, שהוא גבוה מן המקום שצדיקים גמורים בכלל אינם נופלים ממנו. ככה זה בבריאה, ככה זה בכל החיים. לא נחזור בסוף המסע לגן העדן. מגן העדן נפלנו, לא עברנו את כל זה בשביל לחזור בחזרה. נשוב לעדן, מקום גבוה מן הגן, הרי נהר יוצא מעדן להשקות את הגן. הגן נמוך ממנו. עכשיו אפשר לחתור גבוה יותר.

ילד

זוכרים את הסיפור המפורסם על הילד עם המשרוקית והרב שאמר הניחו לו, אולי השריקה שלו גבוהה משלנו? אז אני תמיד מדמיין שהילד הזה היה גדול, נאמר בן שלושים, אולי שישים, אבל הוא נשאר ילד שלא הצליח להתאפק מרוב געגועים, ובעל תוקע כזה אני מחפש. ■

אם פתאום באמצע נסיעה משותפת ברכב יבקע מן הרדיו שיר החופה שלהם - העולם יעבור לדום. לא משנה על מה ידברו בני הזוג, לא משנה מה עובר ביניהם, דיבור טוב או רע או סתמי - השיר הזה ייקח אותם לשם, ליום ההוא, לברית ההיא, לרגע שהפך אותם למה שהם, הם לא יוכלו להתעלם. ככה זה כנראה עם תקיעות השופר

וכששומעים - משהו מתעורר ומתנגן, משהו שגדול מכל ההסברים ויקר מכל הדמיונות. רק להיות.

התווים

ובכל זאת לשיר החופה הזה יש תווים, ולאורך כל הדורות היו פרשנויות רבות לתווים הללו. הנה אולי הפרשנות הכי פשוטה והכי בסיסית, שמבחינתי היא גם תווי היצירה של כל הבריאה: תקיעה - העולם מתחיל מהרמוניה. מהאחדות הפשוטה הזאת, השלמה, השמימית. ממקום שכולו טוב. גם האנושות מתחילה מגן עדן שאין בו אפילו בושה, האדם ואשתו מהלכים בו ערומים, מפני שאין חטא ואין מחיצות, לא בינם לבינם ולא בינם ובין בוראם. הכול עדיין אחד, שלם בתכלית השלמות. כל

שכל השבטים השתתפו בהקפת יריחו, כנראה גם שם היא הייתה. ומי יודע, אולי אצל נשמות אין בכלל גבולות של זמן, ואולי היא יכולה לשוט גם אל העתיד, אל השופר הגדול שייתקע לחירותנו, אולי גם אותו היא מכירה.

יותר מכול אני מרגיש שתקיעות השופר הן כמו שיר כניסה לחופה, שאיכשהו גם אחרי שנים ארוכות ושחיקה והתרגלות, אם פתאום באמצע נסיעה משותפת ברכב יבקע מן הרדיו שיר החופה של בני הזוג - העולם יעבור לדום. לא משנה על מה הם ידברו, לא משנה מה עובר ביניהם, דיבור טוב או רע או סתמי - השיר הזה ייקח אותם לשם, ליום ההוא, לברית ההיא, לרגע שהפך אותם למה שהם. הם לא יוכלו להתעלם. ככה זה כנראה עם תקיעות השופר. אם מעמד הר סיני היה החופה שקשרה אותנו אליו, תקיעות השופר היו שיר החופה, והשיר הזה נמצא עמוק בתוכנו.

שיר חופה

שנים עמדתי בתפילת ראש השנה בזמן תקיעות השופר במתח עצום, אבל לא המתח הנכון. זה לא היה המתח של חרדת הדין ולא המתח של המלכת המלך. זה היה המתח הנפשי, שלא לומר הלחץ ממה שאני אמור להרגיש עכשיו ופשוט לא מצליח. הכרתי כמו כולם את השאלה הרטורית של עמוס: "אם ייתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו?" כל אדם נורמלי נחרד, ואני לא. מה זה אומר עליי? לזכותי טענתי שקשה להיחרד מקולות צפויים מראש, שהשופר של פעם הוא הסיירה של היום, ואם תישמע פתאום אזעקת מלחמה בוודאי שאיחרד. אבל אם יודיעו שצפויה אזעקה היא תעבור לידי, וככה זה כאן - כבר שבוע תלויות ברחוב מודעות על כך שבעשר לערך צפויות התקיעות, כבר חודש התרגלו האוזניים למנגינה הזאת, איך אפשר להיחרד? לחובתי אמרתי שהתורה ועמוס וחז"ל ידעו את כל הצידוקים העלובים הללו, ובכל זאת ציפו שאיחרד. זה לא קורה. נחרדתי שאני לא נחרד, נחרדתי מהמקום הרוחני הירוד שלי.

מה אני אמור לדמיין כשהתקיעות נשמעות? לדמיין את עקדת יצחק? האמת, אני לא מצליח לדמיין את הסיטואציה הנוראה הזאת. לדמיין שאני יצחק? שאני עומד להיעקד? אולי ככה איחרד? אולי לדמיין את הקולות של האיל שמתנדב להיות במקום? במקום זה ניסיתי לדמיין את מעמד הר סיני, השופר משם נכנס לי יותר בקלות לאוזניים. דמיינתי קולות וברקים וענן על ההר, דמיינתי קול אלוהי של עשרת הדיברות. ניסיתי כמעט בכוח להעביר צמרמורת חצי רצונית בחוט השדרה, אבל לא מספיק נחרדתי. השופרות בהפלת יריחו הרגישו לי מוכרים יותר, השתלבו איכשהו בקול שופרו של הרב גורן בירושלים המשוחררת. עדיין לא נולדתי במלחמת השחרור, אבל ההקלטות מהיום ההוא, ששמעתי כל כך הרבה פעמים, שכנעו אותי שכבר הייתי בחיים. חבל שאין הקלטות מהר סיני.

לקח לי הרבה שנים לשחרר את זה. להפסיק לדמיין, להפסיק להיחרד בכוח, כי זה לא באמת עבד לי, ופשוט להיות. דווקא מאז באו לי הצמרמורות. לא תמיד, לא בכל השנים ובטח לא בכל התקיעות, אבל לפעמים הן הגיעו.

גיליתי שהניסיון לדמיין או לחשוב או לדחוק פשוט מפריע לנשמה לפגוש את המנגינה שהיא מכירה טוב יותר מכל המנגינות. באופן זה או אחר היא הייתה בעקדה, הרי שם התחילה השלשלת היהודית, והיא הייתה במעמד הר סיני, ומכיוון

ועד בית!

הזכר
המשפחה
שיפוט הבניין

שירותי תכנון
הכנת כתב כמויות
פיקוח הנדסי

עריכת הסכם התקשרות עם הקבלן
טיפול משפטי בסרבני שיפוט
*החזר מלא עבור כתב כמויות

* החזר מלא עבור כ.הכמויות ינתן בעת חתימת חוזה פיקוח בין הנציגות לאגודה לתרבות הדיור

WWW.TARBUT-HADIUR.GOV.IL

***8484**

להצטרפות

אתד
האגודה לתרבות הדיור

אחרי רבים

המוחים נגד הרפורמה פועלים לכוף החלטות של ממשלה שנבחרה על פי חוק, בהסתמך על רוב ← ואולם האם תיתכן הצדקה מוסרית ותורנית לכך?

יש שמועה בשם הגאון ר' אברהם שפירא זצ"ל, ראש ישיבת מרכז הרב והרב הראשי לישראל, שמי שלא למד הלכות מדינה, לא יתעסק בהן. נראה שכוונתו הייתה לשלול מבני תורה שלא מחוגו הבעת דעות ובוודאי פסיקות בנושאים הנוגעים למדינת ישראל בכלליות.

אף על פי שאיני כדאי, כיוון שזכיתי לסמיכה מזהגר"א שפירא ולא החריג בתעודת הכושר הלכות מדינה מהנושאים שאני רשאי לעסוק בהם (כמו שעשה רבנו הקדוש לתלמידו הגדול, רב, שהסמיכו לדון בכול חוץ מבענייני בכורות, סנהדרין ה, א), אני מבקש להתייחס כאן למעמד ההלכתי של המפגינים בעד ונגד החקיקה המשפטית. בלשון אחרת: האם תיתכן הצדקה מוסרית ותורנית לניסיון לכוף במחאה מתמשכת זו החלטות של ממשלה שנבחרה על פי חוק בהסתמך על רוב?

אחרי רבים להטות

לכאורה אין כאן שאלה, שהרי פסוק מפורש קובע "אחרי רבים להטות" (שמות, כג, א). הנושא שם הוא סנהדרין שנחלקו בה דיינים כיצד לפסוק. בדמוקרטיה, גם ההחלטות ממשלה הקובעות את חוקי המדינה יש לכאורה מעמד דומה. אומנם מצינו (ביבמות יד, א) שנחלקו בית הלל ובית שמאי, ואף על פי שבית שמאי היו מיעוט, הם חלקו על בית הלל ואף "עשו כדבריהם" להלכה. הסיבה מבוארת בגמרא שם - מפני שבית שמאי היו "מחדדי טפי", כלומר חכמים מבעלי הפלוגתא שלהם - בית הלל. הגמרא גם מציינת שכוחם של בית הלל היה מבוסס על בת קול שיצאה משמיים. היא שנתנה את הגושפנקא להעדיף פסיקה כבית הלל, למרות היותם מחזיקים פחות מבית שמאי. הסיבה להופעתה של בת הקול מפורשת בעירובין (יג, ב): "מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן? מפני שנזחין ועלובים היו ושונים דבריהם ודברי בית שמאי ולא עוד אלא שמקדימים דברי בית שמאי לדבריהם". בית שמאי לא התחשבו בבית קול כי נקטו כר' יהושע "דאמר אין משגיחין בבית קול" (ביבמות, שם).

התוספות (ביבמות, שם, בד"ה רבי יהושע, וכעין זה בבבא מציעא, נט, ב בד"ה לא) נקטו שבין כך ובין כך הלכה כבית הלל, ולא כבית שמאי החריפים יותר, ולא כר' אליעזר הגדול, בבא מציעא, שם. נמצאנו למדים שיש שם דיון אם מעדיפים את הכמות או את האיכות, את הרוב או את החריפות.

נושא זה גולש גם לתחומי החיים מחוץ לסנהדרין ולבית המדרש. בחולה שיש בו סכנה, שמתבקש

להאכילו ביום הכיפורים, פסק הרמב"ם (הלכות שביתת העשור ב, ח) שהולכים אחר הרופא הבקיא, אף שיש רוב של רופאים, בקיאים פחות, הסבורים שאין סכנת החולה מצדיקה שבירת צומו. הרמב"ן, בספרו 'תורת האדם' בשער הסכנה (עמ' כ"ו, כתבי הרמב"ן חלק ב', בהוצאת מוסד הרב קוק), חולק על הרמב"ם ונוקט שדווקא בסנהדרין נאמרו כללים אלו, אך לא בחולה וברופאים. באלו האחרונים הולכים לפי המניין, וכן הוא להלכה בסנהדרין. והסיק שאף בסנהדרין וכן ברופאים אם היחיד הוא מופלג ומומחה, חוששים להחמיר (והוא סיים: "שביום הכיפורים נוקטים 'ספק נפשות להקל ולהתעסק בחולה כל צורכו"). לפנינו אפוא דיון אם המספר הכמותי קובע, כדמשמע מהרמב"ן וגם הגדול.

אדם שווה לחברו

ומכאן לסוגיה הקורעת את המדינה בין ימין לשמאל, בין ליברלים לשמרנים, בין מאמינים לאתאיסטים וכיוצא בזה. ברור שהוויכוח הציבורי החריף נוגע באמות הסיפים של עתיד המשטר וההנהגה בישראל. נושא בית המשפט, ובמיוחד בית המשפט העליון, אינו אלא אחד מנושאי הוויכוח הגדול.

זה ברור, אם כי יש כאן הכללה (אולי מסוכנת באווירה הנוכחית) שניתן להוכיח סטטיסטית, שהמחנה השמרן הוא מחודד וחרף פחות מהקבוצות הליברליות. הדבר מתבטא בפערי השכלה, אקדמיה, אמנות, מילוי תפקידים בכירים בכלכלה ובביטחון ועוד ועוד. מאידך גיסא, נראה שהמודל של בית הלל הולם יותר את השמרנים הנוחים לזולתם ורחוקים יותר מהתנשאות והסתגרות בהיכלי שן משלהם. אריסטו כבר הצדיק את ה"סנוביות" וההתרחקות מענווה של בעלי היכולות והכישרון.

ובאמת יש לטעון על השיטה הדמוקרטית בכללה, שאינה רק הפחות גרועה בדרכי השלטון (כמאמר צ'רצ'יל) אלא אף עצם העיקרון שלה מופרך. למה לא נגביל את זכות הבחירה לחכמים יותר, למצטיינים בלימודים ולבעלי ההישגים בכל תחום - לעומת האנשים שהם נחותים בכל הפרמטרים הללו? הלוא עושים בדמוקרטיה הבחנה בין גיליים. ולמה לא נשדרג את בעל מנת המשכל הגבוה לשווה ערך של קול וחצי או שני קולות בקלפי לעומת חברו הפחות ממנו? התשובה לדבר היא כנראה טכנית. החברה לא יכולה לעמוד ביצירת פערים הנובעים מהגדרת אדם שהוא שווה יותר מחברו. גם הבדיקות והחקירות באימות הקריטריונים הנ"ל אינם בני ביצוע, והם יעלו הון עתק ואף יגרמו לשחיתות.

המסקנה היא שדמוקרטיה היא הנהגה ולא סברה. רק בסנאטים של אוניברסיטאות, דירקטוריונים של מוזיאונים, ועדות פרסי נובל וכיוצא באלה (וכנראה גם במינויים לבית משפט עליון, לפחות לדעת חלק מהציבור...) ניתן להפעיל מדדים כאלה של הצטיינות, אך לא ברחוב האזרחי.

התורה לא סמכה על דמוקרטיה אלא העדיפה מונרכיה. המלך הגדול וגם הראשון שלנו היה משה רבנו, שהוסמך על ידי השכינה, ואחריו דוד המלך שנמשח על ידי שמואל הנביא. גם משיח צדקנו יתמנה על ידי אליהו הנביא, כשיתברר שעומד בכל המבחנים שהציב לו רבנו הרמב"ם בסוף הלכות מלכים. הלואי שיגיע במהרה בימינו.

הכותב הוא רב השכונות רמת שרת ודניה בירושלים וראש מכון זיו התורה

אמירת סליחות בגופייה

שאלה: מה עדיף, לבוא לסליחות בגופייה או לא לבוא בכלל?

תשובה: אמירת הסליחות והכוונה בהן הן גדולות וחשובות, ההשתדלות שלך בהן היא מעלה.

מותר לומר סליחות בגופייה אם זה חדי פעמי, אבל כמוכן לכבוד הציבור, המקום והתפילה כדאי שתהיה איתך חולצה שתניח עליך בזמן הסליחות.

הרב דוד חי הכהן

בכי בתפילות ראש השנה

שאלה: שלום רב, הבנתי שיש חילוקי דעות לגבי בכייה בתפילות ראש השנה. כיצד נוהגים למעשה?

תשובה: אכן, יש אומרים שאסור לבכות בתפילת ראש השנה, כמבואר בנחמיה (ח, ט) "אל תתאבלו ואל תבכו...". יש מחלקים ומבארים שמה שאסור הוא לעורר עצמו לבכי בכוח, אך אם מתעורר מעצמו בבכי מתוך תפילתו, כולם יסכימו שמוותר. ויש אומרים שמוותר לבכות, שבכך מעורר רחמים וקורע גזר דינו, וכן דעת האריז"ל, וכך נוהגים רבים.

הרב נועם דביר מייזלס

חזן רווק בימים נוראים

שאלה: ידוע שהחזן בימים הנוראים צריך להיות נשוי עם ילדים, כי אדם בעל משפחה דואג יותר וטרוד יותר, ולכן יתפלל ביותר כוונה. גם לרווק יש דאגות. הדאגה המתמדת אם בכלל אמצא שידוך הייתה קשה מאוד. גם לנשוי חסר ילדים יש דאגות. כששנה חולפת ואין ילדים, זה מדאיג מאוד, והתפילות בתקופה זו היו לעיתים עמוקות הרבה יותר מתפילותיי היום, לאחר שהמשפחה התרחבה. קשה לי להבין למה כשהייתי רווק לא יכולתי להיות חזן בימים נוראים, וכי דאגותיהם של הרווקים או של חסרי הילדים נופלות משל הנשואים פלוס?

תשובה: אכן, אתה צודק שגם לרווק או לאדם נשוי בלי ילדים יש דאגות, אך הנקודה העיקרית של שליח ציבור היא שיש ציבור שעומד מאחוריו ותלוי בזכותו. ומעין זה יש במשפחה המצומצמת, שבה הילדים מבקשים מאביהם לחם והם תלויים בו, והוא שליח שלהם לתפילה.

הרב רואי מרגלית

יראה ושמחה בראש השנה

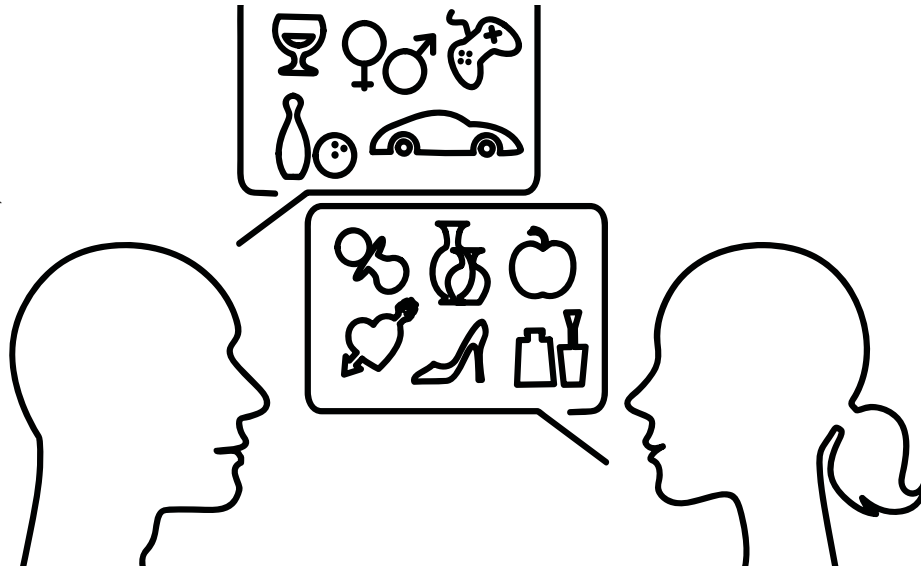
שאלה: מצד אחד, ראש השנה הוא יום טוב ואין אומרים בו סליחות, אך מצד שני הוא יום דין. האם מותר להגיד את התפילות מתוך בקשה ותחינה? היכן עובר הקו בין שני הדברים?

תשובה: "וגילו ברעדה" הוא השילוב הנכון בין יום הדין ליום טוב.

הרב יעקב אריאל

משחק תפקידים

צילום: שאטרסטוק

להמשיך את הדרך הזו שאתה מביא גם בבית כשאתה לא נמצא וזה באמת יאפשר לך להתפתח כגבר.

"אשה תהיה כלי מקבל נח לגבר" - המהות של האיש שהוא משפיע את כוחותיו, הוא מביא את האורות לאשתו והאשה היא כלי לקבל את האורות האלה"

"היא לא רוצה ממני שום אורות, היא לא מעריכה כלום ולא רוצה שום דבר ממה שאני מנסה להביא! זה שיא התסכול שלי! אין לי למי לתת את כל האהבה שיש בי" התפרץ שוב איתמר

"זה בהחלט חשוב. כשיש שמחה והנאה בקשר אתה תדע שאתה בכיוון הנכון, הפידבק וההודיה ממנה אלך יגדיל את הקרבה"

"את רצינית? אני צריכה להודות לך? זה התפקיד שלו בקשר. מתי הוא מודה לי על כל ההקרבה המטורפת שלי? לא רק שהוא לא מודה לי על זה שאני מכוונת את הכוחות שלו, הוא אפילו רב איתי על זה ומזלזל בי" התעצבנה דליה

"בוא ננסה להבין שיש שונות בהסתכלות בין התפיסה הזכרית לנקבית.

התפיסה הזכרית היא מאוד מעשית. אם האיש עושה דברים שלא מניבים פירות, משמע, לא מתקבלים בצורה חיובית ואין בהם תועלת, אז אין לו שום סיבה לעשות אותם שוב.

כשאת נותנת לו להרגיש שאת מאושרת במה שהוא עושה ומכירה בזה טובה, זה יעודד אותו כי הרצון האמיתי של גבר בקשר הזוגי הוא לשמח אותך.

כאשר את מתייחסת אליו כמו עוד ילד בבית, את מסרסת את התפקיד שלו

דליה, את מהווה תמרור הכוונה לאן איתמר צריך ללכת.

בגבורתך כאשה, את חוצצת בין העיקר לטפל בבניית הקשר והבית ומעודדת את איתמר להשפיע עליך ולהזרים את כוחותיו לתוך המערכת הזוגית בהתאם למבנה שאת מייצרת עבורו (דרך חציצת העיקר והטפל).

חשוב מאוד שתעודדי את איתמר להשפיע עליך את כוחותיו ולהראות לו כמה זה חשוב לך, כמה את צריכה את זה וכמה זה מתקבל באהבה.

אם נזכור שאנחנו שווים על פי זכויות אבל שונים בתפקידים (כי מבנה הנפש שלנו שונה), אז הסיכוי שלנו להצליח כמשפחה הוא הרבה יותר גדול.

כשאין הגדרות תפקיד ברורות לכל אחד, אז אנחנו בונים את עולם הזוגיות שלנו בתוך כאוס שמייצר כל הזמן התנגשויות ולא מאפשר בנייה אמיתית של הקשר הזוגי והבית.

"התפקיד של האשה בקשר הזוגי הוא אפילו קשה יותר מהתפקיד של הגבר ונחזור לציטוטי חז"ל: "אשה עזר כנגדו" - היא עומדת כנגדו בזית שהגבר לא רואה ומראה לו את הדרך הנכונה.

האשה לא נגדו יש לה אחריות גדולה לכוון ולפתח את האיש שלה ואת כל התא המשפחתי.

"זה לא נשמע קשה" התלונן איתמר אסביר דרך דוגמא: שים לב כשאתה משקיע בחינוך הילדים שלך, מראה להם את הדרך הנכונה והם לא רוצים, מתנגדים ועושים מה שהם רוצים, זו עבודה קלה?" שאלתי

"דליה חייבת למצוא כוחות על לעמוד בתוקף מול כל ההתנגדויות וחוסר ההסכמה שלך, מול חוסר האמון שלך בזה שהיא רואה בצורה יותר נכונה ומדויקת את הכיוון שאליו אתה צריך לכוון את הכוחות שלך וזה קשה אפילו יותר מלכוון ילדים. כי הילדים שלכם תחת חסותכם ואתה לא תחת חסותה.

"איזה אשה כשרה שעושה רצון בעלה" - "איך אני שונאת את המשפט הזה, כל הזמן הוא מנופף לי איתו, מה אני שפוטה שלו?" התרעמה דליה וקטעה אותי לפני שהתחלתי בכלל להסביר.

"יש כמה פרושים למשפט הזה ונתמקד בשניים: פרוש ראשון - שהאשה מפתחת את רצון בעלה לדברים העיקריים והחשובים בחייו - המשפחה, הילדים והקשר הזוגי.

איתמר, מצד עצמו, יכול לחיות את חייו בלימודים, קריירה ותחביבים בלי להבין בכלל שלהפוך להיות בעל דורשת הקרבה שתייצר קרבה.

דליה, את צריכה להראות לו את הכיוון והוא צריך לתת בך אמון מלא, כי העולם הרגשי שלך עוזר לו לדייק.

פרשנות נוספת היא שאיתמר סולל את הדרך ומנהיג את הבית ואת צריכה ללכת (כמובן אחרי הסכמות ותיקונים שלך) בדרך הזו להוליך בה את הילדים ואת הבית גם כשהוא לא נמצא

"היא לא עושה את זה ואני יכול להוכיח לך את זה" התפרץ איתמר

"אתה לא צריך להוכיח לי את זה, היא לא נתנה את ההסכמות המלאות שלה על הדרך ושם אתה נתקל בכל ההתנגדויות. אחרי שהיא תסכים על הדרך ותתקן אותה בהתאם לבקשות שלה, היא צריכה

באמת עברת תהליך של התבגרות או שיש בך חלקים שנשארו תקועים בילדות?"

"מה?" שאל "כשאתה עדיין מקבל את הערך שלך מבחוץ ולא מתוך עצמך, זה אומר שאתה עדיין לא התפתחת נפשית.

יש אפילו הורים שצריכים שהילדים שלהם יחזקו אותם ויראו להם כמה הם הורים טובים, זה מבנה מעוות ומנוגד לקשר נכון של הורים וילדים" "אבל לא הבנתי למה עדיין אני צריך לחזור אחרי דליה והיא לא יכולה לחזור אחרי?"

אני מאוד אוהב שמחזירים אחריי כל אחד גבר או אישה אוהבים להרגיש מחוזרים" שאל בחוסר סבלנות

"גבר דרכו לחזור" - הגבר מחזר אחרי אבידתו. הוא מחזר אחרי הצלע החסרה שלו ובמובן הרוחני הוא מחפש את הדבר שחסר בו אצל אשתו.

לאחר הנישואין, הגבר מרגיש שנמצאה האבדה וזהו, הוא לא צריך לחפש עוד ואילו האישה צריכה להרגיש את החיפוש הזה כי היא מרגיש אחד איתה אבל מרגישה בטבעה נפרדת ממנו.

מאחר ואשתך מרגישה שיש לה גבר שמתנהג כמו ילד, היא לא מרגישה את התוקף שלה כאישה בתוך המערכת הזוגית שלכם. היא צריכה להרגיש שאתה מחזר אחריה, מראה לה כמה אתה אוהב אותה, משתוקק ומעריך אותה"

"אני לא עושה את זה? בשביל מי אני עובד כל כך קשה? למה בחרתי בה להתחתן? אני אוהב אותך למה כל הזמן אני צריך להראות לך את זה?" פנה ושאל את דליה

"כן, אתה עושה את זה רק כשיש לך איזה אינטרס לקבל משהו. אני לא מרגישה את זה ביום יום" ענתה

"תנועת השפעה היא תנועת נתינה מלאה בלי רצון בקבלה בתמורה, רק מתוך צורך מאוד חזק לתת. כשאתה מצפה לקבל בתמורה, זה כבר לא תנועה של נתינה אמיתית אלא נתינה לצורך קבלה וזה כבר לא השפעה"

"אז זה כל התפקידים שלנו? אני צריך כל הזמן לתת והיא כל הזמן לוקחת? איך את אומרת שאת מאמינה בשיוויון? זה מרגיש שאני פה הפראייר ורק היא נהנית מהקשר" התרעם איתמר

"כלום לא מספק אותה, היא כל הזמן עצובה וממורמרת.

ניסיתי לעשות כבר כל מה שהיא אמרה לי, אני מיואש לגמרי!"

היא כל הזמן באה אלי בטענות שאני לא מספיק גבר.

את יודעת מה? אני מתחיל לחשוב שאולי היא צודקת, אולי אני באמת לא מספיק גבר?" התלונן איתמר

"לא, אני לא מאמינה שאני שומעת את זה.

גבר זה מי שעושה דברים שגבר אמור לעשות לאישה שלו.

אני מרגישה שהוא לא מחזר אחריי, הוא לא לוקח את ההנהגה של הבית, הוא לא מתנהג כמו ג'נטלמן ואני מוצאת את עצמי הרבה פעמים שאני עושה דברים במקומו כמו לתת לי להרים דברים כבדים או לעשות כל מיני דברים שהוא צריך לעשות כגבר..." התעצבנה דליה

"מי אמר? מי אמר שאני זה שצריך לחזור אחרי אשתי ולקבוע לנו בילויים ולמצוא רעיונות? למה אני צריך להנהיג את הבית? למה זה לא יכול להיות פעם אני ופעם היא? למה לא יכול להיות פה שוויון?" התעצבן איתמר

"שיוויון הוא דבר חשוב, אבל צריך לשים לב שהרצון לשוויון לא משמש את ההבדל בין גברים לנשים כי אז הדבר גורם למשברים קשים בקשר הזוגי.

על מנת לעשות סדר בתפקידי האיש והאשה, צריך להתבונן במאמרי חז"ל שנחצבו מתוך חכמה של אלפי שנים ולהבין את המבנה והחוקיות ותכונות הנפש של האיש והאישה.

אמרו חז"ל:

"ואוהבה כגופו" - גבר, כשאשתו סובלת, הוא צריך להרגיש את זה בכל גופו כאילו זה הסבל שלו.

"ומכבדה יותר מגופו" - הגבר צריך לכבד את אשתו יותר מאת עצמו, שתשב במקום נח יותר, לשים אותה תמיד בקדימות במערכת ההחלטות בבית כי היא עיקר הבית.

איתמר, אם אתה חושב שהעניינים שלך קודמים לדליה והיא רק מצטרפת לחיך או תפקידה למלא את צרכיך, אז זו טעות מאוד יסודית בתפיסה שלך. "גבר דרכו לכבוש" - כיבוש היא סלילת דרך חדשה. חזון. גבר לא יכול להיות ספונטני, חשוב שתהיה לו דרך עם מסלול התפתחות מתוכננת. כשאין לך דרך ואתה לא המנהיג של הבית, אז לדליה קשה מאוד להתמסר אליך.

נניח ואתם רוצים להחליף דירה, לא הגיוני שתוציא את הכסף הזה על תחביבים יקרים שאתה מאוד אוהב והם לא רלוונטים ליעד שלכם לחסוך עבור החלפת הדירה.

הדרך גם מהווה עוגן. כשרבים וסוטים מהדרך, אז יודעים לחזור אליה ולא הולכים לאיבוד.

השכל שלנו, מאוד יציב והרגש לא. על כן צריך לכבוש את הדרך על פי השכל ולא על פי הרגש.

גבר מלשון מתגבר על תאוות, מכשולים וחשקים. ההתפתחות של הגבר צריכה להיות שהוא הופך להיות משפיע, גם על הוריו כשמזדקנים.

לעזור להם ולהכיל אותם.

אתה יודע מה המדד הכי גדול שלך להבין אם אתה

חנה דיין - טיפול זוגי ופרטני לנשים
במשברי חיים ברוח הפסיכולוגיה היהודית
קליניקה פרטית במרכז
מטפלת ומייעצת גם בזום ובטלפון
מייל: hanna.tipul@gmail.com
טלפון: 054-4480705
לכל המאמרים: www.hannad.co.il
(טיפול פרטני לגברים יתן על ידי מטפל)

קנה קבל וקבל וקבל

4 דלתות**

בלנדר שולחני
+ מצנן + קוצץ

4 דלתות*

לרכישה ב **חסד**

5 דלתות*

לרכישה ב

× 4

×4

IX

עושים לכם מחיר

הרשת היחידה
בפיקוח מלא

עפ"י סקר אומניבוס אסקריא 2023

סניף ראשי בני ברק
רבי עקיבא 29

ללמוד אחרת יהדות ות

« מכללת הרצוג מזמינה אתכם להצטרף לתוכניות לימוד ביהדות ולסדרות בנושאי

בוקר לימוד היברידי
לגברים ונשים

בתנ"ך ובמחשבת ישראל

ימי שני « 09:30-14:15 « 30 ימי לימוד

פתיחת לימודים: ח' בחשוון תשפ"ד | 23.10.23

« תוכנית מודולרית המאפשרת הרכבת מערכת לימודים בהתאמה אישית

« לימוד היברידי: השתתפות פרונטלית, צפייה בזום או צפייה בהקלטות

ד"ר דוד סבתו

ד"ר בני לאו

ד"ר חיים נבון

ד"ר אלחנן סמט

ד"ר אורי פרג'ון

ד"ר מירי שליסל

ד"ר יושי פרג'ון

צילום: מיכל פחאל

הרב אלחנן ניר מסע מעמיק בעולם החסידי	ד"ר מירי שליסל מנהיגים ויורשיהם בתנ"ך	ד"ר יושי פרג'ון רשות הדיבור לאדם עיון במזמורי תהילים	שעה ראשונה 10:30-09:30
מבחר מרצים מובילים תנ"ך - הפרק היומי במקצב 929 מירמיהו ועד תהילים	הרב ד"ר דוד סבתו בחבלי אדם אחוזה וגלות, אלוהים ואדם בסיפור יוסף	הרב חיים נבון "יהדות ודמוקרטיה - אתגרים והזדמנויות?"	שעה שנייה 11:45-10:45
הרב ד"ר בני לאו 'יבנה וחכמיה' חכמי תלמוד ארץ ישראל האחרונים	הרב חיים נבון עיונים בפרשת השבוע	הרב אלחנן סמט מאחרוני השופטים ועד ראשוני המלכים (ספר שמואל א')	שעה שלישית 13:00-12:00
הרב ד"ר בני לאו מלכות שלמה עלייתו ונפילתו	הרב אלחנן סמט דילמות מוסריות בהערכת אישים ומעשים בסיפור המקראי		שעה רביעית 14:15-13:15

לומדים ומסיירים

ראשית המלוכה בישראל | מקוון + סיורים

עם מיטב המרצים של מכללת הרצוג | ריכוז אקדמי: חנניה רותם

נצא בעקבות הפרקים הסוערים של ספרי שמואל ומלכים: מלכות שאול, נדודי דוד, מלחמותיו ומלוכתו, מלכות שלמה ועוד. הקורס משלב מגוון תחומים ובהם תנ"ך, גאוגרפיה, היסטוריה וארכאולוגיה, ספרות ושירה. אופן הלימוד בקורס משלב 7 הרצאות ערב (בזום) + 8 ימי סיור בשטח.

ימי שלישי « לימוד עיוני: 19:30-21:45 « ימי הסיור: 07:30-19:30

דרגת הליכה בינונית, לא מתאים למתקשים בהליכה. בסיורים מרוחקים שעת היציאה מוקדמת יותר.

לפרטי הקורס ולהרשמה היכנסו לאתר המכללה.

בית תשפ"ד

תרבות יהודית בקמפוס היכל שלמה בירושלים

לימודי תעודה מקצועיים

לימודי ניתוח התנהגות
יישומי (ABA)

ד"ר נתלי רולידר אגילה, PhD, BCBA-D,
הגב' הילה שפיצר, MA, BCaBA

« ימי שני » 21:00-15:00

למידה משולבת (היברידית)

שיעורים סינכרוניים בזום ומפגשים פרונטליים
ואחת לשלושה שבועות בקמפוס היכל שלמה בירושלים

ייעוץ ארגוני
למערכות חינוך וחברה

הגב' לילך דורה

יועצת ארגונית, מנחת קבוצות בכירה ומנהלת מכון 'מעברים'

« ימי ראשון » 20:00-15:00

למידה משולבת (היברידית)

לימודים פרונטליים בקמפוס היכל שלמה בירושלים
ואחת לשלושה שבועות לימודים סינכרוניים בזום

סדרות תרבות יהודית

ד"ר רמי שלם
יועץ תרבות

הגב' יעל מלי
יועצת תרבות

ד"ר אסתר הורביץ
יועצת תרבות

ד"ר רמי שלם
יועץ תרבות

שירת השבוע – פרשת השבוע
בראי השירה העברית המודרנית

ד"ר רחל עופר | ימי שלישי

« 12 מפגשים » 11:00-09:30

« סמסטר ב' » « מקוון » « חלק ב' »

כבר לא סלאח -
התרבות המזרחית
בספרות העברית

ד"ר רחל עופר | ימי שלישי

« 12 מפגשים » 11:00-09:30

« סמסטר א' » « מקוון »

'השטריימל הציוני'
על המחשבה הציונית-חסידיית

הרב פרופ' יהודה ברנדס | ימי שני

« 24 מפגשים » 21:30-20:30 « מקוון »

לסדרה זו יש שני חלקים, ניתן לרכוש חבילה
מוזלת כסדרה שנתית או כסמסטר בודד

גיבורי המקרא –
מדרש ותמונה

הגב' יעל מלי | ימי רביעי

« 12 מפגשים » 13:00-11:30

« סמסטר א' » « פרונטלי »

| לא נדרש ידע מקדים באמנות או בציור

מסביב לעולם
בעשרה מפגשים - חלק ב'

מועדון קריאה של יצירות מופת

ד"ר אסתר הורביץ | ימי רביעי

« 10 מפגשים » 11:00-09:30

« שנתי » « אחת לשלושה שבועות » « מקוון »

חברותא עם עגנון –
ברית אהבה עם ארץ ישראל

ד"ר אסתר הורביץ | ימי רביעי

« 8 מפגשים » 11:00-09:30

« שנתי » « אחת לשלושה שבועות » « מקוון »

שומעים חופשיים

מוזמנים להצטרף למגוון רחב של קורסים פרונטליים או מקוונים במסגרת לימודי התואר הראשון והשני באקדמיה
« לפרטים והרשמה: ברוריה 073-3324961 »

מוכר
לשנת
שבתון

סרקו את הברקוד או היכנסו לאתר

להרשמה: rishum@herzog.ac.il

www.herzog.ac.il / 077-9915237

פתוח לגברים ונשים

כל השיעורים המתקיימים באופן מקוון או היברידי יוקלטו ויהיו זמינים
ללומדים בקורס באמצעות אתר הקורסים שלנו לצפייה בזמנם החופשי
וללא הגבלת זמן « הנחה לנרשמים עד ה-15.09 »

הלימודים הפרונטליים מתקיימים בקמפוס היכל שלמה, רחוב המלך ג'ורג' 58, ירושלים « רוב הקורסים מוכרים לשנת שבתון »

השבוע

קרייט תמונה: ארנון בוסאני

באופן יסודי

ראש העיר ירושלים משה ליאון וסגנית ראש העיר ומחזיקת תיק החינוך חגית משה פתחו את שנת הלימודים החדשה בביקור בבית הספר היסודי חורב בנות בירושלים בניהולה של דורית קליין. במהלך הביקור נערך טקס בהשתתפות התלמידות הנרגשות ששמחו לראות כי בית הספר עבר במהלך הקיץ שיפוץ נרחב. בטקס השתתפו גם נציגי מנהל החינוך בירושלים ויו"ר הוועד הפועל של מוסדות חורב הלל ליבוביץ.

השבוע

הרצוג בארץ ובעולם

צוות "הרצוג עולמי" במכללת הרצוג, נפגש השבוע כדי לתת את ברכת הדרך ולומר תודה רבה ל אורית לסר, שבתה את תוכנית "התנ"ך כסיפור שלנו" שנכתבה עבור בתי ספר בתפוצות, בשותפות עם מיוז United של משרד התפוצות.

השבוע

בונים כנגד החוק

ראש מועצת יש"ע ומועצה אזורית גוש עציון שלמה נאמן הגיע השבוע לשמורה ההסכמית, נקודה אסטרטגית שהרשות הפלסטינית בונה בה עיר בלתי חוקית בקצב מהיר, במהלך ביקורו ראה גם את הפעולות של משאית עפר פלסטינית מתוך סלילת כבישים פלסטינים במקום. על פי ראש המועצה שלמה נאמן המראות האלה מחדדים עד כמה הרשות הפלסטינית נחושה לקדם את הקמת העיר במדבר יהודה בלי לעצור לרגע.

כוכבי יופי

קריית החינוך גבעת וושינגטון, זכתה השבוע ב- 5 כוכבי יופי בתחרות "קריית חינוך יפה ומקיימת בישראל יפה", זו השנה ה-27 ברציפות. השנה, הענקת הפרס לוותה בהתרגשות נוספת עם ברכות פרידה והערכה רבה למנכ"ל גבעת וושינגטון היוצא יקי סעדה על שנות עשייה רבות לפיתוח וטיפוח קריית החינוך.

צילום: דוברות קריית החינוך גבעת וושינגטון

השבוע

השבוע

צילום: הודיות

הצטיינות בפנימייה

כפר הנוער הדתי הודיות שבגליל התחתון זכה בפרס הפנימייה החינוכית המצטיינת לשנת תשפ"ג, על מתן מעטפת טיפולית הוליסטית, הענקת תחושת בית לחניכים ועל ראייה צופת פני עתיד ומתן כלים מעשיים לחיים לקראת עבודה ולימודים גבוהים. בנוסף בין נימוקי הפרס הייתה קטגוריה של שימור טיפוח צוות הפנימייה.

מחברים וזוכים

בטקס הענקת הפרסים במסלול הדתי לאומי של מיוז החיבורים 'זקנה לך חבר', העניק מנכ"ל מפעל הפיס, מר בני דרייפוס, פרסים ותעודות הערכה והוקרה לזוכים שחיבוריהם נבחרו במקומות הראשונים על ידי חברי ועדת השיפוט של המיוז. במקום הראשון זכה הרב עודד מילר מבית אל, שכתב את המאמר יחד עם אחותו ד"ר חגית דיאמנט, במלגה בסך 25,000 ₪.

חשוב לדעת

קרן אור שבורה

קרן אור שבורה הוא סיפור התמודדותה של אורית מרק אטינגר עם אתגרי חייה. ביד אוהבת, היא מתארת את השנים שעברו עליה ועל בני משפחתה מאז הפיגוע הרצחני בו נרצח אביה, געגוע והתמודדות יומיומית עם האובדן שפער חור בלבה ובחייה. זהו מסע חניכה וצמיחה מעורר השראה של נערה צעירה שמתוך משבר עמוק נהפכת לרעה ולאם, מקימה מפעל חיים לזכר אביה ואחיה. להשיג בחנויות הספרים.

אל דביר קודשך

דביר 2021 של יקב לה פורה בלאנש הופק מ-100% ענבי קברנה סוביניון מגפנים בוגרות שגדלו בכרם היחידי "שְׂדֵה פֶּלֶב", השוכן בין ההר הגבוה (רום 900 מטר) ומדבר יהודה, זהו יין עשיר וקטיפתי, אשר התבגר בחביות עץ צרפתיות ואמריקניות במשך 12 חודשים ובוקבק ללא סינון כלל. היין בעל טעמי שוקולד ופרי אדום טרי עם נגיעות של פלפל ירוק גרוס ורמזים של מנטה. בעל גוף נוכח מאוד ואורך מכובד. מחיר 129 ₪.

מבצע החלוקה הגדול

בישיבת הערכות מיוחדת בהשתתפות ראשי המרכזים הלוגיסטיים ומנהלי הסניפים בכל רחבי הארץ מצפון לדרום, הביע מנכ"ל חסדי נעמי את רצונו כי העובדים והמתנדבים יצליחו להגיע לכמה שיותר משפחות נזקקות לקראת החגים הבאים עלינו לטובה. המעוניינים להצטרף לזכות הגדולה בתרומה, מוקד חסדי נעמי: 03-677-77-77

פותרים שנה פותרים ספרברג

לקראת חגי תשרי הבאים עלינו לטובה, יקב ספרברג מציע עבורכם 2 יינות שילוו את ארוחות החג. אסנס קברנה אדום, יין עוצמתי בעל ארומות עשירות המתאים למגוון תבשילי קדרה, בשרים ועופות. היין השני מתאים יותר למפגשים קלילים, אינספיייר GSM שהוא שילוב זני ענבים ים תיכוני, בעל אופי פרי עסיסי וחוויתי שתייה נעימה ומעודנת ומתאים לאוכל קליל יותר.

גינת יהודה בשכונת בקעה

ראש העיר ירושלים, משה ליאון, חנך אתמול את גינת יהודה בשכונת בקעה. גן יהודה הוקם בשטח פתוח והפך לפנינת חמד ירוקה. הודות לעבודות הפיתוח שביצעה העירייה, באמצעות חברת מוריה. העבודות כללו הצבת שביל גישה מונגש מעץ, תוך שמירה על אופיו של השטח הכולל צמחיה טבעית ותוך שמירה על העצים הקיימים.

צילום: ארנון בוסאני

בציר חדש לסדרת Altitude

לקראת החגים הבעל"ט משיק 'יקב ברקן' בציר חדש של יינות מסדרת היוקרה Altitude בכשרות המהודרת של בד"ץ חוג חתם סופר פ"ת, בד"ץ בית יוסף וכשרות הגר"ד לנדו. הסדרה מעניקה אפשרות ייחודית להשוואה בין שלושה יינות קברנה סוביניון מאותה שנת בציר שעברו תהליכי הכנה ויישון זהים ונבצרו משלושה כרמים בגבהים שונים. בסדרה שלושה יינות 585 /624 /720, הנקראים על שם גובה הכרם שבו גדלו הענבים מכרמי העילית של היקב. מחיר מומלץ לצרכן: 120 ₪

דור העתיד

יו"ר סיעת מאוחדים וסגן ראש העיר, אריה קינג, פתח את שנת הלימודים תשפ"ד בממ"ד הרובע היהודי ובירך את התלמידים וצוות ההוראה בשנת לימודים טובה ופורייה. קינג פגש את התלמידים ואת צוות המורים והגיע גם לת"ת 'מעוז חיים' בקריית יובל וברך את צוות המורים והתלמידים יחד עם מנהל הת"ת, הרב שמעון דהן.

התורה

03-9185553

נדל"ן

דירות

מכירה

אפרת

בשכונת הדקל המבוקשת באפרת, בית פרטי, 173/370 מ"ר, מחולק ל-2 דירות - אחת בכל קומה, אפשרות הרחבה עד 300 מ"ר, אזור שקט, נוף קדומים. בלעדי! "אנגלו סכסון" סגלית: 053-4872462

בית אל

היילה הזולה ביותר בבית אל. יונה ומגרש פרטי. אופציה להרחבה ובניית יחידות השכרה בהיתר. מעולה גם למשקיעים. 054-2328790

בית חורון

בבית חורון, בית פרטי, 7 חדרים, 3 קומות, 180 מ"ר. 054-3550242

גבעת שמואל

לתיכון KEN גדל"ן דרושות דירות למכירה, ג. שמואל/פ"ח, לקונים רציניים אחרי מכירת דירה. להערכת נכס/פניית יעוץ (ללא תשלום) התקשרו למשרד: 0508-755-755 חזקי יוט: 0508-755-755 KEN גדל"ן

למכירה, חדשה בשוק! הרימון - בית קאנטרי, 4 חדר, מרווחת, מרפסת לנף מערב, 11-ק, חניה מקורה, כניסה מיידית, בבלעדיות חזקי יוט: 0508-755-755 KEN גדל"ן

ג. שמואל - כזאת עוד לא היתה לנו! לכס! ברחוב היזית, לנף עוצר נשימה, למערב, 5 חדרים, מוסדרת ומיוחדת, משופצת, 8-לנף, 3 חנויות! מחסן, בנין שמור ומטופח. בבלעדיות חזקי יוט: 0508-755-755 KEN גדל"ן

פתח תקוה

"הס נכסים" - למכירה בכפר גנים ג, ברח' דוד שמוי המבוקש, דירת 6 חדרים גדולים, חדר מתבגר, מטבח מוסדר, 2 חנויות מקורות, מעליות, אחת שבת. יהודה הס: 050-3003455

"הס נכסים" - למכירה בכפר גנים ג, ברחוב בן גוריון, דירת 5 חדרים, בקומה הראשונה, הבניין הוא פנימי. דירה שקטה מאוד, קרובה לקניון ולמרכזי קניות. 2 חנויות. יהודה הס: 050-3003455

"הס נכסים" - למכירה בכפר גנים ג, ברחוב מסקין 2, קומה ראשונה, דירת 5 חדרים, גדולה ומסודרת. שטח הדירה הבני הוא 128 מ"ר + 14 מ"ר מרפסת. 3 כינוני אור. חדר-צפון-מערב. מחסן גדול צמוד לדירה. 2 חנויות + מעלית. יהודה הס: 050-3003455

קצרין

בקצרין, 4 חדרי שינה + סלון ומטבח openspace 120 מ"ר יונה מאחור וחניה מלפנים. 1,550,000 ש"ח. תיווך A.B. טל: 050-8875524

השכרה

חמדת

להשכרה בחמדת, בית 4 חדר, חצר גדולה, 2 חנויות, 100 מ"ר, מחסן, 2,900 ש"ח לחודש, מיידית. 050-5567231

מקום זה יכול להיות שלך 03-9185553

נדל"ן ירושלים

דירות

מכירה

"בתים פתוחים בירושלים", ביום שישי, 8.9, בין השעות 12:00-10:00, בנסים הבאים: * קטמון הישנה - רחל אמו 34 / * המושבה הגרמנית - עמק רפאים 24 / * פסגת זאב - שמחה הולצברג 17 / * קרית הלאום - אבא אבן 7 + יוסף בורג 12 / * ימין משה - טורא 23 / * רסקו/סן סימון - טשרניחובסקי 72. לפרטים: "אנגלו סכסון ירושלים" 077-9973539

עיר גנים

למכירה, בבנין מחודש, דירת 5.5 חדרים בעיר גנים, 110 מ"ר, מטבח גדול, 4 כינוני אור, 2 מרפסות. 2,520,000 ש"ח. 058-6370323

צור הדסה

בצור-הדסה (סנסן), 4 חדר, מרווחת ומושקעת, מרפסת גדולה, נוף, יחידת הורים, מיוג מרכזי, חימום תת רצפתי, מחסן, חניה, הדמנות מציגות! בלעדי! "אנגלו סכסון צור הדסה" רון: 077-2314087

קרית הלאום

בקרית הלאום, 3.5, מעוצבת ומוארת, מרפסת, נוף פתוח, חניה פרטית, מחסן, מעלית (שבת), גנישות, קרובה למרכז המסחרי, לסינמה סיטי, הרכבת הקלה והרכבת לתל אביב, בלעדי! "אנגלו סכסון" 077-9973539, 053-2430995 ליאורה:

השכרה

קרית יובל

להשכרה מיידית בקרית יובל - חיים חביב, 3.5 חדר 4 חדר + מרפסת סגורה, חניה פרטית, רק 5,300 ש"ח. בלעדי לתיכון ת.ק.מ. - חיים מדיצ'י: 052-4419402

נופש

נופש

בירה

דירת אירוח מפנקת ומאובזרת ב-בירה, נוף להרים, פניה לחגים ושבתות, לזוגות/משפחה. 054-5259470

גליל מערבי

"חופש להורים דורר לילדים" במושב ליד נהריה, יחידות אירוח למשפחות, שפע של אטרקציות לילדים, בריכה מחוממת, מטבח, חדר אוכל גדול וחדר תפילה. והכל באווירה כפרית וחיתית. 052-8669090, 04-9969141

גליל עליון

אירוח משפחתי באיירה כפרית בקרית שמונה! המתחם פנוי לראש השנה וסוכות!!! 5-6 יחידות אירוח באזור הכפרי של ק"ש! חצר גדולה, פינות ישיבה ומתקנים לילדים בין עצי הקן! חדר אוכל, ביכ"ס וקייטרינג מהדרין קרובים למתחם האירוח. שקט של הכפר ויתרונות של העיר! מתאים לשבתות, חגים וכל ימות השנה. 5 דקות ממקורות הירדן. הכל קרוב חמין. (רשתות מזון, מסעדות מהדרין). 04-6940351, 052-4261184/5 Rafibenb@gmail.com

טבריה

בטבריה, דירת נופש, צמודה לטיילת ולכנרת, מטבח-כשר, מרהטת, לקוחי, מתאימה לעד 10 אנשים, גנישה. 054-9334713, 052-6064240

מעלות

במעלות. יחידות אירוח לנופש, מאובזרות, עם בריכת שחיה ענקית בניה ומקורה. טרופולינה ומתקני משחקים, מקום פסטורלי, בית נוסח קרוב. 04-9978889, 052-7400402

מרום הגליל

יולה בוטיק חדשה, 6 חדרים, עד 20 איש, באור הגנן, 200 מ"ר, מפלס אחד, בריכה, משחקי חצר. 052-2703455

מרכז

בחולון, יח' נופש, 7 דק' מרצועת חוף נפרד + מרפסת גדולה + מטבחון, בנוסף חדר להשכרה. 052-8534409 אחרי 17:00.

צפת

להשכרה בצפת, ב"בין הזמנים", בית פרטי וצימר, באזור שקט, עד 12 איש. 050-2607338

בצפת, דירת קרקע, 3 חדרים, צמודה לעתיקה, במקום מרכזי, מאובזרת וממוחזת, במקום שקט. קרוב לכלי ימיים!!! 050-4115872

רמת הגולן

בקצרין - זה הזמן לטייל בגולן, קרוב לכנרת ולחרמון ולמפלי הצפון, חדרי נופש מאובזרים וממוחזים. לזוגות/משפחות/קבוצות קטנות. טל: 050-5275981, 04-6961175

סוכות במלון שלום בירושלים

חג ראשון (שבת) תפילות ושירה עם ד"ר בני ברוש ובמוצ"ש שמחת בית השואבה עם הזמר מאיר בן דרור. אפשרות לימים בחול המועד חוכנית מיוחדת לשמחת תורה ופעילות לילדים

054-3529330 | 050-5391530 הבחירה הנכונה צביקה

דירת נופש עם גינה

4 חדרים, 12 מיטות בעכו, בשכונה הדתית

055-3183979

בן זוג

ברמת מגשימים!!! וילה 10 חדרים, דשא ענק, פינת מנגל, בריכה ציבורית נפרדת בישוב. 050-9303353

שידוכים

שידוכים

ייעוץ זוגי

בוגרת י.ג.ר. ליעוץ זוגי מקבלת זוגות, במחיר סימלי, עם הדרכה צמודה. אחינועם: 058-7044962

ארועים לפו"פ דתיים ומסורתיים + 40 מגיעים מכל הארץ. שלחו בוטסאפ שם מלא ושם הארוע ותקבלו מידע מלא

ראש השנה תשפ"ד

במלון בנתניה - קו ראשון לים, פנסיון מלא - חדרים אחרונים -

חג סוכות

במלון 'שלום' בירושלים אפשרות חג ראשון / ימים בחול המועד

טיול מזמר בחוהמ"ס לנגב המערבי

יום רביעי 4.10.23 מסלול מרתק כולל ארוחת צהריים בסוכה איסוף מירושלים/תל אביב

שמחת תורה

במלון 'שלום' בירושלים תוכנית מיוחדת להכרזות

054-3529330 | 050-5391530

הבחירה הנכונה צביקה

סיור שזור בנגינה ושירים
באזור צפון ואילרבה

למטיילים ולנופשים בירושלים
בחול המועד סוכות
ביום שני 2.10.23
ביום חמישי 5.10.23

הסיור בהליכה קלה משעה 12:00-15:00

מקום המפגש ימסר בהרשמה
מחיר למבוגר - 80 ₪ מחיר לילד - 60 ₪
054-3529330 | 050-5931530

הבחירה הנכונה
אירועים ונופש ברמה אחרת

מהדרין המרכז הגדול לארבעת המינים
בסיטונאות שיווק ישיר, ללא פערי תיווך

עמיחי 052-2934657
ציון 054-5559200

קניית ספרי תורה

מעוניין לקנות ספרי תורה ישנים

(גם גניזה)
משלם מחיר טוב
054-6420392

דרושים

עבודה

הצעות עבודה

מקום זה יכול להיות שלך

03-9185553

למדרשית נעם כפ"ס דרושה/ה

עו"ס

קו"ח (לציין שם משרה בגוף המייל)
ניתן לשלוח למייל:
misrotooffice@gmail.com

למדרשית נעם כפ"ס דרושה/ה

מנכ"ל/ית

דרישות התפקיד:
- יחסי אנוש טובים
- מקצועיות
- ניסיון קודם רלוונטי
- הכרות עם מערכת החינוך
- ניסיון עם עבודה בישיבה תיכונית- יתרון
- בעל חזון ויכולת מעשית לקידום התפקיד
קו"ח (נא להוסיף ציפיות שכר ושם משרה בגוף המייל)
ניתן לשלוח למייל misrotooffice@gmail.com

דרוש/ה מנהל/ת

לאנשים בעלי צרכים מיוחדים המועסקים בקבוצות עבודה ו/או הזקוקים להכשרה מנטלית כדי לשוב לעולם העבודה

השכרה באסרה אלאה באי"ס א' - ה' משרה 101
cv.labor1@gmail.com

משרה חדשה במלאי!

לרשת ספרי אור החיים
דרוש מחסנאי חרוץ
למרלוג החדש בבית שמש

דרישות
• סדר, דיוק וארגון - חובה!
• ניסיון בעבודה בסביבה ממוחשבת - יתרון!
052-7686318 | meir@coteret.co.il

ספרי אור החיים
מרכז חסד וחסד וחסד וחסד

עלישיח מובילים קדימה

למרכז יום עלי שיח בירושלים
דרושה/ה מרפאה בעיסוק
לעבודה עם בוגרים עם משה" (בגילאי 21 שנים ומעלה)
היקף המשרה 14 עד 21 שעות.
העבודה עם צוות רב מקצועי ובליווי הדרכת.
קו"ח למייל: cv.labor1@gmail.com משרה 11

מקום זה יכול להיות שלך
03-9185553

מצטרפים
לאינטרנט רימון
מ-
79
לחודש
ל-3 חודשים
ראשונים

**איזהו
גיבור על?**

הורים, עם רימון אתם יכולים לשמור על המשפחה שלכם מוגנת ברשת מבלי להתפשר על חווית הגלישה!

ידעתם ש-80% מילדי ישראל נחשפים לתכנים אסורים ברשת עד גיל 13?
עם אינטרנט רימון תוכלו גם להגן על המשפחה שלכם ברשת וגם ליהנות מגלישה מהירה
כמו שאתם אוהבים. עם רימון אתם בוחרים על אלו מכשירים להגן, מנהלים את זמן הגלישה של המשפחה
ונהנים מחוויית אינטרנט במהירות של עד 1 ג'יגה.

לפרטים ולהרשמה ***8911**

למצטרפים חדשים | לא כולל תשתית סיבים אופטיים | במבצע ל-3 חודשים מחיר החבילה 79 ₪ לחודש, ובמחיר חודשי לחודשים 4-12: 99 ₪, לחודשים 13-36: במחיר 124 ₪ מחיר ללא נתב. נתב בשכירות של 20 ₪ לחודש | בכפוף לפריסה ולתנאי הסכם ההתקשרות הרלוונטי | תוקף ההטבה עד 30.09.2023 | אינטרנט רימון, ח.פ. 5142564